

TollABC - Veileder til tolloven (2007-2022)

TollABC er Tolletatens kommentarer til tolloven og tollforskriften som var gjeldende 2007-2022. TollABC inneholder også henvisninger til forarbeider.

Innholdsfortegnelse

TollABC - Veileder til tolloven (2007-2022)	1
Innledning.....	6
1 Almennlige bestemmelser	7
§ 1-1 Definisjoner.....	7
§ 1-2 Lovens saklige virkeområde.....	10
§ 1-3 Lovens stedlige virkeområde	11
§ 1-4 Kontroll på fremmed territorium.....	12
§ 1-5 Tollmyndighetenes oppgaver.....	13
§ 1-6 Kunngjøring av tollsatser mv.	17
§ 1-7 Periodisering.....	17
§ 1-8 Forholdet til forvaltningsloven.....	20
2 Om tollskyld.....	21
§ 2-1 Tollskyld	21
§ 2-2 Tollskyldner ved fortollet vare	23
§ 2-3 Tollskyldner ved ufortollet vare	24
§ 2-4 Solidaransvar for tollskyld	27
§ 2-5 Tollskyld for vare som sendes i henhold til internasjonal avtale	27
3 Trafikken til og fra tollområdet.....	29
§ 3-1 Varslings, melde- og fremleggelsesplikt mv.	29
§ 3-2 Bestemmelsessted ved ankomst.....	36
§ 3-3 Meldeplikt for transportmiddel ved ankomst	38
§ 3-4 Lossing	42
§ 3-5 Lasting	43
§ 3-6 Meldeplikt ved videre transport i tollområdet mv.	44
§ 3-7 Meldeplikt ved avreise.....	45
4 Tollbehandling	47
§ 4-1 Plikt til tollbehandling	47

§ 4-2 Tilbakehold, lagring og tvangssalg	49
§ 4-3 Åpnings-/ekspedisjonstider og gebyr.....	52
§ 4-10 Deklareringsplikt ved innførsel	54
§ 4-11 Deklareringsplikt ved utførsel	57
§ 4-12 Oppbevaringsplikt	60
§ 4-13 Elektronisk datautveksling.....	62
§ 4-20 Fortolling	63
§ 4-21 Sending av ufortollet vare – forpassing	65
§ 4-22 Sending av ufortollet vare - transittering.....	67
§ 4-23 Tillatelse til utførsel	69
§ 4-24 Annen disponering over ufortollet vare	75
§ 4-25 Adgang til å disponere over tollekspedert vare mv.	77
§ 4-26 Rett til gjenutførsel, avståelse mv.....	78
§ 4-27 Tilbakehold ved disponering i strid med tollekspedisjonen	80
§ 4-30 Tollager, opprettelse og drift	83
§ 4-31 Lagringstid på tollager.....	86
§ 4-32 Tollagerholderens krav på lagerleie	87
§ 4-33 Opprettelse av frisone og frihavn	88
§ 4-34 Drift av frisone og frihavn	88
5 Tollfritak	89
§ 5-1 Vare til personlig bruk.....	89
§ 5-2 Vare til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet	95
§ 5-3 Vare til fremmede makters representasjoner og internasjonale organisasjoner	102
§ 5-4 Vare fra særlige områder, vare som gjeninnføres.....	104
§ 5-5 Ødelagt vare	109
§ 5-6 Vareprøve mv.....	109
§ 5-7 Vare til teknisk og vitenskapelig bruk mv.	112
§ 5-8 Vare til luftfart.....	116
§ 5-9 Vare av mindre verdi	117
6 Tollfritak for vare som skal gjenutføres.....	118
§ 6-1 Midlertidig innførsel, tollfritak uten sikkerhet.....	118
§ 6-2 Midlertidig innførsel, tollfritak mot sikkerhetsstillelse	127
§ 6-3 Industrivare som innføres for reparasjon eller bearbeiding	136
§ 6-4 Landbruksvare som innføres for bearbeiding	138
§ 6-5 Vare som tilintetgjøres.....	140

7 Grunnlag for beregning av toll.....	141
§ 7-1 Toll etter vekt, volum og stykk.....	141
§ 7-2 Toll etter verdi – forholdet til WTO-avtalen.....	141
§ 7-3 Innsigelser mot vekt eller kvantum – manko.....	142
§ 7-4 Vare som gjeninnføres etter utenlands bearbeiding	143
§ 7-5 Vare som er skadet eller bedervet.....	147
§ 7-6 Tilsidesettelse av deklartert beregningsgrunnlag	148
§ 7-10 Varens transaksjonsverdi	149
§ 7-11 Transaksjonsverdien av identisk vare	153
§ 7-12 Transaksjonsverdien av lignende vare	154
§ 7-13 Deklarantens valg mellom § 7-14 og § 7-15	155
§ 7-14 Tollverdi med utgangspunkt i salgspris i Norge.....	156
§ 7-15 Utrechnet tollverdi.....	157
§ 7-16 Alternativ tollverdi.....	158
§ 7-17 Poster som inngår i tollverdien i § 7-10	159
§ 7-18 Poster som ikke inngår i tollverdien i § 7-10	167
§ 7-19 Omregningskurs.....	172
§ 7-20 Utsatt endelig verdifastsettelse	173
8 Preferansetoll	173
§ 8-1 Preferansetoll.....	173
§ 8-2 Frihandelsavtaler, preferansetoll	175
§ 8-3 Varer fra u-land (GSP), preferansetoll	176
§ 8-4 Opprinnelsesregler preferansetoll	177
§ 8-5 Krav om preferansetoll og dokumentasjon av opprinnelse	180
§ 8-6 Ikke-preferensielle opprinnelsesregler.....	181
9 Tollnedsettelse i budsjettåret	182
§ 9-1 Nedsettelse av tollsats på landbruksvarer	182
§ 9-2 Generelle tollnedsettelse på landbruksprodukter	182
§ 9-3 Individuelle tollnedsettelse på landbruksvarer etter søknad	183
§ 9-4 Tollkvoteandeler for landbruksvarer ved auksjon mv.	184
§ 9-5 Nedsettelse av toll.....	185
10 Handelstiltak.....	186
§ 10-1 Handelstiltak mot dumping	186
§ 10-2 Definisjon av dumping.....	187
§ 10-3 Handelstiltak mot subsidier	188

§ 10-4 Definisjon av subsidier	188
§ 10-5 Beskyttelsestiltak og mottiltak	189
§ 10-6 Spesielle beskyttelsestiltak for landbruksvarer	190
§ 10-7 Opphevelse av innrømmelser eller andre forpliktelser.....	191
11 Refusjon av toll ved gjenutførsel	192
§ 11-1 Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare benyttet ved reparasjon eller bearbeiding	192
§ 11-2 Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare i uendret tilstand mv.	194
§ 11-3 Delvis tollrefusjon	195
§ 11-4 Gjenutførsel ved feil eller særlige omstendigheter	197
12 Særlige forvaltningsregler	199
§ 12-1 Taushetsplikt	199
§ 12-1a Opplysningsplikt om egne forhold	206
§ 12-2 Andre myndigheters opplysningsplikt	206
§ 12-3 Underretnings- og hjelpeplikt overfor tollmyndighetene	208
§ 12-4 Opplysninger om abonnent til telefonnummer mv.....	209
§ 12-5 Opplysningsplikt i handelstiltakssaker	210
§ 12-6 Antidumpingsaker, undersøkelser mv.	211
§ 12-7 Subsidiesaker, undersøkelser mv.....	211
§ 12-8 Beskyttelsestiltakssaker, undersøkelser mv.	212
§ 12-9 Beskyttelsestiltakssaker for landbruksvarer, undersøkelser mv.	212
§ 12-10 Endring av vedtak til ugunst	213
§ 12-11 Endring av vedtak til gunst	215
§ 12-12 Frist for endring av vedtak.....	216
§ 12-13 Bindende forhåndsuttalelser om klassifisering.....	218
§ 12-14 Frist for søksmål mot tollmyndighetenes vedtak.....	221
§ 12-15 Politiattest	222
§ 12-16 Konsultasjoner	223
§ 12-17 Taushetsplikt av hensyn til kontrollvirksomhet mv.....	223
13 Tollkontroll	223
§ 13-1 Tollmyndighetenes undersøkelser mv.....	223
§ 13-2 Tollmyndighetenes adgang utendørs.....	228
§ 13-3 Kontroll av vareførsel mv.....	228
§ 13-3 a Kontrollopplysninger fra tollskyldner og opplysningspliktige etter tolloven kapittel 3 og 4.....	230
§ 13-3 b Kontrollopplysninger fra tredjepart.....	231

§ 13-4 Kontroll hos den opplysningspliktige	232
§ 13-5 Pålegg om bokføring	233
§ 13-6 Klage over pålegg om bokføring	234
§ 13-7 Kontroll med tollager	235
§ 13-8 Adgang til å bruke makt.....	236
§ 13-9 Plikt til å medvirke ved tollkontroll.....	237
§ 13-10 Tollvakt.....	238
§ 13-11 Bruk av tollsegl.....	239
§ 13-12 Planlegging, målretting og gjennomføring av kontroller	239
14 Tollsamarbeid med annen stat	240
§ 14-1 Håndhevelse av annen stats bestemmelser i Norge	240
§ 14-2 Særskilt kontrollområde	242
§ 14-3 Håndhevelse av norske bestemmelser utenfor Norge	243
§ 14-4 Tjenestepersonell som utøver annen stats tollmyndighet	244
§ 14-5 Overgivelse av person til annen stats myndighet	245
§ 14-6 Bruk av en annen stats tollsegl	246
§ 14-7 Hjelp fra andre norske myndigheter	246
§ 14-8 Utveksling av opplysninger med annen stat	247
§ 14-9 Innkreving av krav fra annen stat	248
15 Immaterialrettigheter.....	249
§ 15-1 Søknad om bistand fra tollmyndighetene	249
§ 15-2 Vedtak om bistand, forlengelse	252
§ 15-3 Midlertidig forføyning.....	254
§ 15-4 Varsel mv. ved tilbakehold av varer etter vedtak om bistand eller midlertidig forføyning.....	255
§ 15-5 Varsel og tilbakehold av varer før vedtak eller midlertidig forføyning	257
§ 15-6 Undersøkelse av varer mv.....	260
§ 15-7 Forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av varer	261
§ 15-8 Småforsendelser	263
§ 15-9 Deklarering, ansvar for lagerleie mv.	264
§ 15-10 Opphevelse og bortfall av forføyning eller vedtak om bistand.....	265
16 Straff og andre reaksjoner	267
§ 16-1 Alminnelige bestemmelser om straff.....	267
§ 16-2 Ulovlig vareførsel	271
§ 16-3 Forberedelse til ulovlig vareførsel	276

§ 16-4 Heleri mv. av ulovlig innført vare	277
§ 16-5 Motarbeiding av tollmyndighetene.....	278
§ 16-6 Straff for brudd på lås eller segl mv.	282
§ 16-17 Særlig grov overtredelse	283
§ 16-8 Inndragning	287
§ 16-9 Forenklet forelegg	288
§ 16-10 Tilleggstoll	289
§ 16-11 Adgangen til å representere mottaker eller avsender.....	292
§ 16-12 Tilbakehold av ting til sikring av inndragningsbeløp og bøter.....	293
§ 16-13 Beslag og pågripelse.....	294
§ 16-14 Behandling av beslag.....	296
§ 16-15 Overtredelsesgebyr ved manglende deklareringsmidler	297
§ 16-17 Overtredelsesgebyr.....	297
Henvisninger	298

Innledning

Denne veilederen inneholder:

- kommentarer til tolloven med forskrifter
- lenker til tolloven med forskrifter
- lenker til annen informasjon fra tollmyndighetene
- lov- og forarbeidsspeil som viser hvor hver enkelt lovbestemmelse stammer fra

Kommentarene skal forklare lov- og forskriftsbestemmelsene, og gir uttrykk for Tolletatens tolkning av disse. Der teksten viser til enkeltbestemmelser uten særskilt navn på regelverket, er dette bestemmelser i tolloven og tollforskriften (lovens bestemmelser har to siffer mens forskriften har tre siffer).

1 Alminnelige bestemmelser

§ 1-1 Definisjoner

§ 1-1 inneholder definisjoner av en del sentrale begreper. De fleste er videreført uendret fra tolloven av 1966, mens enkelte nye er kommet til.

Lov og forskrift

[Tolloven § 1-1](#)

Bokstav a: Fartøy

Med "fartøy" menes ethvert transportmiddel til vanns. Faste innretninger i petroleumsvirksomheten faller utenfor definisjonen, mens flyttbare omfattes.

I denne veilederen er begrepet "fartøy" gjennomgående brukt om alle typer båter, skip mv.

Bokstav b: Forpassing

Med "forpassing" menes en form for tollbehandling som innebærer at en ufortollet vare kan sendes innen tollområdet. Forpassing krever tollmyndighetenes tillatelse. Nærmere regler om forpassing finner du i § 4-21.

Bokstav c: Fortolling

Med "fortolling" menes en form for tollbehandling som innebærer at en ufortollet vare frigjøres fra tollmyndighetenes befatning. Fortolling er nærmere regulert i § 4-20.

Etter fortolling kan varen ikke hentes inn eller tilbakeholdes etter § 4-2 eller § 4-27 om fortolling skulle inneholde feil. Det er viktig å være klar over forskjellen på fortolling og tollekspedisjon. En vare kan være tollekspedert uten å være fortollet, for eksempel ved midlertidig innførsel. Se mer om tollekspedisjon lenger ned på siden.

Proseduren fortolling må skilles fra beregning av toll tilknyttet varen. Dersom en tidligere fortollet vare kommer tilbake til Norge etter et midlertidig opphold i utlandet, må varen tollbehandles på nytt. Slik tollbehandling kan være fortolling, selv om det i mange tilfeller ikke skal betales mer toll.

Bokstav d: Fører

Med "fører" menes den som i hvert enkelt tilfelle har kommandoen på et transportmiddel. Det er den som faktisk har kommandoen som omfattes, også om vedkommende ikke er den som vanlig har kommandoen. Eksempler er los eller styrmenn på fartøy, og sjåføren av et kjøretøy. Den som har kommandoen trenger ikke nødvendigvis styre eller kjøre transportmiddelet, selv om det ofte vil være den som styrer som har kommandoen.

Bokstav e: Luftfartøy

Med "luftfartøy" menes ethvert transportmiddel i luften. I TollABC er begrepet "fly" benyttet, men reglene omfatter også andre typer luftfartøy som f.eks. helikopter.

Bokstav f: Toll

Med "toll" menes pålegg om betaling til statskassen slik som bestemt i Stortingets vedtak om toll og tolloven. Tollsatsene går fram av tolltariffen.

Bokstav g: Tollager

Med "tollager" menes godkjent lagringssted for ufortollete varer. Det er tollmyndighetene som gir tillatelse til opprettelse og drift av tollager. Innlegg av ufortollet vare på tollager er tollbehandling, men ikke tollekspedisjon. I hvilken utstrekning det kan disponeres over varer på tollager fremgår av tollagerbestemmelsene (se § 4-30) og den enkelte bevilling.

Bokstav h: Tollekspedisjon

Tollekspedisjon er en fellesbetegnelse på flere former for tollbehandling. Begrepet tollbehandling er ikke definert i loven, men dekker alle former for behandling av ufortollete varer. De to hovedformene for tollbehandling er innlegg på tollager og tollekspedisjon. Se også § 4-1 om andre former for tollbehandling.

Tollekspedisjon innebærer at tollmyndighetene gir søkeren tillatelse til å disponere over varen. I hvilken utstrekning det kan disponeres fremgår positivt av tollekspedisjonen. Tollekspedisjonene er:

1. Fortolling, som innebærer frigjøring av varen,
2. Forpassing, som er en tillatelse til å transportere ufortollete varer i Norge,
3. Transittering, som er en tillatelse til å transportere ufortollete varer over landegrenser, herunder i Norge,
4. Tillatelse til å utføre en vare, eller
5. Tillatelse til å disponere over en ufortollet vare på annen måte, som er særlig praktisk ved midlertidig innførsel av varer.

Tollekspedisjon er noe annet enn deklarerer. Deklarering er en ensidig avgivelse av opplysninger fra en bedrift eller person, mens tollekspedisjon innebærer at tollmyndighetenes gir tillatelse. Det er gitt nærmere regler om deklarerer i § 4-10.

Bokstav i: Tollområdet

Med "tollområdet" menes det norske fastlandet med tilhørende territorialfarvann. Territorialfarvannet strekker seg 12 nautiske mil ut fra grunnlinjen. Svalbard og Jan Mayen er ikke en del av tollområdet.

Bokstav j: Tollskyldner

Med "tollskyldner" menes enhver som har tollskyld ved fortollet eller ufortollet vare. Når tollskyld oppstår og hvem som er ansvarlig reguleres i lovens kapittel 2.

Bokstav k: Transittering

Med "transittering" menes transport av en vare under tollmyndighetenes kontroll mellom to steder, hvor minst én landegrense krysses.

Bokstav l: Transportmiddel

Med "transportmiddel" menes enhver innretning som kan brukes til transport av varer. Containere omfattes ikke.

Bokstav m: Vare

Med "vare" menes alt som behandles som vare etter Stortingets vedtak om toll, dvs. alt som kan klassifiseres etter tolltariffen. Dette omfatter også sedler og mynter.

Motstykket til varer er tjenester. Programvare o.l. som distribueres over internett er i toll- og avgiftsrettslig forstand å betrakte som en tjeneste.

Bokstav n: Vareførsel

Med "vareførsel" menes det forhold at en vare innføres til, eller utføres fra, tollområdet. Begrepet henspiller i første rekke på den grensepasserende aktiviteten, eksempelvis som regulert i § 3-1. Også forflytning av varer i andre situasjoner omfattes. Eksempel på det siste er vareførsel fra landingssted for luftfartøy i § 13-3.

Forarbeider til tolloven § 1-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 29

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 1

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 1

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 1-2 Lovens saklige virkeområde

Loven regulerer i første rekke hvordan vareførselen til og fra tollområdet skal foregå. I tillegg kommer de rettslige følgene av vareførselen, som plikten til å betale toll og andre avgifter.

Lov og forskrift

[Tolloven § 1-2](#)

Vareførsel

Loven får anvendelse på enhver vareførsel til eller fra tollområdet. Begrepet vareførsel omfatter innførsel, utførsel og transitt. Innførsel innebærer å bringe en vare inn i tollområdet, mens utførsel innebærer at varen føres ut av tollområdet. Transitt er transport av varer gjennom tollområdet.

Ved tvil om det foreligger vareførsel som omfattes av loven, vil kontrollbestemmelsene gjelde, slik at forholdet kan avklares.

Toll- og avgiftsplikt

§ 1-2 fastslår at det skal svares toll ved innførsel av varer, og må ses i sammenheng med Stortingets vedtak om toll, hvor tollsatsene fremgår. De ordinære tollsatsene er publisert i [tolltariffen](#).

Norge har for tiden toll bare på landbruksvarer og tekstiler.

Frihandelsavtaler og tollnedsettelse for u-land gjør at det heller ikke for landbruksvarer og tekstiler alltid skal betales toll, se § 8-1.

Ved innførsel av varer skal det som regel betales merverdiavgift, og for noen varetyper skal det betales særavgift. Disse avgiftene er regulert i henholdsvis merverdiavgiftsloven, særavgiftsloven og motorvognavgiftsloven, i tillegg til årlige avgiftsvedtak. Det er skatteetaten som har ansvaret for disse avgiftene. [Les mer på skatteetaten.no](#).

I en del typetilfeller er det tollfritak for varer som i seg selv er tollpliktige. Dette finner du regler om i loven kapittel 5 og 6. Praktiske eksempler på tollfritak er reisegods og varer av mindre verdi. Tollfritakene er i stor grad gitt tilsvarende anvendelse for merverdiavgift og særavgifter, men dette er regulert i særlovgivningen som nevnt over.

Forarbeider til tolloven § 1-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 31

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 1 og § 2 nr. 1 og 2

St.prp nr. 1 (1966-1967)

St.prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Innledende bestemmelser av 1. januar 1843, § 2

§ 1-3 Lovens stedlige virkeområde

Tolloven § 1-3 fastslår lovens stedlige virkeområde., altså hvilket geografisk virkeområde loven har. Loven har virkning i tollområdet, som er det norske fastland samt territorialfarvannet (ut til 12 nautiske mil av grunnlinjene).

Lov og forskrift

[Tolloven § 1-3](#)

[Tollforskriften § 1-3-1](#)

Om loven i territorialfarvannet

At loven kommer til anvendelse i territorialfarvannet innebærer bl.a. at § 3-1 om melde-
fremleggelsesplikt i utgangspunktet slår inn når et fartøy kommer inn i sjøterritoriet.
Tilsvarende gjelder for tollbehandlingsreglene i kapittel 4. Loven har imidlertid spesialregler,
herunder for fartøy, i §§ 3-2, 3-3 og 3-4 som utfyller de generelle reglene.

Den tilstøtende sone

Lovens bestemmelser om kontroll og grensesamarbeid får også anvendelse i den tilstøtende sone utenfor territorialfarvannet. Den tilstøtende sone er området mellom 12 og 24 nautiske mil av grunnlinjene. Dette innebærer at det kan utføres kontroll i den tilstøtende sone. Adgangen til kontroll begrenses likevel av folkerettslige regler, f.eks. om uskyldig gjennomfart. Det er videre fastsatt at § 13-3 ikke får anvendelse på utenlandske marinefartøyer, og at kontroll av norske marinefartøyer forutsetter anmodning fra sjømilitær myndighet.

Når det gjelder grensetollsamarbeidet, innebærer bestemmelsen at kontrollsonen mellom Norge og Sverige (se § 14-2-1) strekker seg ut gjennom både sjøterritoriet og den tilstøtende sonen.

Forarbeider til tolloven § 1-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 32

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 1 og § 2

Ot.prp. nr. 40 (1974-1975)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 3, § 125, § 151, § 208

St. beslutning 19. februar 1938

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot. prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 1-4 Kontroll på fremmed territorium

Tolloven § 1-4 gjennomfører folkerettslige avtaler om kontroll, i den utstrekning slike er inngått. I praksis forutsetter en slik avtale gjensidighet, slik at fremmed stats kontrollavgivning gis anvendelse på norsk område.

Lov og forskrift

[Tolloven § 1-4](#)

[Tollforskriften § 1-4-1](#)

Det foreligger i dag slike avtaler med EU (Sverige og Finland).

Nærmere bestemmelser finner du i tolloven kapittel 14 og forskriften til dette kapittelet.

Forarbeider til tolloven § 1-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 33

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 §§ 4, 75 og 76

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov om grensetollsamarbeid med fremmed stat av 18. desember 1959

Ot. prp. nr. 11 (1959-1960)

§ 1-5 Tollmyndighetenes oppgaver

§ 1-5 angir de ulike oppgavene tollmyndighetene har etter loven. Oppgavene faller i tre kategorier.

Lov og forskrift

[Tolloven § 1-5](#)

"Andre avgifter" er i hovedsak merverdiavgift ved innførsel og diverse særavgifter.

Restriksjoner kan bestå i et totalt forbud mot inn- eller utførsel. Dette er f.eks. tilfellet for en del utrydningstruede dyrearter. I andre tilfeller kan restriksjonen bestå i krav om særlige tillatelser fra andre myndigheter for å kunne innføre eller utføre varen. Dette er f.eks. tilfellet for våpen og en del næringsmidler.

- [Restriksjoner ved inn- og utførsel](#)

Forarbeider til tolloven § 1-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 33

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966, § 9 første og annet ledd

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 2

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Restriksjoner ved inn- og utførsel

Her finner du en liste over lover og forskrifter som inneholder restriksjoner ved inn- og utførsel av varer. Listen er ikke uttømmende. Den myndigheten som forvalter det enkelte regelverket vil kunne gi nærmere opplysninger.

Restriksjoner vedrørende dyr, dyrefôr mv.

Varetype	Regelverk	Forvaltningsmyndighet
Utrydningstruede dyr (CITES)	Forskr. 15.jun.2018 + lister	Miljødirektoratet
Hund, katt og ilder	Forskr. 16. mai 2016	Mattilsynet
Farlige hunder	Forskr. 20.aug.2004	Politidirektoratet
Pattedyr, fugler, reptiler, amfibier, bier og humler	Forskr. 20.feb.2004	Mattilsynet
Levende storfe	Forskr. 1.mar.1999 og forskr. 30.aug.1999	
Levende småfe	Forskr. 14.mar.2005	
Levende svin og avlsmateriale av svin	Forskr. 25.mar.2002 og forskr. 22. mai 2014	
Vilt som ikke finnes fra før i området	Lov 29.mai.1981	Miljødirektoratet
Anadrome laksefisk, innlandsfisk mv.	Lov 15.mai.1992 og forskr. 18.des.1992	
Hunder, katter og flygehunder fra Malaysia og Australia	Forskr. 4.jan.2001	Mattilsynet
Præriehunder, ikke-domestiserte gnagere og ekorn fra USA og sub-Sahariske land	Forskr. 9.jul.2003	
Fôrvarer	Forskr. 7.nov.2002	
Visse produkter som kan anvendes til kraftfôr	Forskr. 9.jun.1995	
Råne- og oksesæd	Forskr. 17.jul.2003 og 6.okt.2003	

Restriksjoner vedrørende næringsmidler mv.

Varetype	Regelverk	Forvaltningsmyndighet
Næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse fra EØS	Forskr. 23.des.1998	Mattilsynet
Ikke-animalske næringsmidler fra tredjeland	Forskr. 23.des.1998	
Animalske næringsmidler fra tredjeland	Forskr. 18.okt.1999	
Animalske næringsmidler til EØS-land	Forskr. 23.des.1998	
Frø/såvarer	Forskr. 13.sep.1999	
Fisk som er fisket av turister i Norge (utførsel)	Forskr. 1.jun.2006	Nærings- og fiskeridepartementet
Alkohol til privatpersoner	Forskr. 8.jun.2005	Helsedirektoratet
Ferskt kjøtt og kjøttprodukter av fjørfe, struts og fuglevilt, konsumegg og eggprodukter	Forskr. 19. juli 2010 og fors. 10. sept 2009	Mattilsynet
Visse animalske produkter til konsum	Forskr. 13.aug.1999	

Restriksjoner vedrørende narkotika, medisiner, kjemiske produkter mv.

Varetype	Regelverk	Forvaltningsmyndighet
Narkotika	Forskr. 14.feb.2013	Politiet/ Statens legemiddelverk
Stoffer til bruk ved framstilling av narkotika	Forskr. 12.feb.2010 og forskr. 17.feb.2006	
Legemidler og urter	Forskr. 18. des.2009 , forskr. 2.nov.2004 , forskr. 27.des.1999 og forskr. 21.des.1993	Statens legemiddelverk
Dopingmidler	Forskr. 30.apr.1993	
Div. kjemiske stoffer (bl.a. PCB, bly, kvikksølv, tinn og kadmium) og produkter som inneholder slike stoffer	Forskr. 1.jun.2004	Miljødirektoratet
Vaskemidler	Forskr. 1.jun.2004	

Restriksjoner vedrørende våpen mv.

Varetype	Regelverk	Forvaltningsmyndighet
Våpen generelt	Lov 9.jun.1961 og forskr. 25.jun. 2009	Politidirektoratet
Ammunisjon	Forskr. 25.jan.1963	
Elektrosjokkvåpen, springkniver, batangakniver, slåsshansker, kastestjerner, spretterter mv.	Forskr. 25.jan.1963	
Våpen, ammunisjon og annet militært materiell og tilhørende teknologi	Forskr. 19.juni.2013 + liste 1 på UD's hjemmesider	Utenriksdepartementet
Strategiske varer og tilhørende teknologi som ikke omfattes av forrige punkt	Forskr. 19.juni.2013 + liste 2 på UD's hjemmesider	

Andre restriksjoner

Varetype	Regelverk	Forvaltningsmyndighet
Kulturminner, gjenstander	Lov 9.jun.1978 , forskr. 9.feb.1979	Riksantikvaren/ Kulturdepartementet
Fyrverkeri, eksplosiver mv.	Forskr. 26.jun.2002	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Diamanter	Forskr. 24.feb.2004	Norges Gullsmedforbund/ Utenriksdepartementet
Elektriske og elektroniske produkter	Forskr. 1.jun.2004	Miljødirektoratet
Asbest og asbestholdige produkter	Forskr. 1.jun.2004	
Dekorasjongjenstander og morsaker som inneholder farlige kjemikalier	Forskr. 1.jun.2004	
Batterier	Forskr. 1.jun.2004	
Utrydningstruede plantearter (CITES)	Forskr. 15.jun.2018	

Restriksjoner med bakgrunn i sanksjoner mot enkelte land	Div. forskrifter	Utenriksdepartementet
--	----------------------------------	---------------------------------------

§ 1-6 Kunngjøring av tollsatser mv.

Tolloven § 1-6 omhandler kunngjøring av tollsatsene, og er et pålegg til forvaltningen. Formålet er hensynet til forutberegnelighet og rettssikkerhet.

Lov og forskrift

[Tolloven § 1-6](#)

[Tollforskriften §§ 1-6-1](#) og [1-6-2](#)

Med "tollsatsene" menes tollsatsene i Stortingets vedtak om toll, dvs. både de ordinære satser og preferansetollsatsene. Videre omfattes tollsatser som endres ved forvaltningsvedtak som ledd i forvaltningen av tollvernet. Dette vil ofte være tollsatser som endres under budsjettåret.

Plikten til kunngjøring omhandler også tildeling av importrettigheter i form av tollkvoteandeler, enten ved auksjon eller på annen måte. Forvaltningen er pålagt en plikt til å kunngjøre nye eller endrede tariffoppdelinger i tolltariffen.

Forarbeider til tolloven § 1-6

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 24 og 35

§ 1-7 Periodisering

Lov og forskrift

[Tolloven § 1-7](#)

[Tollforskriften § 1-7-1](#)

Generelt om periodisering (tollsats) - hovedregel

Tolloven § 1-7 regulerer hvilket tidspunkt som skal legges til grunn ved anvendelse av en fastsatt tollsats. Uttrykket "periodisering" sikter til plassering av et forhold (for eksempel fastsettelse av toll) til en bestemt tidsperiode eller tidspunkt. Periodisering er også aktuelt ved omregning av valuta, se § 7-19.

Bestemmelsen er bygd opp slik at det typetilfellet hvor det oftest er aktuelt å fastsette toll reguleres i første ledd. De øvrige ledd i bestemmelsen regulerer situasjoner som ikke faller inn under første ledd. De tre første leddene gjelder situasjoner hvor varene blir frigjort av tollmyndighetene, mens de to siste gjelder ulovlig disponering.

Etter første ledd skal toll svares etter den tollsats som gjelder på det tidspunktet en fullstendig utfylt deklarasjon er mottatt av tollmyndighetene. Med "fullstendig utfylt deklarasjon" menes at deklarasjonen (formelt) aksepteres av tollmyndighetene. I TVINN-systemet vil dette være datoen deklarasjonen passerer input-kontrollen. Deklarasjonen anses som mottatt selv om tollmyndighetene avventer selve fortolling, for eksempel for å kontrollere varen fysisk. Mottas deklarasjonen dag 1 og varen frigjøres dag 2, legges tollsatsen som gjaldt dag 1 til grunn.

Deklarasjonen anses som mottatt selv om den skulle inneholde materielle feil, med mindre feilene er av en slik art at deklarasjonen avvises. Blir deklarasjonen avvist må det eventuelt sendes ny deklarasjon. I slike tilfeller blir det tidspunktet for mottaket av den nye deklarasjonen som legges til grunn for tollsatsen.

Deklareringen kan skje både manuelt (på papir eller muntlig) og elektronisk. Muntlig deklarerer er i første rekke aktuelt ved deklarerer av reisegods, for eksempel der en reisende gir opplysninger om noen flasker alkohol som skal fortolles. I et slikt tilfelle vil tidspunktet for avgivelsen av opplysningene være avgjørende for tollsatsen.

Tollsats for varer frigjort før fortolling

Varer frigjøres noe ganger før en fullstendig utfylt deklarasjon er mottatt av tollmyndighetene. I de fleste tilfeller skjer dette på grunnlag av at tollmyndighetene mottar en såkalt foreløpig deklarasjon. Dette er en deklarasjon med færre opplysninger enn en fullstendig utfylt deklarasjon. Den foreløpige deklarasjonen følges senere opp ved at det leveres en fullstendig utfylt deklarasjon. Frigjøring kan også i særskilte tilfeller finne sted før deklarasjon overhodet er levert. I alle tilfeller hvor frigjøring har funnet sted før fortolling, skal toll svares etter den tollsats som gjaldt på det tidspunkt varen ble frigjort.

Tollsats for varer som deklarerer før innførselen

Har deklaranten alle opplysninger, er det mulig å deklarerer før innførselen har funnet sted. Tollsatsen blir imidlertid den som gjelder når varen faktisk innføres. Det er først når varen er ankommet tollområdet at tollmyndighetene i praksis har mulighet til fullt ut å vurdere deklarasjonen. Et annet hensyn er å avskjære muligheten for å komme fremtidige endringer i tollsats i forkjøpet. Bestemmelsen i § 1-7 tredje ledd er ny i forhold til tidligere tolllov, men har vært forvaltningspraksis en tid.

Tollsats for varer som innføres eller disponeres ulovlig

Varer som innføres ulovlig (smugling) er ikke frigjort av tollmyndighetene. For slike varer skal toll svares etter den tollsatsen som gjaldt da varen faktisk ble innført.

Innrømmes tollfritak ved midlertidig innførsel etter kapittel 6, er et av vilkårene at varen skal gjenutføres. Blir varen gjenutført som forutsatt fastsettes ikke toll, og det er derfor heller ikke behov for tollsats. Det hender imidlertid at det disponeres over varen i strid med vilkårene i tollekspedisjonen. Typiske tilfeller er at varer som er innført for utstilling selges, eller at det disponeres over varen utover den gjenutførselsfrist som er satt.

Disponeres det ulovlig over vare som er innført midlertidig, framgår det av § 1-7 femte ledd at toll skal svares etter den tollsatsen som gjaldt da fritaket ble innrømmet. Dette vil i praksis være tidspunktet for den tollekspedisjonen hvor tollfritaket for midlertidig innførsel ble innrømmet. Skulle tollskyldneren ønske å fortolle den varen som er innført midlertidig (uten at ulovlig disponering har funnet sted), skal også tollsatsen være den som gjaldt da fritaket ble innrømmet.

Ved ulovlig disponering over andre varer enn ulovlig innførte (smuglede) og midlertidig innførte varer, skal toll svares etter den tollsatsen som gjaldt da den ulovlige disponeringen tok til. Med ulovlig disponering menes disponering i strid med vilkårene for den tollbehandlingen varene er underlagt. Alternativet fanger opp en rekke typetilfeller.

Dersom varer som er under en forpassings- eller transitteringsprosedyre blir tatt i bruk, foreligger det ulovlig disponering. Tilsvarende gjelder dersom varene ikke blir fremlagt for tollmyndighetene innen den fristen som er satt. Riktig tollsats vil i et slikt tilfelle være satsen på tidspunktet for den ulovlige disponeringen. Tilsvarende tidspunkt legges til grunn hvis det disponeres ulovlig over varer på tollager. Et tredje typetilfelle er hvis vilkårene for tollfritak i kapittel 5 brytes, eksempelvis at en såkalt flyttebåt selges før to år er gått (se § 5-1-11). Tollsatsen som gjaldt på salgstidspunktet skal da legges til grunn ved fastsettelsen.

§ 1-7 femte ledd omhandler tilfeller der tollmyndighetene i forbindelse med tollbehandling har gitt tillatelse til en nærmere angitt disponering over varene. I alle andre tilfeller enn kapittel 6-varer, er det tidspunktet for den ulovlige disponeringen som legges til grunn for tollsatsen. For å hindre at en som handler ulovlig kommer bedre ut enn den som følger reglene, er det i siste punktum en viss begrensning i bruken av tidspunktet for den ulovlige disponeringen. Tollsatsen skal i disse tilfellene ikke skal være lavere enn hva den ville vært ved lovlig opptreden.

Med "lovlig opptreden" menes i denne sammenheng at varene deklarerer til fortolling. Hvis tollsatsen er øket mellom ulovlig disponering og fortolling, skal tollsatsen på fortollingstidspunktet benyttes. Et eksempel kan belyse dette. Varer tillates forpasset med en frist på 6 dager. Varene disponeres ulovlig over etter to dager, og tollsatsen er da 5 %. Innen fristen på seks dager deklarerer varene til fortolling, og da er tollsatsen 10 %. På fortollingstidspunktet er da tollsatsen 10 %, og det er denne som skal legges til grunn. Har tollsatsen gått ned, skal derimot tollsatsen på tidspunktet for den ulovlige disponeringen legges til grunn.

Forarbeider til tolloven § 1-7

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 35

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 7

- St. prp nr. 1 (1999-2000)
- St. prp nr. 1 (1989-1990)
- St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

§ 1-8 Forholdet til forvaltningsloven

Bestemmelsen i § 1-8 presiserer tollovens forhold til forvaltningsloven. Forvaltningsloven gjelder for tollmyndighetens utøvelse av myndighet, med mindre annet er bestemt i tolloven.

Lov og forskrift

[Tolloven § 1-8](#)

Et eksempel på dette er taushetspliktreglene i tolloven § 12-1, som går foran forvaltningslovens tilsvarende bestemmelser.

Forarbeider til tolloven § 1-8

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 36

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Ny bestemmelse, jf. lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker 1967-02-10 nr 00, § 1

2 Om tollskyld

§ 2-1 Tollskyld

Lov og forskrift

[Tolloven § 2-1](#)

[Tollforskriften § 2-1-1](#)

Når oppstår tollskyld?

Plikten til å svare toll oppstår i utgangspunktet ved innførselen av varen. Dette fremgår av § 1 i Stortingets vedtak om toll. Forpliktelsen til å svare toll reguleres nærmere i lovens kapittel 2. Tolloven § 2-1 regulerer i hvilke tilfeller og på hvilke tidspunkt det oppstår forpliktelse til å svare toll (tollskyld). Forpliktelsen kan oppstå for forskjellige personer i de ulike situasjonene som nevnes i bestemmelsen. Hvem som er forpliktet er regulert i §§ 2-2 og 2-3.

Tollskyld er en forpliktelse til å svare toll, og må ikke forveksles med et pengekrav eller krav om betaling. Et konkret pengekrav oppstår først når tollmyndighetene setter fram kravet i forbindelse med fortolling eller etter vedtak om endring etter § 12-10. Tollskyld må heller ikke forveksles med andre forpliktelser etter loven, eksempelvis melde- og fremleggelsesplikten ved inn- og utførsel av varer.

Tollskyld oppstår uavhengig av om det er restriksjoner knyttet til den aktuelle varen. Dersom en vare blir inndratt, oppstår det imidlertid ikke tollskyld.

Tollskyld for varer som fortolles

Med mindre varene tollbehandles på annen måte, f.eks. ved innlegg på tollager eller ved transittering, skal varene fortolles ved innførselen. For vare som fortolles oppstår tollskyld ved fortolling, se § 2-1 annet ledd bokstav a. Fortolling er gjennomført når tollmyndighetene har frigjort varen, men så lenge tollekspedisjonen "fortolling" ikke er gjennomført, er varen ufortollet.

Dersom varen er fortollet og det er gitt et tollfritak eller en tollnedsettelse, vil tollskyld oppstå dersom eventuelle vilkår for fritaket eller nedsettelsen ikke lenger er oppfylt. Dette fremgår av § 2-1 annet ledd bokstav b. Et eksempel på dette er varer som er innført til bruk for en ambassade. Her er fritaket gitt på vilkår av at varene brukes i ambassadens offisielle gjøremål, slik at tollskyld vil oppstå dersom ambassaden f.eks. selger varene innenlands. Et annet eksempel er landbruksvarer som er innført tollfritt etter § 5-7 (1) b til teknisk bruk, der varene i stedet blir videresolgt til annet bruk. Et tredje eksempel er at det er innrømmet preferansetollbehandling etter lovens kapittel 8 ved fortolling, og så viser det seg i ettertid at varene ikke er opprinnelsesvarer.

Tollskyld for ufortollete varer

Innførte varer som ikke er fortollet har status som ufortollet. § 2-1 tredje ledd regulerer når tollskyld oppstår for ufortollete varer. Felles for de ufortollete varene er at tollskyld ikke oppstår så lenge vilkårene for midlertidig innførsel er oppfylt (bokstav a), eller lovens forpliktelser for øvrig overholdes (bokstav b).

Der varer er innført midlertidig med tollfritak etter lovens kapittel 6, kan tollskyld oppstå dersom eventuelle vilkår for fritaket ikke lenger er oppfylt. Et viktig vilkår i alle disse tilfellene er at varen må være gjenutført innen en viss frist. Fritakene er ellers ofte knyttet til en bestemt bruk av varene, og dersom man bruker varene til noe annet, vil tollskyld oppstå. Et eksempel kan være der en maskin er innført midlertidig for testing etter § 6-2 (1) e, men i stedet blir satt i ordinær produksjon. Vilråene kan også være at en bestemt gruppe personer skal bruke eller eie varen. Dette gjelder f.eks. utenlandske fritidsfartøy og privatbiler.

Overtredelser av lovens forpliktelser i forbindelse med innførsel, transport, lagring eller annen disponering av varen medfører at tollskyld oppstår, jf. tredje ledd bokstav b. Det er ikke henvist til konkrete lovbestemmelser, og utgangspunktet er derfor at alle brudd på bestemmelsene vedrørende ufortollete varer medfører at tollskyld oppstår. Overtredelsen må imidlertid omfatte den varen tollskylden gjelder. Eksempelvis vil ikke unnlatelse av å legge frem proviantdeklarasjon etter tollforskriften § 3-3-2 omfatte andre varer fartøyet bringer med (forutsatt at lastedeklarasjon fremlegges).

Uten at oversikten er uttømmende, er følgende praktiske eksempler på tilfeller som faller inn under § 2-1 tredje ledd bokstav b:

- brudd på plikten til å legge fram varene for tollmyndighetene ved innførsel (smugling) i henhold til § 3-1
- unnlatelse av å bringe forpasset vare frem til bestemmelsesstedet innen fastsatt frist, jf. § 4-21
- utlevering av varer fra tollager uten pliktig tollekspedisjon, jf. § 4-1
- brudd på pliktene som påhviler fører av transportmiddel, jf. § 3-2
- ulovlig disponering over varer på tollager som er kjørt direkte, jf. § 4-30 og § 4-10

Bestemmelsen må imidlertid tolkes med et generelt forbehold om at mindre avvik fra det som er tillatt ikke nødvendigvis medfører at tollskyld oppstår. Den nærmere vurdering av dette må gjøres på grunnlag av omstendighetene i det enkelte tilfelle.

Forarbeider til tolloven § 2-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 36-41

§ 2-2 Tollskyldner ved fortollet vare

Tolloven § 2-2 regulerer hvem som er tollskyldner for vare som fortolles. Fortolling må gjennomføres for at bestemmelsen skal anvendes. Tolloven § 2-2 regulerer imidlertid også tilfeller der en deklarasjon i første omgang blir stoppet av tollmyndighetene, men fortolling blir gjennomført etter nærmere kontroll og evt. endring.

Lov og forskrift

[Tolloven § 2-2](#)

Dersom tollekspedisjonen fortolling blir påbegynt, men ikke gjennomført, regulerer § 2-3 hvem som er tollskyldner.

Ansvar etter § 2-2 omfatter både toll som er deklart og pliktig toll som ikke er deklart. Forskjellige personer kan være tollskyldnere i ulike situasjoner, og bestemmelsen inneholder en konkret oppregning av disse. For personer som omfattes av bestemmelsens første og andre ledd er ansvaret for toll objektivt. Dette innebærer at vedkommende er tollskyldner uansett om vedkommende kan bebreides for eventuelle feil ved fortolling. For personer som omfattes av tredje ledd er dette annerledes. Disse må ha handlet uaktsomt for å være tollskyldnere.

Alle de som var tollskyldner ved fortolling er også ansvarlige i ettertid. Senere erververe av varen kan imidlertid ikke bli tollskyldnere (det motsatte er tilfelle i § 2-3).

Tollskyld for deklart mottaker (første ledd)

Ansvar etter § 2-2 første ledd er basert på hvem som er deklart mottaker. Med deklart mottaker menes den som føres opp som mottaker i deklarasjonen (se § 4-10 om skjemaet RG 0016/0018, som også kalles enhetsdokumentet). Den deklarte mottakeren vil alltid være tollskyldner.

Det har ikke betydning for spørsmålet om tollskyld om den deklarte mottakeren selv utfører deklaringen, eller om vedkommende bruker en speditør eller en annen fullmektig til denne oppgaven. Den deklarte mottakeren er tollskyldner, mens tollskyld for speditøren/fullmektigen må vurderes etter ansvaret i tredje ledd for den som gir feilaktige opplysninger.

Det forutsettes at speditøren har fullmakt til opptre på vegne av oppdragsgiveren, og forplikter derved sin oppdragsgiver overfor tollmyndighetene. En slik fullmakt trenger ikke å være gitt skriftlig, og kan også være underforstått.

Fra tid til annen er det uenighet om det rent faktisk foreligger et fullmaktsforhold. Den som er deklart varemottaker vil bare være tollskyldner dersom det er mest sannsynlig at det foreligger fullmakt. Skulle en person bli deklart som mottaker uten at det foreligger fullmakt, blir vedkommende ikke tollskyldner etter § 2-2 første ledd. Et eksempel på dette kan være at en speditør fører opp en importør uten at han har gjort avtale om dette. Et annet eksempel er rene

feilføringer, dvs. at det føres opp en person som verken har noe med innførselen eller varene å gjøre.

Tollskyld for den som står bak deklartert mottaker (annet ledd)

I de fleste tilfeller vil den deklarte mottakeren være den som har kjøpt eller på annet grunnlag mottar varene. Det er imidlertid adgang til å la seg representere ved fortollingen, dvs. å la en annen bli ført opp som deklartert mottaker. Den deklarte mottakeren kan i slike tilfeller være hvem som helst, forutsatt at det skjer på grunnlag av avtale med den som blir representert. Den deklarte mottakeren er i slike tilfeller tollskyldner etter første ledd, mens den som blir representert er tollskyldner etter annet ledd.

Det er ikke noe krav at tollmyndighetene kjenner til representasjonsforholdet, men det må selvsagt eksistere. Skulle det være uklart om den deklarte mottaker faktisk har representert en annen, må her som ellers det mest sannsynlige legges til grunn.

Tollskyld for den som gir feilaktige opplysninger (tredje ledd)

Fortolling av varer er basert på deklarerings, dvs. at det gis en rekke opplysninger til tollmyndighetene. Hvis disse opplysningene er feilaktige og de fører til at det blir oppkrevd for lite toll, er den som har gitt opplysningene tollskyldner. Det er et vilkår at avgiveren visste eller burde visst at opplysningene vedkommende ga var feilaktige. Ansvarer omfatter bare den unndragelsen av toll som de feilaktige opplysningene har medført.

Ansvarer er særlig aktuelt for den som faktisk avgir deklarasjonen, eksempelvis speditører. Men også andre som medvirker i fortollingsprosessen kan bli tollskyldnere. Eksempler på dette er mellommenn og agenter som hverken er deklartert mottaker eller representert, men som gir opplysninger til tollmyndighetene i forbindelse med fortollingen.

Forarbeider til tolloven § 2-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 36

§ 2-3 Tollskyldner ved ufortollet vare

Tolloven § 2-3 regulerer hvem som er tollskyldner ved ufortollende varer. For personer som omfattes av første og andre ledd er ansvarer for toll objektivt. Dette innebærer at vedkommende er tollskyldner uansett om vedkommende kan bebreides for eventuelle feil. For personer som omfattes av tredje og fjerde ledd er dette annerledes. Disse må ha handlet uaktsomt for å være tollskyldnere.

Lov og forskrift

[Tolloven § 2-3](#)

[Tollforskriften § 2-3-1](#)

Tollskyld ved midlertidig innført vare (første ledd)

Ved midlertidig innførsel etter § 4-24 og lovens kapittel 6 er det innrømmet tollfritak på visse vilkår, som framgår av den enkelte fritaksbestemmelsen. § 2-3 første ledd må ses i sammenheng med § 2-1 tredje ledd bokstav a, som fastslår at tollskyld oppstår når vilkårene for tollfritaket ikke lenger er oppfylt. Tollskyldner er den som er ansvarlig for å oppfylle nevnte vilkår.

I de tilfellene der varen er tollekspedert i forbindelse med den midlertidige innførselen, vil den som har fått tillatelsen til midlertidig innførsel være ansvarlig for å oppfylle vilkårene. Ved bruk av deklarasjon vil den ansvarlige som oftest være deklarerert som mottaker. Oppfylles ikke vilkårene, for eksempel av gjenutførselsfristen oversittes, er den som har fått tillatelsen tollskyldner. Et annet eksempel er at varen brukes til annet formål enn det er gitt tillatelse til.

I mange tilfeller innføres varer midlertidig uten at det foretas en tollekspedisjon. Dette er i første rekke aktuelt ved midlertidig innførsel av transportmidler, eksempelvis turister som kjører på bilferie i Norge. I slike tilfeller er den som innfører varen ansvarlig for å oppfylle vilkårene. I tillegg kan det være andre som er ansvarlige for å oppfylle vilkårene, eksempelvis andre berettigede brukere av en midlertidig innført bil.

Tollskyld for den som ikke overholder reglene (annet ledd)

Tolloven § 2-3 annet ledd må ses i sammenheng med § 2-1 tredje ledd bokstav b, som fastslår at tollskyld oppstår når lovens forpliktelser i forbindelse med annen disponering over ufortollet vare enn midlertidig innførsel etter lovens kapittel 6 ikke overholdes (kapittel 6-tilfellene reguleres av første ledd). Tollskyldner er i slike tilfeller den som er ansvarlig for å overholde nevnte forpliktelser.

Dette gjelder for det første den som bringer en vare med seg til tollområdet uten å overholde melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1, dvs. smugleren (innførselsalternativet). Tollskyldner blir også den som har fått tillatelse til forpassing etter § 4-21 og ikke overholder vilkårene for forpassingen (transportalternativet). Dette alternativet omfatter også transittering etter § 4-22.

Videre blir den som utleverer en vare fra tollager i strid med bestemmelsene i § 4-30 tollskyldner (lagringsalternativet). Dette vil gjelde den som er autorisert som tollagerholder, ved at vedkommende skal passe på at varene ikke blir utlevert i strid med bestemmelsene.

Også andre som ikke oppfyller forpliktelser som er pålagt i henhold til regelverket er tollskyldnere. Dette vil omfatte ulike regelbrudd, og forskjellige aktører. Typiske tilfeller vil være at mottakeren av en vare henter den ut fra tollager uten at den er tollekspedert, eller at vedkommende tar i bruk en ufortollet vare som er kjørt direkte under tollagerordningen. Et annet eksempel er en som har fått tillatelse til å utføre en ufortollet vare, men så tar den i bruk på tollområdet.

Tollskyld for den som medvirker til overtredelser (tredje ledd)

Tredje ledd har sammenheng med første og annet ledd. Tollskyldner etter tredje ledd er den som medvirker til manglende overholdelse av vilkårene ved midlertidig innførsel (jf. første ledd), samt den som medvirker til overtredelsene nevnt i annet ledd. Medvirkningen kan bestå i forskjellige forhold.

Ved midlertidig innførsel etter lovens kapittel 6 av yrkesutstyr, kan medvirkning være at en oppdragsgiver tar på seg å selge utstyret som en berettiget har innført. Oppdragsgiveren vil da medvirke til at utstyret ikke gjenutføres. Et annet eksempel er en som påtar seg stell og føring av en konkurransehest som ikke gjenutføres.

Ved smugling kan det være aktuelt med medvirkning ved f.eks. utlån av kjøretøy og bistand til lasting eller lossing av smuglervarer.

For at medvirkeren skal bli tollskyldner, er det et vilkår at vedkommende visste eller burde vite at vilkårene for den midlertidige innførselen ikke ble overholdt, eller at vedkommende visste eller burde vite om manglende overholdelse av forpliktelsene i forbindelsene med innførsel, transport, lagring eller annen disponering av varer.

Tollskyld for den som erverver eller oppbevarer ufortollet vare (fjerde ledd)

Også fjerde ledd har sammenheng med første og annet ledd. Tollskyldner etter fjerde ledd er den som erverver eller oppbevarer ufortollet vare som nevnt i første og annet ledd, såfremt vedkommende visste eller burde vite at lovens forpliktelser ikke var overholdt. Med manglende overholdelse i denne sammenheng siktes det til at vilkårene ved midlertidig innførsel (jf. første ledd), samt innførsel, transport, lagring eller annen disponering av varer.

På samme måte som i tredje ledd er det et krav at vedkommende har opptrådt uaktsomt eller forsettlig, og at den ufortollete varen er gjenstand for en eller annen overtredelse av vilkår eller forpliktelser i tolloven. Et typisk eksempel er at melde- og fremleggelsesplikten ikke er overholdt, dvs. at varen er smuglet.

Det er imidlertid et tilleggsvilkår i fjerde ledd at erverver/oppbevarer kjente til den manglende overholdelsen da han mottok den ufortollete varen. Etterfølgende informasjon om regelbrudd gjør ingen til tollskyldner. Dersom noen i god tro har kjøpt en vare, og senere får vite at den er smuglet inn til Norge, kan ikke tollmyndighetene rette krav om toll mot vedkommende.

Forarbeider til tolloven § 2-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 36-40 og 42

§ 2-4 Solidaransvar for tollskyld

Lov og forskrift

[Tolloven § 2-4](#)

Ansvar for de ulike ansvarssubjektene i §§ 2-2 og 2-3 er delvis overlappende. Et eksempel på dette er at både den deklarerende mottaker i § 2-2 første ledd og den som vedkommende eventuelt har representert er tollskyldnere. Dette betyr at man for samme tollskyld kan ha flere tollskyldnere, og at disse hefter solidarisk for tollskylden.

Tollskyld er en forpliktelse til å svare toll, men må ikke forveksles med et pengekrav, jf. det som er sagt under kommentarene til § 2-1. Selv om man har flere tollskyldnere, er tollmyndighetene ikke forpliktet til å rette kravet mot alle. På den annen side er det ikke noe i veien for å gjøre det. Bestemmelsen inneholder ikke noen prioritert rekkefølge som tollmyndighetene må følge.

Forarbeider til tolloven § 2-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 43

§ 2-5 Tollskyld for vare som sendes i henhold til internasjonal avtale

Tolloven § 2-5 omhandler ansvar for toll for varer som sendes i henhold til internasjonale avtaler. Norge har inngått flere avtaler med andre land om forenklinger i den internasjonale vareførselen.

Lov og forskrift

[Tolloven § 2-5](#)

[Tollforskriften § 2-5-1](#)

For å kunne bruke de forenklede prosedyrene disse avtalene gir anvisning på, må det som regel stilles en garanti overfor tollmyndighetene. Reglene om garanti i disse avtalene kommer i tillegg til reglene om ansvar i §§ 2-1 til 2-4. Tollforskriften § 2-5-1 gjennomfører ansvarsbestemmelsene vedrørende garanti i følgende avtaler:

- [TIR-konvensjonen av 14. november 1975](#)
- [ATA-konvensjonen av 6. desember 1961](#)

- [Transitteringskonvensjonen mellom EU og EFTA-landene av 20. mai 1987](#)

Gjennomføringen innebærer at ansvaret til den som er ansvarlig etter konvensjonen følger av tolloven i tillegg til selve avtalen mellom garantisten, tollmyndighetene og den som bestiller garantien.

Tollskyld ved bruk av TIR-carnet

Ansvar ved bruk av TIR-carnet er bare aktuelt der varene kommer bort eller ulovlig blir tatt i bruk uten at transitteringsprosedyren er avsluttet. Ansvaret for den garanterende organisasjon er et alternativ til ansvar etter §§ 2-2 og 2-3.

Den garanterende organisasjon i Norge er Norges Lastebileier-Forbund (NLF), som igjen er tilknyttet International Road and Transport Union (IRU) og Nordic Logistics Association (NLA). Garantien er begrenset til maksimalt USD 50 000 per carnet.

Tollskyld ved bruk av ATA-carnet

Ansvar etter ATA-konvensjonen er aktuelt der varer som er midlertidig innført med ATA-carnet ikke blir gjenutført, kommer bort eller blir benyttet i strid med gitte vilkår. Et ATA-carnet er et dokument som kan kjøpes hos det lokale handelskammeret der varen sendes fra, og som både brukes i forbindelse med deklarerings av varen og som sikkerhet for toll og avgifter. Ansvaret er begrenset til det enkelte carnets pålydende. For å kunne bruke carnet ved midlertidig innførsel, må carnetet dekke minst 30 % av vareverdien.

Ansvaret for den garanterende organisasjon er et alternativ til ansvar etter §§ 2-2 og 2-3. Tollmyndighetene vil i forbindelse med overtredelser rette krav direkte til garanterende organisasjon, som vil kreve regress av innehaveren av carnetet.

Den garanterende organisasjon i Norge er Oslo handelskammer, som er organisert i Det Internasjonale Handelskammer (ICC).

Et ATA-carnet er tidsbegrenset i inntil ett år fra utstedelse, og det er angitt på selve carnetet hvilke varetyper det er tilknyttet. Innenfor den angitte tidsperioden kan slike varer flyttes over landegrensene flere ganger av carnet-innehaveren.

Ansvaret under ATA-konvensjonen gjelder tilsvarende for såkalte CPD-carnet

fra Taiwan, jf. avtale mellom kinesiske myndigheter, norske myndigheter og de respektive lands handelskammere.

Tollskyld ved bruk av transitteringskonvensjonen

Ansvar for toll og avgifter etter transitteringskonvensjonen er bare aktuelt der varene kommer bort eller ulovlig blir tatt i bruk uten at transitteringsprosedyren er avsluttet.

Ansvaret for den som garanterer er et alternativ til ansvar etter §§ 2-2 og 2-3.

Forarbeider til tolloven § 2-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 43

3 Trafikken til og fra tollområdet

§ 3-1 Varslings, melde- og fremleggelsesplikt mv.

§ 3-1 inneholder regler om forskjellige sentrale plikter for den som bringer varer til og fra Norge og enkelte tillatelser/autorisasjoner fra tollmyndighetene i den forbindelse.

Lov og forskrift

[Tolloven § 3-1](#)

[Tollforskriften §§ 3-1-2 til 3-1-7](#), [§§ 3-1-9 til 3-1-19](#) og [§§ 3-1-20 til 3-1-27](#)

- Forhåndsvarslingsplikt
- Melde- og fremleggelsesplikt for varer
- Registreringsplikt
- Tillatelse til å krysse grensen på bestemte steder
- Autorisasjon for sikkerhet (AEO)

Forhåndsvarslingsplikt

Det er en plikt å forhåndsvarsle varer som kommer fra eller skal til andre land enn EU, Sveits og dens tollklaver og Liechtenstein. Forhåndsvarslingen danner grunnlag for tollmyndighetenes risikoanalyse av transporten.

Ordinært forhåndsvarsel skal sendes elektronisk i datasystemet NCTS. Dette innebærer at den som skal sende eller motta varer som er omfattet av forhåndsvarslingsplikt enten selv må ha tillatelse fra tollmyndighetene til å sende meldinger i dette datasystemet, eller bruke en medhjelper som har slik tillatelse. Foretak som har tillatelse til å sende transitteringsmeldinger i NCTS fra før må søke om egen tillatelse for å sende forhåndsvarslings-meldinger.

For varer i postforsendelser eller ekspressforsendelser i flyfrakt skal det leveres et redusert forhåndsvarsel i form av et minimumsdatasett i et eget system, ICS2.

Tidsfristen for når forhåndsvarselet skal sendes varierer mellom de ulike transportmidlene, og om det dreier seg om innførsel eller utførsel.

Dette er nærmere beskrevet i §§ 3-1-4 og 3-1-11.

I forhåndsvarselet skal det gis en rekke opplysninger om transporten, transportmiddelet og varene. Detaljene er beskrevet i vedlegg 1 og 2 til tollforskriften.

Melde- og fremleggingsplikt for varer

Melde- og fremleggingsplikten ved grensepassering har vært en av grunnpilarene for tollmyndighetenes virksomhet i svært lang tid. Plikten er basert på prinsippet om at den som passerer grensen selv skal kontakte tollmyndighetene og redegjøre for varer han bringer med. Vedkommende skal melde fra om at han bringer med varer, og legge dem frem for kontroll. Brudd på denne plikten omtales ofte som smugling.

I sin enkleste form kan melde- og fremleggingsplikten illustreres ved en reisende som henvender seg til tollmyndighetene på rød sone. Han setter to flasker vin på skranken og sier at dette er det han bringer med utover den tollfrie kvoten. Melde- og fremleggingsplikten oppfylles da for de to vinflaskene.

Melde- og fremleggingsplikten har bl.a. sammenheng med tollmyndighetenes kontroll. Den som kommer med varer skal si fra om dette, slik at tollmyndighetene evt. kan foreta kontroll.

Prinsippet om plikt til å melde fra om vareførsel og evt. legge frem varene omfatter også plikt til å gi oppgave over varene. Oppgaveplikten omfatter plikt til å gi en mer spesifisert redegjørelse eller oppstilling dersom dette er nødvendig.

Les mer om melde- og fremleggingsplikt:

- Forholdet til andre bestemmelser
- Valg av rødt eller grønt felt
- Unntak fra melde- og fremleggingsplikt ved innførsel
- Innførsel på landevei
- Innførsel med fartøy
- Innførsel med fly
- Melde- og fremleggingsplikt ved utførsel

Registreringsplikt ved innførsel

§ 3-1 inneholder en generell plikt til å registrere alle varer som innføres. På grunn av et omfattende unntak i § 3-1-17 omfatter registreringsplikten i dag bare varer som legges inn på

tollager. Loven åpner imidlertid for et mer omfattende registreringssystem på et senere tidspunkt.

Registreringsplikten på tollager er knyttet til tollagerregnskapet. Registreringen må gjennomføres før lossing, se § 3-4. Tollagerholderen skal melde i fra til tollmyndighetene, enten elektronisk eller ved merknadsjournal, ved eventuelle uoverensstemmelser mellom det som er oppført i fraktdokumenter og det som faktisk ankommer tollageret, se § 4-30-4. Brevpost uten tollpliktig innhold og som kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter er unntatt fra registreringsplikten ved innlegg på tollager.

Tillatelse til å krysse grensen på bestemte steder

Det er mulig å få en generell tillatelse til å innføre og utføre varer over ubemannede grenseoverganger, eller utenom åpningstiden på bemannede overganger. Dette innebærer et fritak fra melde- og fremleggelsesplikten. Varene skal uansett tollbehandles og deklarerer etter tolloven § 4-1 og § 4-10.

Det er blant annet gitt slike tillatelser i forbindelse med inn- og utførsel av trevirke. Det må søkes på forhånd, og for å få tillatelse må en rekke vilkår som er nærmere beskrevet i tollforskriften § 3-1-18 være oppfylt. I utgangspunktet må søkeren være registrert i Foretaksregisteret, men europeiske foretak som fyller de andre vilkårene i bestemmelsen kan også gis tillatelse.

Autorisasjon for sikkerhet (AEO)

Foretak kan søke tollmyndighetene om å bli sikkerhetsmessig autorisert (AEO). Hovedvilkårene for autorisasjon er at foretaket har tilfredsstillende:

- fysisk sikring,
- økonomi,
- regnskaps- og logistikksystemer, og
- tidligere forhold til toll- og skattemyndighetene.

Det er bare norske foretak som er registrert i Foretaksregisteret som kan autoriseres. Foretak som er autorisert i EU vil automatisk være autorisert i Norge, men evt. datterselskap (egne rettssubjekt) må ha egen autorisasjon. En norsk avdeling av utenlandsk foretak (NUF) er ikke et eget rettssubjekt, og kan derfor ikke ha en selvstendig autorisasjon.

Den som ønsker å bli autorisert må fylle ut et søknadsskjema og et egenvurderingsskjema, og sende disse til tollmyndighetene. Tollmyndighetene vil ut fra disse opplysningene vurdere om det er behov for nærmere opplysninger eller undersøkelser hos foretaket.

- [Les mer om AEO](#)

Forarbeider til tolloven § 3-1

Forarbeider til tolloven § 3-1

Ot.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 43

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 24

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 26 annet og tredje ledd og § 37 første ledd

Innst.O. XII (1928), om § 26

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

Forholdet mellom melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1 og andre bestemmelser

Forholdet til meldeplikt etter toll. § 3-3

I tollovgivningen har det tradisjonelt eksistert et "skille" mellom transportmidler som benyttes som transportmidler og transportmidler som innføres som en vare (eksempelvis nye personbiler på et skip). Melde- og fremleggelsesplikten omfatter i utgangspunktet alle varer, også transportmidler. Det er imidlertid gjort unntak i toll. §§ 3-1-13, 3-1-14 og 3-1-15 fra denne plikten for ulike transportmidler.

I §§ 3-2 til 3-7 er det særlige regler som retter seg mot føreren av transportmiddel. Disse bestemmelsene kommer til anvendelse når en vare krysser grensen "som transportmiddel" (og ikke som vare, jf. avsnittet ovenfor). Bestemmelsene pålegger føreren å passere grensen kun visse steder, melde fra om ankomst og avgang mv.

Det forekommer at et transportmiddel krysser grensen både som vare og transportmiddel. Dette vil være tilfelle hvis en person har kjøpt en bil i utlandet og kjører den til Norge. Tolloven § 3-1 pålegger da plikt til å melde fra om innførselen av bilen som vare (slik at den kan tollbehandles), mens de øvrige bestemmelsene i kapittel 3 regulerer førerens plikter i forhold til hvor og når han kan passere inn. I et slikt tilfelle vil oppfyllelse av melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1 også ivareta meldeplikten etter § 3-3.

Forholdet til deklareringsplikt etter §§ 4-10 og 4-11

Fra prinsippet om melde- og fremleggelsesplikt er det utviklet mer spesifikke og avanserte tollprosedyrer. Et praktisk eksempel på dette er plikten til å tollbehandle innførte varer i § 4-1, der valget som regel står mellom tollekspedisjon og innlegg på tollager. Deklarering og selvdeklarering ved innførsel og utførsel (§§ 4-10 og 4-11) er igjen videreutvikling av tollprosedyrer som har sitt utspring i melde- og fremleggelsesplikten.

Valg av rødt eller grønt felt

Tollmyndighetene har enkelte steder innført ordning hvor personer som ankommer tollområdet velger rødt eller grønt felt (eller sone). Hensikten med denne ordningen er å forenkle rutinene for oppfyllelsen av melde- og fremleggelsesplikten.

Personer som velger grønn sone, tilkjennegir med dette at de ikke bringer med varer som er omfattet av melde- og fremleggelsesplikten. Det presiseres at varer som er fortollet ved hjelp av fortollingsautomat eller [KvoteAppen](#) anses som fremlagt for tollmyndighetene. Gyldig kvittering må kunne fremvises. Personer som bare bringer med slike varer i tillegg til varer som er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten, kan passere i grønn sone.

Det er presisert i tollforskriften at valg av grønt felt er å anse som endelig melding og fremleggelse. Dette innebærer at det ikke er mulig å «ombestemme» seg og oppfylle melde- og fremleggelsesplikten for tollpliktige varer dersom man først har valgt å benytte grønn sone. Bringes varer som ikke er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten inn i grønt felt, er det en overtredelse av pliktene etter § 3-1.

Valg av rød sone oppfyller ikke i seg selv melde- og fremleggelsesplikten, men er en forutsetning for oppfyllelse. Den som bringer med varer må selv redegjøre for disse (og eventuelt legge dem frem) overfor tollmyndighetene.

Unntak fra melde- og fremleggelsesplikt ved innførsel

Melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1 gjelder i utgangspunktet ved innførsel av alle varer. Det er imidlertid en rekke praktisk viktige unntak fra denne hovedregelen i §§ 3-1-13 og 3-1-14.

For det første er det unntak for reisende som ikke har med andre varer enn dem som kan innføres toll- og avgiftsfritt etter § 5-1 første ledd bokstav a (tollfri kvote) og § 6-1 første ledd bokstav a. Dersom varene er avhengig av spesielle tillatelser, f.eks. fra politiet, må man likevel melde fra. Dette vil f.eks. gjelde skytevåpen. Det er også omfattende unntak fra melde- og fremleggelsesplikten for varer som innføres "som transportmidler". For det første er det unntak for norske og tidligere fortollende transportmidler som gjeninnføres i uforandret stand. Dette gjelder for eksempel alle kjøretøy, fartøy, luftfartøy og tog. For det andre omfatter unntaket flere kategorier ufortollende (utenlandske) transportmidler som innføres midlertidig. Dette omfatter kjøretøy, fartøy, luftfartøy og tog til både personlig og ervervsmessig bruk, såfremt vilkårene for tollfritak ved midlertidig innførsel i kapittel 6 oppfylles. Vilårene i kapittel 6 varierer og er

omfattende, og må undersøkes nøye for hvert enkelt tilfelle. Containere som innføres midlertidig og fyller vilkårene i § 6-1 er også unntatt. Unntatt er også emballasje og lastepaller som fyller vilkårene til tollfritak i § 5-6-4. For disse varene er det ikke vilkår om gjenutførsel, men forutsetningen er at de benyttes i transporten av andre varer.

Det er også unntak fra melde- og fremleggelsesplikten for yrkesutstyr av mindre verdi som innføres midlertidig og fyller vilkårene i § 6-1. Videre er det unntak for proviant i luftfartøy og tog, samt forbruksvarer og lignende som innføres med transportmidler, så fremt vilkårene i § 5-2 er oppfylt.

Valuta og verdipapirer som innføres er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten når verdien er under 25 000 kr. Les mer om deklarerer av betalingsmidler og verdipapirer [her](#).

Varer fra fiske og fangst med norske fartøyer er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten. Forutsetningen er at innførselen skjer direkte, noe som betyr at varene må bringes fra fangstfeltet direkte til tollområdet. Varene kan skifte transportmiddel, men kan ikke ha vært innført til et annet lands tollområde. Utenlandske fartøy er ikke omfattet av unntaket.

Petroleumsprodukter mv. fra den norske delen av kontinentalsokkelen er også unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt. Vilkåret om direkte innførsel gjelder også her.

Melde- og fremleggelsesplikt for varer som innføres på vei og skinner

Dersom man bringer varer til Norge via landeveien, må man i utgangspunktet henvende seg ved et grensetollsted for å oppfylle melde- og fremleggelsesplikten. Henvendelsen må skje i åpningstiden.

Etter avtale mellom Norge og EU (gjelder hhv. Sverige og Finland) samarbeides det om tolltjenester på grenseovergangene. Dette innebærer at man kan henvende seg både ved norske grensetollsteder eller svenske/finske grensetollsteder der disse utfører tolltjeneste for norsk regning.

Det er den som rent faktisk bringer varen med som omfattes av plikten, i de fleste tilfellene sjåføren av transportmiddelet. En bussjåfør vil imidlertid ikke ha melde- og fremleggelsesplikt for varer som passasjerene bringer med seg. I et slikt tilfelle er det passasjerene som har plikt til å melde fra om varer (som omfattes av melde- og fremleggelsesplikten).

På de grenseovergangene der det er innført en ordning med rødt og grønt felt innebærer melde- og fremleggelsesplikten at man må velge rødt felt dersom man har med varer som ikke er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt.

Kommer man til tollområdet med tog, må man henvende seg til tollmyndighetene ved første mulige anledning. I praksis vil det ofte være det nærmeste tollsted der man forlater toget. Det er ikke et krav at passasjerene forlater toget for å oppfylle melde- og fremleggelsesplikten før man har kommet fram dit man skal, f.eks. der toget fra Sverige stopper i Fredrikstad på vei til Oslo. Her er det tilstrekkelig å henvende seg til tollmyndighetene i Oslo. Dersom tolletaten har kontroll på toget eller på stasjonen, plikter man imidlertid å opplyse om eventuelle tollpliktige varer.

Når varene som medbringes er fortollet ved hjelp av fortollingsautomat eller [KvoteAppen](#), anses disse som fremlagt for tollmyndighetene. Gyldig kvittering må kunne fremvises. Man behøver da ikke henvende seg til tollkontor ved grensepassering for å oppfylle melde- og fremleggingsplikten for disse varene. Grensepassering kan i slike tilfeller skje både på bemannede og ubemannede grenseoverganger, og også utenfor åpningstiden.

Melde- og fremleggingsplikt for varer som innføres med fly

Dersom man bringer varer til Norge med et fly eller et annet luftfartøy, inntreer melde- og fremleggingsplikten i utgangspunktet umiddelbart etter ankomst til lufthavnen. For varer som flyet bringer med seg vil føreren av flyet være ansvarlig for å melde og fremlegge varen. Der passasjerer og mannskap selv bringer med seg varer, er det disse personene som er ansvarlig for å melde fra til tollmyndighetene når man forlater flyet.

Passasjerer og mannskap med varer omfattet av melde- og fremleggingsplikt må bruke rødt felt der det er innført en ordning med rødt og grønt felt. Når varene som medbringes er fortollet ved hjelp av fortollingsautomat eller [KvoteAppen](#), anses disse som fremlagt for tollmyndighetene. Gyldig kvittering må kunne fremvises ved grensepasseringen.

Melde- og fremleggingsplikt for varer som innføres med fartøy

Dersom man bringer varer til Norge med et fartøy, inntreer melde- og fremleggingsplikten i utgangspunktet når man passerer inn på sjøterritoriet. Oppfyllelsen av plikten utsettes imidlertid til man legger til kai.

Dersom man bringer varer til Norge med et fartøy, inntreer melde- og fremleggingsplikten i utgangspunktet når man passerer inn på sjøterritoriet. Oppfyllelsen av plikten utsettes imidlertid til man legger til kai.

Føreren av fartøyet er ansvarlig for å melde og fremlegge varer som skipet bringer med seg. Der de reisende (både passasjerer og besetningsmedlemmer) bringer med seg varer i land som ikke er omfattet av skipets lastemanifest, er det disse personene som skal melde fra til tollmyndighetene ved ilandstigning. Passasjerer med varer som omfattes av melde- og fremleggingsplikt må bruke rødt felt der det er innført en ordning med rødt og grønt felt. Når varene som medbringes er fortollet ved hjelp av fortollingsautomat eller [KvoteAppen](#), anses disse som fremlagt for tollmyndighetene. Gyldig kvittering må kunne fremvises ved grensepasseringen.

Norske fiskefartøy og fartøy fra norsk kontinentalsokkel er på visse vilkår unntatt fra melde- og fremleggingsplikt, se egen artikkel om unntak.

Melde- og fremleggelsesplikt for varer som utføres

Det er i utgangspunktet melde- og fremleggelsesplikt ved utførsel av alle varer. Det er imidlertid en rekke praktisk viktige unntak fra denne hovedregelen.

For det første er de fleste varer som utføres "som transportmidler" unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt. For norske og tidligere fortollete transportmidler er det et vilkår om at utførselen er midlertidig, dvs. at transportmidlene senere blir gjeninnført. I motsatt fall kan det sies at transportmiddelet ikke utelukkende er utført som transportmiddel, men som ledd i et salg eller lignende. Utenlandske (ufortollete) transportmidler som utføres er også unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten. For disse er det ikke vilkår om at utførselen er midlertidig, ettersom det her er snakk om gjenutførsel av en tidligere midlertidig innført vare. Unntakene for transportmidler fremgår av tollforskriften § 3-1-15.

Et annet unntak fra melde- og fremleggelsesplikten gjelder reisegods til personlig bruk, uansett verdi. Dette kan omfatte varer av betydelige verdier, som smykker, kameraer og lignende. Det kan være lurt å få et legitimasjonsbevis dersom kostbare varer skal gjeninnføres til Norge. Les mer om legitimasjonsbevis.

Det er også unntak fra melde- og fremleggelsesplikten for yrkesutstyr av mindre verdi som fyller vilkårene i § 6-1. Det gjelder videre en rekke varer som utføres til bruk eller salg om bord i transportmidler som forlater tollområdet. For detaljer henvises til tollforskriften § 3-1-15.

Det er også et generelt unntak for varer som er fortollet eller fremstilt her i landet hvor verdien ikke overstiger kr 5 000 per sending. Valuta og verdipapirer som utføres er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten når verdien er under kr 25 000. Les mer om deklarerings- og betalingsmidler og verdipapirer.

Utførsel av enkelte varer er avhengig av spesielle tillatelser (restriksjoner) Dette gjelder f.eks. strategiske varer og militært materiell som står på Utenriksdepartementets vareliste I og II, varer til land som omfattes av internasjonale våpenembargo og sanksjoner (se www.eksportkontroll.no), våpen, varer til våpenproduksjon, avfall, kulturminner og varer av utrydningstruede dyre- eller plantearter (CITES). Slike varer er uansett omfattet av melde- og fremleggelsesplikten, selv om de omfattes av et av unntakene som er beskrevet over. Dette har sin bakgrunn i at tollmyndighetene skal kunne undersøke at de nødvendige tillatelsene er til stede.

§ 3-2 Bestemmelsessted ved ankomst

§ 3-2 regulerer hvor et transportmiddel kan gå når det kommer til tollområdet. Det er føreren som er ansvarlig for at reglene overholdes. Bestemmelsen henger sammen med melde- og fremleggelsesplikten for varer i § 3-1 og meldeplikten for transportmidler i § 3-3.

Lov og forskrift

[Tolloven § 3-2](#)

[Tollforskriften § 3-2-1 til 3-2-6](#)

Bestemmelsessted for fartøy ved ankomst til tollområdet

Den som kommer til tollområdet med fartøy, skal føre fartøyet direkte til sted der tollmyndighetene er stasjonert. Med sted hvor tollmyndighetene er stasjonert menes en kommune hvor det er tollsted, se tollforskriften § 4-3-1 sjette ledd. Det gjelder særlige regler for marinefartøy. Fritidsfartøy er unntatt fra bestemmelsen dersom fartøyet og passasjerene ombord bare har med varer som er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten. Dersom fritidsfartøyet innføres som en vare, må fartøyet gå direkte til sted der tollmyndighetene er stasjonert.

Norske fiske- og fangstfartøy og fartøy som frakter petroleumsprodukter er unntatt fra bestemmelsen dersom de ikke har anløpt utenlandsk havn på turen. I tillegg er det vilkår at fartøyet ikke har andre ufortollede varer ombord enn evt. egen fangst eller petroleumsprodukter som er tatt opp fra norsk kontinentalsokkel.

Det er mulig å søke om unntak fra plikten til å gå direkte til tollsted. Se nedenfor om forenklede rutiner.

Bestemmelsessted for fly ved ankomst til tollområdet

Den som kommer til tollområdet med fly, skal føre dette direkte til en internasjonal flyplass.

Småfly med vekt inntil 5700 kg og maksimum 10 passasjerer kan i tillegg bruke andre nærmere angitte landingsplasser (se vedlegg 3 til forskriften) i forbindelse med private flyginger og taxifyginger i trafikk mellom Norge og øvrige Schengen-land. Dette er avhengig av at det inngis reisepplan til Nasjonalt Operasjonssenter i Tolletaten minst fire timer før grensepassering og at passasjerene ombord ikke har med varer som skal tollbehandles. Det er ikke tillatt å forlate luftfartøyet før ankomsttiden som er oppgitt til tollmyndighetene og medbrakte varer skal heller ikke fjernes fra luftfartøyet før dette tidspunktet. Meldingen sendes pr e-post til tollops@toll.no. Grunnen til at meldingen skal sendes dit, er at man der har døgnbemanning som kan ta i mot meldingen uavhengig av de lokale tollmyndighetenes åpningstid.

Det er mulig å avtale ankomst til andre landingsplasser med tollmyndighetene i forkant. Dette er særlig praktisk for helikoptertrafikken fra Nordsjøen, som i en del tilfeller ikke går til internasjonale flyplasser. Se nedenfor om forenklede rutiner.

Bestemmelsessted for motorvogn ved ankomst til tollområdet

Den som kommer til tollområdet med motorvogn, skal følge vei hvor tollmyndighetene er stasjonert og følge den til nærmeste tollsted. Der svenske eller finske myndigheter utfører tolltjeneste også for Norge, gjelder tilsvarende plikt vis a vis disse. Plikten henger sammen med

melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1, der føreren også har en plikt til å bruke bestemte grenseoverganger dersom det er varer i motorvognen som skal tollbehandles. Tilsvarende gjelder dersom selve motorvognen innføres som vare og skal tollbehandles.

Turister på ferie i Norge som oppfyller vilkårene for midlertidig bruk av ufortollet motorvogn og personer med norskregistrert kjøretøy behøver ikke å kjøre direkte til tollsted dersom de bare har med seg varer som er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten.

Forenklede rutiner

Det er mulig å søke om unntak fra plikten til å kjøre direkte til tollsted. Det må søkes på forhånd, og tollmyndighetene kan gi en transportør generell tillatelse dette dersom vilkårene som er beskrevet i § 3-1-18 annet og tredje ledd er oppfylt.

Tillatelse til å gå til uthavn, dvs. et sted der tollmyndighetene ikke er stasjonert, gis som regel ved at tollmyndighetene aksepterer opplysninger om slikt anløpssted på en melding som sendes på forhånd om fartøyets ankomst, se også § 3-3.

Forarbeider til tolloven § 3-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 44

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 21

Ot.prp.nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 12, 13, 14, 15 annet ledd, 37 annet ledd, 138 og 140 første ledd

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 3-3 Meldeplikt for transportmiddel ved ankomst

Lov og forskrift

[Tolloven § 3-3](#)

[Tollforskriften § 3-3-1 til § 3-3-3](#)

Meldeplikt for fører

§ 3-3 regulerer meldeplikt for fører av transportmidler som kommer til Norge. Det som skal meldes fra om er den omstendighet at transportmiddelet ankommer tollområdet. Meldeplikten etter § 3-3 har sammenheng med melde- og fremleggelsesplikten for varen i § 3-1 og plikten til å gå direkte til tollsted i § 3-2. Kommer et transportmiddel med varer, omfatter melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1 varene, og tollmyndighetenes behov for kontroll med disse. Meldeplikten i § 3-3 retter seg mot fører av transportmiddelet, og er et element i vurdering av kontroll.

Det forekommer at et transportmiddel krysser grensen både som vare og transportmiddel. Dette vil f.eks. være tilfelle hvis en person har kjøpt en bil i utlandet og kjører den til Norge. § 3-1 pålegger da plikt til å melde fra om innførselen av bilen som vare (slik at den kan tollbehandles), mens de øvrige bestemmelsene i kapittel 3 regulerer førerens plikter i forhold til hvor og når han kan passere inn. I praksis vil oppfyllelse av melde- og fremleggelsesplikten i et slikt tilfelle også ivareta meldeplikten etter § 3-3.

Meldingen etter § 3-3 skal gis til tollmyndighetene. Det er ikke tilstrekkelig å gi melding til andre myndigheter (se som eksempel Rt. 1976 s. 787).

Meldeplikt for fører ved ankomst med fartøy

For fører av fartøy som skal ankomme sted i tollområdet, er det som hovedregel krav om melding om ankomst minst 24 timer på forhånd. Meldingen skal inngis i SafeSeaNet Norway (SSN).

I tillegg er det oppstilt to unntak fra hovedregelen om melding minst 24 timer før ankomst, for de tilfellene dette ikke er praktisk mulig å gjennomføre. For det første kan melding avgis senest når fartøyet forlater forrige havn dersom reisen varer mindre enn 24 timer. Dersom ankomsthavn eller ankomsttid er ukjent eller endres underveis, skal melding avgis så snart opplysningene er kjent. Bestemmelsene er i tråd med EU direktiv 2010/65.

Etter tolloven § 3-3 er det en generell plikt for alle transportmidler til å melde fra om ankomst på nærmere bestemte tidspunkter. Forskriftsbestemmelsen i § 3-3-1 første ledd gjør det imidlertid klart at det på nåværende tidspunkt kun er fartøy som omfattes av regelen om å melde fra minst 24 timer i forkant av ankomst.

Når melding om ankomst inngis i SSN, skal føreren samtidig levere fartøysdeklarasjon, lastedeklarasjon, besetningsdeklarasjon og proviantdeklarasjon. Dersom tollmyndighetene krever det, skal i tillegg passasjerliste, besetningsliste og opplysninger om vare i fartøyet som uten lossing skal følge fartøyet ut igjen av tollområdet, overføres i SSN.

Ved at det skal meldes fra om ankomst på forhånd oppstår det en mulighet for avvik mellom avgitte opplysninger og den faktiske situasjonen ved innpassering inn i tollområdet. Det presiseres derfor i § 3-3-2 tredje ledd at føreren plikter å oppdatere dokumentene/SSN meldingen snarest mulig ved endringer, og senest ved passering inn i norsk tollområde. Av praktiske årsaker er det oppstilt en særlig regel for proviant, ved at det kun er vesentlige endringer som skal innrapporteres. Et normalt forbruk av proviant om bord utløser ingen plikt til å oppdatere opprinnelig melding.

Nærmere om utfyllingsregler for rapportering av skipsanløp til og fra Norge – se brukerdokumentasjon «SafeSeaNet Norway Users Guide».

Fritidsfartøy er unntatt fra meldeplikten og plikten til å levere lastedeklarasjon mv. som nevnt over, dersom fartøyet og passasjerene ombord ikke har med varer som må tollbehandles. Dersom fritidsfartøyet i seg selv innføres som en vare, må føreren melde fra til tollmyndighetene etter § 3-1.

Norske fiske- og fangstfartøy er unntatt fra meldeplikten dersom de ikke har anløpt utenlandsk havn på turen. I tillegg er det et vilkår at fartøyet ikke har andre ufortollete varer ombord enn egen fangst. Fartøy som frakter petroleumsprodukter som er tatt opp fra norsk kontinentalsokkel er også unntatt fra meldeplikten på samme vilkår som fiske- og fangstfartøy.

Cruiseskip o.l. er unntatt fra å legge fram proviant- og besetningsdeklarasjon dersom de ikke bringer med seg varer som skal losses i Norge.

Forsyningsskip fra norsk del av kontinentalsokkelen (supplyfartøy) skal i utgangspunktet melde seg, men trenger ikke å levere fartøysdeklarasjon, samt besetnings- og proviantdeklarasjon dersom fartøyet ikke bringer med seg ufortollet proviant.

Meldeplikt for fører ved ankomst med fly

Føreren av fly eller annet luftfartøy som skal lande på lufthavn med internasjonal status, skal melde fra til tollmyndighetene senest når flyet lander, med mindre flyet kommer utenfor tollmyndighetenes åpningstid. Da skal det meldes i fra senest ved åpningstidens begynnelse. Fly i fast rute er unntatt fra meldeplikten ved ankomst. Rutetabellene må være offentliggjort eller på annen måte gjort kjent for tollmyndighetene. Dette omfatter også helikoptertrafikken til installasjoner på norsk kontinentalsokkel.

Føreren av et luftfartøy som har fått tillatelse til å gå til lufthavn uten internasjonal status, skal melde i fra om ankomsten til tollmyndighetene på forhånd.

Fører av småfly (definert i § 3-2-2) som ønsker å lande på landingsplass for småfly som nevnt i vedlegg 3, må melde fra til Nasjonalt Operasjonssenter i Tolletaten (tollops@toll.no) senest fire timer før ankomst.

Føreren av flyet skal i tillegg til å melde fra, legge frem dokumenter som viser last som bringes til Norge.

Meldeplikt for fører ved ankomst med motorvogn

Fører av motorvogn har meldeplikt ved grensepassering. Begrepet motorvogn omfatter både privatbiler/motorsykler, lastebiler/vogntog og busser. Bringer man med varer som må tollbehandles, vil meldeplikten etter § 3-3 i praksis oppfylles samtidig med at føreren melder fra etter § 3-1 om at vedkommende har med varer.

Dersom fører og evt. passasjerer i bil og på motorsykkel bare har med varer som er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1, er føreren også unntatt fra meldeplikten etter § 3-3. Dette kan for eksempel gjelde turister på ferie i Norge som oppfyller vilkårene for midlertidig

bruk av ufortollet motorvogn, og som heller ikke har med reisegods ut over kvotene som er beskrevet i § 5-1 eller varer som omfattes av melde- og fremleggelsesplikten. Heller ikke personer som kjører inn med norskregistrert kjøretøy behøver melde seg dersom de kun har med seg varer som er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1.

Fører av motorvogn som har med varer som er avhengig av tillatelser fra andre myndigheter ved innførsel skal uansett melde seg, slik at tollmyndighetene kan kunne undersøke at de nødvendige tillatelsene er til stede for å innføre varen.

En fører av lastebil/vogntog som transporterer varer under en transitteringsprosedyre, skal legge transitteringsdeklarasjonen frem for tollmyndighetene som registrerer grensepassering i det elektroniske transitteringssystemet NCTS.

Meldeplikt for fører ved ankomst med tog

Passasjer- og godstog i fast rute er unntatt fra meldeplikten ved ankomst. Rutetabellene må være offentliggjort eller på annen måte gjort kjent for tollmyndighetene. Dersom det går tog utenfor de faste rutene, må ankomsten meldes til tollmyndighetene før grensepassering.

Forarbeider til tolloven § 3-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) s. 44

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 22

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

*Tolloven 1928 §§ 24, 25, 26 første ledd,
27, 28, 30 første og annet ledd,
31, 140 annet ledd,
141 og 142*

Ot.prp. nr. 36 (1957)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 3-4 Lossing

Føreren av et transportmiddel kan ikke starte lossing før tollmyndighetene har gitt tillatelse til dette (lossetillatelse). Det er gitt nærmere regler om hvor og hvordan lossingen kan finne sted i tollforskriften.

Lov og forskrift

[Tolloven § 3-4](#)

[Tollforskriften § 3-4-1](#)

Dersom lossingen skjer til tollager må føreren forsikre seg om at varer han bringer med blir registrert. Dette finner du nærmere informasjon om i § 3-1.

Tillatelsen til tollager kan omfatte generell fullmakt til å gi lossetillatelse, jf. § 3-4-1. For å få innvilget generell fullmakt til lossetillatelse for varer som sendes i henhold til transitteringskonvensjonen må tollagerholderen være autorisert mottaker, jf. § 4-22-1 annet ledd. Tollagerholder som ikke har generell fullmakt må innhente lossetillatelse i det enkelte tilfelle.

Tollagerholderen skal registrere eventuelle uoverensstemmelser mellom det som er oppført i fraktdokumenter og det som faktisk ankommer tollageret. Dette er det nærmere regler om i § 4-30 med tilhørende forskriftsbestemmelser.

De store operatørene på kontinentalsokkelen har forsyningsbaser på land der det jevnlig går varer med forsyningskip og helikoptre til og fra oljeinstallasjonene. Ettersom varene går til og fra tollområdet, vil tollovens regler om vareførsel gjelde. Forsyningsbasene har ofte status som tollager, og det innebærer at alle varene som losses på basen skal registreres i lagerregnskapet. En del varetyper vil imidlertid være unntatt fra deklareringsplikten i § 4-10. Dersom basen/lossehavnen ikke har status som tollager, må lossetillatelse innhentes hos tollmyndighetene, og registrering skje i forbindelse med tollekspedisjon.

Forarbeider til tolloven § 3-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 45

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 23

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 29, 32-34, 143 siste ledd og 147

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 3-5 Lasting

Det er ikke lov å starte lasting av fartøy før tollmyndighetene har gitt tillatelse til dette.

Lov og forskrift

[Tolloven § 3-5](#)

[Tollforskriften § 3-5-1](#)

Lastetillatelsen gis som regel ved at tollmyndighetene aksepterer melding fra fartøyet i forbindelse med avreise etter § 3-7. Tollmyndighetene anses også å ha gitt lastetillatelse dersom en utførselsdeklarasjon for varene som skal lastes er akseptert. Deklarering skal finne sted i så god tid at varen kan undersøkes før innlasting i transportmiddelet og lasting kan ikke finne sted før deklarasjonen er godkjent.

Også for andre transportmidler enn fartøy er det et krav om at utførselsdeklarasjon inngis til tollmyndighetene i så god tid at varene kan undersøkes før innlasting i transportmiddelet, jf. § 4-11.

Det kreves ikke lastetillatelse for lasting av produkter fra fiske og fangst som tas ombord på fiske- og fangstfeltene. Dette gjelder også dersom omlasting skjer ute på fiske- eller fangstfeltene.

I bestemmelsens annet ledd er det presisert at føreren har en plikt til å losse varer som er lastet uten tillatelse, dersom tollmyndighetene finner dette nødvendig. Forutsetningen er at det var krav om tillatelse for lasting. En lignende plikt vil også kunne utledes av § 13-9 (plikten til å medvirke ved tollkontroll).

Forarbeider til tolloven § 3-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 27

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 103 første ledd, 104 og 107

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 3-6 Meldeplikt ved videre transport i tollområdet mv.

Det kreves tillatelse fra tollmyndighetene dersom et fartøy skal gå videre (fra første havn etter ankomst til tollområdet) til en annen havn i tollområdet med ufortollede varer. Dette omfatter blant annet alle fartøy som har ufortollet proviant om bord.

Lov og forskrift

[Tolloven § 3-6](#)

[Tollforskriften § 3-6-1](#)

Bestemmelsene i §§ 3-2, 3-3 og 3-4 får tilsvarende anvendelse.

I tollforskriften er § 3-6 gitt tilsvarende anvendelse for andre transportmidler. Eksempelvis må fører av motorvogn ha tillatelse hvis ufortollede varer skal transporteres i tollområdet. Slik tillatelse kan gis ved forpassing eller transittering.

Forarbeider til tolloven § 3-6

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 46

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 26

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 111 og 112

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 3-7 Meldeplikt ved avreise

Lov og forskrift

[Tolloven § 3-7](#)

Meldeplikt ved avreise med fartøy

Fører av fartøy skal melde fra til tollmyndighetene elektronisk i SafeSeaNet Norway i god tid før avreise, slik at det skal være mulig å kontrollere fartøyet før avgang. Fartøysføreren må i den forbindelse ta hensyn til tollmyndighetenes åpningstid. Det som skal meldes fra om er den omstendighet at fartøyet går fra tollområdet. Meldeplikten i § 3-7 har sammenheng med melde- og fremleggelsesplikten for varen i § 3-1 og meldeplikt ved innreise for fører av transportmiddel i § 3-3.

Dersom det er tatt last om bord, skal det også legges fram informasjon fra fartøysdeklarasjon og lastedeklarasjon eller manifest i forbindelse med elektronisk avgangsmelding i SafeSeaNet Norway.

Følgende fartøy er unntatt fra meldeplikt ved avreise:

- Marinefartøy
- Fritidsfartøy som ikke har med varer som skal deklarerer (se § 4-11).

Meldeplikt ved avreise med luftfartøy

Fører av luftfartøy skal melde fra til tollmyndighetene i god tid, slik at det skal være mulig å kontrollere luftfartøyet før avgang. Føreren må i den forbindelse ta hensyn til tollmyndighetenes åpningstid.

Fører av småfly (definert i tollforskriften § 3-2-2) skal melde fra til Nasjonalt Operasjonssenter i Tolletaten (tollops@toll.no) senest fire timer før avgang. Luftfartøy i rutetrafikk trenger ikke å melde fra i hvert enkelt tilfelle såfremt tollmyndighetene er gjort kjent med ruteplanen.

Meldeplikt ved avreise med tog

Fører av passasjer- og godstog skal melde fra til tollmyndigheten i god tid før avreise. Melding kan gis på forhånd eller ved fast ruteplan. Rutetabellene må være offentliggjort eller på annen måte gjort kjent for tollmyndighetene for å oppfylle kravene til melding.

Meldeplikt ved avreise med motorvogn

Fører av biler, lastebiler og andre motorvogner som forlater Norge, har ikke meldeplikt ved avreise. Et unntak fra dette gjelder motorvogn som ikke er registrert i Norge og hvor det i kjøretillatelsen er satt vilkår om utpasseringsattest.

Forarbeider til tolloven § 3-7

St.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 46

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 28

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 15 annet ledd, 108-110, 141, 142 og 143 første og annet ledd

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

4 Tollbehandling

§ 4-1 Plikt til tollbehandling

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-1](#)

[Tollforskriften § 4-1-1 til 4-1-3](#)

Tollbehandling

Ved innførsel må varen behandles etter ett av følgende alternativer:

- Umiddelbar tollekspedisjon
- Innlegg på tollager
- Plassering i frisone
- Avståelse og tilintetgjøring
- Midlertidig lagring

Manglende tollbehandling ved innførsel av varer vil være overtredelse av loven. De to hovedformene for tollbehandling av ufortollete varer er innlegg på tollager og tollekspedisjon. § 4-1 må for øvrig leses i sammenheng med melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1. Tollbehandlingsplikten oppstår samtidig som melde- og fremleggelsesplikten.

Umiddelbar tollekspedisjon

Tollekspedisjon er den vanligste tollbehandlingen ved innførsel av varer til Norge. Ved innførsel er tollekspedisjons-alternativene:

- fortolling (§ 4-20)
- forpassing (§ 4-21)
- transittering (§ 4-22)
- gjenutførsel (§ 4-23) og
- annen disponering (§ 4-24).

Innlegg på tollager

Dette er et alternativ til tollekspedisjon, og er nærmere regulert i §§ 4-30, 4-31 og 4-32.

Plassering i frisone

Dette er også et alternativ til tollekspedisjon. Per 1. januar 2016 er det ikke gitt tillatelser til frisone Bestemmelser om dette finnes i §§ 4-33 og 4-34.

Avståelse og tilintetgjøring

Dette er alternativer til tollekspedisjon og innlegg på tollager/frisone. Det er ikke nødvendig å oppgi noen spesiell grunn for å avstå varen til tollmyndighetene. Et spørsmål er om tollmyndighetene kan nekte å motta varer som avstås, eksempelvis hvis en importør vil avstå bedrevet mat. I praksis vil ikke tollmyndighetene kunne nekte, men vilkår må kunne stilles – for eksempel sikkerhet for omkostninger.

Avståtte varer kan enten selges eller tilintetgjøres.

Midlertidig lagring

Etter annet ledd kan tollmyndighetene tillate midlertidig lagring. Dette er en snever unntaksregel fra plikten til å tollbehandle varer etter første ledd. Når det gjelder muligheten for at varer kan bli liggende midlertidig på losseplassen, er dette ment å omfatte et kort tidsrom mens tollbehandlingen pågår.

Alternativet "lagres på annen måte" er for det første aktuelt i de sjeldne tilfellene der det ikke er mulig å få varen registrert hos tollagerholder. Et annet tilfelle er lagring ved innhenting og tilbakehold av relativt verdiløse varer. Ettersom innhenting og lagring på tollager vil kunne utløse betydelige kostnader, kan et alternativ være å hente inn eller holde tilbake deler av varen. Dette kan være nøkler og kjennemerker til biler, evt. andre deler slik at varen ikke kan disponeres over på vanlig måte. Selve varen kan da lagres på annen måte enn på tollager. Det forutsettes at midlertidig lagring er relativt kortvarig. All midlertidig lagring forutsetter tollmyndighetenes godkjenning, det er ingen rettighet.

Tollmyndighetene kan sette som vilkår at det stilles sikkerhet for toll.

Tilbakehold og innhenting

Tollmyndighetene kan når som helst tilbakeholde eller hente inn varer som er under tollbehandling (se nærmere om tilbakehold og innhenting i § 4-2). Adgangen omfatter også varer som er innført, men hvor tollbehandlingen ennå ikke er påbegynt. Dette kan være aktuelt for varer som eksempelvis er tillatt lagret midlertidig etter bestemmelsens annet ledd, eller varer hvor tollekspedisjon er påbegynt. Adgangen til dette er presisert i § 4-1-2.

Omkostninger ved tollbehandling

Tollbehandlingen er i utgangspunktet gratis, men for visse former er tollskyldneren ansvarlig for omkostningene. Dette gjelder i første rekke hvis varen blir avstått til tollmyndighetene, og tollmyndighetene overtar ansvaret for enten å tilintetgjøre varen eller realisere den. Er det nødvendig å tilintetgjøre varen på grunn av at den for eksempel er lett bedervelig (også i de tilfeller den ikke er avstått til tollmyndighetene), er tollskyldneren ansvarlig også for disse omkostningene.

Forarbeider til tolloven § 4-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 47

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 29 (samt §§ 33 og 55)

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 40 (1974-1975)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 37 og 39

Ot.prp. nr 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 10. april 1901

§ 4-2 Tilbakehold, lagring og tvangssalg

Tollmyndighetene kan når som helst både før og under tollbehandlingen holde tilbake eller hente inn ufortollede varer. Dette kan være aktuelt for varer som eksempelvis er tillatt lagret midlertidig etter § 4-1 annet ledd, men mer praktisk er tilfellene som reguleres av § 4-2. Dette gjelder de tilfeller hvor en pliktig tollekspedisjon av en eller årsak ikke er gjennomført.

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-2](#)

[Tollforskriften § 4-2-1](#)

Det kan være ulike årsaker til at tollekspedisjonen ikke er gjennomført. Oppfylles ikke de materielle vilkårene for tollekspedisjonen (for eksempel at tollskyldneren ikke betaler det beløp han plikter), vil ikke tollmyndighetene gi tillatelse til disponering over varen.

Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 4-27. § 4-2 regulerer situasjonen før tollekspedisjon er fullført, mens § 4-27 regulerer situasjonen etter en tollekspedisjon.

Tilbakehold og innhenting

Tilbakehold forutsetter at tollmyndighetene allerede har en viss faktisk rådighet over varen; i motsatt fall vil det være innhentingsalternativet som er aktuelt. Typiske eksempler er at man under kontrollvirksomhet kommer over ufortollete varer, at det gis uriktige opplysninger ved tollekspedisjon (men før varene er fortollet). Formålet med tilbakeholdelsen er å få varene tollekspedert på riktig måte, samt å sikre kravet.

Tilbakehold etter § 4-2 må ikke blandes sammen med tilbakehold etter § 16-12 eller beslag etter § 16-13. I de to sistnevnte tilfellene beholder tollmyndighetene rådighet over varen inntil videre i forbindelse med en straffesak fordi det kan være aktuelt å inndra varen eller la varen tjene som sikkerhet for et inndragingsbeløp/bot.

Har ikke tollmyndighetene faktisk rådighet over varen, kan den hentes inn. Typiske eksempler her er midlertidig innførte kjøretøy eller båter som ikke blir gjenutført innen fristen. Formålet med innhenting er tilsvarende som ved tilbakehold.

Når tollmyndighetene henter inn, eller i andre sammenhenger transporterer en vare etter bestemmelsen, er dette utøving av myndighetsbeføyelser (tilbakeholdelse, beslag, arrest, undersøkelser m.m.).

Hensynet bak innhentingsretten er å sørge for at varer som innføres til bruk i tollområdet blir tollekspedert. Det er ikke noe i veien for at varens egenskaper utnyttes til å transportere den. Skal man eksempelvis transportere en tilbakeholdt bil eller båt til et tollager, er ikke tollovgivningen til hinder for at en tolltjenestemann kan kjøre bilen eller båten. Tilsvarende vil være for andre varer som kan benyttes som transportmidler.

Tilbakeholds- og innhentingsretten rekker ikke lenger enn formålet (som er å sikre at varen blir tollekspedert). Har man avdekket at en vare ikke er tollbehandlet i samsvar med bestemmelsene i § 4-1, vil retten til å holde tilbake eller hente inn varen falle bort idet varen tollekspederes.

Det er lagt til grunn i forvaltningspraksis at tilbakeholds- og innhentingsretten kan ekstingveres (utslettes) ved godtroerverv. Dette innebærer at hvis en person i aktsom god tro erverver en ufortollet vare, vil varen vanligvis ikke kunne tilbakeholdes eller hentes inn. [Se lov av 2. juni 1978 nr. 37 om godtroerverv vedrørende slik rettsvinning](#). Hvorvidt godtroerverv faktisk foreligger må vurderes konkret. Kjøperen må ha vært i god tro, og den gode tro må ha vært aktsom. Aktsomhetskravet må fastlegges på bakgrunn av den alminnelige aktsomhetsnormen ved omsetning av varer, og ikke på bakgrunn av den strengere aktsomhetsnormen i tollretten.

Tollmyndighetenes innhentingsrett begrenses ikke av de rettigheter som fremgår av [håndverkertjenesteloven](#), jf. også [lov av 29. mai 1953 nr. 1 om rett for håndverkere o.a. til å selge gjenstander som ikke blir hentet](#).

Salg av varer

Varer som er holdt tilbake eller hentet inn kan selges. Forutsetningen for salg er at varene ikke blir tollekspedert innen den frist som er fastsatt for tollekspedisjonen. Etter utløpet av denne fristen kan varene selges etter bestemmelsene i skattebetalingsloven § 14-10. Vurderes det lite hensiktsmessig å selge varen (fordi den er verdiløs eller at store omkostninger påløper), må den destrueres i samsvar med gjeldende retningslinjer.

Varer som ikke kan selges, skal tas hånd om på annen måte. Dette kan være restriksjonsbelagte varer som alkohol og legemidler, eller varer som krenker immateriell rett ("piratvarer"). Slike varer må destrueres i samsvar med gjeldende retningslinjer.

Omkostninger

Blir det nødvendig å holde tilbake eller hente inn varen, er tollskyldneren ansvarlig for omkostningene. Tollskyldneren er således ansvarlig for kostnader til transport av varen. Transportøren kan ikke gjøres ansvarlig for omkostninger, med mindre han kan anses som tollskyldner.

Tollmyndighetene kan kreve vederlag for varer som lagres hos tollmyndighetene. Tilsvarende gjelder om tollmyndighetene har leiet et lager og lagrer varer der.

Skulle varene bli lagret på privat tollager (som er det mest praktiske), vil selvsagt lagerholder ha krav på leie. Tollskyldneren er ansvarlig også for denne leien. I slike tilfeller er tollmyndighetene ikke ansvarlig for leien, selv om tollmyndighetene skulle ha pålagt lagerholder å ta inn varen, se tollforskriften § 4-32-1.

Utgangspunktet er således at tollskyldneren er ansvarlig for nødvendige kostnader som måtte oppstå ved innhenting, tilbakeholdelse eller lagring av varer hvor pliktene i § 4-1 er overtrådt. I praksis vil det kunne oppstå en rekke tilfeller hvor man kommer i ansvarets randzone. Det er ikke mulig å angi løsninger på alle slike tilfeller; disse må løses konkret. I det følgende vil vi imidlertid omtale noen problemstillinger og gi utgangspunkter for hvordan disse bør løses.

Anser man at det foreligger slike omstendigheter at det vil være adgang til gjenutførsel eller avståelse etter § 4-26, vil varen kunne avstås eller gjenutføres selv om tollovgivningen er overtrådt.

Tollskyldneren vil i disse tilfellene være ansvarlig for omkostninger som måtte påløpe. Dette fremgår av § 4-26-1.

Det kan være en rekke tilfeller hvor det på kontrolltidspunktet foreligger en mistanke om overtredelse, men hvor det senere avklares at overtredelse ikke har funnet sted (eller at overtredelsen er bagatellmessig). I slike tilfeller vil temaet være om tollskyldner kan bebreides

for at mistanken ikke kunne avklares på stedet (slik at omkostninger ikke ble pådratt). Den nærmere vurdering av dette må bli konkret.

Blir det nødvendig å destruere varen, er tollskyldneren ansvarlig for omkostningene.

Forarbeider til tolloven § 4-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 47

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 §§ 30 og 47

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 40 (1974-1975)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 41 og 52

Ot.prp. nr. 37 (1934)

Ot.prp. nr. 20 (1928) Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast

§ 4-3 Åpnings-/ekspedisjonstider og gebyr

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-3](#)

[Tollforskriften § 4-3-1](#) og [4-3-2](#)

Åpningstid

Åpningstiden er det tidsrommet tollstedet er åpent for publikum. EØS-avtalen stiller minimumskrav til norske myndigheter for åpningstidene ved grenseovergangene. Utgangspunktet er at grenseovergangene skal være åpne 24 timer i døgnet. I tolloven § 4-3 er det fastsatt åpningstider som både oppfyller disse minimumskravene samt regulerer åpningstidene for alle tollsteder. I tillegg reguleres gebyrer.

Den alminnelige åpningstiden er fra kl. 8.00 til kl 15.30 mandag til fredag unntatt hellig- og høytidsdager, og fra kl. 8.00 til 12.00 onsdag før skjærtorsdag samt jul- og nyttårsaften. Enkelte

steder kan ha utvidet åpningstid. I den utvidede åpningstiden vil publikum kunne få utført de vanligste tolltjenester.

Ekspedisjonstid

Ekspedisjonstiden er det tidsrom kunder kan få utført tolltjenester. I utgangspunktet er tolltjenester i ekspedisjonstiden gratis, men i visse tilfeller må det betales gebyr (se nærmere om gebyr nedenfor). Den alminnelige ekspedisjonstiden er fra kl. 8.00 til kl. 15.30 mandag til fredag unntatt hellig- og høytidsdager, og fra kl. 8.00 til 12.00 onsdag før skjærtorsdag samt jul- og nyttårsaften. Enkelte steder kan ha utvidet ekspedisjonstid.

Et tollsted vil alltid være åpent i ekspedisjonstiden, men kan også være åpent utover denne tiden. Publikum vil også utenfor ekspedisjonstiden kunne få utført de fleste tolltjenester, men vanligvis mot gebyr. I den nærmere regulering i tollforskriften er ikke begrepet ekspedisjonstid benyttet i forskriftsteksten, uten at dette har noen praktisk betydning. I forskriften benyttes begrepet åpningstid.

Tolltjeneste

Uttrykket "tolltjeneste" i tolloven 2007 erstatter tidligere "tollforretninger" uten at det medfører endring i meningsinnholdet. Med "tolltjeneste" menes alle arbeidsoppgaver som tollmyndighetene utfører, herunder bl.a. tollbehandling og kontroll. I tolloven har begrepet bare betydning for evt. vederlag (gebyr) fra publikum.

Gebyr

Tolltjenester utført i alminnelig åpningstid er gratis, såfremt de utføres på tollstedet. Utenfor tollstedet påløper det derimot gebyr for all tollbehandling etter § 4-1. Tollmyndighetenes kontrollvirksomhet medfører ikke gebyr, uansett hvor slik virksomhet finner sted.

I den utvidede åpningstiden er all papirbasert tollbehandling gebyrpliktig ved ervervsmessig vareførsel. For ikke-ervervsmessig vareførsel er papirbasert tollbehandling gebyrfri. All elektronisk tollbehandling er gebyrfritt uansett tid, med unntak av det kredittgebyret som påløper ved belastning av tollkredittkonto. Tilsvarende vil informasjonsvirksomhet (som verken er tollbehandling eller kontrollvirksomhet) være gebyrfri i også i utvidet åpningstid.

Skal det betales gebyr, er det den som anmoder om tolltjenesten som er ansvarlig for gebyret. De forskjellige satser er nærmere regulert i § 4-3-2.

Forarbeider til tolloven § 4-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 48

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 §§ 6 og 7

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot. prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 6 tredje ledd, 19-22 og 209 første ledd

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Tollovkommisjonens utkast

§ 4-10 Deklareringsplikt ved innførsel

Deklareringsplikten har sammenheng med tollbehandlingsplikten i § 4-1. Et av alternativene i denne bestemmelsen er å tollekspedere varen, og § 4-10 regulerer hvordan man skal gå frem i tollekspedisjons-tilfellene.

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-10](#)

[Tollforskriften § 4-10-1 til 4-10-5](#)

Generelt om deklareringsplikt

Prinsippet er at man søker om å få disponere over den ufortollete varen, og at tollmyndighetene vurderer søknaden. Når tollmyndighetene finner vilkårene oppfylt, gis det tillatelse til å disponere over varen. Omfanget av adgangen til å disponere fremgår av tillatelsen. Med unntak av alternativet fortolling, vil adgangen være begrenset. Søknaden inngis ved at varen deklarerer, dvs. at det gis nærmere opplysninger om varen. Den som vil disponere over ufortollet vare er selv ansvarlig for at søknad med alle påkrevde opplysninger inngis. Det er med andre ord plikt til selvdeklarerer.

Deklarering ved innførsel

Å deklarerer innebærer å gi opplysninger, uavhengig av hvordan opplysningene gis. Opplysningene kan deklarerer på papir eller elektronisk. Det er også mulig å deklarerer muntlig, men dette er i praksis bare aktuelt ved privatpersoners deklarerer av reisegods. Hvilke

opplysninger som skal oppgis ved deklarerer varierer ut fra hvilken type deklarerer det er snakk om, men opplysninger om selve varen er som oftest det sentrale.

Siden 1970-årene har deklareringsystemet bygget på et selvdeklarasjonsprinsipp. Selvdeklarerer innebærer at den som deklarerer varen selv samler inn alle opplysninger, bearbeider dem (eksempelvis beregner tollene) og avgir opplysningene til tollmyndighetene. Selvdeklarerer forutsetter et tillitsforhold mellom den som deklarerer og myndighetene.

Former for deklarerer ved innførsel

Ved tollektspedisjon av varer skal deklarerer som hovedregel skje ved at opplysningene fylles inn i skjema RD-0016 eller RD-0018. Dette gjelder de fleste tilfeller av fortolling, forpassing, og midlertidig innførsel. Er det gitt tillatelse til elektronisk deklarerer, avgis opplysningene i et elektronisk format som bygger på nevnte skjemaer. Ved transittering anvendes som hovedregel det elektroniske transitteringssystemet NCTS. Blankettene RD0016 eller RD0018 anvendes som reserveløsning.

[Nærmere informasjon om deklarerer av varer](#)

I enkelte tilfeller kan deklarerer i forbindelse med tollektspedisjon skje på annen måte enn ved bruk av skjemaene som nevnt. Dette gjelder for det første forenklet fortolling av reisegods, som kan deklarerer muntlig, ved bruk av fortollingsautomat eller mobilapplikasjon. En annen praktisk form for deklarerer er tollmyndighetenes fortollingsløsning på internett, som kan brukes ved fortolling av de fleste varer til og med 3000 kr.

Et annet eksempel på alternativ deklarerer gjelder varer som skal innføres midlertidig til Norge. Da kan man i enkelte tilfeller deklarerer ved å legge frem et ATA-carnet. Carnetet er et dokument som kjøpes av det lokale handelskammeret der varen kommer fra, og som i tillegg til deklareringsmetode også fungerer som sikkerhet for evt. toll- og avgiftskrav.

[Mer om carnet og andre former for deklarerer finner du i § 4-10-2.](#)

Lettelser fra deklareringsplikten ved innførsel

Tollmyndighetene kan etter søknad gi foretak generell tillatelse til at flere forsendelser kan deklarerer på samme deklarasjon. Dette er blant annet gjort ved innførsel av trevirke. Foretaket må i så fall oppfylle en del generelle vilkår som er beskrevet i § 3-1-18.

Opplysnings- og dokumentasjonsplikt ved deklarerer

Den deklarte mottakeren plikter å gi tollmyndighetene alle nærmere opplysninger om forhold som deklarasjonen omfatter. Dette gjelder både ved tollektspedisjonen og ved etterfølgende forespørsel.

Tilsvarende plikt har den opplysningspliktige til å fremlegge andre opplysninger som tollmyndighetene måtte be om. Dette kan gjelde opplysninger som ikke har direkte sammenheng med deklarerer, men som tollmyndighetene ber om for å verifisere at avgitte

opplysninger er riktige. Eksempler er hvem en innført vare er videresolgt til og hvilken pris som ble forlangt. Oppdager den opplysningspliktige at avgitte opplysninger er feil, skal han straks melde fra til tollmyndighetene.

En annen side av den opplysningspliktiges medvirkningsplikt, er at han plikter å fremlegge alle dokumenter som tollmyndighetene finner nødvendig. Dette vil typisk være dokumenter som understøtter eller har sammenheng med deklarerte opplysninger. Skjer deklareringen elektronisk, skal dokumentene legges frem på forespørsel.

Plikten til å søke på forhånd

Disponering over ufortollet varer krever tillatelse fra tollmyndighetene, og slik tillatelse må innhentes før man disponerer. I motsatt fall overtrer man § 4-10, og sanksjoner kan være aktuelt.

Ønsker man å disponere på annet måte enn det man har fått tillatelse til i en tollekspedisjon, må man søke på nytt. Eksempel på dette er en vare som er forpasset og senere fortolles.

Unntak fra deklareringsplikten ved innførsel

Det er en rekke unntak fra deklareringsplikten ved innførsel av varer.

Unntak fra deklareringsplikten samsvarer i stor grad med unntak fra melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1.

Les mer

[Enhetsdokumentet \(skjema\)](#)

[Utfyllingsveileder - innførselsdeklarasjon](#)

Forarbeider til tolloven § 4-10

St.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 48-49, jf. også §§ 4-20, 4-24 og 4-25

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 32

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot. prp. nr. 40 (1974-1975)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 43 og 49

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 4-11 Deklareringsplikt ved utførsel

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-11](#)

[Tollforskriften § 4-11-1 til 4-11-3](#)

Generelt om deklareringsplikt ved utførsel

Deklareringsplikten i § 4-11 henger sammen med at det kreves tillatelse fra tollmyndighetene for å utføre varer fra tollområdet, jf. § 4-23. Tillatelsen fra tollmyndighetene gis ved tollekspedisjon, mens søknad om slik tillatelse gis ved at varene deklarerer. Dette må skje før varen utføres.

Den som vil utføre varer er selv ansvarlig for at søknad med alle påkrevde opplysninger inngis (selvdeklareringsplikt). Forpliktelsen gjelder "enhver" som vil utføre varer. Et minstevilkår for ansvar er at vedkommende har noe med selve utførselen å gjøre, enten som eksportør eller transportør. Selges varen til en kunde i utlandet med leveringssted i Norge vil selgeren normalt ikke være forpliktet til å søke om tillatelse til utførsel. I et slikt tilfelle er ikke selgeren involvert i utførsel. Fra denne hovedregelen er det unntak, for eksempel der en selger en vare uten avgifter siden den skal eksporteres. I et slikt tilfelle vil selgeren kunne anses å være involvert i utførselen.

Deklareringsplikten omfatter alle varer som skal utføres, enten de er norske, fortolledede eller ufortolledede.

I tillegg til at varen skal deklarerer, må den også meldes/fremlegges ved grensepassering jf. § 3-1.

§ 4-11 har også sammenheng med pliktregelen i § 3-5 om å innhente tollmyndighetenes tillatelse før varer lastes i fartøy med bestemmelsessted utenfor tollområdet.

Deklarering

Deklarere innebærer å gi opplysninger, uavhengig av hvordan opplysningene gis. Opplysningene kan deklarerer på papir eller elektronisk. Det er også mulig å deklarerer muntlig, men dette er i praksis ikke aktuelt ved utførsel. Deklarering innebærer avgivelse av et bredt

spekter opplysninger. Det kan være opplysninger om varen, dens pris og opprinnelse, i tillegg til hvor mye som skal betales.

Siden 1970-årene har deklarasjonssystemet vært basert på et selvdeklareringsprinsipp. Selvdeklarerer innebærer at den som deklarerer varen selv samler inn alle opplysninger, bearbeider dem og avgir opplysningene til tollmyndighetene. Selvdeklarerer forutsetter et tillitsforhold mellom den som deklarerer og myndighetene.

Når deklarerer skal finne sted

Det følger av tolloven § 4-11 andre ledd at deklarerer skal skje i så god tid at varen kan undersøkes før innlasting i transportmiddel. Hva som er god nok tid må vurderes konkret i den enkelte sak, og avhenge av hvor lang tid Tolletaten vil behøve på å foreta undersøkelser som igjen vil avhenge av blant annet når og hvordan innlastingen skal skje. Dersom varene befinner seg i en container som skal lastes om bord i et fartøy (transportmiddel) vil dette kunne avhenge av hvor full containeren er, og når innlastingen er tenkt å finne sted. Det er deklarerans ansvar å sørge for at deklarerer er foretatt i god nok tid slik at tollmyndighetene har mulighet til å kontrollere varene.

Unntak fra deklareringsplikten

Det er en rekke unntak fra deklareringsplikten ved utførsel av varer.

Unntak fra deklareringsplikten samsvarer med unntak fra melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1. Er varene unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten er de også unntatt fra deklareringsplikt. Unntaket gjelder de aller fleste transportmidler, reisegods og fortollete eller norske varer til bruk om bord i transportmidler.

Varer som alltid skal deklarerer

Varer som det kreves spesielle tillatelser for utføre er ikke unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1, og dermed heller ikke fra deklareringsplikten. Eksempler på slike varer er kulturminner og våpen. Varer som er registrert på tollager skal også alltid deklarerer ved utførsel, for eksempel proviant til bruk om bord i transportmiddel.

Andre lettelser fra deklareringsplikten

Tollmyndighetene kan etter søknad gi foretak generell tillatelse til at flere forsendelser kan deklarerer på samme deklarasjon. Dette er blant annet gjort ved utførsel av trevirke. Foretaket må i så fall oppfylle en del generelle vilkår som er beskrevet i § 3-1-18.

Former for deklarerering

Deklarasjon betegner vanligvis måten opplysningene gis på, vanligvis ved at opplysningene fylles inn i et formular. Dette formularet kan avgis på papir eller elektronisk. Det er også mulig å avgi muntlig deklarasjon i visse tilfeller. Deklarasjonen skal signeres av den deklarerende mottakeren eller hans fullmektig.

Ved tollekspedisjon av varer skal deklarereringen som hovedregel skje ved at opplysningene fylles inn i skjema RD 0016 eller RD 0018. Er det gitt tillatelse til elektronisk deklarerering, avgis opplysningene i et elektronisk format som bygger på nevnte skjemaer.

I enkelte tilfeller kan deklarerering i forbindelse med tollekspedisjon skje på annen måte enn ved bruk av skjemaene som nevnt. Et eksempel på dette er varer som er innført midlertidig til Norge ved hjelp av ATA-carnet, og som deretter skal gjenutføres fra Norge. Disse kan også deklarerer ved utførsel ved å legge frem carnetet.

Opplysnings- og dokumentasjonsplikt

Søkeren plikter å gi tollmyndighetene alle nærmere opplysninger om forhold som deklarasjonen omfatter. Dette gjelder både ved tollekspedisjonen og ved etterfølgende forespørsel. Tilsvarende plikt har søkeren til å fremlegge andre opplysninger som tollmyndighetene måtte be om. Dette kan gjelde opplysninger som ikke har direkte sammenheng med deklarereringen, men som tollmyndighetene ber om for å verifisere at avgitte opplysninger er riktige. Oppdager søkeren at avgitte opplysninger er feil, skal han straks melde fra til tollmyndighetene.

En annen side av søkerens medvirkningsplikt er at han plikter å fremlegge alle dokumenter som tollmyndighetene finner nødvendig. Dette vil typisk være dokumenter som understøtter eller har sammenheng med deklarerende opplysninger. Skjer deklarereringen elektronisk, skal dokumentene legges frem på forespørsel.

Forarbeider til tolloven § 4-11

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 49, jf. § 4-23

St.prp. nr. 1 (2008-2009)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 38

Ot.prp.nr. 45 (1996-1997)

Tolloven 1966 § 40

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 101, 102, 103 og 116

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 4-12 Oppbevaringsplikt

Tolloven § 4-12 regulerer de pliktene avgiveren har til å oppbevare meldinger som avgis til tollmyndighetene.

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-12](#)

[Tollforskriften § 4-12-1](#)

Hva omfatter oppbevaringsplikten?

Oppbevaringsplikten omfatter alle pliktige meldinger som avgis til tollmyndighetene. Meldingene kan deles i to hovedkategorier: Meldingene som fører av transportmiddel plikter å avgi etter bestemmelsene i §§ 3-2 til 3-7, og meldingene i forbindelse med tollbehandling i tolloven kapittel 4.

Oppbevaringsplikten omfatter selve meldingen som avgis (eventuelt kopi av denne), samt eventuelle grunnlagsdokumenter. Grunnlagsdokumenter er dokumenter som opplysningene i meldingen bygger på. Det kan være tellelister eller innkjøpsfakturaer for proviant, manifester mv. for meldinger etter kapittel 3. For meldingene i kapittel 4 er grunnlagsdokumentene ved fortolling fastsatt i tollforskriften § 4-20-2, og for utførsel i § 4-23-2. For andre typer tollbehandling kan det være fastsatt særskilte regler, eller forholdet må vurderes konkret.

Oppbevaringsmåten

Oppbevaringsplikten gjelder uavhengig av måten meldingene avgis på. Meldinger og grunnlagsdokumenter kan oppbevares på papir eller på annet lesbart medium. Foreligger meldingene opprinnelig på papir, kan de overføres til annet lesbart medium, uten at de opprinnelige meldingene oppbevares.

Oppbevaringstiden

Oppbevaringstiden varierer etter hvilke meldinger og grunnlagsdokumenter det gjelder. Meldinger og grunnlagsdokumenter i tolloven kapittel 3 skal oppbevares fra dokumentene blir avgitt til transportmiddelet har forlatt tollområdet. For meldinger og grunnlagsdokumentasjon

etter §§ 4-20 (fortolling), 4-23 (tillatelse til utførsel) og 4-24 (annen disponering) er oppbevaringstiden 5 år fra utgangen av det året deklarasjonen ble mottatt av tollmyndighetene. For andre typer tollbehandling er oppbevaringstiden 1 år, med mindre det særskilt er fastsatt annen oppbevaringstid.

Hvem plikter å oppbevare?

Det er den som avgir meldingen som plikter å oppbevare den og grunnlagsdokumentene.

Privatpersoner er unntatt fra oppbevaringsplikten, med mindre de benytter en næringsdrivende (typisk en speditør) til å avgis meldingen. I så fall plikter den næringsdrivende å oppbevare kopi av både meldingen og grunnlagsdokumentene. Speditører mv. som deklarerer på vegne av andre har i utgangspunktet ikke selvstendig oppbevaringsplikt, utover plikten til å føre logg etter tollforskriften § 4-13-4. Dersom speditøren deklarerer seg selv som mottaker, se § 2-2 første ledd, er det imidlertid speditøren som har plikt til å oppbevare både deklarasjonen og grunnlagsdokumentene.

Pålegg om oppbevaring

Tollmyndighetene kan etter bestemmelsen i tollforskriften § 4-12-2 gi pålegg om forlenget oppbevaring av deklarasjoner og grunnlagsdokumenter som pliktes oppbevart etter tollforskriften § 4-12-1 tredje ledd første punktum.

Pålegg om forlenget oppbevaringstid kan gis «i forbindelse med kontroll». Dette innebærer at pålegg kan gis både etter at kontrollen er iverksatt og før iverksettelse når en kontroll er nært forestående. Et pålegg må ha bakgrunn i et konkret behov i den enkelte kontrollsak.

Pålegg om forlenget oppbevaringstid kan ikke gis lenger virkning enn det som er nødvendig i den enkelte kontrollsak. Pålegg kan gis for inntil ett år av gangen, og kan forlenges ved behov.

I enkeltpersonforetak rettes pålegg til foretakets innehaver. I selskaper, samvirkeforetak, foreninger, institusjoner eller innretninger rettes pålegget til den daglige lederen av virksomheten, eller til styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder. Bestemmelsen innebærer et personlig ansvar for innehavere av enkeltpersonforetak, dagligere ledere og styreledere. Eventuelle sanksjoner ved manglende oppfyllelse av pålegget rettes mot disse rolle innehaverne personlig og ikke mot virksomheten.

Den som får pålegg om forlenget oppbevaring kan påklage pålegget etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI på det grunnlaget at det ikke foreligger plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget. Bestemmelsen innebærer en begrenset klagerett. Grunnlaget for klagen må være lovligheten av pålegget. Dersom den som får pålegget anfører at pålegget er unødvendig, uhensiktsmessig, urimelig eller lignende, uten at dette påberopes som ugyldighetsgrunn, må vedkommende nøye seg med å oppfordre tollmyndighetene til å omgjøre beslutningen av eget tiltak.

Forarbeider til tolloven § 4-12

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 50

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 42

Ot. prp. nr. 45 (1996-1997)

Tolloven 1966 § 15 første ledd nr. 3

Ot.prp. nr. 88 (1991-1992)

§ 4-13 Elektronisk datautveksling

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-13](#)

[Tollforskriften § 4-13-1](#)

Bestemmelsen omhandler muligheten til å bruke elektronisk datautveksling når det skal gis melding til tollmyndighetene. Praktiske eksempler er meldinger etter loven kapittel 3 og kapittel 4. Bruk av elektronisk datautveksling forutsetter tollmyndighetenes godkjenning, og det er fastsatt nærmere vilkår i loven og forskriften. Saksbehandlingsregler for søknader er fastsatt i § 4-13-1, mens vilkår for endring og tilbakekall av tillatelsen finnes i § 4-13-3.

Det er videre fastsatt nærmere vilkår for programvare og meldingsstandard, utveksling og krav til meldingssikkerhet, når melding er lagt frem og om nettsverksleverandør som mellommann. I § 4-13-7 er det fastsatt spesielle regler for elektronisk overføring av transitteringsmeldinger.

Tollmyndighetenes viktigste elektroniske systemer er TVINN (fortolling mv.) og NCTS (transittering).

Forarbeider til tolloven § 4-13

St.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 50

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 §§ 40-44

Ot. prp. nr. 45 (1996-1997)

§ 4-20 Fortolling

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-20](#)

[Tollforskriften § 4-20-1 til 4-20-5](#)

Generelt om fortolling

Fortolling er den eneste form for tollekspedisjon som innebærer at varen frigjøres helt fra tollmyndighetenes befatning. Se imidlertid kommentar under § 4-25 om disponering i tråd med avgitte opplysninger, og krav til ny tollekspedisjon ved endret bruk.

At varen går over i fri disponering betyr at tollmyndighetene ikke lenger har mulighet til å forføye over varen etter reglene i tolloven. Hvordan man skal gå frem ved fortolling fremgår av § 4-10, som fastslår at søknad inngis ved at varen deklarerer. Inntil varen er fortollet kan tollmyndighetene holde varen tilbake eller hente den inn etter § 4-2. Etter fortolling er ikke disse forføyningene tilgjengelige. Feil ved fortolling må behandles etter reglene om endring i § 12-10 flg., som omhandler endring av tollbeløpet. Se også omtalen av § 4-27.

Som hovedregel er det den deklarte mottakeren som er ansvarlig for opplysninger og dokumenter ved fortolling. Ettersom hvem som helst kan deklare seg som mottaker ved en fortolling, er det i praksis ikke noen begrensning i hvem som kan fortolle en vare i sitt navn. Også andre enn deklart mottaker kan være ansvarlig for opplysninger og dokumenter ved fortolling, for eksempel den som representerer deklart mottaker.

Proseduren fortolling må skilles fra beregning av toll tilknyttet varen. Selv om det er beregnet og betalt toll på et tidligere tidspunkt, må en tidligere fortollet vare som kommer til tollområdet etter et midlertidig opphold i utlandet fortolles på nytt. Det betales imidlertid ikke toll ved den siste fortolling, forutsatt at varen er uforandret og toll ikke er refundert.

Opplysninger ved fortolling

Det er et vilkår for fortolling at det legges frem en deklarasjon som beskrevet i § 4-10-1, og deklarasjonen skal inneholde en rekke opplysninger.

I alle tilfeller skal det gis opplysninger om vareslag, samlet mengde, verdi, leveringsvilkår og om det kreves preferansetollbehandling. I tillegg må den deklarte mottakeren gi opplysninger om sin identitet. Dette er helt basale opplysninger som alle må gi. Gjelder fortolling ervervsmessig innførsel skal det gis ytterligere opplysninger. Varene må da bl.a. klassifiseres, og tollverdien og beløp som skal betales må beregnes. Nærmere detaljer finnes i § 4-20-1.

Hvis det ikke kan legges frem en deklarasjon med alle opplysninger som kreves, kan varene fortolles på grunnlag av en deklarasjon med noe færre opplysninger. Dette kalles en foreløpig deklarasjon, ettersom den må følges opp av en fullstendig utfylt versjon innen ti dager.

Det kan innvilges utvidet tid. Dette krever forhåndstillatelse og gjelder kun spesifiserte varer. FO-deklarerer ved utførsel krever i alle tilfeller forhåndstillatelse.

Oversittes fristen risikerer en å bli ilagt sanksjoner.

Dokumenter ved fortolling

Ved fortolling skal alle dokumenter som er utstedt i forbindelse med innførselen legges frem. Dokumentene kan være elektroniske, men plikten til å legge dem frem omfatter kun dokumenter som er utstedt eller laget. Er det bare inngått en muntlig avtale, kan ikke en skriftlig avtale kreves lagt frem. Skjer deklarereringen ved elektronisk datautveksling, skal dokumentene kun legges frem når tollmyndighetene ber om det. I andre tilfeller skal de fremlegges uoppfordret.

Plikten omfatter for det første alle relevant dokumenter i forbindelse med kjøp av varene. Ordre, aksept, kontrakt, faktura og betalingsdokumenter er eksempler på de mest relevante dokumentene ved kjøp. Er varen leid, lånt eller ervervet på annet grunnlag må dokumenter utstedt i den forbindelse legges frem. Men ettersom plikten omfatter alle dokumenter relatert til innførselen av varen, vil også transportdokumenter, tillatelser, lisenser mv. være aktuelle. I tillegg kan tollmyndighetene kreve fremlagt andre dokumenter som finnes nødvendige for blant annet å avklare varens opprinnelse, klassifisering, vekt, mengde og verdi. Dette kan være dokumenter som kaster lys over hvem som eier varene, hvordan de er blitt pakket og sendt, bankdokumenter, resepter og lignende.

Forenklet fortolling

Alkohol og tobakksvarer ved innreise

Visse mengder alkoholholdig drikk og tobakksvarer til privat bruk som medbringes av reisende kan fortolles etter en forenklet prosedyre. Forenklet fortolling skjer ved at varene legges frem for tollmyndighetene ved innreisen, eller at den reisende selv angir varene ved å benytte en fortollingsautomat der en slik finnes, eller ved bruk av mobilapplikasjon. Satsene som dekker både toll og avgifter, er inntatt i tollforskriften § 4-20-3. Den forenklede fortollingsordningen gjelder også for personer som er i tjeneste på transportmidler, for eksempel flybesetning.

Varer av mindre verdi som bestilles

En annen mulighet for forenklet fortolling er tollmyndighetenes fortollingsløsning på internett. Denne kan benyttes for enkelte varer av mindre verdi, og for tiden er øvre verdigrænse 3000 kr. Vareomfanget omfatter ikke restriksjonsbelagte varer og varer som er pålagt særavgifter.

Forenklet fortolling for tollagerholdere

Tillatelse til forenklet fortolling kan også gis til tollagerholdere som lagrer varer for privatpersoner. For varer av mindre verdi (lavverdisendinger) kan lagerholder tillates forenklinger i forhold til hovedregelen om fortolling. Dette innebærer bl.a. at varer til flere

mottakere kan fortolles samlet på en deklarasjon. Tollagerholdere som ønsker slike forenklinger, må søke tollmyndighetene om dette.

Forarbeider til tolloven § 4-20

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 51

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 32, jf. § 1 nr. 7

Ot.prp. nr. 13 (1993-94)

Ot.prp. nr. 108 (1992-93)

Ot. prp. nr. 40 (1974-75)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 43 og 49

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

Tolltariffens innl. § bestemmelser § 2 nr. 6

St. prp nr. 1 (1996-97)

Forskrift 12. mars 1987 nr 171

Spesialtariff med forenklede fortollingssatser

St. prp. nr 1, 1951

Budsjettinnstilling nr. 264 (1951)

§ 4-21 Sending av ufortollet vare – forpassing

For å sende ufortollete varer i tollområdet kreves det tillatelse fra tollmyndighetene. Tillatelse gis ved tollekspedisjon, og et av alternativene er forpassing. Tillatelse til forpassing omfatter bare tillatelse til å transportere varen. Det søkes om tillatelse ved at varen deklarerer etter § 4-10.

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-21](#)

[Tollforskriften § 4-21-1](#)

Tollmyndighetene fastsetter et ankomsttollsted og en frist til å henvende seg dit for å avslutte forpassingen. Den som foretar forpassingen kan i stedet for å henvende seg på ankomsttollstedet, legge inn varene på et tollager. Tollagerholder vil da gi beskjed til tollmyndighetene om at forpassingen er avsluttet.

Forpassing gjør det mulig å sende en vare fra ankomststedet (grensen, kysten, flyplass) til et annet sted i tollområdet. Forpassing kan også brukes når en vare skal flyttes mellom to tollagre, eller fra et tollager og ut av tollområdet. Er varene omfattet av en transitteringsprosedyre, er det ikke nødvendig å forpasse varene.

Tollmyndighetene kan kreve at det stilles sikkerhet for toll av varer som forpasses. Stilles ikke nødvendig sikkerhet, kan tillatelse nektes.

Tollagerholdere kan benytte en forenklet prosedyre ved forpassing av varer til andre tollagre. Denne prosedyren går ut på at tollagerholder utsteder et innenlandsk fraktbrev (tidl. tollpassfraktbrev) som bare oppbevares i tollagerregnskapene til avsender- og mottakerlageret.

Forarbeider til tolloven § 4-21

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 51

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 56, 1. og 2. ledd

Ot. prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot. prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot. prp. nr. 65 (1990-1991)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928, §§ 117, 118, 119, 120, 121 og 122

Ot. prp. nr. 20 (1928)

Ot. prp. nr. 23 (1927)

§ 4-22 Sending av ufortollet vare - transittering

Transittering er en ordning som muliggjør forsendelse av varer gjennom flere land med et minimum av tollbehandling.

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-22](#)

[Tollforskriften § 4-22-1](#) og [4-22-2](#)

Transitteringsordninger

Transittering involverer nødvendigvis flere land, og Norge har i dag to transitteringsordninger. Begge er gjort til norsk rett i §§ 4-22-1 og 4-22-2.

- Transitteringskonvensjonen som kan benyttes mellom alle avtalepartene til konvensjonen (EU- land, CH, IS, NO, TR, MK og RS); og
- TIR-konvensjonen, som i dag først og fremst anvendes ved transport til og fra Midtøsten og Øst-Europa.

Transitteringskonvensjonen er klart mest brukt, og bygger på et system med en såkalt "hovedansvarlig", som har forpliktet seg til å gjennomføre transporten i henhold til regelverket. Den hovedansvarlige må stille en garanti for evt. toll og avgifter som måtte påløpe.

Også ved transittering etter TIR-konvensjonen ligger det garantier i bunnen, men disse er knyttet opp mot TIR-carnetet. Carnetene utstedes av garanterende forbund i de ulike landene (i Norge NLF).

Transittering som tollekspedisjon ved innførsel

Ved innførsel av varer under en transitteringsprosedyre vil hovedansvarlig ha inngått en avtale med en tollmyndighet om oppstart av transitteringen. Ettersom Norge er avtalepart til konvensjonen, vil avtalen som hovedansvarlig har inngått også innbefatte Norge. Dette innebærer at varen ved grensepassering ikke behøver ytterligere tollbehandling etter § 4-1 enn registrering av grensepassering i det elektroniske transitteringssystemet NCTS. Transportøren må uansett oppfylle melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1 og meldeplikten i § 3-3, ved å melde fra til tollmyndighetene i forbindelse med grensepasseringen.

Både oppstart, grensepassering og fullføring av en transittering etter Transitteringskonvensjonen foregår i dag elektronisk, ved hjelp av et system som i Norge kalles NCTS (New Computerised Transit System). Tollmyndighetene i de ulike landene kommuniserer også ved hjelp av dette systemet.

Fullføring av en transittering i Norge

Formelt sett skal transitteringen fullføres ved et nærmere angitt norsk tollsted, men dette betyr ikke at varene nødvendigvis må fraktes dit. Tollagerholdere kan autoriseres (autorisert mottaker) til å fullføre transitteringer vis a vis tollmyndighetene, ved at varene registreres inn på tollageret. Dette skjer i de aller fleste tilfellene. Den endelige avslutningen av transitteringsprosedyren foretas elektronisk i NCTS-systemet.

Transittering ved utførsel

Ved utførsel av varer kan hovedansvarlig inngå avtale med norske tollmyndigheter om oppstart av transitteringen. Avtalen vil da innbefatte også de andre land som er avtaleparter til konvensjonen.

For det første kan det startes opp en transittering i Norge med ufortollete varer som skal til utlandet. Dette kan for eksempel være varer fra et tollager. For det andre kan det startes opp en transittering i Norge med norske eller fortollete varer.

Den som ønsker å starte opp en transittering hos tollmyndighetene må søke Tolletaten om dette gjennom det elektroniske transitteringssystemet NCTS. Transporten kan ikke starte før tollmyndighetene har gitt tillatelse til transittering. Dette skjer bare i avgangstollstedets åpningstid (normal prosedyre).

En hovedansvarlig som kan stille en Universalgaranti eller Garantifritak kan søke tollmyndighetene om å bli autorisert avsender av transitterte varer. Det innebærer blant annet at den enkelte søknad om transittering blir behandlet automatisk i NCTS, slik at søkeren i de fleste tilfellene får tillatelse også utenfor avgangstollstedets åpningstid (forenklet prosedyre).

Transportøren må i tillegg oppfylle melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1, ved å melde fra til tollmyndighetene i forbindelse med grensepasseringen. Selve tillatelsen til å utføre varene gis ved tollekspedisjon, som gjennomføres ved at varene deklarerer etter § 4-11 og tollekspederes.

Gjennomføring av internasjonale avtaler om transittering

Både Transitteringskonvensjonen og TIR-konvensjonen er gjort til norsk rett gjennom forskrift. De prosedyremessige bestemmelser er gjennomført i §§ 4-22-1 og 4-22-2, mens bestemmelser om ansvar for toll og avgifter er gjennomført i § 2-5-1. Dette innebærer at konvensjonene gjelder som norsk forskrift.

Les mer

- [Mer om transittering](#)
- [Mer om TIR](#)

Forarbeider til tolloven § 4-22

Ot.prp.nr. 58 (2006-2007) side 51

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 57

Ot.prp.nr.13 (1993-1994)

Ot. prp.nr. 108 (1992-1993)

§ 4-23 Tillatelse til utførsel

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-23](#)

[Tollforskriften § 4-23-1 til 4-23-11](#)

Tillatelse til utførsel

Utførsel av varer er avhengig av at tollmyndighetene gir tillatelse til dette. Alle varer som skal utføres omfattes, enten de er norske, fortolledede eller ufortolledede. Tillatelsen gis ved tollekspedisjon, og søknad gis ved at varene deklarerer etter § 4-11. Det er ikke tillatt å frakte varen ut av landet før deklarasjonen er akseptert av tollmyndighetene.

Forpliktelsen til å innhente tillatelse gjelder enhver som vil utføre varer. Et minstevilkår er at vedkommende har noe med selve utførselen å gjøre, enten som eksportør eller transportør. Selges varen til en kunde i utlandet med leveringssted i Norge vil selgeren normalt ikke være forpliktet til å søke om tillatelse til utførsel. I et slikt tilfelle er ikke selgeren involvert i utførselen. Fra denne hovedregelen er det unntak, for eksempel der en selger en vare uten avgift siden den skal eksporteres. I et slikt tilfelle vil selgeren anses å være involvert i utførselen.

Opplysninger ved søknaden om tillatelse

Det er et vilkår for tillatelse til utførsel at det legges frem en deklarasjon som beskrevet i § 4-11-1, og deklarasjonen skal inneholde en rekke opplysninger. I alle tilfeller skal det gis opplysninger om vareslag, samlet mengde, antall, verdi i norske kroner og leveringsvilkår. I tillegg må søkeren gi opplysninger om sin identitet, se § 4-23-1.

Hvis ikke søkeren kan legge frem en deklarasjon med alle opplysninger som kreves, kan varene tollekspederes på grunnlag av en deklarasjon med noe færre opplysninger. Dette kalles en foreløpig deklarasjon, ettersom den må følges opp av en fullstendig utfyllt versjon innen ti dager. Oversittes fristen, skal eventuelle avgifter betales kontant.

Dokumenter ved søknaden til Tolletaten om tillatelse til utførsel

I forbindelse med tollekspedisjonen skal søkeren legge frem alle dokumenter som er utstedt i forbindelse med utførselen av varen. Ved utførsel av varer som er betinget av tillatelse fra andre myndigheter (restriksjonsbelagte varer), skal dette opplyses til tollmyndighetene i forbindelse med tollekspedisjonen. Dokumenter kan være elektroniske, men plikten til å legge dem frem omfatter bare dokumenter som er utstedt eller laget. Er det f.eks. inngått en utelukkende muntlig avtale, kan ikke søkeren pålegges å fremlegge en skriftlig avtale. Skjer deklarereringen ved elektronisk datautveksling, skal dokumentene bare legges frem når tollmyndighetene ber om det. I andre tilfeller skal de fremlegges uoppfordret.

Plikten omfatter for det første alle relevante dokumenter i forbindelse med et salg av varene. Ordre, aksept, kontrakt, faktura og betalingsdokumenter er eksempler på de mest relevante dokumentene ved salg. Er grunnlaget for transaksjonen leie, lån eller annet grunnlag må dokumenter utstedt i den forbindelse legges frem. Men ettersom plikten omfatter alle dokumenter relatert til utførselen av varen, vil også transportdokumenter, tillatelser, lisenser mv være aktuelle. I tillegg kan tollmyndighetene kreve fremlagt andre dokumenter som finnes nødvendige for blant annet å avklare varens opprinnelse, klassifisering, vekt, mengde og verdi. Dette kan være dokumenter som kaster lys over hvem som eier varene, hvordan de er blitt pakket og sendt, bankdokumenter, resepter og lignende.

Unntak fra plikten til å søke tollmyndighetenes tillatelse

Det er en rekke tilfeller hvor det ikke er krav om tollmyndighetenes tillatelse for å utføre varer. Disse tilfellene fremkommer som unntak fra deklareringsplikten i § 4-11. Unntakene i § 4-11-2 henviser også til unntakene fra melde- og fremleggelsesplikt i § 3-1.

Attestasjon for utførsel

Utførselsdeklarasjonen skal attesteres av transportøren. Det kreves også i enkelte tilfeller utpasseringsattest fra tollmyndighetene ved grensepasseringen. Utpasseringsattest gis i alle tilfeller ved at man attesterer på deklarasjonen.

En utpasseringsattest er én type dokumentasjon for at varen rent faktisk er blitt utført. Dette kan imidlertid også dokumenteres på andre måter, for eksempel ved en innførselsdeklarasjon fra mottakerlandet. En deklarasjon uten attestasjon kan på den annen side ikke dokumentere faktisk utførsel.

Plikt til å sørge for at varene bringes ut av tollområdet

Vanligvis vil et transportforetak bringe varene ut av landet. Mottar et slikt foretak varer som er tollekspedert for utførsel, må det gi melding til tollmyndighetene hvis varene ikke utføres. Varene kan ikke stilles til avsenders rådighet før tollmyndighetene er informert og har gitt tillatelse.

Tillatelse til å levere ufortolleda varer til transportmidler

Fartøy og luftfartøy kan få tillatelse til å få levert ufortolleda varer fra tollager eller direkte fra utlandet med levering i Norge (heretter: tillatelse til proviantering) til bruk og/eller salg om bord. Tillatelsen gis ved tollekspedisjon. Varene leveres til transportmidlene i Norge, men forutsettes tatt med ut av tollområdet. Dette kan være snakk om:

- proviant, dvs. mat, drikke og tobakksvarer,
- forbruksvarer, f.eks. toalettpapir og drivstoff, og
- andre varer, f.eks. inventargjenstander og bestikk

Private transportmidler får ikke tillatelse til å proviantere. Et annet grunnvilkår for proviantering er at transportmiddelet skal forlate tollområdet for en viss periode, eller skal gå til havn utenfor tollområdet. Alternativet "går til utenlandsk havn" innebærer at fartøy faktisk må anløpe havn utenfor tollområdet, det er ikke tilstrekkelig å anløpe sjøterritoriet.

Tollmyndighetene kan kreve at den som ønsker å proviantere varer avklarer behovet for varer før tollmyndighetene gir tillatelse. Dette er særlig aktuelt for fartøy, der proviantdeklarasjon (som viser fartøyets beholdning før proviantering) kan kreves fremlagt ved søknad om tillatelse.

Tollmyndighetene kan skjønnsmessig begrense mengden av ufortolleda varer. Det skal blant annet tas hensyn til varebeholdning ombord, antall besetningsmedlemmer og passasjerer, oppdragets lengde, transportmiddelets størrelse, passasjerkapasitet, trafikkområde, forseglingsmuligheter om bord, eventuell restproviant mv.

Frem til 1. januar 2016 var det slik at medbrakt proviant fra utlandet kunne forbrukes innenfor tollområdet, mens den provianten som ble tildelt i Norge først kunne benyttes når fartøyet hadde forlatt siste havn. Fordi dette skillet syntes kunstig, og fordi regelverket la opp til en favorisering av skipshandlerne hjemmehørende i utlandet på bekostning av skipshandlerne hjemmehørende i Norge, ble bestemmelsene om medbrakt proviant fra utlandet og tildelt proviant i Norge harmonisert. Tildelt proviant i Norge kan nå i likhet med medbrakt proviant fra utlandet forbrukes før fartøyet forlater siste havn innenfor tollområdet, så lenge det er forutbestemt at fartøyet faktisk skal forlate tollområdet. Se ny § 4-23-5.

Forarbeider til tolloven § 4-23

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 52

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 38

Ot. prp. nr. 45 (1996-1997)

Tolloven 1966 § 40

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 101, 102, 103 og 116

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

Tolltariffens innl. bestemmelser § 24

St. prp. nr. 1 (2005-06)

St. prp. nr. 1 (1985-86)

St. prp. nr. 1 (1981-82)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Innledende bestemmelser (før 1967) § 15

Provisering til ferger i Norden

Ved tillatelse til proviantering av alkohol og tobakk til bruk av eller salg til mannskapet om bord gjelder følgende begrensninger per person:

- 1 liter brennevin per uke
- 2 liter alkoholholdig drikk mellom 4,7 og 22 volumprosent per uke
- 25 gram tobakksvarer per døgn

Tillatelse til proviantering av andre typer varer til bruk av eller salg til mannskapet gis ut fra en konkret vurdering av behovet.

For servering til passasjerene på ferjen kan det gis tillatelse til proviantering av ufortollet mat og drikke av alle slag, men ikke tobakksvarer. Med servering menes her alt salg som foregår utenfor tax-freebutikken, dvs. på serveringssteder og automater.

For salg til passasjerene på ferjen (i tax-freebutikken) kan det gis tillatelse til proviantering av varer innenfor følgende kategorier:

- alkohol
- tobakksvarer
- sjokolade og sukkervarer
- parfyme, kosmetikk og toalettartikler

På såkalt "korte ruter" gis det ikke tillatelse til proviantering av alkohol for salg til passasjerene. Hvilke ruter som anses som "korte" er avhengig av den geografiske begrensningen i § 4-23-7 fjerde ledd. Det er imidlertid mulig å søke om å få selge avgiftsfri alkohol også på korte ruter. Dette avgjøres etter en konkret vurdering, og er begrenset til et bestemt geografisk område.

Provisiantering til ferger utenfor Norden

Ved tillatelse til proviantering av alkohol og tobakk til bruk av eller salg til mannskapet om bord gjelder følgende begrensninger per person:

- 1 liter brennevin per uke
- 2 liter alkoholholdig drikk mellom 4,7 og 22 volumprosent per uke
- 25 gram tobakksvarer per døgn

Tillatelse til proviantering av andre typer varer til bruk av eller salg til mannskapet gis ut fra en konkret vurdering av behovet.

Tillatelse til proviantering til servering eller salg til passasjerene på ferjen gis ut fra en konkret vurdering av behovet for det enkelte transportmiddelet. Her er det ikke absolutte begrensninger verken på varetyper eller mengde.

Provisiantering til luftfartøy

Det er et vilkår at passasjerflyet (ikke privatfly) går fra lufthavn med internasjonal status. Dersom luftfartøyet går til utlandet kan det få tillatelse til proviantering av følgende varetyper til bruk og salg til passasjerer om bord:

- alkohol
- tobakksvarer
- parfyme, kosmetikk og toalettartikler
- småartikler til personlig bruk

I tillegg kan det gis tillatelse til proviantering av mat og alkoholfritt drikke til bruk om bord for passasjerer og besetning.

Det er ikke adgang til å proviantere for salg til mannskapet på passasjerfly.

Passasjerfly som skal til Svalbard eller Jan Mayen kan ikke selge ufortollet alkohol og tobakk som passasjerene skal ta med ut av flyet.

Provisiantering til norske fiske- og fangstfartøy

Norske fiske- og fangstfartøy som skal være utenfor tollområdet i minst 14 dager kan gis tillatelse til proviantering (tollfri utførsel) av mat-, drikke- og tobakksvarer. Når det gjelder tobakk kan det ikke tillates proviantert mer enn 25 gram per person per døgn, mens tillatelse til proviantering av de andre varene gis ut fra en konkret vurdering av behovet.

Det kan ikke gis tillatelse til proviantering av alkohol.

Det er tilsvarende bestemmelser for merverdiavgift og særavgifter.

Varer som tidligere har blitt proviantert av norske fiske- og fangstfartøy kan medbringes ved retur til Norge, men kan ikke omsettes eller på annen måte settes i innenlandsk sirkulasjon. Norske fiske- og fangstfartøy kan ikke tollfritt medbringe proviant som er kjøpt andre steder enn i Norge.

Hvis provianten leveres fra en lokal kjøpmann kan varene leveres uten at det beregnes merverdiavgift ved salget. Dette fremgår av merverdiavgiftsloven § 6-30, jf. merverdiavgiftsforskriften §§ 6-30-10 og 6-30-12. Dette krever imidlertid at blant annet at begrensningene i tollovens provianteringsregler er overholdt, og at provianten deklarerer på en tolldeklarasjon.

Det må derfor leveres en søknad (tolldeklarasjon) til Tolletaten før levering til fartøyet kan foretas, på lik linje med tilsvarende leveranser fra et tollager. Tolletaten vil da kunne vurdere om vilkårene for proviantering i tollforskriften §§ 4-23-4 og 4-23-8 er oppfylt før deklarasjonen godkjennes. I motsatt tilfelle vil deklarasjonen bli avvist.

Provisiantering til marinefartøy på tokt

Det kan bare gis tillatelse til proviantering (levering/tildeling av ufortollet proviant) til marinefartøy dersom fartøyet skal til utlandet, herunder Svalbard og Jan Mayen. Med "utlandet" menes imidlertid også utenlandsk territorialfarvann.

Marinefartøy kan få tillatelse til å proviantere

- mat
- drikke
- tobakk
- toalettartikler til besetningens personlige bruk

For alkohol og tobakk gjelder følgende begrensninger:

- en halv liter alkoholholdig drikk over 4,7 volumprosent alkohol per uke per person unntatt personell inne til førstegangstjeneste
- 25 gram tobakksvarer per person pr. døgn
- alkoholholdig drikk og tobakksvarer til representasjon i utenlandsk havn: en kvart liter alkoholholdig drikk over 4,7 volumprosent alkohol og 25 gram tobakksvarer per person som i følge program skal delta i den enkelte mottakelse

Tillatelse til proviantering av annen drikke enn nevnt, mat og toalettartikler til mannskapet gis ut fra en konkret vurdering av behovet, se tollforskriften § 4-23-4 (3).

Provisiantering til andre fartøy

Denne artikkelen gjelder tillatelse til proviantering (tollfri utførsel) av varer til bruk og omsetning om bord på andre typer fartøy enn ferjer, marinefartøy og norske fiske- og fangstfartøy.

Tillatelsen til proviantering kan bare gis dersom fartøyet:

- skal gå til utenlandsk havn, Svalbard eller Jan Mayen, eller
- skal være utenfor tollområdet minst 14 dager sammenhengende (utenlandske fiskefartøy, værskip mm.), eller
- er en fast installasjon eller er en flyttbar innretning utenfor tollområdet tilknyttet petroleumsvirksomheten, eller
- er et fartøy tilknyttet petroleumsvirksomheten til havs som opererer utenfor tollområdet

Dersom sammenhengende opphold utenfor tollområdet under bokstav b blir kortere enn 14 dager, og dette skyldes force majeure eller lignende utforutsette hendelser, medfører dette ikke bortfall av gitt tillatelse til proviantering.

Ved tillatelse til proviantering av alkohol og tobakk til bruk av eller salg til mannskapet gjelder følgende begrensninger per person:

- 1 liter brennevin per uke
- 2 liter alkoholholdig drikk mellom 4,7 og 22 volumprosent per uke
- 25 gram tobakksvarer per dag

Fartøy, installasjoner og innretninger knyttet til petroleumsvirksomheten til havs, kan bare få tillatelse til proviantering av alkohol- eller tobakksvarer til mannskap dersom fartøyene mv. går til utenlandsk havn eller skal være utenfor tollområdet i minst 14 dager.

Tillatelse til proviantering av andre typer varer til bruk av eller salg til mannskapet gis ut fra en konkret vurdering av behovet.

§ 4-24 Annen disponering over ufortollet vare

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-24](#)

[Tollforskriften § 4-24-1](#)

Tillatelse til midlertidig innførsel

I tillegg til fortolling, forpassing, transittering og utførsel, kan tollmyndighetene ved tollekspedisjon gi tillatelse til annen disponering over ufortollet vare.

Det mest praktiske tilfellet er tillatelse til midlertidig innførsel. Midlertidig innførsel uten at toll betales forutsetter at varen skal gjenutføres, og kan bare finnes sted i de tilfeller som er regulert i tolloven kapittel 6. Felles for kapittel 6-tilfellene er at varene innføres for nærmere angitt bruk, og at det er frister for gjenutførsel.

Varer som innføres midlertidig, må som hovedregel tollekspederes på vanlig måte. Dette innebærer at søknad inngis ved at varene deklarerer, med mindre det er gitt unntak fra deklarasjonsplikten. Transportmidler som innføres for å transportere personer eller varer er et typisk eksempel på det siste.

En praktisk særlig deklareringsordning for varer som innføres midlertidig er såkalt ATA-carnet (eller et CPD-carnet, dersom varen kommer fra Taiwan).

Deklareringsreglene er nærmere beskrevet i § 4-10.

Begrenset disponering i forbindelse godkjenning o.l.

I forbindelse med offentlig godkjenning og lignende kan tollmyndighetene tillate begrenset disponering over ufortollet vare. Disponeringen er begrenset til formålet (f.eks. CE-godkjenning av ufortollet fartøy som befinner seg på tollager), og må slutføres innen den tidsfrist tollmyndighetene har satt.

Les mer

[Innførsel av fritidsbåter fra land utenfor EØS-området](#)

Forarbeider til tolloven § 4-24

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 52

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 32

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot. prp. nr. 40 (1974-1975)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 43 og 49

Ot.prp. nr. 20 (1928)

§ 4-25 Adgang til å disponere over tollekspedert vare mv.

Når en vare er tollekspedert, kan det disponeres over den i tråd med tollekspedisjonen. I hvilken utstrekning det kan disponeres over den avhenger av forutsetningene og vilkårene i den enkelte tollekspedisjon.

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-25](#)

[Tollforskriften § 4-25-1](#)

Adgangen til å disponere fastsettes positivt, dvs. at man kan gjøre det som er gitt tillatelse til. Ønsker man å gjøre noe annet enn det som er gitt tillatelse til, eller på andre vilkår og forutsetninger, oppstår det en plikt til å legge fram ny deklarasjon.

Den som f.eks. har forpasset en vare, har bare tillatelse til å transportere varen, og må melde seg på et bestemt tollsted med varen innen en gitt tidsfrist. Dersom vedkommende vil gjøre noe annet enn å transportere varen (f.eks. å bearbeide den), må han søke om ny tillatelse ved å fremlegge deklarasjon. Tilsvarende hvis han ønsker å endre ankomststed eller tidsfrist.

Et annet eksempel kan være en midlertidig innført, utenlandsregistrert bil hvor føreren fyller vilkårene for dette. Dersom han bestemmer seg for å selge bilen, oppstår det umiddelbart en plikt til tollekspedisjon. Tilsvarende vil det være med en midlertidig innført, utenlandsregistrert bil som er tollekspedert for demonstrasjon i Norge. Dersom den som har fått tillatelsen bestemmer seg for å dra på ferie med bilen, oppstår plikt til å tollekspedere den på nytt.

Tollekspederes et fritidsfartøy som "flyttebåt" etter § 5-1 er et av vilkårene at fartøyet ikke kan selges før to år etter fortollingen. Brytes dette vilkåret oppstår umiddelbart plikt til å legge fram ny deklarasjon. Tilsvarende blir det hvis landbruksvarer som er innvilget tollfritak etter § 5-7, benyttes til annet enn "teknisk bruk". Deklareringen skjer etter bestemmelsene i §§ 4-10 og 4-13.

Tollmyndighetene kan nekte tollekspedisjon inntil pliktige opplysninger om varen er gitt. Med "pliktige opplysninger" menes f.eks. opplysninger og dokumenter nevnt i tollforskriften §§ 4-20-1 og 4-20-2. Bestemmelsen formaliserer deler av det ulovfestede prinsippet om at tollmyndighetene ikke er forpliktet til gi tillatelser basert på usikkert grunnlag eller uriktige forutsetninger.

Forarbeider til tolloven § 4-25

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 52

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 32

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot. prp. nr. 40 (1974-1975)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 43 og 49

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 4-26 Rett til gjenutførsel, avståelse mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-26](#)

[Tollforskriften § 4-26-1](#)

Generelt om gjenutførsel og avståelse

De vanlige bestemmelsene om deklarerings og tillatelse til utførsel i §§ 4-11 og 4-23 kommer også til anvendelse dersom varer som tidligere er innført og tollektspedert, skal utføres. I enkelte tilfeller kan det imidlertid være aktuelt å gjenutføre en vare allerede før den er blitt tollektspedert i forbindelse med innførselen.

Det kan f.eks. være at varemottakeren ikke finner det regningssvarende å fortolte varen pga. uventet høye avgifter eller toll. Det kan også være at varen for å kunne fortolles må gjennomgå tilpasninger, eller at det må skaffes tillatelser o.l. som vil gjøre det uaktuelt med innførsel. Varemottakeren kan også ha ombestemt seg av andre grunner.

Så lenge varen ikke er blitt tollektspedert, foreligger det en rett til gjenutførsel uten at toll må betales. Det er imidlertid en forutsetning at tollregelverket er overholdt. Den som blir tatt i et

smuglingsforsøk kan ikke påberope seg at han ønsker å gjenutføre varen for å slippe unna videre reaksjoner.

Den som har rett til å gjenutføre varen uten at toll må betales, kan i stedet avstå varen til tollmyndighetene. Avståelse kan f.eks. være aktuelt der varemottakeren i forbindelse med tollekspedisjonen finner ut at varene ikke har tilstrekkelig kvalitet til å kunne selges hverken i Norge eller andre steder. Tollmyndighetene kan kreve at varemottakeren betaler omkostninger som evt. påløper i den forbindelse til lagring og destruksjon av avståtte varer.

Tollfri gjenutførsel selv om tollregelverket er brutt

Generelt om toll- og avgiftsfri gjenutførsel

Tollmyndighetene kan tillate gjenutførsel uten at toll må betales selv om tollregelverket er brutt dersom det foreligger særlige omstendigheter knyttet til innførselen eller disponeringen. Unntaket for særlige omstendigheter er ment som en sikkerhetsventil, og tolkes derfor strengt.

Om det foreligger særlige omstendigheter beror på et konkret skjønn fra tollmyndighetenes side. Man har altså ikke noe rettskrav på gjenutførsel dersom man har brutt regelverket, noe også Sivilombudsmannen poengterer i årsmeldingen for 1991 s. 117.

Ved vurderingen legges det blant annet vekt på varigheten og omfanget av den ulovlige disponeringen. Det kan også ha betydning om den som har brutt regelverket f.eks. ville fått tillatelse til midlertidig innførsel dersom det var blitt søkt om dette, eller at det er gitt feil informasjon om regelverket fra tollmyndighetene.

Selv om gjenutførsel uten betaling av toll ikke tillates, kan varen likevel gjenutføres rent faktisk. Dette er i så fall avhengig av at det stilles sikkerhet for toll. Bakgrunnen for bestemmelsen er at tollmyndighetenes interesse i varen primært er at den tjener som sikkerhet for toll.

Varer som ikke kan gjenutføres

Det er selvsagt ikke mulig å få tillatelse til å gjenutføre forbudte varer som narkotika. Tollmyndighetene tillater heller ikke gjenutførsel dersom forholdet anmeldes til politiet. Påtalemyndigheten skal da vurdere reaksjonen, herunder hvorvidt varen skal inndras. Dette er særlig aktuelt ved våpen og lignende som kan inndras pga. overtredelse av regler om innførselsforbud, men også for andre varer.

Forarbeider til tolloven § 4-26

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 52 og 53

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 33

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot. prp. nr. 40 (1974-1975)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 45

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 4-27 Tilbakehold ved disponering i strid med tollekspedisjonen

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-27](#)

[Tollforskriften § 4-27-1](#)

Generelt om tilbakehold

Tollmyndighetene kan holde tilbake eller hente inn varer som disponeres i strid med en tollekspedisjon. Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 4-2, som regulerer situasjonen før varen er tollekspedert. Det er to typetilfeller som er aktuelle etter § 4-27. Det ene er fristoverskridelser, f.eks. at en vare tollekspedert for midlertidig innførsel ikke gjenutføres innen fastsatt frist. I slike tilfeller er det disponert over varen i strid med det som er angitt i tollekspedisjonen.

Annen disponering i strid med tollekspedisjon (enn fristoverskridelse) har vi f.eks. der en vare har blitt tollekspedert som midlertidig innførsel til et bestemt formål (f.eks. reparasjon), men blir benyttet til andre formål (f.eks. produksjon). Et annet eksempel er forpassede eller transitterte varer som tas i bruk i produksjon eller omsettes i en butikk før de er tollekspedert på nytt.

Tilbakehold og innhenting

Tilbakehold forutsetter at tollmyndighetene allerede har en viss faktisk rådighet over varen; i motsatt fall vil det være innhentingsalternativet som er aktuelt. Formålet med tilbakeholdelsen er å få varene tollekspedert på riktig måte, samt å sikre kravet.

Har ikke tollmyndighetene faktisk rådighet over varen, kan den hentes inn. Typiske eksempler her er varer som har blitt tollekspedert med midlertidig tollfritak og ikke er blitt gjenutført innen fristen. Formålet med innhenting er tilsvarende som ved tilbakehold.

Når tollmyndighetene henter inn, eller i andre sammenhenger transporterer en vare etter bestemmelsen, er dette utøving av myndighetsbeføyelser (tilbakeholdelse, beslag, arrest, undersøkelser m.m.). Hensynet bak innhentingsretten er å sørge for at varer som innføres til bruk i tollområdet blir tollekspedert. Det er ikke noe i veien for at varens egenskaper utnyttes til å transportere den. Skal man eksempelvis transportere en tilbakeholdt bil eller båt til et tollager, er ikke tollovgivningen til hinder for at en tolltjenestemann kan kjøre bilen eller båten. Tilsvarende vil være for andre varer som kan benyttes som transportmidler.

Tilbakeholds- og innhentingsretten rekker ikke lenger enn formålet (som er å sikre at varen blir korrekt tollekspedert). Har man avdekket at en vare disponeres i strid med tollekspedisjonen, vil retten til å holde tilbake eller hente inn varen falle bort idet varen eksempelvis fortolles.

Det er lagt til grunn i forvaltningspraksis at tilbakeholds- og innhentingsretten etter loven kapittel 4 kan ekstingveres (utslettes) ved godtroerverv. Dette innebærer at hvis en person i aktsom god tro erverver en ufortollet vare, vil varen vanligvis ikke kunne tilbakeholdes eller hentes inn. [Se lov av 2. juni 1978 nr. 37 om godtroerverv vedrørende slik rettsvinning](#). Hvorvidt godtroerverv faktisk foreligger må vurderes konkret. Kjøperen må ha vært i god tro, og den gode tro må ha vært aktsom.

Aktsomhetskravet må fastlegges på bakgrunn av den alminnelige aktsomhetsnormen ved omsetning av varer, og ikke på bakgrunn av den strengere aktsomhetsnormen i tollretten.

Salg av varer

Varer som er holdt tilbake eller hentet inn etter § 4-27 kan selges etter reglene i [skattebetalingsloven § 14-10](#), som gjelder tvangssalg av varer mv. etter tolloven. Forutsetningen for salg er at varene er disponert over i strid med tollekspedisjonen. Vurderes det som lite hensiktsmessig å selge varen (fordi den er verdiløs eller at store omkostninger påløper), må den destrueres i samsvar med gjeldende retningslinjer.

Varer som ikke kan selges skal tas hånd om på annen måte. Dette kan være restriksjonsbelagte varer som eksempelvis alkohol og legemidler, eller varer som krenker immateriell rett ("piratvarer"). Slike varer må destrueres i samsvar med gjeldende retningslinjer.

Omkostninger ved tilbakehold eller innhenting

Blir det nødvendig å holde tilbake eller hente inn varen, er tollskyldneren ansvarlig for omkostningene. Tollskyldneren er således ansvarlig for bl.a. kostnader til transport av varen. Transportøren kan ikke gjøres ansvarlig for omkostninger, med mindre han kan anses som tollskyldner.

Adgangen til å kreve vederlag for lagring hos tollmyndighetene er regulert i § 4-27-1. Denne bestemmelsen gjelder også i de tilfeller tollmyndighetene har leiet et lager og lagrer varer der. Skulle varene bli lagret på privat tollager (som er det mest praktiske), vil selvsagt lagerholder ha

krav på leie. Tollskyldneren er ansvarlig også for denne leien. I slike tilfeller er tollmyndighetene ikke ansvarlig for leien, selv om tollmyndighetene skulle ha pålagt lagerholder å ta inn varen, se § 4-32.

Utgangspunktet er således at tollskyldneren er ansvarlig for nødvendige kostnader som måtte oppstå ved innhenting, tilbakeholdelse eller lagring av varer hvor pliktene i § 4-25 er overtrådt. I praksis vil det kunne oppstå en rekke tilfeller hvor man kommer i ansvarets randsone. Det er ikke mulig å angi løsninger på alle slike tilfeller; disse må løses konkret. I det følgende vil vi imidlertid omtale noen problemstillinger og gi utgangspunkter for hvordan disse bør løses.

Anser man at det foreligger slike omstendigheter at § 4-26 kan komme til anvendelse, vil varen kunne avstås eller gjenutføres selv om tollovgivningen er overtrådt. Tollskyldneren vil i disse tilfellene være ansvarlig for omkostninger som måtte påløpe.

Det kan være en rekke tilfeller hvor det på kontrolltidspunktet foreligger en mistanke om overtredelse, men hvor det senere avklares at overtredelse ikke har funnet sted (eller at overtredelsen er bagatellmessig). I slike tilfeller vil temaet være om tollskyldner kan bebreides for at mistanken ikke kunne avklares på stedet (slik at omkostninger ikke ble pådratt). Den nærmere vurdering av dette må bli konkret.

Blir det nødvendig å destruere varen, er tollskyldneren ansvarlig for omkostningene.

Forarbeider til tolloven § 4-27

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 53

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 29 (samt §§ 33 og 55)

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Tolloven 1966 § 30

Ot. prp. nr. 83 (2004-2005)

Ot. prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot. prp. nr. 65 (1990-1991)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 41

Ot.prp. nr. 37 (1934)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

§ 4-30 Tollager, opprettelse og drift

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-30](#)

[Tollforskriften §§ 4-30-1 til 4-30-4](#) og [4-30-10 til 4-30-14](#)

Generelt om tollager

Varer som innføres skal tollbehandles etter § 4-1, og innlegg på tollager er et av alternativene i bestemmelsen. Med innlegg forstås at varer registreres i den enkelte tollagerholders lagerregnskap og legges inn på lageret. For tollager A kan det gis tillatelse til at varen lagres annet sted enn på tollageret, såkalt direktekjøring. Innlegg på tollager innebærer utsettelse av de fleste plikter som oppstår når en vare innføres, i første rekke plikten til å beregne og betale toll. Selve tollplikten utløses når varen ankommer tollområdet, mens betalingsplikten utsettes ved innlegg på tollager.

Det er i utgangspunktet ingen tidsbegrensning for hvor lenge en vare kan ligge på et tollager.

Tollager er en ordning for ufortollede varer, og det er derfor i utgangspunktet bare slike varer ordningen omfatter. Det er imidlertid i enkelte tilfeller åpnet for at også andre varer kan legges inn. Slike tilfeller er positivt nevnt i forskriften. Det ikke lov til fremvisning, demonstrasjon eller salg av varer på tollager, bortsett fra på tollager C.

Opprettelse av tollager er avhengig av tillatelse fra tollmyndighetene. En slik tillatelse er avhengig av at en rekke vilkår er oppfylt. Disse er nærmere beskrevet i § 4-30. Selv om også tollmyndighetene kan lagre ufortollede varer, er det kun private lagerholdere som driver kommersielle tollagre. Tollmyndighetenes lagring er begrenset til tilbakeholdte og beslaglagte varer.

Tollagerholdere har ofte såkalt generell lossetillatelse. Dette innebærer at lagerholder har fullmakt til å tillate lossing. Transportører som kommer med varer til tollageret slipper således å søke tollmyndighetene om tillatelse til å losse i det enkelte tilfellet. Se mer om lossing i § 3-4.

Tollagerholderen har en rekke plikter. En av de viktigste er å registrere alle innlegg og uttak av varer. Innlegg av varer skjer i utgangspunktet uten særskilt melding til tollmyndighetene. I følgende tilfeller skal det imidlertid leveres en deklarasjon til tollmyndighetene ved innlegg på lageret:

- norske varer på sentrallager (tollager B)
- varer på tax-free shop (tollager C)

- ufortollete varer som er underlagt en tollprosedyre som opphører ved ankomst til et bearbeidingslager (tollager D)
- norske eller fortollete varer som legges inn på et bearbeidingslager (tollager D), der det kan gis fritak for, eller refusjon av toll eller avgifter

Dersom tollagerholderen ved mottak av varer oppdager at det er uoverensstemmelse mellom det som opplyses på fraktedokumentene og det som faktisk ankommer, skal han føre merknadsjournal som viser avvikene. Denne skal leveres til tollmyndighetene innen kl. 12.00 første virkedag etter lossing. Merknadsjournalen skal også oppbevares som en del av lagerregnskapet.

Tollagerholdere som har status som autoriserte mottakere og mottar varer under transittering i NCTS, skal i tillegg avgi lossemerknader i NCTS i forhold til transitteringsdeklarasjonen.

Tollagerholder er ansvarlig for varer som kommer bort under lagring på tollageret. Dersom det ikke er levert merknadsjournal, må dette forstås som at det ikke var noe avvik ved innlegg på tollageret. Eventuell manko som oppstår under lagring, må fortolles og toll/avgifter betales. Det er ikke anledning til motregning.

Når en vare tas ut fra tollager, må den tollekspederes. Dette gjelder også dersom den skal utføres. Tollagerholderen kan benytte en forenklet prosedyre ved forpassing av varer til andre tollager. Denne prosedyren innebærer at tollagerholder selv utsteder et innenlandsk fraktbrev, som bare oppbevares i tollagerregnskapene til avsender- og mottakerlageret.

Det finnes fire forskjellige typer tollagre, med forskjellige funksjoner.

Alminnelig tollager (tollager A)

De fleste speditører som bistår importører av varer har tollager. I tillegg har en god del firma som innfører varer til Norge egne tollager. Slike lagre har status som tollager A, og her ligger varer i kortere eller lengre tid i påvente av fortolling eller annen tollekspedisjon.

Selv om varene registreres på et tollager, kan varene kjøres direkte til mottakeren dersom tollagerholderen har tillatelse fra tollmyndighetene til å lagre varene hos mottakeren frem til fortolling. Dette kalles «direktekjøring», og innebærer at varene formelt sett er registrert (lagt inn) på et tollager, selv om de altså fysisk sett befinner seg hos mottakeren. Frem til varene fortolles kan imidlertid ikke mottakeren rettmessig ta varene i bruk. For alle varer som direktekjøres, må det fremlegges en fullstendig utfylt deklarasjon innen ti dager etter at tollagerholderen registrerte varen inn i sitt regnskap. Med «fullstendig utfylt deklarasjon» menes at deklarasjonen er korrekt, fullstendig utfylt og levert. I TVINN-systemet vil dette være datoen deklarasjonen passerer input-kontrollen.

Deklarasjonen anses som fremlagt selv om tollmyndighetene avventer selve fortollingen, for eksempel for å kontrollere varen fysisk. Overskridelse av tidagersfristen medfører blant annet at fortollingen ikke kan belastes tollkrediten, og gjentatte overskridelser av tidagersfristen kan medføre at tollagerholderens direktekjøringstillatelse blir suspendert eller trukket tilbake. Varer som er belagt med restriksjoner kan ikke direktekjøres før alle tillatelser foreligger.

I enkelte tilfeller har tollmyndighetene behov for å lagre varer som er tilbakeholdt eller beslaglagt. Myndighetene kan kreve at en tollagerholder tar slike varer inn på lageret sitt.

Det er ikke tillatt å bearbeide varer på et tollager A ut over det som behøves for å bevare varene. Tollmyndighetene kan gi særskilt tillatelse til ompakking og blanding av varer.

Med mindre det er gitt tillatelse fra tollmyndighetene, kan ikke varene fjernes fra tollageret før fortolling eller annen tollekspedisjon. En slik tillatelse kan f.eks. være aktuelt ved CE-sertifisering av ufortollede fritidsbåter. For at båten skal kunne sertifiseres, må den i enkelte tilfeller tas ut fra tollageret. Den som får tillatelse til å ta ut båten er da ansvarlig. Etter sertifiseringen kan båten legges inn på tollager eller tollekspederes på annen måte.

Sentrallager (tollager B)

Et sentrallager (tollager B) brukes der et foretak har felles lager for distribusjon av varer til flere land. Foretaket behøver ikke selv å være lagerholder, men en ekstern lagerholder kan ikke lagre varer for mer enn ett foretak på ett sentrallager.

I tillegg til ufortollede varer kan det legges inn fortollede eller norske varer på tollageret dersom disse skal blandes eller ompakkes med fortollede varer. I praksis innebærer dette at forskjellige varepartier kan deles opp og sammenpakkkes. Det er imidlertid ikke tillatt å bearbeide varer på et sentrallager utover det som behøves for å bevare varene.

Tax-free shop på lufthavn (tollager C)

Tollager C er tax-free-butikker hvor det selges brennevin, vin, sigaretter osv. i avgangs- og ankomsthall med tilhørende lager på en flyplass. Butikker som selger klær, matvarer osv. på flyplassene samt tax-free-butikkene om bord på fergene som går til utenlandske havner, er ikke tollager C.

Det er åpnet for at reisende kan forhåndsbestille varer for utlevering i tax-free-butikken via Internett der bevillingshaver har søkt og fått tillatelse til slik bestilling hos Tolletaten.

Tollager C er spesielt i så måte at dette er den eneste tollagertypen hvor det tillates fremvisning, demonstrasjon og salg av varer.

Bearbeidingslager (tollager D)

Et bearbeidingslager (tollager D) brukes der ufortollede varer, herunder varer fra kontinentalsokkelen, skal bearbeides for senere eksport.

Det kan legges inn norske eller fortollede varer på tollageret, dersom disse varene skal brukes i forbindelse med bearbeidingen av de ufortollede varene.

Bearbeidede varer kan i utgangspunktet ikke fortolles, men må utføres.

Tolletaten kan gi tillatelse til at også innenlands industriell produksjon skjer i de samme lokalene som tollageret bruker. Dette er avhengig av at tollagerholder sørger for at det er enkelt å føre

kontroll med hvilke varer som til en hver tid er lagt inn på tollageret og hvilke varer som tilhører den innenlandske produksjonen.

Forarbeider til tolloven § 4-30

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 53

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 §§ 48 og 49 1. ledd

Ot. prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot. prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot. prp. nr. 85 (1991-1992)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 90 – 98

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

§ 4-31 Lagringstid på tollager

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-31](#)

[Tollforskriften § 4-31-1](#)

Det er i utgangspunktet ingen begrensning på hvor lenge varer kan lagres på tollager eller hos tollmyndighetene. Tollmyndighetene kan likevel fastsette tidsbegrensninger i enkelttilfeller. Dette er særlig praktisk for tilbakeholdte varer som lagres hos tollmyndighetene, og for lettbederverlige varer hos private lagerholdere.

Forarbeider til tolloven § 4-31

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 53

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 53

Ot. prp. nr. 83 (2004-2005)

Ot. prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot. prp. nr. 108 (1992-1993)

Tolloven 1966 § 54

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 97

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

§ 4-32 Tollagerholderens krav på lagerleie

Tollagerholder fastsetter selv leien for varer på lageret.

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-32](#)

[Tollforskriften § 4-32-1](#)

Lagerholder kan nekte å levere ut varen før leien er betalt, med mindre det er tollmyndighetene som ønsker å få utlevert varen. Lagerholder kan ikke kreve leie av tollmyndighetene hvis sistnevnte krever varen innlagt etter § 4-30-3. I slike tilfeller må lagerholder kreve leie av eieren.

Forarbeider til tolloven § 4-32

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 53

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 54

Ot. prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot. prp. nr. 108 (1992-1993)

Tolloven 1966 § 55

Ot. prp. nr 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

§ 4-33 Opprettelse av frisone og frihavn

Det er i dag ingen frisoner eller frihavner i drift i Norge.

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-33](#)

[Tollforskriften §§ 4-33-1 til 4-33-4](#)

Forarbeider til tolloven § 4-33

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 53

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 55

Ot. prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot. prp. nr. 108 (1992-1993)

§ 4-34 Drift av frisone og frihavn

Lov og forskrift

[Tolloven § 4-34](#)

[Tollforskriften §§ 4-34-1 til 4-34-6](#)

Stortinget kan samtykke i opprettelse av frisone og frihavn, der ufortollete varer kan lagres og bearbeides uten at tollplikt oppstår. Det er i dag ingen frisoner eller frihavner i drift i Norge.

Forarbeider til tolloven § 4-34

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 54

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 55

Ot. prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot. prp. nr. 108 (1992-1993)

5 Tollfritak

§ 5-1 Vare til personlig bruk

Tolloven § 5-1 gir rett til tollfritak i ulike situasjoner der privatpersoner innfører varer til tollområdet.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-1](#)

[Tollforskriften §§ 5-1-1 til 5-1-6, 5-1-10 og 5-1-11, 5-1-20 til 5-1-24 og 5-1-30](#)

Et grunnvilkår for fritakene opplistet i § 5-1 første ledd er at varene kun skal benyttes til personlig bruk. Med andre ord kan ikke varene være innført for salg eller andre ervervsmessige formål. Et unntak fra dette er arvegods, som kan selges etter innførsel uten at dette har betydning for tollfritaket.

Tollfritakene i § 5-1 gjelder også merverdiavgift. I den videre framstillingen brukes for enkelthets skyld begrepet "tollfritt".

De personlige tollfritakene kan deles opp i:

- Tollfrie kvoter mv. ved reise
- Tollfritak ved flytting
- Tollfritak for gaver
- Tollfritak for premier
- Tollfritak for varer som arves mv.

Forarbeider til tolloven § 5-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 54

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 14

St. prp. nr. 1 (1985-1986)

St. prp. nr. 1 (1982-1983)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 10

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Tolltariffens innledende bestemmelser før 1966

St. prp. nr. 1 (1961-1962)

St. prp. nr. 1 (1954)

St. prp. nr. 1 (1953)

St. prp. nr. 1 (1930)

Tollfri kvote for personer på reise

Personer som kommer tilbake fra utenlandstur har gjerne med seg diverse varer som er kjøpt på turen. Dette kan være alt fra solkrem og bleier til småelektronikk og klær, matvarer, alkoholholdige drikkevarer og tobakksvarer.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-1](#)

[Tollforskriften §§ 3-1-15](#) og [5-1-1 til 5-1-6](#) (reisegodsforskriften)

Det ville vært upraktisk både for den reisende og tollmyndighetene om det skulle vært beregnet toll og avgifter for alle disse varene ved innreisen. Det er derfor gitt toll- og avgiftsfritak for varer under visse beløpsgrenser (varer som reisegods). Den reisende kan da passere grensen uten å stanse for tollmyndighetene ved innreisen. Reisende som bringer med seg varer som er avhengig av tillatelse fra andre myndigheter, må gå på rødt felt og legge frem varene for tollmyndighetene.

På flyplassene er det tax-free butikker ved ankomst. Varer som kjøpes her regnes også med i kvotene som er beskrevet nedenfor.

Dersom du har vært utenfor tollområdet i minst 24 timer, kan du ta med deg varer tollfritt for 6 000 kroner. Er utenlandsoppholdet mindre enn 24 timer, kan du ta med deg varer tollfritt for 3 000 kroner. Kvotene for alkohol- og tobakksvarer kommer i tillegg til nevnte beløpsgrenser.

I tillegg til beløpsgrensene gjelder det ytterligere begrensninger i mengde (såkalte kvoter) for alkoholholdige drikkevarer, tobakksvarer, nikotinvarer, kjøttvarer, ost og dyrefôr:

Varetype	Mengde
Brennevin/likør og lignende over 22 volumprosent og til og med 60 volumprosent	1 liter
Vin og lignende med alkoholstyrke over 2,5 til og med 22 volumprosent	1,5 liter
Øl over 2,5 volumprosent (også sterkøl), eller annen drikk (for eksempel rusbrus) til og med 4,7 volumprosent	2 liter
Sigaretter , andre tobakksvarer (andre tobakksvarer er snus, skråtobakk, sigarer og sigarillos), e-væske med nikotin eller andre nikotinvarer	200 stk. sigaretter, 250 gram andre tobakksvarer, 20 milliliter e-væske med nikotin eller 200 gram andre nikotinvarer.
Sigarettpapir	200 blad (stk)
Kjøttvarer, ost eller fôrvarer	10 kg til sammen (begrensningen gjelder ikke for hunde- og kattemat)

Merk; tollfri innførsel av nikotinvarer forutsetter at varene er innført i tråd med Helse- og omsorgsdepartementets regelverk. Se Helsedirektoratet og Legemiddelverkets nettsider for flere artikler om temaet.

Fra 1. januar 2022 vil det ikke lenger være mulig å bytte ubenyttet kvote for tobakks- og nikotinvarer med vin, øl, rusbrus eller lignende. Når det gjelder alkoholholdige drikkevarer, kan "brennevinskvoten" byttes i 1,5 liter vin, øl, rusbrus eller lignende, mens "vinkvoten" kan byttes i øl, rusbrus eller lignende, liter for liter.

Når det gjelder alkoholholdige drikkevarer, tobakksvarer, kjøttvarer, ost og fôrvarer, kan flere personer slå sammen kvotene sine for å innføre én vare som overstiger kvoten til den enkelte, for eksempel en 6-literskartong med vin, så lenge de samlet sett holder seg innenfor kvotebegrensningene. Dette prinsippet gjelder ikke for andre varer. To personer som for eksempel har kjøpt en TV til 10 000 kroner kan ikke innføre denne tollfritt selv om de samlet sett holder seg innenfor verdigrensen. TV- apparatet må da fortolles i sin helhet.

Dersom en vare utgjør én enhet og den toll- og avgiftsfrie mengden overskrides, skal kun den overskytende mengde fortolles. Dette prinsippet gjelder kun ved innførsel av alkoholholdige drikkevarer, tobakkvarer, kjøttvarer, ost og fôrvarer. Eksempel: når én person bringer med seg to flasker sprit á 0,7 liter, skal kun den overskytende 0,4 liter fortolles.

I tillegg til beløpsgrensene og begrensningene i varemengde for enkelte typer vare, er det aldersbegrensninger, begrensninger for drivstoff, begrensninger for personer som jobber på transportmidler og personer som innfører varer fra installasjoner med videre i petroleumsindustrien.

Ovennevnte regler gjelder også for utenlandske turister og andre som kommer til Norge for kortere eller lengre opphold. I tillegg kan disse ta med varer som de har behov for under oppholdet i Norge, som de må bringe med seg når de igjen forlater landet. Dette fritaket gjelder når det midlertidige oppholdet her i landet ikke varer lengre enn inntil ett år.

Dersom en person har med alkoholholdige drikkevarer tobakkvarer og nikotinvarer som overstiger mengdegrensene nevnt ovenfor, kan disse varene fortolles etter forenklede satser. Satsene er nærmere regulert i tollforskriften § 4-20-3.

Tollfritak for gaver

Dersom du får tilsendt en gave fra noen som er bosatt i utlandet, er den tollfri dersom verdien på gaven er til og med 1000 kr. Fritaket gjelder ikke gaver som noen har med seg ved innreise til Norge.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-1](#)

[Tollforskriften §§ 5-1-21 til 5-1-24](#)

Bryllupsgaver som blir sendt er tollfrie etter regelen nevnt over. Dersom bryllupsgjesten selv kommer reisende med gaven, eller ektefellene har med gaven etter et bryllup i utlandet, kan gaven være tollfri etter § 5-1-24. Vilkårene er at den som har gitt gaven må være bosatt i utlandet, at en av ektefellene flytter til Norge i forbindelse med bryllupet, at gaven blir innført innen seks måneder etter bryllupet og at verdien av hver enkelt gave ikke overstiger 1 000 kr.

For gaver til Kongehuset, gaver til trossamfunn og gaver i forbindelse med organisasjoners jubileer o.l. er det særskilte regler, se §§ 5-1-22 og 5-1-23. Med Kongehuset menes Kongen, Dronningen, den nærmeste arveberettigede til tronen i hvert etterfølgende slektsledd og disses personers ektefeller, samt disses felles barn som ikke er fylt 20 år.

Alkohol, tobakk og nikotinvarer er ikke tollfrie selv om de blir gitt i gave. Mat- og drikkevarer gitt i gave til trossamfunn er heller ikke tollfrie.

Tollfritakene for gaver gjelder også merverdiavgift.

Tollfritak ved flytting

Har du bodd i utlandet sammenhengende i minst ett år, kan du innføre det meste av flyttegodset ditt toll- og avgiftsfritt.

Du kan innføre innboet ditt (flyttegodset) uten å betale toll og avgifter hvis

- du har oppholdt deg i utlandet sammenhengende i minst ett år
- du har eiet eller besittet og brukt gjenstandene under oppholdet i utlandet, og du fortsatt skal bruke dem i Norge
- du innfører flyttegodset i forbindelse med flytting til Norge.

Det er altså f.eks. ikke toll- og avgiftsfritt å innføre en tv du kjøpte dagen før innreisen.

- Flyttegodserklæring - skjema du skal fylle ut og levere til Tolletaten når du skal innføre flyttegods til Norge

Du skal levere erklæringen til Tolletaten når du kommer til Norge og skal tollbehandle flyttegodset. Kan du ikke være tilstede ved tollbehandlingen, må du sørge for at den som frakter varene for deg, kan legge fram flyttegodserklæringen som er underskrevet av deg. Flyttegodset kan ikke bli tollbehandlet før erklæringen av avgitt og korrekt fylt ut.

For å få toll- og avgiftsfritak må du innføre flyttegodset innen rimelig tid etter flyttingen. For fritidsbåt er det av praktiske hensyn en litt lengre frist på ett år, se mer under. Flyttegodset skal være til personlig bruk. Det er ingen konkrete tidsfrister for hvor lenge du må beholde dette før det kan selges uten at toll- og avgiftsfritaket faller bort.

Sammen med flyttegodserklæringen skal du legge ved en liste over alle varene du har med deg. På listen skal du angi om varene er brukte eller nye.

Verdien av flyttegodset har ikke betydning for toll- og avgiftsfritaket.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Noen varer har spesielle innførselsregler

- **Biler og andre motorkjøretøy** er ikke fritatt for avgifter i forbindelse med flytting.
- **Fritidsbåt** kan du innføre toll- og avgiftsfritt på visse vilkår. Du må ha bodd i utlandet i minst fem år, og båten må ikke være over 15 meter lang. Du må ha eiet og brukt båten i minst ett år i utlandet. Båten må innføres senest ett år etter din innreise til Norge. Båten må være til personlig bruk, og den kan derfor ikke selges i løpet av de to første årene etter innførselen uten at toll- og avgiftsfritaket forfaller. Du må legge frem skriftlig søknad om fritak. Les mer om innførsel av båt.
- **Yrkesutstyr** er ikke fritatt for avgifter i forbindelse med flytting og må fortolles.

- **Matvarer** er ikke fritatt for avgifter i forbindelse med flytting og må fortolles. En del matvarer er det også egne regler for å innføre. [Les mer om innførsel av mat på Mattilsynets nettsider.](#)
- **Alkohol** (f.eks. en vinkjeller), tobakk **og nikotinvarer** er ikke fritatt for avgifter i forbindelse med flytting. Dersom du reiser sammen med flyttegodset, kan du imidlertid ta med samme tollfrie kvote som andre reisende. I alle andre tilfeller må alkohol, tobakk og nikotinvarer deklarerer ved ankomst til Norge, og du må betale toll og avgifter. Les om kvoten for alkohol, tobakk og nikotinvarer.
- **Våpen.** Du må ha tillatelse fra Politiet. [Les mer på politi.no.](#)
- **Planter.** Det er restriksjoner ved innførsel av planter. [Les mer på Mattilsynet.no.](#)
- **Dyr.** Når du flytter til Norge fra utlandet, kan du ta med deg kjæledyret ditt uten å betale toll og merverdiavgift. Du må ha bodd i utlandet i minst ett år, og kjæledyret må ha vært eiet av deg. Fritaket gjelder ikke for kjæledyr i en næringsvirksomhet som flytter til Norge. Du må kontakte Mattilsynet for å sjekke restriksjoner (f.eks. krav til kjæledyrpass og vaksiner). [Les mer på Mattilsynet.no.](#)

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-1](#)

[Tollforskriften § 5-1-10 Tollfritak for flyttegods - innbo](#)

[Tollforskriften § 5-1-11 Tollfritak for flyttegods - fartøy \(båt\)](#)

Merverdiavgiftsloven § 7-2

Tollfritak for premier

Premier som er vunnet i idrettskonkurranser o.l. i utlandet er tollfrie dersom premiene innføres innen seks måneder etter konkurransen. Dersom premien består i noe annet enn en medalje, pokal o.l. er den bare tollfri dersom den har en verdi under 10 000 kr.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-1](#)

[Tollforskriften § 5-1-20](#)

Premier som består av mat-, alkohol, tobakk- eller nikotinvarer er ikke tollfrie.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Tollfritak for varer som arves mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-1](#)

[Tollforskriften § 5-1-30](#)

§ 5-2 Vare til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-2](#)

[Tollforskriften §§ 5-2-1 til 5-2-6, 5-2-10 til 5-2-12 og 5-2-20](#)

Transportmidler som kommer til Norge har ofte med diverse varer som hverken er en del av transportmiddelet eller kan betraktes som ordinær last. Dette kan være mat og drikke til besetningen eller passasjerene, husholdningsartikler som doruller og såpe, reservedeler eller inventar. Disse varene er tollfrie ved innførselen, under forutsetning av at de ikke blir ført i land i Norge.

Det er på visse vilkår unntak fra forbudet mot ilandbringelse for alkohol og annen proviant som selges om bord på fartøy. Dette kan du lese mer om i artikkelen [Proviant mv. i fartøy](#) (se under).

Tollfritakene i § 5-2 gjelder bare ved ervervsmessig virksomhet. For privatpersoner gjelder reisegodsbestemmelsene i § 5-1.

Les mer om:

- [Proviant mv. i fartøy](#)
- [Proviant mv. i fly](#)
- [Proviant i tog](#)
- [Drivstoff mv. til buss og lastebil](#)
- [Deler og inventar i fartøy og fly](#)
- [Deler mv. fra fartøy og fly som innføres ved ulykke](#)

Forarbeider til tolloven § 5-2

Ot.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 55

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11

St. prp. nr. 1 (1973-1974)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Tolltariffens innledende bestemmelser før 1966 § 2

St. prp. 1 (1961-1962)

St. prp. 1 (1939)

Tollfritak for proviantering og forbruksvarer i fartøy

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-2](#)

[Tollforskriften § 5-2-1 til § 5-2-6](#) og §§ [5-1-4](#) og [5-1-5](#)

Merverdiavgiftsloven § 7-3 (2)

Fartøy som kommer til tollområdet kan ha med ufortollet proviant og forbruksvarer. Proviant er mat, drikkevarer (inkl. alkohol) og tobakk, mens forbruksvarer er slike varer som drivstoff, olje, doruller, vaskemidler og andre varer som er nødvendige for fartøyets drift.

Disse reglene gjelder ikke private fartøy.

Norske fiske- og fangstfartøy kan bare innføre ufortollet proviant som på et tidligere tidspunkt er tildelt i Norge i medhold av tollforskriften § 4-23-9, se § 5-2-1 (1).

Forsyningsfartøy, hjelpefartøy, borefartøy, boreplattformer og lignende til bruk i oljevirksomheten til havs, forskningsfartøy o.l. kan ikke innføre ufortollet alkohol og tobakk, se § 5-2-5.

Tollfritaket gjelder også innførselsmerverdiavgift og diverse særavgifter.

Ufortollet proviant og forbruksvarer på fartøy kan deles inn i tre hovedkategorier:

- Tollfritak for varer som lagres om bord i fartøy
- Tollfritak for varer til bruk om bord i fartøy
- Tollfritak for proviant som selges på fartøy for ilandbringelse

Fartøysfører skal ved ankomst til Norge melde fra om fartøyets proviantbeholdning etter § 3-3 på et eget skjema. Det kan i den forbindelse også være aktuelt å søke om tildeling av ny proviant fra en skipshandler i Norge. Dette står det mer om i § 4-23.

Tollfritak for varer som lagres om bord i fartøy

Proviant og forbruksvarer som er lagret om bord til senere bruk er tollfritt mens fartøyet er i Norge. Dette framgår av tolloven § 5-2 (1), hvor det står at varer også er tollfrie når de skal forbrukes under reise til eller fra tollområdet. Det er ingen mengdebegrensninger for de lagrede varene.

I tillegg til skipets reservebeholdning av varer, kan fartøysfører også ta på seg å lagre alkohol og tobakk for besetningen. Slike varer skal låses inn, se tollforskriften § 5-2-4. Fartøysfører skal også gi melding om hva det enkelte besetningsmedlem har lagret av brennevin, vin og tobakk på et eget skjema, se tollforskriften § 3-3-2 (1). Varene som er innelåst er ikke omfattet av mengdebegrensningene som gjelder bruk om bord.

Tollfritak for varer til bruk om bord i fartøy

Fartøy som kommer til tollområdet kan tollfritt forbruke medbrakt proviant og forbruksvarer mens fartøyet er i norsk farvann. Både besetning og passasjerer kan spise og drikke det som det er behov for, men det er begrensninger på hvor mye tobakk, brennevin og vin som kan forbrukes mens fartøyet er i Norge:

- Fartøysfører: 400 sigaretter eller 400 gram tobakk, 200 blad sigarettpapir, 2 liter brennevin eller vin
- Øvrig besetning: 200 sigaretter eller 250 gram tobakk, 200 blad sigarettpapir, 1 liter brennevin og 1 liter vin
- Passasjerer: 20 sigaretter eller 20 gram tobakk, 20 blad sigarettpapir, 1/4 liter brennevin eller vin per dag

Begrensningene gjelder ikke bruk på turistfartøyer i cruise fart.

Annen proviant, herunder øl, kan forbrukes om bord uten begrensninger.

Proviant som mannskapet har fått utlevert om bord eller har med seg fra utlandet på lugaren, er å anse som forbrukt. Dette har betydning for begrensningene som nevnt over. Fartøysfører må sørge for at det ikke blir utlevert mer proviant enn det som er tillatt.

Selv om det ikke er konkrete begrensninger på mannskapets bruk av øl om bord, har fartøysføreren en plikt til å sørge for at øl ikke føres ulovlig ut av fartøyet, se § 16-2. Dette innebærer en plikt til å ikke utlevere mer øl enn det mannskapet har behov for til eget bruk, og låse inn større mengder som mannskapet har med fra utlandet.

Dersom fartøyet har vært i norsk farvann mer enn ti dager, kan fartøyets fører søke tollmyndighetene om å få tillatelse til å bruke mer brennevin, vin og sigaretter (ny "kvote", jf. grensene nevnt over). En tredje "kvote" kan tillates brukt etter tjue dager, se § 5-2-1 (3).

Utenlandske fabrikkskip som midlertidig oppholder seg i norsk farvann kan søke om å få bruke ufortollet proviant også ut over 30 dager dersom fartøyet mottar og foredler fisk for direkte utførsel, se § 5-2-2.

Tollfritaket opphører dersom fartøyet går over i innenriks fart, går i opplag eller til verksted eller blir værende i tollområdet over 30 dager, se § 5-2-1 (4). Med "innenriks fart" menes en situasjon der fartøyet frakter personer eller gods fra et sted i Norge til et annet sted i Norge.

Det er egne regler for innførsel av proviant i norske marinefartøy, se § 5-2-6. For besetningen på slike fartøy er det bare tillatt å forbruke visse mengder brennevin, vin og tobakk tollfritt om bord i norsk farvann. Evt. annen ufortollet proviant må fortolles dersom den skal brukes mens fartøyet er i tollområdet.

Tildeling av ufortollet proviant og forbruksvarer fra skipshandlere i Norge er kommentert i § 4-23.

Tollfritak for proviant som selges på fartøy for ilandbringelse

Salg av proviant til for ilandbringelse gjelder kun til passasjerer. Salg til mannskap er å anse som bruk om bord. Det samme er tilfelle for salg av varer i kafeer, barer o.l. på fartøyet.

Det er ikke tillatt å selge ufortollet alkohol og tobakk for ilandbringelse når fartøy ligger i havn eller befinner seg i de indre farvann, bortsett fra i Oslofjorden. Indre farvann er alt sjøterritorium innenfor de ytterste øyene utenfor kysten (grunnlinjen). Varer som er proviantert her i landet etter § 4-23 kan likevel selges etter avgang fra siste havn i Norge, se § 4-23-4 (4).

Det er begrensninger på hvilke fergeruter som kan selge ufortollet alkohol og tobakk i norsk farvann for ilandbringelse, men alle fartøy som kommer fra utlandet kan selge andre typer ufortollet proviant (f.eks. kjøtt), se § 5-2-1 (6).

For salg av alkohol og tobakk er det tre ulike lengder på ferjerutene mellom Norge og Sverige, med ulikt regelverk:

1. De korteste rutene har en av sine destinasjoner enten øst/nord for Sandefjord eller nord for Strømstad. Den andre destinasjonen er enten øst/nord for Risør eller nord for Lysekil. Disse rutene kan ikke selge alkohol og tobakk for ilandbringelse.
2. På ruter som går f.o.m. Risør t.o.m. Sandefjord på norsk side til Strømstad t.o.m. Lysekil på svensk side, kan søke tollmyndighetene om å få selge alkohol og tobakk. Det er bl.a. satt som vilkår at fartøyet går i helårs trafikk og har tilstrekkelig kapasitet til å frakte gods og motorvogner.
3. De lengste rutene har en av sine destinasjoner sør for Lysekil eller sør/vest for Risør. Disse kan selge ufortollet alkohol og tobakk for ilandbringelse.

Passasjerene kan uansett ikke bringe i land større mengder ufortollende varer enn kvotene som er beskrevet i § 5-1.

Mannskap som i løpet av reisen til Norge er i tjeneste på fartøy i internasjonal trafikk og mannskap på norske marinefartøy kan én gang innenfor en 24-timers periode innføre toll- og avgiftsfritt 40 sigaretter eller 100 gram andre tobakkvarer, 100 blad sigarettpapir, og andre varer enn alkohol til en verdi av kr 500, se tollforskriften § 5-1-4. Det samme gjelder for ansatte på

oljeplattformer og andre flyttbare plattformer til bruk i petroleumsvirksomhet, se tollforskriften § 5-1-5.

Tollfritak for proviant og forbruksvarer i fly

Fly som kommer til tollområdet kan ha med ufortollet proviant og forbruksvarer. Reglene gjelder imidlertid ikke privatfly.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-2](#)

[Tollforskriften § 5-2-10](#)

Merverdiavgiftsloven § 7-4 (3)

Merverdiavgiftsforskriften § 7-4-1

Proviant er mat, drikkevarer (inkl. alkohol) og tobakk, mens forbruksvarer er varer som drivstoff, olje, doruller, vaskemidler og andre varer som er nødvendige for drift av flyet. Tollfritaket for forbruksvarer er begrenset til luftfartøy som i det alt vesentlige blir benyttet i internasjonal luftfart, se tollforskriften § 5-8-1.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift og diverse særavgifter.

Varene kan deles inn i to hovedkategorier:

- Proviant mv. til bruk om bord
- Proviant som selges om bord for ilandbringelse

Proviant mv. til bruk om bord

Det kan toll- og avgiftsfritt forbrukes medbrakt proviant og forbruksvarer om bord mens flyet er i norsk luftrom. Både besetning og passasjerer kan spise og drikke det som det er behov for. Det er begrensninger for alkohol.

Proviant som selges om bord for ilandbringelse

Alle fly som kommer fra utlandet kan selge alle typer ufortollet proviant. Passasjerene kan imidlertid ikke innføre toll- og avgiftsfritt mer enn kvotene som er beskrevet i § 5-1.

Besetning som i løpet av reisen til Norge er i tjeneste på fly i internasjonal trafikk kan én gang innenfor en 24-timers periode innføre toll- og avgiftsfritt 40 sigaretter eller 100 gram andre

tobakkvarer, 100 blad sigarettpapir, og andre varer enn alkohol til en verdi av kr 500, se tollforskriften § 5-1-4.

Fritak for toll og innførselsmerverdiavgift for proviant og forbruksvarer i tog

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-2](#)

[Tollforskriften § 5-2-11](#)

Merverdiavgiftsloven § 7-2 (1)

Tog som kommer til tollområdet kan ha med og forbruke om bord ufortollet proviant og forbruksvarer.

Proviant er mat, drikkevarer (inkl. alkohol) og tobakk, mens forbruksvarer er slike varer som drivstoff, olje, doruller, vaskemidler og andre varer som er nødvendige for drift av toget.

Tollfritaket gjelder også innførselsmerverdiavgift og diverse særavgifter.

Proviant kan kun innføres toll- og avgiftsfritt dersom avgifter er betalt i innkjøpslandet. Brennevin (alkoholprosent over 22 %) er ikke omfattet av fritaket.

Drivstoff mv. til buss og lastebil

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-2](#)

[Tollforskriften § 5-2-12](#)

Busser, lastebiler og andre motorvogner i ervervsmessig virksomhet kan tollfritt ha med inntil 600 liter drivstoff til Norge. Det er et vilkår at drivstoffet befinner seg på den ordinære drivstofftanken, men det kan i tillegg medbringes inntil 10 liter på reservekanne. Tilsvarende regler gjelder for øvrig også for drivstoff til private kjøretøy, se § 5-1.

Også andre forbruksvarer til bruk på motorvognen, som rimelige mengder av ulike oljer, kjølevæske o.l., er tollfritt.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift og diverse petroleumsrelaterte avgifter.

Deler mv. som innføres ved ulykke

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-2](#)

Ved ulykker med fartøy eller luftfartøy vil deler, inventar og redskaper fra transportmiddelet kunne innføres tollfritt. Evt. last eller proviant fra transportmiddelet vil imidlertid ikke være tollfri.

Det er ikke et krav at selve det forulykkede fartøyet eller luftfartøyet blir brakt til land i Norge.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Tollfritak for deler og inventar i fartøy og fly

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-2](#)

Deler og inventargjenstander kan innføres tollfritt sammen med fartøy eller fly i ervervsmessig virksomhet.

Tollfritaket for deler sikrer at transportmiddelet kan ha et lager av reservedeler for å kunne skifte ut deler som blir ødelagt underveis.

Eksempler på inventargjenstander er stoler og bord, men også messeutstyr, sengetøy og tauverk.

Det er et vilkår at varene beholdes til bruk om bord i transportmiddelet.

Tollfritaket er videre begrenset til typer og mengder av inventar og deler som det aktuelle transportmiddelet har behov for.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

§ 5-3 Vare til fremmede makters representasjoner og internasjonale organisasjoner

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-3](#)

[Tollforskriften §§ 5-3-1 til 5-3-7](#)

Representanter for ulike utenlandske interesser har på visse vilkår tollfritak for varer som innføres til Norge. Dette gjelder følgende hovedgrupper:

- Ambassader, diplomater mv.
- NATO mv.
- Div. internasjonale organisasjoner

Tollfritak for varer til ambassader mv.

Utenlandske ambassader og konsulater i Norge kan innføre varer tollfritt til bruk ved ambassaden eller konsulatet. Det er ingen begrensninger på varetyper eller kvanta. Kurérpost til ambassaden kan i utgangspunktet ikke kontrolleres, se § 13-3-1 annet ledd.

Diplomater og konsulære representarer som er akkreditert og meldt til Utenriksdepartementet, samt EU-kommisjonens delegasjonsmedlemmer, kan innføre varer tollfritt til personlig bruk. Tilsvarende gjelder vedkommendes familie, så lenge familien ikke er norsk.

Diplomater og konsulære representanter er også unntatt fra kontroll, se § 13-1-2.

Administrativt og teknisk personale ved ambassaden/konsulatet kan innføre en del varetyper ved første gangs etablering i Norge, se § 5-3-2 annet ledd. Tilsvarende gjelder vedkommendes familie, så lenge familien ikke er norsk.

Dersom varer som er innført tollfritt senere blir solgt på det innenlandske markedet, faller tollfritaket bort. I slike tilfeller må det betales toll.

Tollfritaket for ambassader og diplomater gjelder også merverdiavgift og diverse særavgifter.

Tollfritak for varer til NATO

Utenlandske NATO-styrker, og styrker fra andre land som deltar i Partnerskap for fred (PFP), kan tollfritt innføre varer i forbindelse med øvelser o.l. i Norge. Styrkene har også rett til å kjøpe ufortollede varer i Norge. Varer som blir innført kan deklarerer ved hjelp av formular 302, se § 4-10-2.

NATOs hovedkvarter i Norge kan tollfritt innføre varer til bruk i organisasjonen. Dette inkluderer varer for salg på serveringssteder, vareutsalg og dagligvareforretninger tilknyttet hovedkvarteret.

Det er et vilkår at bare berettiget personell og utenlandske styrker får lov å handle der. Kurérpost til hovedkvarteret kan i utgangspunktet ikke kontrolleres, se § 13-3-1 annet ledd.

Utenlandsk personale ved NATOs hovedkvarter, samt vedkommendes familie, kan tollfritt innføre varesendinger med verdi under 1500 kr (grensen gjelder ikke gaver). Varesendinger med verdi fra 1500 kr kan også innføres tollfritt, men da må det skje via hovedkvarteret.

Berettiget personell ved hovedkvarteret kan tollfritt innføre motorvogner, fritidsbåt mv, se § 5-3-5 femte ledd.

Dersom varer som er innført tollfritt senere blir solgt på det innenlandske markedet, faller tollfritaket bort. I slike tilfeller må det betales toll.

Det er også fritak for merverdiavgift og diverse særavgifter for varer til NATO.

Tollfritak for varer til div. internasjonale organisasjoner

Enkelte internasjonale organisasjoner kan tollfritt innføre varer til organisasjonens bruk, se nærmere vilkår i §§ 5-3-6 og 5-3-7. Dette gjelder:

- FN, inkl. underliggende organisasjoner
- Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE)
- Western European Armaments Organisation (WEAO)
- European Space Agency, herunder til den internasjonale romstasjonen ISS
- Den nordiske investeringsbanken
- Inspeksjonsgruppen tilknyttet kjemivåpenkonvensjonen
- Den europeiske organisasjonen for utnyttning av meteorologiske satellitter (EUMETSAT)
- Konsortium for felles europeisk forskningsinfrastruktur (ERIC)
- Den europeiske organisasjonen for kjernefysisk forskning (CERN)
- EISCAT Scientific Association

Kurérpost til FNs særorganisasjoner kan i utgangspunktet ikke kontrolleres, se § 13-3-1 annet ledd.

Dersom varer som er innført tollfritt senere blir solgt på det innenlandske markedet, faller tollfritaket bort. I slike tilfeller må det betales toll.

Det er fritak for merverdiavgift for varer til alle de nevnte organisasjonene. Det er fritak for diverse særavgifter for varer til den nordiske investeringsbanken. Varer til de andre organisasjonene som er nevnt over har ikke tilsvarende særavgiftsfritak.

Forarbeider til tolloven § 5-3

St.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 56

St. prp. nr. 51 (1995-1996)

St. prp. nr. 8 (1986-1987)

St. prp. nr. 12 (1984-1985)

St. prp. nr. 117 (1952)

St. prp. nr. 155 (1952)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 9

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

§ 5-4 Vare fra særlige områder, vare som gjeninnføres

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-4](#)

[Tollforskriften §§ 5-4-1 til 5-4-5](#)

Bestemmelsen inneholder to ulike grupper tollfritak:

- Tollfritak for varer fra særskilte områder
- Tollfritak for varer som gjeninnføres

Forarbeider til tolloven § 5-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 57

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11

St. prp. nr. 1 (1987-1988)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 17

St.prp. nr. 65 (1965-1966)

Tolltariffens innledende bestemmelser før 1966

St. prp. nr. 1 (1931)

Tollfritak for varer som gjeninnføres

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-4](#)

[Tollforskriften §§ 5-4-2 til 5-4-5](#)

Dersom en vare er fortollet inn til Norge, skal det som hovedregel ikke betales toll en gang til dersom varen midlertidig blir sendt ut av landet og så kommer tilbake. Heller ikke varer som har opprinnelse i Norge i utgangspunktet blir tollpliktige ved slik gjeninnførsel. Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Begrensninger i tollfritaket ved gjeninnførsel

Du må betale toll ved gjeninnførsel hvis varen er reparert eller på annen måte bearbeidet i utlandet. Dette fordi det er et krav for tollfritak at varen er uforandret. Det er egne regler om beregningsgrunnlaget for toll for bearbeidede varer i § 7-4. Hva som omfattes av begrepet "bearbeidelse" er også omtalt der.

Tollmyndighetene gir heller ikke tollfritak ved gjeninnførsel hvis det har blitt refundert toll ved utførselen.

Enkelte ganger vil det være vanskelig å bevise at en vare tidligere er fortollet. Bevisbyrden for dette ligger på den som ønsker å gjeninnføre varen. I praksis vil nok dette kunne innebære en begrensning i tollfritaket. Dersom du ønsker senere tollfri gjeninnførsel, bør du derfor alltid deklare varen på vei ut (se § 4-11), og ta vare på dokumentasjon for dette. Dette gjelder også privatpersoner som tar dyre kapitalvarer med på reise i utlandet.

Det er særlige problemstillinger knyttet til levende dyr som har vært midlertidig utført. Det vil alltid måtte gjøres noe med slike dyr mens de befinner seg i utlandet, fordi de trenger fôr, oppholdssted og et visst stell for å overleve. Dette vil i utgangspunktet ikke være bearbeiding i tollovens forstand, og dyrene kan i slike tilfeller innføres tollfritt etter § 5-4. Er dyret på den annen side f.eks. gjort drektig, veterinærbehandlet eller trent mens det var i utlandet, er dyret å betrakte som bearbeidet, og det skal beregnes toll av bearbeidingskostnadene i samsvar med § 7-4. Det vil nok være grensetilfeller mellom disse to gruppene som tollmyndighetene må ta konkret stilling til.

Eierskifte i utlandet

Det er ikke et vilkår for tollfritaket at eieren ved gjeninnførselen er den samme som eieren ved utførselen. Varen kan altså være solgt i mellomtiden, så lenge den oppfyller grunnvilkåret om å være uforandret.

Når det gjelder merverdiavgift er reglene litt annerledes utformet. Her er den formelle hovedregelen at eierskifte i utlandet sperrer for et merverdiavgiftsfritak ved gjeninnførsel. Dersom det kan godtgjøres at varen tidligere er endelig belastet merverdiavgift i Norge, gis det imidlertid likevel fritak, se mval. § 7-2. For kjøretøy som tidligere har vært registrert i Norge på norske kjennetegn, skal det uansett ikke beregnes merverdiavgift ved gjeninnførsel.

Tollfritak for føll som er født i utlandet

Dersom en drektig hoppe blir midlertidig utført, kan føllet gjeninnføres tollfritt sammen med moren ("føll ved foten"). Det er et vilkår for dette tollfritaket at hoppa eies av en person som er bosatt eller hjemmehørende i tollområdet.

Tollfritak for varer fra særlige områder

Her er det samlet en rekke ulike tollfritak for varer fra særlige områder.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-4](#)

[Tollforskriften §§ 5-4-1, 5-4-3, 5-4-4](#)

Tollfritak for varer fra Svalbard og Jan Mayen

Det er tollfritak for varer som innføres fra Svalbard og Jan Mayen og tilhørende farvann. Det er et vilkår for tollfritaket at varen enten:

1. er fremstilt på Svalbard eller Jan Mayen av råvarer med opprinnelse der, eller
2. er en norsk eller tidligere fortollet vare som gjeninnføres etter bearbeidelse på Svalbard eller Jan Mayen.

Hva som skal til for å fastslå at en vare har opprinnelse i et slikt tilfelle er regulert i § 8-6.

Tollfritaket for varer med opprinnelse på Svalbard eller Jan Mayen gjelder også merverdiavgift, men ikke fritaket for bearbeidelse på Svalbard. Det er ikke gitt tilsvarende fritak for særavgifter.

Tollfritak for varer fra fiske og fangst

Det er tollfritak for varer fra fiske og fangst på havet.

Dersom varen er bearbeidet før den kommer til Norge, kan den bare innføres tollfritt hvis den innføres med norskregistrerte fartøy.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Varer som innføres med norskregistrerte fartøy direkte fra fiskefeltene skal ikke meldes og fremlegges etter § 3-1 eller deklarerer etter § 4-10. Dette gjelder selv om varen er blitt bearbeidet. Utenlandske fartøy vil alltid måtte melde og deklarerer.

Tollfritak mv. for varer fra kontinentalsokkelen

Olje og andre petroleumsprodukter

Det er et generelt tollfritak for olje og andre petroleumsprodukter fra norsk kontinentalsokkel.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Disse varene er unntatt fra både melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1 og deklareringsplikt etter § 4-10.

Andre varer fra sokkelen

Tollfritaket i § 5-4 omfatter ikke andre typer varer enn olje mv. Likevel er det som regel ikke aktuelt å betale toll ved innførselen. De aller fleste varene har 0-tollsats i tolltariffen. En del varer befinner seg i tillegg bare midlertidig i Norge, f.eks. i forbindelse med reparasjon etter § 6-3, før de returneres til sokkelen. Andre varer legges inn på tollager i påvente av senere retur til sokkelen.

Varer fra sokkelen, som gjerne kommer med supplyfartøy som går i rute til faste baser på land, er omfattet av melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1. Varene skal registreres på tollager på basen når de ankommer Norge. Ved registreringen anses også melde- og fremleggelsesplikten oppfylt. Enkelte varetyper er unntatt fra deklareringsplikt ved uttak fra tollageret, se § 4-10-4:

- norske eller tidligere fortollende varer, dersom eksportør og importør er den samme
- avfall
- arbeidsklær for rengjøring og retur
- brevpost
- seismiske/geologiske prøver

Tollfritak for varer som innføres av grensebefolkningen

Jordbrukere og skogbrukere som bor og driver virksomhet i grensekommunene på begge sider av grensene mellom hhv. Norge og Sverige og Norge og Finland, kan tollfritt innføre:

a) avlinger, naturgjødning og skogsvirke samt gårdsprodukter til eget behov.

Avlinger, naturgjødning og skogsvirke kan innføres tollfritt til Norge dersom produktene stammer fra egen jord-/skogbruksdrift i de oppregnede grensekommunene som følger av tollforskriften vedlegg 4.

Tollfrihet for gårdsprodukter kan bare skje hvis produktene er til eget behov. Med "eget behov" menes produkter som skal brukes i jord-/skogbrukerens egen husholdning. Det innrømmes ikke tollfritak for gårdsprodukter som er ment for salg ved innførselen til Norge.

b) maskiner og redskaper som er overført til eiendommen i svensk eller finsk grensekommune, og som senere gjeninnføres til eiendommen i Norge.

c) husdyr som er overført til eiendommen i svensk eller finsk grensekommune, og som senere gjeninnføres til eiendommen i Norge.

Ovennevnte tollfritak innrømmes tilsvarende for svenske og finske jord- og skogbrukere som innfører maskiner og redskaper til bruk på eiendom i en norsk grensekommune.

I tillegg kan både jord- og skogbrukere, samt øvrige norske grensebeboere, tollfritt gjeninnføre varer for husbehov som har vært sendt til Sverige eller Finland for bearbeiding eller reparasjon.

Likeledes innrømmes det tollfritak for varer til husbehov som innføres for bearbeiding eller reparasjon i Norge av grensebeboere bosatt i Sverige eller Finland. Dette gjelder også jord- og skogbrukere.

Med varer for husbehov menes varer som kun er til innendørs bruk i husholdningen. Tollfritaket gjelder m.a.o. ikke for varer (for eksempel motorvogner og båter) som benyttes i forbindelse med utendørsaktiviteter.

Angjeldende varer tilhørende norske grensebeboere er unntatt fra melde-, fremleggelses- og deklarasjonsplikt både ved utførselen og gjeninnførselen. Tilsvarende gjelder for varene som bringes midlertidig til Norge av svenske og finske grensebeboere. Se tollforskriften §§ 4-10-4 bokstav a, 4-11-2 første ledd, 3-1-20 fjerde ledd og 3-1-21 tredje ledd.

Det er tilsvarende merverdiavgiftsfritak, jf. merverdiavgiftsloven § 7-2 første ledd.

§ 5-5 Ødelagt vare

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-5](#)

[Tollforskriften § 5-5-1](#)

Noen ganger blir varene ødelagt før fortollingsprosessen er gjennomført. Dette kan gjelde næringsmidler som blir bedervet eller andre varer som er utsatt for f.eks. brann eller vannskader. I slike tilfeller ville det vært urimelig om importøren måtte betale toll for varene. Slike varer er derfor tollfrie.

Skadene på varene må ikke skyldes importøren selv, men kan ha blitt påført under transport eller på tollager. Også varer som blir ødelagte på tollager C omfattes av denne bestemmelsen slik at det ikke skal beregnes toll på slike varer.

Det er et vilkår for tollfritaket at varene blir destruert under kontroll av tollmyndighetene eller annen offentlig myndighet. Tollmyndighetene kan imidlertid gi forhåndstillatelse til at varer destrueres uten at tollmyndighetene er til stede.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift. Andre regler kan gjelde for særavgift.

§ 5-5 overlapper i praksis delvis § 4-26. En ødelagt vare kan etter denne bestemmelsen avstås til tollmyndighetene, men også da må importøren betale for destruksjonen.

Dersom varene ikke er fullstendig ødelagte, kan det være aktuelt med delvis nedsettelse av toll etter § 7-5.

Forarbeider til tolloven § 5-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) s 57

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 24

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

§ 5-6 Vareprøve mv.

Det skal betales toll av alle varer som innføres til Norge. Tolloven § 5-6 inneholder tollfritak for enkelte varetyper som innføres i sammenheng med andre varer eller tjenester.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-6](#)

[Tollforskriften §§ 5-6-1 til 5-6-4](#)

Tollfritak for vareprøver mv.

Vareprøver kan innføres tollfritt. Dette er bl.a. praktisk ved innførsel av tekstiler. Ved denne type varer er det vanlig at eksportøren sender med en liten bit av hvert stoff som informasjon til både detaljisten og vedkommendes kunder. Et annet eksempel er små vareprøver av forbruksvarer som parfyme, sjokolade eller andre mat- og drikkevarer som innføres for å deles ut gratis ved messer og stands. Tollfritaket for vareprøver er imidlertid ikke begrenset til disse eksemplene, eller til bestemte varegrupper.

Det er et vilkår for tollfritak etter § 5-6 at vareprøven er av ubetydelig verdi. Varen kan i seg selv være av ubetydelig verdi, eller den kan være gjort ubrukelig for andre formål enn demonstrasjon. Eksempel på det siste er vareprøver på sko som er gjennomhullet. Vareprøver som har høyere verdi (enn ubetydelig) kan også innføres tollfritt (se § 6-2), men må da gjenutføres senere.

Det er ikke mulig å fastslå helt nøyaktig hvilken verdi som er for høy til å bli omfattet av tollfritaket, men varen må være innført i den hensikt å ta opp bestillinger av den typen varer. Vareprøven må i seg selv ikke være egnet som salgsvare.

Modeller og mønstre er varer som representerer eller gjengir en annen vare. Disse vil være tollfrie dersom de ikke er innført for salg.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Tollfritak for reklamemateriell mv.

Skriftlig reklamemateriell kan innføres tollfritt. Dette omfatter bl.a. kataloger, brosjyrer, annonser og prislister.

Forsendelser av reklame som inneholder mange like dokumenter, kan likevel ikke innføres tollfritt hvis forsendelsen veier mer enn ett kg. Dette innebærer at det bare er mindre reklameforsendelser som kommer inn under fritaket.

Det er et vilkår at det reklameres for enten varer eller transport- eller forsikringstjenester. Reklame for andre typer tjenester kan ikke innføres tollfritt.

Reklamefilm kan også innføres tollfritt. Dette fritaket gjelder imidlertid bare reklame for en bestemt vare som skal vises til fremtidige kunder, og ikke film som skal vises offentlig.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Tollfritak for materiell fra andre lands myndigheter

Dokumenter fra andre lands myndigheter kan innføres tollfritt. Dette omfatter også opplysningsmateriell fra landets turistmyndigheter. Turistreklame fra private foretak er ikke omfattet av tollfritaket i § 5-6, men kan på visse vilkår innføres tollfritt etter tollforskriften § 5-7-4 første ledd bokstav a.

Det er gitt tilsvarende fritak for merverdiavgift.

Tollfritak for lastepaller og annen emballasje

Lastepaller og andre produkter som benyttes som emballasje eller for å beskytte en vare ved innførselen, kan innføres tollfritt.

Emballasje som regnes som en del av varen, kan ikke innføres tollfritt. Slike varer (f.eks. sjokolade) er merket "m.n.i." i tolltariffen. Det er heller ikke anledning til å trekke ut kostnadene for emballasjen av tollverdien i andre tilfeller, dersom prisen for emballasjen er inkludert i den fakturerte prisen for selve varen. Dette vil som regel være tilfelle.

Lastepaller kan ha forskjellig utforming og være av forskjellig materiale. Tollfritaket gjelder imidlertid bare paller som brukes ved inn- og utførsel av varer. Dersom en bedrift bestiller paller fra utlandet for å bruke til innenlands transport, må pallene fortolles på vanlig måte.

Tidligere var det et særskilt unntak for "ventilasjonskanaler av tre brukt i lasterommet, samt bastmatter og annet garneringsmateriell". Dette omfattes nå av det generelle begrepet "utstyr for beskyttelse av last".

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Forarbeider til tolloven § 5-6

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 57

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser §§ 11 nr. 15 til 20

St. prp. nr. 1 (1989-1990)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Tolltariffens innledende bestemmelser før 1966 § 2

St. prp. nr. 1 (1963–1964)

St. prp. nr. 1 (1956)

St. prp. nr. 5 (1920)

§ 5-7 Vare til teknisk og vitenskapelig bruk mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-7](#)

[Tollforskriften §§ 5-7-1 til 5-7-4](#)

Denne bestemmelsen inneholder tre ulike kategorier tollfritak:

- Utskiftbare former og maskinverktøy
- Landbruksvarer til teknisk bruk
- Varer til vitenskapelig bruk mv.

Forarbeider til tolloven § 5-7

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 58

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 31 til 33

St. prp. nr. 1 (2000-2001)

St. prp. nr. 1 (1999-2000)

St. prp. nr. 1 (1990-1991)

Tollfritak for varer til vitenskapelig bruk mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-7](#)

[Tollforskriften §§ 5-7-3 til 5-7-4](#)

Denne artikkelen omfatter tre ulike typer tollfritak:

Vare av utdannende, vitenskapelig og kulturell art

Norge har tiltrådt en UNESCO-overenskomst der vi er forpliktet til å gi tollfritak for varer av utdannende, vitenskapelig og kulturell art. Du finner de nærmere reglene om dette i § 5-7-4, med lenker til vedleggene i konvensjonen. Fritakene i vedleggene omfatter:

- Vedl. A: bøker, aviser, tidsskrifter mv.

- Vedl. B: kunstverker og samlergjenstander til museer mv.
- Vedl. C: billed- og lydmateriell av utdannende, vitenskapelig og kulturell art
- Vedl. D: vitenskapelige instrumenter og apparater
- Vedl. E: varer for blinde

UNESCO-overenskomsten er fra 1950, og tollfritakene må forstås i lys av dette. For eksempel vil fritaket for film i avtalens vedlegg C punkt I kun gjelde filmruller o.l., og ikke nyere formater som VHS, blu-ray, digitale formater osv.

Tollfritaket for turistreklamemateriell i konvensjonens vedlegg A punkt V er delvis overlappende med tollfritaket i § 5-6-3.

Tollfritaket for vitenskapelige instrumenter og apparater er overlappende med tollfritaket for vare til undervisning og vitenskapelig bruk ved universiteter mv, se lenger ned i denne artikkelen. Dette tollfritaket er også delvis overlappende med det midlertidige tollfritaket i § 6-2 bokstav g.

En del av fritakene er avhengig av at institusjoner søker tollmyndighetene på forhånd om å bli godkjent.

Det skal betales toll dersom varene på et senere tidspunkt brukes i strid med vilkårene for tollfritak.

Tollfritakene i vedlegg A gjelder ikke merverdiavgift, men det er egne merverdiavgiftsfritak for bl.a. bøker, aviser og tidsskrifter (se mval. § 7-1, jf. §§ 6-1 til 6-3).

Tollfritaket i vedlegg B punkt IV gjelder også merverdiavgift. De andre fritakene i vedlegg B gjelder ikke merverdiavgift. Da disse varetypene har 0-tollsats, har reglene har derfor liten eller ingen praktisk betydning per i dag.

Tollfritakene i vedlegg C gjelder også merverdiavgift.

Tollfritakene i vedlegg D og E gjelder ikke merverdiavgift. Da disse varetypene har 0-tollsats, har reglene har derfor liten eller ingen praktisk betydning per i dag.

Vare til undervisning og vitenskapelig bruk ved universiteter mv.

Varer til undervisning og vitenskapelig bruk ved universiteter, høyskoler og Meteorologisk institutt kan innføres tollfritt. Dette tollfritaket er delvis overlappende med vedlegg D i Unescooverenskomsten, som er nevnt under forrige punkt. Vareomfanget er imidlertid videre, og dette innebærer at det kan få anvendelse på varer som er tollbelagte. Tollfritaket er også delvis overlappende med det midlertidige tollfritaket i § 6-2 bokstav g.

Tollfritaket for vare til vitenskapelig bruk omfatter også teknisk materiale som institusjonen mottar for testing. Slike varer skal gjenutføres eller destrueres etter testing.

Tollfritaket gjelder ikke merverdiavgift.

Vare til utenlandske vitenskapelige ekspedisjoner

Utenlandske vitenskapelige ekspedisjoner har rett til tollfri innførsel av varer til ekspedisjonen. Dette innebærer bl.a. at ekspedisjonsdeltagerne kan få ettersendt utstyr, som er en utvidelse sammenlignet med situasjonen andre på reise i Norge er i, jf. § 5-1-3 annet ledd.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Godkjenning av institusjoner – tollfri innførsel av utdannende, vitenskapelig og kulturelt materiell

I en del tilfeller er tollfritak ved innførsel avhengig av at en utdannende, vitenskapelig eller kulturell institusjon på forhånd er blitt godkjent av Tolletaten for innførsel til seg selv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-7](#)

[Tollforskriften § 5-7-4](#)

Dette gjelder:

- Arkitektoniske, industrielle eller tekniske plantegninger mv.
- Kunst- og museumsgjenstander bestemt for offentlige gallerier, museer mv.
- Filmer, filmstrips, mikrofilm og lysbilder av utdannende, vitenskapelig eller kulturell art
- Nyhetsfilm
- Lydopptak av utdannende, vitenskapelig eller kulturell art
- Modeller og veggplansjer av utdannende, vitenskapelig eller kulturell art
- Vitenskapelige instrumenter og apparater bestemt for undervisning eller forskning
- Bøker og andre artikler av utdannende, vitenskapelig eller kulturell art for blinde

Tollfritak for utskiftbare former og maskinverktøy

Dette tollfritaket gjelder utskiftbare former eller utskiftbart maskinverktøy i tolltariffens kapittel 84 og 85 som er bestilt og fortollet sammen med tollfrie maskiner.

Lov og forskrift[Tolloven § 5-7](#)[Tollforskriften § 5-7-1](#)

Tollfritaket har per i dag ingen praktisk betydning, da varer i kapittel 84 og 85 har tollsats på 0 og det ikke er tilsvarende fritak for merverdiavgift.

Tollfritak for landbruksvarer til teknisk bruk

Produsenter av diverse industrivarer kan søke tollmyndighetene om tollfri innførsel av landbruksvarer til bruk i produksjonen. Søknaden må være innvilget før tollfri innførsel kan finne sted.

Lov og forskrift[Tolloven § 5-7](#)[Tollforskriften § 5-7-2](#)

Med "industrivarer" menes i denne bestemmelsen varer i tolltariffens kapittel 25 til 97, unntatt posisjonene 35.01, 35.02 og 35.05.

Med "landbruksvarer" menes i denne bestemmelsen varer i tolltariffens kapittel 1 til 23 og posisjonene 35.01, 35.02 og 35.05, med unntak for fisk og fiskeprodukter i kapittel 3 og 16. Det kan være grunn til å merke seg at definisjonene her avviker noe fra definisjonene av landbruksvarer og industrivarer i §§ 6-3 og 6-4, se § 6-4-1.

Eksempler på landbruksvarer som brukes på denne måten er krydder og vegetabilske oljer til produksjon av såpe, parfyme og kosmetikk.

Tollfritak som er innvilget etter denne bestemmelsen gis inntil videre, men begrenset oppad til fem år.

§ 5-8 Vare til luftfart

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-8](#)

[Tollforskriften §§ 5-8-1 og 5-8-2](#)

Mange varer tilknyttet luftfarten er tollfrie:

- sivile og militære luftfartøy (fly og helikopter)
- utstyr og deler til luftfartøy
- bakkeutstyr
- undervisningsmateriell, herunder flysimulatorer og deler til slike

Private fly mv. er ikke omfattet av tollfritaket i § 5-8. For midlertidig innførsel av slike fly, se § 6-1.

Tollfritakene tilknyttet luftfarten har svært liten praktisk betydning. Grunnen er at de aller fleste varer som er aktuelle i dag har en tollsats på 0.

Det finnes imidlertid også en del fritak for merverdiavgift knyttet til luftfart som har større praktiske betydning. [En nærmere beskrivelse av fritakene finner du her.](#)

Forarbeider til tolloven § 5-8

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 58

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 21 og 22

St. prp. nr. 26 (1979-1980)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

St. prp. nr. 1 (1956)

Kgl. res. 15. september 1922

§ 5-9 Vare av mindre verdi

I henhold til tolloven § 5-9 er varer av mindre verdi tollfrie. Med vare av mindre verdi menes vare der tilbyder beregner og betaler merverdiavgift etter forenklet registrerings- og rapporteringsordning (VOEC-ordningen) i henhold til merverdiavgiftsloven § 14-4, jf. tollforskriften § 5-9-1.

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-9](#)

[Tollforskriften § 5-9-1](#)

Merverdiavgiftsloven § 3-1

Merverdiavgiftsloven kap. 14

Merverdiavgiftsforskriften § 1-3-8

VOEC-ordningen gjelder varer som innføres til andre mottakere enn næringsdrivende og offentlig virksomhet, og som har verdi under 3 000 kroner. Transport- og forsikringskostnader inngår ikke ved fastsettelse av varens verdi. Dersom varen er betalt i utenlandsk valuta, skal omregningskursene angitt i merverdiavgiftsforskriften § 1-3-8 annet og tredje ledd benyttes.

Næringsmidler, varer som krever særskilt tillatelse for innførsel eller særavgiftsbelagte varer er ikke omfattet av VOEC-ordningen eller tollfritaket i tolloven § 5-9. Disse er heller ikke omfattet av overgangsordningen (under), og skal deklarerer og fortolles på ordinær måte.

Tidligere var alle varer sendt til mottaker i Norge mer verdi under 350 kroner, inkludert transport- og forsikringskostnader, tollfrie. Fra 1. april 2020 ble dette avgiftsfritaket opphevet, samtidig som VOEC-ordningen ble innført. For å unngå opphopning av forsendelser på grensen, er det innført et midlertidig deklarasjonsfritak for varer med verdi under 350 kroner, uavhengig av om mottaker er privat forbruker eller næringsdrivende/offentlig virksomhet, jf. tollforskriften § 4-10-4 bokstav i. Transport- og forsikringskostnader inngår ved fastsettelsen av varens verdi.

Forarbeider til tolloven § 5-9

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 59

Prop. 1 LS (2014-2015) side 141

Prop. 1 LS (2019-2020) pkt. 12

Innst. 4 L (2019-2020) pkt. 9

6 Tollfritak for vare som skal gjenutføres

§ 6-1 Midlertidig innførsel, tollfritak uten sikkerhet

Dersom en vare innføres til Norge for en kortere periode med tanke på senere gjenutførsel, vil innførselen i en del tilfeller kunne skje tollfritt i medhold av tolloven §§ 6-1 og 6-2.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1](#)

[Tollforskriften §§ 6-1-1, 6-1-10, 6-1-20 og 6-1-30 til 6-1-34](#)

Forskrift om midl. innførsel av motorvogn 20.jan 1991

Varer som ikke oppfyller vilkårene i lovens kapittel 6, må fortolles selv om de skal gjenutføres senere. I disse tilfellene kan det imidlertid være aktuelt med delvis refusjon av toll, se bl.a. § 11-3.

I typetilfellene som dekkes av § 6-1 kan varen innføres tollfritt uten sikkerhetsstillelse. Dette i motsetning til tilfellene som omfattes av § 6-2.

Tillatelse til midlertidig innførsel gis etter § 4-24. I de fleste tilfellene som er omfattet av § 6-1, er det gjort unntak fra melde- og fremleggelsesplikt og deklarasjonsplikt. Tollmyndighetenes tillatelse etter § 4-24 er i slike tilfeller å anse som gitt så lenge importøren fyller vilkårene for midlertidig innførsel.

Det er et vilkår for tollfritak ved midlertidig innførsel at varene gjenutføres innen ett år fra innførselen, med mindre tollmyndighetene har utsatt fristen. Fristoverskridelse medfører at tollskyld oppstår, se § 2-1.

Tollfritakene i § 6-1 gjelder også merverdiavgift.

Tollfritakene gjelder:

- reisegods for turister
- yrkesutstyr
- motorvogner mv.
- fritidsbåter og privatfly
- containere
- produksjons- og kringkastingsutstyr
- jernbanemateriell

- varer som innføres ved naturkatastrofer mv.

Utenlandsk eierskap som vilkår for tollfritak

For en del av tollfritakene i § 6-1 er det et vilkår at varene eies av en person eller et foretak bosatt eller hjemmehørende utenfor Norge. Dette er nærmere kommentert under hvert enkelt typetilfelle.

Vilkåret om utenlandsk eierskap er oppfylt selv om norske personer eller foretak har eierinteresser i det utenlandske foretaket som eier varen. Dersom det utenlandske foretaket er et rent proforma-arrangement, og reell eier av foretaket er norsk, vil tollmyndighetene imidlertid kunne foreta en gjennomskjæring som konkluderer med at vilkåret om utenlandsk eierskap ikke er oppfylt. Det må i så fall gjøres en konkret vurdering av forholdene i saken.

Forarbeider til tolloven § 6-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 59

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 10

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolltariffens innledende bestemmelser § 13 nr. 1 til 7 (og tidl. § 14 nr. 1)

St. prp. nr. 1 (1998-1999)

St. prp. nr. 1 (1995-1996)

St. prp. nr. 1 (1991-1992)

St. prp. nr. 1 (1989-1990)

St. prp. nr. 1 (1988-1989)

St. prp. nr. 1 (1984-1985)

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 1 (1975-1976)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolltariffens innledende bestemmelser § 15

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1](#)

Forskrift om midl. innførsel av motorvogn 20.jan 1991

Merverdiavgiftsloven § 7-2

Motorvogner (biler og andre kjøretøy) er varer. Disse kjøretøyene er derfor i utgangspunkt tollpliktige når de kommer til Norge. Tolloven § 6-1 innebærer imidlertid at det gis tollfritak i to hovedgrupper av tilfeller der motorvogner mv. bare skal være her midlertidig:

- Utenlandske motorvogner til personlig bruk
- Utenlandske motorvogner som brukes i ervervsmessig transport

Bestemmelsene om midlertidig innførsel av motorvogn mv. står i en egen forskrift, se lenke over. Denne forskriften gjelder både toll, merverdiavgift og engangsavgift. Det som framgår i denne artikkelen gjelder for alle avgiftene. Forskriften omfatter også tilhengere og campingvogner, samt reservedeler og utstyr som innføres sammen med motorvognen.

Nedenfor finner du flere artikler om toll- og avgiftsfritak i disse tilfellene. De detaljerte vilkårene for tollfritaket vil du finne der, mens denne veilederen gir et generelt overblikk.

Motorvogner i næring

Både lastebiler, vogntog o.l. som frakter varer, og busser som frakter passasjerer, kan midlertidig innføres tollfritt.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1](#)

Forskrift om midl. innførsel av motorvogn 20.jan 1991

Det er som hovedregel et vilkår for tollfritaket at innførselen har sammenheng med frakt som foregår over grensen. Motorvognen kan altså ikke frakte varer eller personer fra steder i Norge til andre steder i Norge (såkalt kabotasje). Samferdselsmyndighetene kan gjøre unntak fra dette vilkåret.

Det er i utgangspunktet et vilkår at sjåføren enten har fast opphold utenfor Norge eller bare oppholder seg midlertidig her i landet. Et utenlandsk transportforetak kan likevel søke skattemyndighetene om at en person med fast opphold i Norge kortvarig kan føre motorvognen.

Ved vare- og persontransport er det unntak fra melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1 og deklareringsplikten etter § 4-10 for transportmiddelet. Disse pliktene må imidlertid likevel oppfylles for evt. varer på transportmiddelet. I slike tilfeller må også sjåføren overholde meldeplikten etter § 3-3.

Det er et vilkår for tollfritaket at motorvognen er utenlandsk eiet.

Motorvogner til privat bruk mv.

Motorvogner som ikke brukes til ervervsmessig transport, kan i enkelte tilfeller innføres tollfritt. Tollfritaket er i slike tilfeller avhengig av oppholdsstedet til sjåføren.

Typetilfellene kan deles i tre kategorier:

- tollfritak der sjåføren har fast oppholdssted utenfor Norge
- tollfritak der sjåføren har midlertidig oppholdssted i Norge
- tollfritak der sjåføren har fast oppholdssted i Norge

En motorvogn som er midlertidig innført, skal gjenutføres når den som har rett til tollfritaket drar ut av landet. Av praktiske årsaker er det likevel tillatt å etterlate motorvognen her i seks uker i løpet av en tolv-måneders periode.

Personer med fast oppholdssted utenfor Norge

I kategorien "personer med fast oppholdssted utenfor Norge" finner vi både bilturister på ferie i Norge, forretningsreisende med kortere eller lengre opphold i landet og pendlere.

Hva som skal til for å ha "fast oppholdssted utenfor Norge" er detaljert regulert i [forskrift om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 3](#).

Sjåførere i denne kategorien er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt og deklarasjonsplikt ved innførsel av motorvogn.

Personer med midlertidig oppholdssted i Norge

I denne kategorien finner vi diverse gjestearbeidere og langtidsferierende. Disse personene har et lengre opphold i Norge, men har tenkt å dra tilbake til utlandet på et senere tidspunkt. Ved en evt. kontroll må det dokumenteres at oppholdet ikke skal overstige ett år.

Sjåførere i denne kategorien er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt og deklarasjonsplikt ved innførsel av motorvogn.

Hvis personer med midlertidig oppholdssted i Norge ønsker å bruke en motorvogn i mer enn ett år, må de søke skattemyndighetene om fristforlengelse.

Personer med fast oppholdssted i Norge

I denne kategorien finner vi diverse typetilfeller der det er anledning for personer med fast oppholdssted i Norge å bruke en ufortollet motorvogn i Norge:

1. firmabil
2. demonstrasjon
3. flytting til eller fra utlandet
4. transitt
5. kortvarig bruk
6. leiebil til eller fra utlandet
7. privatlånte kjøretøy
8. virksomhetstransport
9. en person fra de to andre kategoriene sitter på

For nærmere detaljer om disse typetilfellene og vilkår knyttet til dem, se skatteetaten.no. Her kan du også søke om kjøretillatelse eller melde fra om midlertidig bruk.

I de fem første typetilfellene må den som skal bruke motorvognen søke skattekontoret om kjøretillatelse. Midlertidig bruk av utleiekjøretøy eller privatlånt kjøretøy må meldes til skattekontoret før innførselen. Dersom skattekontoret har gitt kjøretillatelse er det ikke nødvendig å melde eller fremlegge motorvognen ved innførsel, jf. tolloven § 3-1.

Det er anledning til å innføre og midlertidig bruke ufortollet motorvogn dersom berettiget person selv er med i vognen, jf. [forskrift om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 5 bokstav a](#).

Tollfritak ved midlertidig innførsel av jernbanemateriell

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1 \(2\) bokstav c](#)

Jernbanemateriell kan midlertidig innføres tollfritt. Det er et vilkår at materiellet bare skal brukes i forbindelse med transport til eller fra Norge, dvs. ikke mellom steder i Norge.

Begrepet "jernbanemateriell" omfatter alt av skinnegående materiell for person- og godstrafikk, dvs. lokomotiver og togvogner. Reservedeler o.l. for reparasjon av jernbanemateriell kan også innføres tollfritt, dersom hvis skal gjenutføres sammen med jernbanemateriellet.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Et "skinneslipetog" vil ikke omfattes av tollfritaket for jernbanemateriell fordi slike tog ikke brukes til gods- eller persontrafikk. Toget kan likevel innføres tollfritt etter bestemmelsen om yrkesutstyr i § 6-2, hvis vilkårene i denne bestemmelsen er oppfylt.

Jernbanemateriell omfatter heller ikke proviant og forbruksvarer på toget. Tollfritak for slike varer må vurderes etter § 5-2.

Tollfritt jernbanemateriell er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1 og deklareringsplikt etter §§ 4-10 og 4-11.

Tollfritak ved midlertidig innførsel av fritidsbåt og privatfly

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1](#)

[Tollforskriften §§6-1-30 til 6-1-34](#)

Tollfritakene etter denne bestemmelsen gjelder bare båter og fly til personlig bruk. Kommersielle og militære fly mv. er imidlertid tollfrie etter § 5-8. Kommersielle fartøy er i prinsippet tollpliktige ved midlertidig innførsel, men har i dag en tollsats på 0.

Vilkår for tollfri innførsel av fritidsbåt og privatfly

Personer som har fast opphold utenfor Norge eller midlertidig opphold i Norge kan tollfritt innføre fritidsbåter og privatfly. Dette vil gjerne være utlendinger som er på ferie i Norge eller som har et midlertidig arbeidsforhold her.

De tollfrie båtene og flyene er også unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1 og deklarasjonsplikt etter § 4-10. Føreren av en fritidsbåt trenger heller ikke å melde seg for tollmyndighetene etter § 3-3, med mindre det er andre varer om bord som skal tollbehandles. Førere av fly må alltid melde seg for tollmyndighetene.

Det er detaljerte bestemmelser om hva som anses som fast opphold utenfor Norge og midlertidig opphold i Norge i §§ 6-1-31 og 6-1-32. Reglene tilsvarer de som gjelder ved midlertidig innførsel av bil.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Gjenutførsel

En båt eller et fly som er midlertidig innført skal gjenutføres når den som har rett til tollfritaket reiser ut av landet. Av praktiske årsaker er det likevel tillatt å etterlate transportmiddelet her i seks uker i løpet av en tolv-måneders periode.

Personer med midlertidig opphold i Norge kan i utgangspunktet ha båten eller flyet tollfritt her i inntil ett år. Det er i tillegg mulig å søke tollmyndighetene om tollfritak i ytterligere ett år. Også for disse gjelder reglene om etterlatelse, jf. forrige avsnitt.

Dersom transportmiddelet ønskes etterlatt i mer enn seks uker, må bruker kontakte Tolletaten for å få transportmiddelet lagret på et tollager. Dersom transportmiddelet senere tas ut av tollageret for videre bruk i Norge, kan den samlede gjenutførselsfrist ikke overstige ett år fra det første gang kom til Norge. Oppholdet på tollager regnes med i ettårsperioden. Tolletaten kan etter søknad forlenge gjenutførselsfristen med ytterligere ett år.

Særlig om reparasjon

En båt som skal repareres i Norge kan innføres tollfritt etter § 6-3. Dersom behovet for reparasjon oppstår mens båten er tollfritt i Norge etter § 6-1, skal båten deklarerer etter § 4-10 hvis den som innførte båten etter § 6-1 forlater landet mens reparasjonen pågår. Ansvar for båten går da over på verftet som foretar reparasjonen, og begrensningene knyttet til etterlatelse som nevnt over gjelder ikke. Samlet gjenutførselsfrist kan likevel ikke overstige to år fra båten første gang kom til Norge. Verftet er ansvarlig for at båten blir gjenutført etter reparasjonen.

Tilsvarende regler gjelder reparasjon av fly.

Tollfritak ved midlertidig innførsel av containere

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1 \(2\) bokstav d](#)

Containere er tollfrie ved midlertidig innførsel til Norge. Det er et vilkår at containeren ikke skal brukes til transport innad i Norge. Det er en gjenutførselsfrist på ett år fra innførsel.

Containeren kan være eiet av et utenlandsk eller et norsk foretak.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Containeren er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1 og deklarasjonsplikt etter § 4-10, men varene som fraktes i containeren må både meldes/fremlegges og deklarerer (eller tollbehandles på annen måte). Varene er heller ikke tollfrie etter denne bestemmelsen.

Tollfritak for yrkesutstyr av mindre verdi

En utenlandsk yrkesutøver som kommer midlertidig til Norge for å utføre en jobb eller et oppdrag, kan tollfritt innføre utstyr som er nødvendig for å utføre jobben, såkalt yrkesutstyr. Tollfritaket omfatter også reservedeler o.l. som innføres for å reparere yrkesutstyret.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1](#)

[Tollforskriften § 6-1-10](#)

Tollfritaket for yrkesutstyr er regulert to steder, i § 6-1 (av mindre verdi) og § 6-2 (av høyere verdi). Etter forvaltningspraksis er utstyr med verdi under 10 000 kr yrkesutstyr av mindre verdi. Slikt yrkesutstyr kan innføres uten å stille sikkerhet.

For at varer skal kunne innføres tollfritt etter denne bestemmelsen, er det et krav at de brukes i forbindelse med yrkesutøvelse. Dersom en yrkesutøver innfører varer til privat bruk må disse vurderes etter bestemmelsene om reisegods (§ 5-1 og § 6-1) eller flyttegods (§ 5-1). En person som ikke driver eller deltar i næringsvirksomhet kan heller ikke tollfritt innføre yrkesutstyr etter denne bestemmelsen.

Ulike typer varer kan tollfritt innføres som yrkesutstyr. Følgende vilkår må være oppfylt:

- utenlandsk eierskap til utstyret
- importøren må være utenlandsk
- utstyret må brukes i Norge av importøren

Det er tilstrekkelig at importøren leder arbeidet for å oppfylle vilkåret om bruk.

Tollfritaket for yrkesutstyr gjelder også merverdiavgift.

Tollfritt yrkesutstyr av mindre verdi er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1 og deklareringsplikt etter §§ 4-10 og 4-11. Disse unntakene gjelder ikke hvis yrkesutstyret har større verdi, se § 6-2.

Yrkesutstyr som ikke kan innføres tollfritt

Det gis ikke tollfritak for yrkesutstyr som brukes til:

- transport
- industriell produksjon
- emballering av varer
- utnyttelse av naturrikdommer
- oppføring, reparasjon mv. av bygninger
- anleggsvirksomhet

Begrepet "anleggsvirksomhet" omfatter bare rent fysiske inngrep i naturen.

"Håndverktøy" kan innføres tollfritt selv om det skal brukes til en av oppgavene som nevnt over. Dette er verktøy som lett kan medbringes og betjenes med håndkraft. Eksempler kan være en hammer eller en sag, men også mindre elektrisk utstyr som f.eks. en drill.

Tollfritak for varer som innføres ved naturkatastrofer

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1](#)

Det er tollfritak ved midlertidig innførsel av varer til bruk ved:

- større ulykker og naturkatastrofer hvor det er behov for øyeblikkelig hjelp
- beredskapsøvelser til slike situasjoner

Varene skal gjenutføres etter bruk, med unntak av varer som er forbrukt under bergingen eller øvelsen.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Varene kan deklarerer ved innførsel og utførsel ved at det legges fram en liste over varene, se § 4-10-2.

For berging av deler, redskaper og inventar til fartøy og fly, se § 5-2.

Tollfritak for utenlendingers reisegods

Utenlandske turister og andre som kommer til Norge er bundet av kvotebegrensningene i tolloven § 5-1 når det gjelder varer som skal forbrukes eller gis bort mens de er her i landet. Dette får særlig betydning for innførsel av alkohol, tobakk og næringsmidler, men er ikke begrenset til dette.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1](#)

[Tollforskriften § 6-1-1](#)

I tillegg til reisegods som kan innføres etter § 5-1, kan turister også ta med varer til bruk på reisen og som skal gjenutføres etter oppholdet i Norge. Eksempler på dette kan være koffert, klær, smykker, bærbare datamaskiner og annen småelektronikk.

Det er ikke knyttet konkrete verdigranser til tollfritaket for midlertidig innført reisegods, men det er begrenset til den mengde varer vedkommende med rimelighet har behov for på turen. Dette må avgjøres ut fra et konkret skjønn. En familie kan f.eks. ha med seg hver sin mobiltelefon på ferie, men en kartong med 100 mobiltelefoner vil ikke være omfattet av fritaket selv om den befinner seg i bilen til en turist.

Det er et vilkår for tollfritaket at turisten har med seg reisegodset ved innreisen. Det er altså ikke anledning til å "ettersende" reisegods tollfritt. Vilkåret er satt fordi tollmyndighetene må vurdere reisegodset samlet.

Tollfritaket for midlertidig innført reisegods gjelder også merverdiavgift.

Tollfritt reisegods er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1 og deklareringsplikt etter §§ 4-10 og 4-11. Dersom hester innføres som reisegods skal de likevel meldes og deklarerer.

Tollfritak ved midlertidig innførsel av produksjons- og kringkastningsutstyr

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-1](#)

[Tollforskriften § 6-1-20](#)

Produksjons- og kringkastingsutstyr som skal brukes av utenlandske radio og fjernsynsselskaper under midlertidig opphold i Norge, er tollfritt.

Det er et vilkår at utstyret er nødvendig i forbindelse med reportasjeoppdrag eller for å overføre eller ta opp spesielle programmer. Det er videre et vilkår at utstyret er utenlandsk eiet og bare brukes av, eller under ledelse av, importøren mens det er i Norge.

Fritaket omfatter også spesialutrustede biler.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Varene kan deklarerer ved at det legges fram en liste over utstyret ved inn- og utførsel, se § 4-10-2 og § 4-11-1.

§ 6-2 Midlertidig innførsel, tollfritak mot sikkerhetsstillelse

Dersom en vare innføres til Norge for en kortere periode med tanke på senere gjenutførsel, vil innførselen i en del tilfeller kunne gjøres tollfritt i medhold av tolloven §§ 6-1 og 6-2.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

[Tollforskriften §§ 6-2-1 til 6-2-4](#)

Varer som **ikke** oppfyller vilkårene i lovens kapittel 6, må fortolles selv om de senere skal gjenutføres. Her kan det imidlertid være aktuelt med refusjon av toll, se bl.a. § 11-3.

Tillatelse til midlertidig innførsel gis etter § 4-24.

I typetilfellene som dekkes av § 6-2 kan varen innføres tollfritt mot at det stilles sikkerhet for toll og avgifter. Dette i motsetning til tilfellene som omfattes av § 6-1.

Det er et vilkår for tollfritak ved midlertidig innførsel at varene gjenutføres innen ett år fra innførselen, med mindre tollmyndighetene har utsatt fristen. Fristoverskridelse medfører at tollskyld oppstår, se § 2-1.

De fleste tollfritakene i § 6-2 gjelder også merverdiavgift, mens andre har tilsvarende merverdiavgiftsfritak.

Tollfritakene gjelder:

- yrkesutstyr (bokstav a)
- varer til demonstrasjon eller fremvisning (bokstav b, i og j)
- utstyr til sirkus og tivoli (bokstav c)
- utstyr til kultur- og idrettsarrangement (bokstav d)
- varer til testing (bokstav e)
- spesialverktøy (bokstav f)
- vitenskapelige instrumenter mv. (bokstav g)
- dyr til avl (bokstav h)
- velferdsmateriell til sjømenn (bokstav k)

Mange av tollfritakene i denne listen stammer fra internasjonale konvensjoner og forpliktelser Norge har sluttet seg til. Dette er forklaringen på at bestemmelsen inneholder enkelte fritak av liten praktisk betydning i dag.

Utenlandsk eierskap som vilkår for tollfritak

For de fleste tollfritakene i § 6-2 er det et vilkår at varene eies av en person eller et foretak utenfor Norge.

Vilkåret om utenlandsk eierskap er oppfylt selv om norske personer eller foretak har eierinteresser i det utenlandske foretaket som eier varen. Hvis det utenlandske foretaket er et

rent proforma-arrangement, og den reelle eieren egentlig er norsk, vil tollmyndighetene imidlertid kunne foreta en gjennomskjæring som konkluderer med at vilkåret om utenlandsk eierskap ikke er oppfylt. Det må i så fall gjøres en konkret vurdering av forholdene i saken.

Forarbeider til tolloven § 6-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 61

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 14 nr. 1 til 8 og nr. 11 til 15

St. prp. nr. 1 (1990-1991)

St. prp. nr. 1 (1989-1990)

St. prp. nr. 1 (1988-1989)

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 1 (1979-1980)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolltariffens innledende bestemmelser § 15

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Yrkesutstyr

En utenlandsk yrkesutøver som kommer midlertidig til Norge for å utføre en jobb eller et oppdrag, kan tollfritt innføre utstyr som er nødvendig for å utføre jobben, såkalt yrkesutstyr. Tollfritaket omfatter også reservedeler o.l. som innføres for å reparere yrkesutstyret.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

[Tollforskriften § 6-2-3](#)

Tollfritaket for yrkesutstyr er regulert to steder, i § 6-1 (av mindre verdi) og § 6-2 (av større verdi). Etter forvaltningspraksis er utstyr med verdi over 10 000 kr yrkesutstyr av større verdi. For å innføre slikt yrkesutstyr må det i utgangspunktet stilles sikkerhet. Se egen artikkel om sikkerhetsstillelse ved midlertidig innførsel.

For at varer skal kunne innføres tollfritt etter denne bestemmelsen, er det et krav at de brukes i forbindelse med yrkesutøvelse. Dersom en yrkesutøver innfører varer til privat bruk, må disse vurderes etter bestemmelsene om reisegods (§ 5-1 og § 6-1) eller flyttegods (§ 5-1). En person som ikke driver eller deltar i næringsvirksomhet kan uansett ikke innføre yrkesutstyr tollfritt.

Ulike typer varer kan tollfritt innføres som yrkesutstyr. Følgende vilkår må være oppfylt:

- utenlandsk eierskap til utstyret
- importøren må være utenlandsk
- utstyret må brukes i Norge av importøren

Det er tilstrekkelig at importøren leder arbeidet for at vilkåret om bruk skal være oppfylt.

Tollfritaket for yrkesutstyr gjelder også merverdiavgift.

Yrkesutstyr som ikke kan innføres tollfritt

Det gis ikke tollfritak for yrkesutstyr som brukes til:

- transport
- industriell produksjon
- emballering av varer
- utnyttelse av naturrikdommer
- oppføring, reparasjon mv. av bygninger
- anleggsvirksomhet

Begrepet "anleggsvirksomhet" omfatter bare rent fysiske inngrep i naturen.

Et unntak fra disse unntakene gjelder såkalt "håndverktøy". Denne typen yrkesutstyr kan innføres tollfritt selv om det skal brukes til en av oppgavene som nevnt over. Dette er verktøy som lett kan medbringes og betjenes med håndkraft. Slikt håndverktøy vil ofte ha en verdi på under 10 000 kr. De må således behandles etter § 6-1.

Vitenskapelige instrumenter mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

[Tollforskriften § 6-2-3](#)

Instrumenter, apparater o.l. til bruk ved vitenskapelige forsøk kan midlertidig innføres tollfritt.

Dette midlertidige tollfritaket er delvis overlappende med tollfritaket i § 5-7 første ledd bokstav c. Etter § 6-2 er det i motsetning til § 5-7 ikke vilkår knyttet til hvilke institusjoner eller foretak som foretar forsøkene. På den annen side er vilkåret om "vitenskapelige forsøk" i § 6-2's noe snevrere enn vilkåret om "vitenskapelig bruk" i § 5-7. Varetypene som kan innføres er også mer begrenset i § 6-2.

Dette tollfritaket gjelder tilsvarende for innførselsmerverdiavgift, jf. merverdiavgiftsloven § 7-2 annet ledd.

Velferdsmateriell til sjøfolk

Velferdsmateriell til bruk om bord i skip i internasjonal trafikk eller ved velferdsstasjoner for utenlandske sjøfolk, kan midlertidig innføres tollfritt.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

[Tollforskriften § 6-2-4](#)

Med velferdsmateriell menes lesestoff, CD/DVD, bærbare mediespillere o.l., sportsutstyr, musikkinstrumenter og annet hobbymateriell og utstyr for religionsutøvelse.

En velferdsstasjon kan være drevet av statlige, religiøse eller andre organisasjoner. Hvis vilkårene for tollfritak skal være oppfylt må velferdsstasjonen ikke drives med sikte på fortjeneste.

Velferdsmateriell til bruk om bord på skip kan også tas med i land, f.eks. hvis en sjømann ønsker å ta med en bok mens han er i landlov. Det er en forutsetning at materiellet bringes tilbake til skipet før avgang.

Det er også et vilkår for tollfritak at varene er utenlandsk eiet.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Varer til testing

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

Følgende varer kan midlertidig innføres tollfritt:

- varer som innføres for testing mv. i forbindelse med godkjenning av varer
- varer som innføres for testing mv. av varer som skal utføres

Prøving og kontroll er sidestilt med testing. Det er et vilkår for tollfritakene at varen er utenlandsk eiet, men importøren kan være norsk. Varene må deklarerer ved inn- og utførsel, se §§ 4-10 og 4-11. Det er imidlertid mulig å bruke ATA-carnet for å lette deklarereringen.

Tollfritakene gjelder også merverdiavgift.

Testing i forbindelse med godkjenning av varer

I denne kategorien er det tollfritak der en importør innfører en vare som skal testes av enten importøren eller en godkjenningsmyndighet. Det er et vilkår at testingen gjøres med tanke på senere innførsler av tilsvarende varer. Tollfritaket kommer ikke til anvendelse der en bestemt vare blir innført for salg, men varen skal testes her i landet før endelig gjennomføring av salget.

Testing av varer som skal utføres

I den andre kategorien er det ikke den midlertidig innførte varen som skal testes. Den innførte varen skal i disse tilfellene brukes i en test av en annen vare. Det er et vilkår at den varen som testes skal utføres.

Sirkus og tivoli

Utstyr for sirkus, tivoli o.l. kan midlertidig innføres tollfritt av omreisende artister.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

Tollfritaket omfatter utstyret artisten eller sirkusutøveren har behov for når vedkommende skal framføre sitt artistnummer. Utstyr til personlig bruk faller utenfor, og må vurderes etter reglene om reisegods i § 6-1.

Tollfritaket for sirkus- og tivoliutstyr omfatter i tillegg alt utstyr som tilhører sirkus og tivoli. Dette gjelder bl.a. telt, levende dyr og driftsmidler av forskjellig art som brukes under trening eller opptreden.

Varer som skal forbrukes, selges eller deles ut som gevinster er ikke tollfrie. Slike varer må fortolles på vanlig måte, se § 4-20.

Det er et vilkår for tollfritak at varene er utenlandsk eiet, men importøren kan være norsk.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Tollfritaket for sirkus- og tivoliutstyr er delvis overlappende med tollfritakene for yrkesutstyr i §§ 6-1 og 6-2.

Kultur- og idrettsarrangementer mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

Utstyr og materiell til bruk ved kultur- og idrettsarrangementer kan midlertidig innføres tollfritt. Det samme gjelder utstyr til internasjonale kongresser og offisielle festligheter.

Det er et vilkår at arrangementet har internasjonal karakter. Dette innebærer at arrangementet må være åpent for deltagere fra andre land enn bare Norge.

Det er også et vilkår for tollfritak at varene er utenlandsk eiet, men importøren kan være norsk.

Tollfritakene gjelder også merverdiavgift.

Tollfritak for idrettsarrangementer

Dette tollfritaket er for det første praktisk i de tilfellene der Norge eller norske idrettsorganisasjoner påtar seg å arrangere store internasjonale sports- og idrettskonkurranser som f.eks. VM, EM eller OL. Det er et vilkår for tollfritak at arrangementet er en konkurranse og ikke bare trening.

I forbindelser med større idrettsarrangementer gir tollmyndighetene også ofte forenklede ordninger for deklarerings av varene ved inn- og utførsel.

Tollfritaket er også aktuelt i forbindelse med travløp her i landet der utenlandske hester deltar.

Tollfritaket omfatter alle typer varer som inngår som en nødvendig del av idrettsutøvelsen eller utgjør en forutsetning for å kunne gjennomføre idrettsarrangementet. Dette er typisk konkurranse- og treningsutstyr som brukes i vedkommende idrettsgren.

Andre varer som innføres i forbindelse med arrangementet, f.eks. et restauranttelt for servering av tilskuerne, omfattes ikke av tollfritaket. Det samme gjelder annet utstyr som arrangøren innfører, f.eks. tidtakingsutstyr.

Tollfritak for kulturarrangementer

I forbindelse med kulturarrangementer som konserter, teaterforestillinger, festivaler mv. er det særlig utstyr for lys, lyd og scene som det er praktisk å innføre midlertidig, men også instrumenter, kostymer, kulisser mv.

Varer til kulturarrangementer blir ofte deklart ved hjelp av ATA-carnet. Dette fungerer også som sikkerhet for den midlertidige innførselen. ATA-carnet kan kjøpes hos handelskammeret der varer transporteres fra. Hvis det ikke brukes carnet, må varene deklarerer på vanlig måte etter § 4-10.

Spesialverktøy til bruk på eksportvarer

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

Spesialverktøy, mønstre o.l. kan midlertidig innføres tollfritt hvis de skal brukes ved fremstilling av varer som skal utføres. Det er et vilkår at spesialverktøyet mv. er stilt gratis til rådighet av kjøperen av varene i utlandet.

Det er tilsvarende fritak for merverdiavgift.

Dyr til avl

Dyr som midlertidig innføres til avlsformål er tollfrie. Tollfritaket omfatter dyr som innføres for å bedekke eller bli bedekket. Tollfritaket gjelder ikke beholdere med sæd.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

Det er et vilkår for tollfritaket at dyret er utenlandsk eiet, men importøren kan være norsk.

Tollfritaket gjelder også merverdiavgift.

Dyr som innføres for bedekning må meldes ved grensepassering etter § 3-1 og deklarerer på vanlig måte, se § 4-10.

Demonstrasjon eller fremvisning

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

Det er tollfritak ved midlertidig innførsel av:

- vareprøver mv. til fremvisning med tanke på bestilling av tilsvarende varer fra utlandet,
- varer som skal vises fram på utstillinger, messer osv., og
- film som innføres for å vise til sensurmyndighet, kjøper eller leier.

Tollfritakene gjelder også merverdiavgift.

Tollfritak for vareprøver mv. som innføres midlertidig

Tollfritaket for vareprøver gjelder varer som har en viss verdi (varer av "ubetydelig verdi" kan innføres tollfritt etter § 5-6). Fritaket gjelder også modeller og mønstre. Det er et vilkår at varene ikke brukes mot vederlag mens de er i Norge. Dersom det blir innført mange like varer til samme importør vil disse ikke anses for å være tollfrie vareprøver.

Det er et vilkår for tollfritak at varene er utenlandsk eiet (se mer om dette kravet i artikkelen om yrkesutstyr), men importøren kan være norsk.

Tollfritak for varer som innføres midlertidig til utstillinger og messer

Tollfritaket for varer til utstillinger og messer omfatter både varer som skal vises fram og varer som skal brukes mens arrangementet foregår. Det er et vilkår for tollfritak at varene ikke brukes mot vederlag så lenge de er i Norge. Det er *ikke* et vilkår for tollfritaket at varene er utenlandsk eiet eller at importøren er utenlandsk.

Tollfritaket omfatter ikke varer som stilles ut i den hensikt at de skal selges. Blir varer på en utstilling eller messe likevel solgt, oppstår en plikt til fortolling etter § 4-20.

Det gis ikke tollfritak ved evt. utstilling av alkohol, tobakk og brensel.

Tollfritak for film som innføres for sensur mv.

Film som midlertidig innføres for prøvevisning med tanke på sensur mv. er tollfri. Alle typer film er omfattet. Hvilket medium filmen kommer på er heller ikke avgjørende.

Det er et vilkår for tollfritak at filmen er utenlandsk eiet (se mer om dette kravet i artikkelen om yrkesutstyr), men importøren kan være norsk.

Sikkerhetsstillelse ved midlertidig innførsel

Ved midlertidig innførsel som omfattes av et av tollfritakene i § 6-2 skal det stilles sikkerhet for toll. I de fleste tilfellene er dette uten betydning, fordi tollsatsen på varene som regel er null.

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-2](#)

[Tollforskriften § 6-2-1](#)

Tollmyndighetene kan imidlertid også kreve sikkerhet for merverdiavgift. Dette har langt større praktisk betydning.

Sikkerhetsstillelsen kan være:

- depositum
- selvskyldnerkausjon
- ATA-carnet

Tollmyndighetene kan fravike kravet til sikkerhet dersom den deklarerte mottakeren har tollkreditt. Mottakerens kredittverdighet og størrelsen av et evt. tollkrav vil i slike tilfeller bli vektlagt.

En selvskyldnerkausjon skal følge reglene i skattebetalingsforskriften § 14-20-4.

ATA-carnet kan ikke brukes som sikkerhet ved midlertidig innførsel av:

- spesial-verktøy mv. som er stilt til rådighet av en importør i utlandet
- instrumenter mv. til vitenskapelige forsøk
- dyr til avl
- velferdsmateriell til sjøfolk

§ 6-3 Industrivare som innføres for reparasjon eller bearbeiding

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-3](#)

[Tollforskriften §§ 6-3-1 til 6-3-3](#)

Industrivarer som midlertidig innføres for reparasjon eller annen bearbeiding er tollfrie.

Med industrivarer menes alle varer som ikke er landbruksvarer (se definisjonen i § 6-4-1).

Det er satt som vilkår for tollfritaket at:

- den opprinnelige varen kan identifiseres i det bearbeidede produkt

- varen gjenutføres innen ett år
- varen er utenlandsk eiet

Ved midlertidig innførsel etter § 6-3 skal det stilles sikkerhet for evt. toll- og avgiftskrav i forbindelse manglende gjenutførsel mv. Detaljene om sikkerhetsstillelse er nærmere beskrevet i § 6-2, men etter § 6-3 er det ikke anledning til å bruke carnet som sikkerhet.

Tollfritakene for varer som innføres for reparasjon eller annen bearbeiding gjelder også for merverdiavgift.

Varer som midlertidig innføres for reparasjon o.l.

Det er få prinsipielle problemstillinger knyttet til varer som midlertidig innføres for reparasjon. Tilsvarende er tilfelle hvis f.eks. et transportmiddel eller en maskin er tilføyet deler eller på annen måte er oppgradert. I slike tilfeller vil det som oftest være mulig å identifisere den opprinnelige varen ved gjenutførselen.

Varer som midlertidig innføres for annen bearbeiding

For industrivarer som midlertidig innføres for annen bearbeiding enn det som er beskrevet over, er vilkåret om at varen skal kunne identifiseres i det ferdige produkt viktig.

Vilkåret er oppfylt selv om varen ikke kan gjenkjennes hvis det kan påvises at det er den samme varen som gjenutføres. Identifikasjonskravet kan også oppfylles ved at det regnskapsmessig påvises at de er de samme mengder og volum som er gjenutført når det tas hensyn til bearbeidingen som har foregått. Rådobakk kan f.eks. bearbeides til sigaretter, råolje til bensin osv.

Varer eller deler av varer som blir forbrukt i forbindelse med prosessen er unntatt fra kravet om gjenutførsel. Det kan f.eks. ofte være en del svinn i prosessen fra råvare til ferdigvare.

Forarbeider til tolloven § 6-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 62

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 14 nr. 10

St. prp. nr. 1 (2001-2002)

St. prp. nr. 1 (1989-1990)

St. prp. nr. 1 (1982-1983)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

§ 6-4 Landbruksvare som innføres for bearbeiding

Lov og forskrift

[Tolloven § 6-4](#)

[Tollforskriften §§ 6-4-1 til 6-4-3](#)

Landbruksvarer kan innføres tollfritt til Norge for bearbeiding her dersom:

- varene innføres til teknisk bruk (se § 5-7), eller
- de bearbeidede landbruksvarene skal gjenutføres og vilkårene i forskrift om innenlands bearbeiding av landbruksvarer ([IB-forskriften](#)) og tollforskriften § 6-4 er oppfylt

Nye regler om tillatelse fra Landbruksdirektoratet (for innenlandsk bearbeiding av landbruksvarer (IB) gjelder fra og med 1. juli 2020. Overgangsregler for virksomheter med tillatelse fra Tolletaten etter gammel ordning gjelder frem til 1. juli 2021.

Hva som er landbruksvarer følger av forskrift om innenlands bearbeiding av landbruksvarer. Definisjonen avviker noe fra definisjonen av landbruksvarer til teknisk bruk som følger av tollforskriften § 5-7.

Ny IB-ordning fra 1. juli 2020

Landbruksvarer kan innføres tollfritt til Norge for bearbeiding her av virksomhet med tillatelse fra Landbruksdirektoratet etter forskrift om innenlands bearbeiding av landbruksvarer (IB-forskriften). Fritaket gjelder også merverdiavgift. Tillatelse fra Landbruksdirektoratet gir toll- og avgiftsfritak for alle innførsler av vare som tillatelsen omfatter i en bestemt periode. Landbruksvare definert i IB-forskriften legger EØS-avtalens definisjoner til grunn, med unntak for tolltariffen kapittel 1 (levende dyr). De nye reglene innebærer at de fleste av dagens begrensinger i vareslag som kommer inn under ordningen oppheves.

Plikten til å føre et særskilt produksjons- og lagerregnskap, samt rapporteringsplikten til Landbruksdirektoratet er opphevet i ny ordning. Ettersom disse pliktene var begrunnet i hensynet til effektiv kontroll av bruken av ordningen, er det i nytt regelverk gjort enkelte mindre innstramminger for fortsatt å ivareta kontrollhensynet. Herunder er den tidligere muligheten til å søke om fellestillatelser fjernet. Ut fra forenklingshensyn er det også foretatt noen mindre endringer i tollforskriften § 6-4.

Nærmere informasjon om vilkår for tillatelse fra Landbruksdirektoratet er beskrevet av [Landbruksdirektoratet](#).

Tolloven § 6-4, jf. tollforskriften § 6-4 fastlegger krav til gjenutførselsfrist, toll på restprodukter og sikkerhetsstillelse. Tollforskriften § 6-4-2 stiller krav til at landbruksvare skal gjenutføres innen 6 måneder etter innførsel. Tolletaten kan i særlige tilfeller forlenge gjenutførselsfristen.

Det skal etter ny ordning betales toll og merverdiavgift av den faktiske mengde restprodukter som eventuelt forblir i Norge etter at varene er bearbeidet, og ikke ved innførselen som under gammel ordning. Restproduktene deklarerer som ordinær innførsel. Videre er det krav om at ufortollet vare skal lagres atskilt fra varer som er fortollet eller fremstilt innen tollområdet opphevet. For øvrig er alle regler som reelt sett allerede er dekket av tollforskriftens generelle bestemmelser opphevet.

Den som skal innføre landbruksvarer midlertidig må som tidligere stille sikkerhet for eventuelle toll- og avgiftskrav i forbindelse med manglende gjenutførsel mv. Sikkerheten skal stilles i forbindelse med forhåndstillatelsen, og gjelder hele perioden som omfattes av tillatelsen. Hva som anses som tilstrekkelig sikkerhet følger de samme regler som beskrevet i § 6-2.

Overgangsregler til 1. juli 2021

Eksisterende IB-tillatelser som er innvilget av Tolletaten etter det gamle regelverket vil som utgangspunkt gjelde ut sin gyldighetsperiode, og etter de regler og vilkår tillatelse ble gitt på. Tolletaten vil endre gyldighetstiden på tillatelser som har varighet ut over 1. juli 2021.

Virksomheter med tillatelse etter gammel ordning og som ønsker det, kan i stedet for å følge overgangsreglene velge å søke ny tillatelse hos Landbruksdirektoratet etter nytt regelverk.

For virksomheter som følger overgangsordningen innebærer denne for eksempel at dersom tollmyndighetene tidligere har gitt samtykke til å anvende varer av samme slag og kvalitet kan denne ordningen opprettholdes frem til 1. juli 2021. Forutsetningene om produksjons-/lagerregnskap mv. ved fellestillatelser vil fortsatt gjelde for overgangsordningen.

Det presiseres at vilkår i IB-tillatelser gitt i medhold av gammelt regelverk, ikke vil kunne endres når nytt regelverk trer i kraft. Dersom en aktør ønsker å gjøre endringer, for eksempel mengde, resept e.l., må det søkes om ny tillatelse hos Landbruksdirektoratet i medhold av nytt regelverk. Nytt regelverk gjelder så langt det passer på tidligere gjeldende tillatelser.

Forarbeider til tolloven § 6-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 62

[Høring av forslag til ny forskrift om tillatelse til innenlandsk bearbeiding av landbruksvarer](#)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 14 nr. 10

St. prp. nr 1 (1997-1998)

St. prp nr. 59 (1994-1995)

§ 6-5 Vare som tilintetgjøres

Lov og forskrift

[Tolloven § 5-2](#)

[Tollforskriften § 6-5-1](#)

Varer som er midlertidig innført etter §§ 6-1 til 6-4 skal i utgangspunktet gjenutføres. Tollmyndighetene kan imidlertid gi tillatelse til at varene i stedet blir tilintetgjort eller destruert.

Det er et vilkår for tollfritak at det blir søkt om tillatelse til destruksjon før den opprinnelige gjenutførselsfristen er utløpt.

Tollmyndighetene kan sette krav til at tjenestepersoner fra myndighetene skal være til stede ved destruksjonen. Den næringsdrivende må bære kostnadene ved destruksjonen.

Destruksjon i forbindelse med tollekspedisjon ved innførsel er omtalt i §§ 4-1 og 4-26. Destruksjon av beslaglagte eller tilbakeholdte varer er omtalt i §§ 4-2 og 16-14.

Forarbeider til tolloven § 6-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 63

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 15

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

7 Grunnlag for beregning av toll

§ 7-1 Toll etter vekt, volum og stykk

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-1](#)

[Tollforskriften § 7-1-1](#)

Bestemmelsen omhandler fastsettelse av toll etter vekt, volum og stykk (antall), og har sammenheng med Stortingets årlige vedtak om toll. Stortingsvedtaket § 1 henviser til de tollsatser Stortinget har vedtatt. Disse tollsatsene fremkommer i den norske [tolltariffen](#). I tolltariffen fremkommer det også hvilket grunnlag tollen skal beregnes av, for eksempel om tollen skal beregnes av varens vekt eller volum.

Forarbeider til tolloven § 7-1

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 64

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 7

St. prp. nr. 1 (1997-1998)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 4

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

§ 7-2 Toll etter verdi – forholdet til WTO-avtalen

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-2](#)

Bestemmelsen omhandler fastsettelse av toll etter verdi, og har sammenheng med Stortingets årlige vedtak om toll. Stortingsvedtaket § 1 henviser til de tollsatser Stortinget har vedtatt. Disse

tollsatsene fremkommer i den norske [tolltariffen](#). I tolltariffen fremkommer det også hvilket grunnlag tollen skal beregnes av, for eksempel om tollen skal beregnes av varens verdi.

Når toll skal beregnes på grunnlag av verdi, skal verdien fastsettes etter reglene i §§ 7-10 til 7-20. I disse bestemmelsene er det seks metoder for å fastsette tollverdien. Metoden i § 7-10 skal prøves først. Kan ikke tollverdien fastsettes etter denne metoden, skal man prøve om tollverdien kan fastsettes etter en av de etterfølgende metodene, i den rekkefølgen de står i loven. På visse vilkår er det likevel anledning til å endre rekkefølgen mellom §§ 7-14 og 7-15.

Forarbeider til tolloven § 7-2

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 64

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917

§ 7-3 Innsigelser mot vekt eller kvantum – manko

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-3](#)

Bestemmelsen fastslår at når en vare er tollekspedert og stilt til disposisjon, kan det i utgangspunktet ikke reises innsigelser mot den vekt eller det volum som ble lagt til grunn i tollekspedisjonen. I praksis vil dette kunne være aktuelt både der varer er fortollet og midlertidig innført.

Det kan likevel være aktuelt å endre den vekt eller volum som er lagt til grunn, ut fra en alminnelig bevisvurdering av situasjonen på tollekspedisjonstidspunktet. Endring av tollekspedisjonen vil i så fall følge forvaltningsreglene om endring, i første rekke bestemmelsene i §§ 12-10, 12-11 og 12-12.

Forarbeider til tolloven § 7-3

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 65

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 36

Ot. prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot. prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot. prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 48

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 7-4 Vare som gjeninnføres etter utenlands bearbeiding

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-4](#)

[Tollforskriften §§ 7-4-1 til 7-4-4](#)

Forskrift om landbruksvarer som er bearbeidet i utlandet

Ved innførsel av varer skal tollen som hovedregel beregnes ut fra et grunnlag fastsatt etter bestemmelsene i §§ 7-1 og 7-2, og med ordinær tollsats. I utgangspunktet gjelder dette også for varer som gjeninnføres etter å ha vært utenfor tollområdet.

På visse vilkår er det imidlertid mulig å betale mindre toll for varer som gjeninnføres. Hvis vilkårene i disse bestemmelsene oppfylles, kan varen innføres enten tollfritt eller til lavere toll i følgende tilfeller:

- Varer fra Svalbard og Jan Mayen (se § 5-4)
- Varer som gjeninnføres i uforandret stand (se § 5-4)
- Varer som gjeninnføres etter bearbeiding/reparasjon (§ 7-4)

Grensen mellom varer som er tollfrie etter § 5-4 og varer som det skal betales toll av etter de særlige reglene i § 7-4 går ved at varen anses som "bearbeidet". I bearbeidelse ligger det at noe må være gjort med varen som har forandret den.

Det er særlige problemstillinger knyttet til levende dyr som har vært midlertidig utført. Det vil alltid måtte gjøres noe med slike dyr mens de befinner seg i utlandet, fordi de trenger fôr, oppholdssted og et visst stell for å overleve. Dette vil i utgangspunktet ikke være bearbeiding i tollovens forstand, og dyrene kan i slike tilfeller innføres tollfritt etter § 5-4. Er dyret på den annen side f.eks. gjort drektig, veterinærbehandlet eller trent mens det var i utlandet, er dyret å betrakte som bearbeidet, og det skal beregnes toll av bearbeidingskostnadene i samsvar med § 7-4. Det vil nok være grensetilfeller mellom disse to gruppene som tollmyndighetene må ta konkret stilling til.

I § 7-4 skilles det videre mellom utenlands bearbeiding av

- landbruksvarer
- andre varer (industrivarer)

Forarbeider til tolloven § 7-4

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 65

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 17

St. prp. nr. 1 (1990-1991)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolltariffens innledende bestemmelser før 1967 § 14

Utenlands bearbeiding av industrivarer

Lov og forskrift

Tolloven § 7-4

For industrivarer som bearbeides i utlandet fremgår beregningsgrunnlaget for toll av § 7-4 første ledd. Industrivarer er alle varetyper som ikke klassifiseres som landbruksvarer. Se § 6-4-1 om hva som menes med landbruksvare.

Det skilles mellom bearbeiding utført uten vederlag (gratis), og bearbeiding utført mot vederlag.

Bearbeiding uten vederlag

Hvis bearbeidingen er utført uten vederlag, settes beregningsgrunnlaget til null. Det har da ingen betydning om toll skal svares av vekt, verdi, stykk eller volum. Når beregningsgrunnlaget er null, blir det heller ingen toll å betale for varen.

Bearbeiding mot vederlag

Hvis bearbeidingen er utført mot vederlag, og det skal svares verditoll av varen, er beregningsgrunnlaget de totale omkostningene ved bearbeidingen. I tillegg kommer transportkostnaden både frem og tilbake. Tollen som skal svares er den ordinære tollsats som er fastsatt for varen.

Hvis bearbeidingen er utført mot vederlag, og det skal svares toll av vekt, stykk eller volum, er beregningsgrunnlaget de totale omkostningene ved bearbeidingen. I tillegg kommer transportkostnaden både frem og tilbake. Tollen som skal svares er 8 % av bearbeidings- og transportkostnadene.

Vilkår for tollberegning etter § 7-4 første ledd

Vilkår for tollberegning etter § 7-4 første ledd er at

- varen gjeninnføres innen ett år
- at det er samme person som gjeninnfører som utførte
- at eventuell toll betalt for den innførte varen ikke er refundert

Spesielt tollfritak for norske tekstilprodusenter

Norske tekstilprodusenter kan på visse vilkår tollfritt innføre tekstilvarer som er produsert i utlandet. Dette er avhengig av at foretaket også produserer tekstilvarer i Norge, og foretaket må søke om tollfritaket på forhånd. Nærmere bestemmelser finner du i §§ 7-4-1 flg.

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-4](#)

Forskrift om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet

Forskrift om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer

Forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer

Forskrift om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av industrielt bearbeidede landbruksvarer

For landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet kan tollen settes lavere enn den ordinære, jf. forskriften om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet.

Tollnedsettelse i forbindelse med utenlands bearbeiding av landbruksvarer er avhengig av en særskilt søknad til Landbruksdirektoratet. Det må i utgangspunktet søkes om tollnedsettelse før utførselen, og det gis tollnedsettelse i inntil ett år fra innvilgelsen av søknaden. Kvoter solgt på auksjon kan likevel ha lenger varighet.

Dersom tollen eller tollsatsen på den varen som gjeninnføres allerede er satt ned etter forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer, gis det ikke ytterligere tollnedsettelse ved utenlands bearbeiding.

Tollnedsettelse ved gjeninnførsel av landbruksvarer kan deles i følgende kategorier:

Tollnedsettelse for kjøtt og meierivarer

En importør av kjøtt, kjøttvarer og meieriprodukter kan få tollnedsettelse ved å søke om kvote ved auksjon. For slike auksjoner gjelder [forskriften om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer](#) så langt den passer. Det er også nærmere regler om fastsettelse av tollen og tildeling av tollkvotene i [forskriften om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet](#).

Tollnedsettelse for RÅK-varer

For industrielt bearbeidede jordbruksvarer som omfattes av [forskrift om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av industrielt bearbeidede landbruksvarer](#), skal det beregnes toll bare av den andelen av den gjeninnførte varen som er tilført i utlandet.

Andre landbruksvarer

For andre landbruksvarer skal det beregnes vanlig toll av det som er tilført varene i utlandet. Tollsatsen er den ordinære, med mindre det er gitt individuell tollnedsettelse etter [forskriften om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer](#).

§ 7-5 Vare som er skadet eller bedervet

I henhold til bestemmelsen i tolloven § 7-5 kan beregningsgrunnlaget for toll settes ned hvis varen er blitt forringet mens den er under tollmessig forsendelse eller oppbevaring. Varen er blitt forringet dersom den relative verdien har blitt mindre, og årsaken til dette må enten være skade eller bederelse.

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-5](#)

Prisfall, ukurans o.l. omfattes ikke. Forringelsen må i tillegg ha inntruffet før varen er tollekspedert etter § 4-20 (fortolling) eller § 4-24 (midlertidig innførsel).

Hvis det skal beregnes verditoll av varen, er prisen et sentralt element i beregningsgrunnlaget. Hvis prisen allerede reflekterer verdiforringelsen, skal beregningsgrunnlaget vanligvis ikke settes ytterligere ned etter § 7-5. Dette er aktuelt i de tilfeller hvor risikoen for varen ennå ikke var gått over på kjøper da forringelsen inntrådte, og selger reduserer prisen tilsvarende verdiforringelsen. Er risikoen for varen gått over på kjøperen (og prisen ikke reduseres), kan nedsettelse av beregningsgrunnlaget være aktuelt.

Hvis varen skal svare spesifikk toll, vil ikke en prisreduksjon ha betydning for tollberegningen. I slike tilfeller kan nedsettelse av beregningsgrunnlaget være aktuelt. Nedsettelsen av beregningsgrunnlaget skal også her tilsvare verdiforringelsen. Er for eksempel beregningsgrunnlaget vekt og verdiforringelsen 40 %, må den vekten som tollen beregnes av reduseres med 40 %. Tilsvarende blir det der volum eller antall danner grunnlaget for tollen.

Forarbeider til tolloven § 7-5

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 66

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 16

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolltariffens innledende bestemmelser fra før 1967 § 14

§ 7-6 Tilsidesettelse av deklart beregningsgrunnlag

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-6](#)

Fastsettelse av toll baseres vanligvis på selvdeklarerer, slik at beregningsgrunnlaget deklarerer til tollmyndighetene. Beregningsgrunnlaget kan være verdi, vekt, stykk eller volum.

Finner tollmyndighetene at det er grunn til å tvile på at det deklarte beregningsgrunnlaget er riktig, kan det settes til side. For at myndighetene skal kunne foreta tilsidesettelse av beregningsgrunnlaget, må det være sannsynlighetsovervekt for at beregningsgrunnlaget ikke er riktig.

Settes beregningsgrunnlaget til side, er utgangspunktet at tollmyndighetene må fastsette beregningsgrunnlaget. Dette medfører at tollmyndighetene må innhente ytterligere informasjon om forholdet, fra den som har deklart uriktig eller andre kilder. Avgjørelsen om tilsidesettelse og fastsettelse av nytt grunnlag er enkeltvedtak.

Tollmyndighetene kan også fastsette beregningsgrunnlaget i tilfeller hvor det ikke er deklart. Dette kan være aktuelt hvis det må fastsettes toll for varer og det ikke finnes eller avgis noe beregningsgrunnlag. Et praktisk eksempel er varer som er midlertidig innført uten tollekspedisjon, for eksempel transportmidler.

Forarbeider til tolloven § 7-6

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 66

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 34

Ot. prp. nr. 45 (1996-1997)

Tolloven 1966 § 42

Ot. prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot. prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot. prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tollovens 1928 § 156

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens utkast av 1901

§ 7-10 Varens transaksjonsverdi

Når toll skal beregnes på grunnlag av verdi, skal metodene som er beskrevet i §§ 7-10 til 7-16 prøves i den rekkefølgen de står i loven (se nærmere om dette i § 7-2).

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-10](#)

[Tollforskriften § 7-10-1](#)

Det er metoden i § 7-10 som skal prøves først. Metoden fastsetter tollverdien på basis av varens transaksjonsverdi. Transaksjonsverdien baserer seg på prisen for varen ved salg for eksport til Norge, justert med tillegg og fradrag etter § 7-17 og § 7-18.

Les mer om:

- Transaksjonsverdien
- Forutsetninger for å fastsette tollverdi etter § 7-10
- Pris for varen
- Salg for eksport til Norge

Transaksjonsverdien

§ 7-10 legger til grunn at det foregår transaksjoner, ved at varer går en vei og betaling går andre veien. Disse "bevegelsene" utgjør transaksjoner og verdien av dem kalles transaksjonsverdien. Når man har kommet frem til transaksjonsverdien, har man også tollverdien. Begrepet transaksjonsverdi brukes bare om tollverdi fastsatt etter § 7-10, mens tollverdi benyttes som fellesbegrep for resultatet etter alle de seks fastsettelsesmetodene.

Ved fastsettelse etter § 7-10 skal tollverdien være transaksjonsverdien. For å komme frem til transaksjonsverdien tar man prisen for varene og legger til eventuelle § 7-17-elementer (f.eks.

fraktkostnader), og trekker fra eventuelle § 7-18-elementer. Transaksjonsverdien er altså bygget opp av to elementer: Prisen for varene i § 7-10 og eventuelle justeringer etter § 7-17 og § 7-18.

Forutsetninger for å fastsette tollverdi etter § 7-10

Metoden i § 7-10 **skal** brukes for å fastsette tollverdien, hvis det er mulig. Dette innebærer rom for en viss utvidende tolking av vilkårene for anvendelse.

De sentrale vilkårene for å anvende § 7-10 er at varene er solgt for eksport til Norge, og at man kjenner prisen. Videre må det være mulig å gjøre de aktuelle justeringer etter § 7-17 og § 7-18.

I tillegg er det vilkår i § 7-10 første ledd bokstav a-d som må oppfylles. Disse vilkårene er i realiteten forutsetninger for å kunne legge til grunn den faktiske prisen, og er i praksis sjelden til hinder for at tollverdien kan fastsettes på grunnlag av transaksjonsverdien.

- [Les mer om tollverdi](#)
- [Les mer om norskregistrert utenlands foretak \(NUF\)](#)

Pris for varen ved fastsettelse av tollverdi

For å kunne anvende hovedregelen om varens transaksjonsverdi, må den pris som faktisk er betalt eller skal betales for varen være kjent. Dette sikter til den fullstendige betalingen, uten at denne nødvendigvis gjøres opp ved overføring av penger eller lignende betalingsmidler. Betaling kan også gjøres i form av remburser eller omsettelige papirer, direkte eller indirekte.

Betaling med for eksempel virtuell valuta anses ikke for å oppfylle vilkåret om en kjent pris, og aksepteres ikke som grunnlag for å anvende hovedregelen om transaksjonsverdien. Eksempler på virtuell valuta er bitcoin, ethereum, stellar, litecoin og dogecoin. I tilfeller der det er betalt med virtuell valuta, må tollverdien fastsettes etter en av de alternative metodene i §§ 7-11 flg.

Fakturaens betydning

Prisen er det vederlaget partene i kjøpekontrakten har avtalt skal betales for varen. Som regel fremgår prisen for varen fullt og helt av fakturaen fra selger til kjøper. Noen ganger gir imidlertid ikke fakturaen uttrykk for den reelle prisen for varen. Dette kan skyldes at:

- fakturaen er helt eller delvis uriktig
- noe som i realiteten er en del av prisen for varen er fakturert som andre varer eller tjenester
- selgeren fremstiller seg som mellommann

Uriktig faktura

En faktura kan være helt eller delvis uriktig, dvs. ikke gi korrekt uttrykk for de faktiske forhold. Dersom tollmyndighetene oppdager dette, kan deklarerert tollverdi på basis av den uriktige fakturaen settes til side etter § 7-6.

Fakturering av andre varer eller tjenester

Noen ganger må tollmyndighetene undersøke omfanget av kjøpekontrakten (kontraktens verdi) nærmere, fordi den fakturerte prisen ikke gir uttrykk for hele prisen for varen.

Varen er den fysiske gjenstand som fremstilles til fortolling. I noen tilfeller kan kjøpekontrakten omfatte både varer og tjenester uten at det er noe klart skille mellom de to typene ytelser. I andre tilfeller kan det som i realiteten er vederlag for varen fremstilles som noe annet, for eksempel en tjeneste som selgeren angivelig skal ha levert. I slike tilfeller må det avklares hva som er varen og hvilken pris som i realiteten er avtalt for den.

Det sentrale i et kjøp er prinsippet ytelse mot ytelse. Det forutsettes at det er balanse mellom ytelsene, slik at selgerens ytelse (varen) har en tilsvarende økonomisk verdi som kjøperens ytelse (vederlaget). Alle beløp som kjøper har betalt må knytte seg til konkrete varer eller tjenester, og enkelte ganger kan det være utfordrende å finne ut hva som er betaling for hva.

I rettspraksis er det flere eksempler på saker der det har vært omtvistet om betalinger i realiteten er en del av prisen for varen, selv om de er fremstilt som betaling for andre varer og tjenester. Dette har særlig vært knyttet til transaksjoner innenfor konsern, der mor- og datterselskap har ulike forretningsmessige mellomværende. Se oversikt over disse dommene lenger ned i artikkelen.

Mellommann eller selger?

Som regel er det åpenbart hvem som er parter i kjøpekontrakten. Men hvis et kjøp gjennomføres ved bruk av mellommenn, kan det være uklart hvem som er kjøper og selger. Det sentrale spørsmålet er om mellommannen handler for egen regning (da blir hans forlangende ovenfor kjøper å anse som pris for varen), eller om han handler for fremmed regning (da er som regel ikke hans vederlag en del av prisen). Dette er nødvendig for å vurdere både hva som er prisen og om evt. justeringer etter § 7-17 og § 7-18 er aktuelle.

Rettspraksis mv.

Borgarting lagmannsrett 29. september 2008

Borgarting lagmannsrett 15. september 2006

Borgarting lagmannsrett 26. juni 2003

Borgarting lagmannsrett 12. mars 2002

Salg for eksport til Norge

Vilkåret i § 7-10 om at det må foreligge et salg for eksport til Norge innebærer at:

- transaksjonen må innebære et salg av varer, og
- dette salget må være for eksport til Norge.

Varen kan imidlertid ha vært gjenstand for en rekke salg på veien mellom opprinnelig produsent og endelig forbruker. Sistesalgsprinsippet i § 7-10 tredje ledd fastslår at i slike tilfeller skal det siste salget legges til grunn.

Et vilkår for å anvende § 7-10 er at det foreligger et salg. Med salg siktes det til den kjøpsrettslige situasjon hvor en selger påtar seg å yte en vare mot vederlag. Et sentralt moment er at eiendomsretten går over fra selgeren til kjøperen, uten at varen nødvendigvis leveres fysisk. Eiendomsretten kan også overføres som følge av andre begivenheter enn salg. Et eksempel er gave, hvor giveren overdrar noe uten vederlag. Innføres varer som følge av gave må fastsettelsen skje etter en av metodene i §§ 7-11 til 7-16. Overføring av varer innen samme rettssubjekt, eksempelvis til en filial, er heller ikke salg.

Salget må medføre at varene eksporteres til Norge. I dette ligger at to betingelser være oppfylt:

- varene må sendes til Norge
- salget må være til en kjøper i Norge

Varene må sendes fra eksportlandet til Norge. Varene kan transporteres gjennom andre territorier (land), forutsatt at forsendelsen gjelder rene transportformål. Destineres varene (fra eksportlandet) til et annet land enn Norge, vil det i utgangspunktet være snakk om eksport til dette landet (og ikke til Norge).

Salget må også være til en kjøper i Norge. Kjøperen kan være er bosatt (fysiske personer) eller registrert (foretak) i Norge. Kjøperen kan også være en person (både fysisk og juridisk) som ikke er bosatt eller registrert i Norge, men da kan varene kun innfører varene til personlig bruk.

Rettspraksis mv.

- Borgarting lagmannsrett 24. juni 2004 (Modern Kjolestoffer)
- Borgarting lagmannsrett 7. november 2002 (Selected Brands)

Les mer:

Slik finner du riktig tollverdi

NUF- norskregistrert utenlandsk foretak

Forarbeider til tolloven § 7-10

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 66

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 § 2

§ 7-11 Transaksjonsverdien av identisk vare

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-11](#)

[Tollforskriften § 7-11-1](#)

Hvis ikke tollverdien kan fastsettes etter § 7-10, må fastsettelse etter § 7-11 vurderes. Her skal tollverdien baseres på transaksjonsverdien i tidligere tollekspedisjoner hvor tollverdien er fastsatt etter metoden i § 7-10.

Det er et vilkår at varene i den tidligere tollekspedisjonen er identiske med varene som nå skal verdifastsettes. Med "identiske" varer forstås varer som i alle måter er like, herunder fysiske egenskaper, kvalitet og omdømme. Mindre ytre forskjeller skal likevel ikke utelukke varene fra å bli betraktet som identiske. Varene i de tidligere tollekspedisjonene må være produsert i samme land som varene som foreligger til verdifastsettelse.

Varene må være solgt for eksport til Norge i samme omsetningsledd og "eksportert på samme eller omtrent samme tidspunkt" som de varer som foreligger til verdifastsettelse.

Fremkommer det mer enn én transaksjonsverdi for identiske varer (det kan være flere fortollinger), skal den laveste verdien benyttes. Det er importørens ansvar å fremlegge de nødvendige opplysninger for tollmyndighetene hvis § 7-11 skal benyttes.

I praksis har det vist seg vanskelig å finne tidligere transaksjonsverdier av identiske varer, så metoden er lite benyttet.

Forarbeider til tolloven § 7-11

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 68

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 § 3

§ 7-12 Transaksjonsverdien av lignende vare

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-12](#)

[Tollforskriften § 7-12-1](#)

Hvis ikke tollverdien kan fastsettes etter §§ 7-10 og 7-11, må fastsettelse etter § 7-12 vurderes. Etter denne metoden skal tollverdien baseres på transaksjonsverdien i tidligere tollekspedisjoner hvor tollverdien er fastsatt etter metoden i § 7-10.

Et sentralt vilkår i bestemmelsen er at varene i den tidligere tollekspedisjonen ligner på varene som nå skal verdifastsettes. Med "lignende" varer forstås varer som selv om de ikke i alle måter er like, har lik beskaffenhet og materialsammensetning som gjør at de kan utføre samme funksjoner og erstatte hverandre handelsmessig. Varene i de tidligere tollekspedisjonene må være produsert i samme land som varene som foreligger til verdifastsettelse.

Varene må være solgt for eksport til Norge i samme omsetningsledd og "eksportert på samme eller omtrent samme tidspunkt" som de varer som foreligger til verdifastsettelse.

Fremkommer det mer enn én transaksjonsverdi for lignende varer (det kan være flere fortollinger), skal den laveste verdien benyttes. Det er importørens ansvar å fremlegge de nødvendige opplysninger for tollmyndighetene hvis § 7-12 skal benyttes.

Les mer:

Tollverdi

Forarbeider til tolloven § 7-12

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 68

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 § 4

§ 7-13 Deklarantens valg mellom § 7-14 og § 7-15

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-13](#)

Bestemmelsen er ikke en metode for fastsettelse av tollverdien, men gir deklaranten anledning til å kreve at metoden i § 7-15 skal anvendes før metoden i § 7-14.

Hvis ikke dette kreves, følges den ordinære rekkefølgen, dvs. at bestemmelsene prøves i den rekkefølgen de kommer i loven. Se også § 7-2 om valg av metode.

Forarbeider til tolloven § 7-13

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 68

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 § 5

§ 7-14 Tollverdi med utgangspunkt i salgspris i Norge

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-14](#)

[Tollforskriften §§ 7-14-1 og 7-14-2](#)

Kan ikke tollverdien fastsettes etter metodene i §§ 7-10 til 7-12, er fastsettelse etter § 7-14 neste metode som må prøves.

Her skal du ta utgangspunkt i videresalgsprisen (enhetsprisen) for de innførte varer, evt. prisen for identiske eller liknende innførte varer. Det må derfor avklares hva som er den innenlandske salgsprisen for de innførte varer.

Videresalgsprisen må som hovedregel være kjent på fortollingstidspunktet dersom den skal kunne legges til grunn. Ved utsatt fastsettelse etter § 7-20 kan videresalgsprisen på et senere tidspunkt benyttes, jf. § 7-14-2 første ledd. Det er også mulig å bruke videresalgsprisen om varene bearbeides etter innførselen. I så fall må det gjøres justeringer for tilført verdi, jf § 7-14-2 annet ledd.

Når enhetsprisen er avklart skal det gjøres fradrag for poster som er nevnt i § 7-14 annet ledd. Dette omfatter for det første det alminnelige påslag for fortjeneste og alminnelige kostnader, eventuelt provisjon som er mest aktuelt for mellommenn. I tillegg til skal det gjøres fradrag for vanlige kostnader for transport og forsikring i Norge, samt toll og andre nasjonale avgifter som skal betales i Norge.

Fradraget skal bestemmes på grunnlag av oppgaver fra importøren, med mindre disse ikke stemmer med det som vanligvis oppnås ved salg i Norge av slike varer. I så fall legges bransjenormen til grunn for fradraget.

Les mer:

Tollverdi

Forarbeider til tolloven § 7-14

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 69

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 § 6

§ 7-15 Utrechnet tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-15](#)

[Tollforskriften § 7-15-1](#)

Kan ikke tollverdien fastsettes etter metodene i §§ 7-10 til 7-14, må fastsettelse etter § 7-15 prøves.

Metoden går ut på å bygge opp tollverdien av elementer (faktorer) som vanligvis inngår når en vare skal produseres og selges. Det er i utgangspunktet importøren som må fremskaffe tilstrekkelige opplysninger for at metoden i § 7-15 skal kunne anvendes.

Ved fastsettelse etter § 7-15 bygges tollverdien opp av tre kategorier elementer. For det første inngår verdien av materialer og andre produksjonskostnader. For det andre inngår det påslag for fortjeneste og salgskostnader som er vanlig å beregne, og til slutt inngår transport- og forsikringskostnader.

Metoden forutsetter relativt detaljert informasjon fra produsent eller selger av varen, og blir sjelden benyttet.

Forarbeider til tolloven § 7-15

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 69

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Les mer:

Tollverdi

§ 7-16 Alternativ tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-16](#)

Kan ikke tollverdien fastsettes etter de foregående metodene, må den fastsettes etter § 7-16. Denne metoden gir grunnlag for konkrete vurderinger av ulike faktorer. Vurderingene skal munne ut i fastsettelse av tollverdien. § 7-16 gir fastsetteren rom for å utøve et visst skjønn.

Ved fastsettelse av tollverdi etter § 7-16 skal prinsippene i §§ 7-10 til 7-15 brukes, men vilkårene må lempes. I praksis innebærer dette at man anvender prinsippene i tollverdiavtalen, der det overordnede mål er å komme frem til varens "virkelige" verdi.

Det er som utgangspunkt markedsverdien eller alminnelig omsetningsverdi i eksportlandet på innførselstidspunktet som skal legges til grunn for verdiberegningen. Listepriser og liknende kan være retningsgivende for verdifastsettelsen. Bruk av takst eller annen dokumentasjon som sannsynliggjør verdien vil også være relevante momenter ved verdivurderingen. Videresalgspris kan også være relevant.

Fastsettelsen må baseres på forutsetninger og faktorer som kan verifiseres. Dette innebærer at både importøren og tollmyndighetene skal ha mulighet til å vurdere grunnlaget for fastsettelsen. Det er viktig å være oppmerksom på § 7-16 annet ledd, hvor det er vist til flere eksempler på måter som ikke alene kan anvendes. Det er for eksempel ikke tillatt å fastsette tollverdien bare på bakgrunn av salgsprisen i Norge på varer som er produsert her.

Selv om § 7-16 legger opp til at de ulike alternativene i annet ledd isolert sett ikke kan legges til grunn som tollverdi, er det ikke noe i veien for at de ulike fragmenter kan brukes som momenter i en totalvurdering av hva tollverdien skal være ved fastsettelse etter § 7-16. Importøren har selvsagt rett til å få kjennskap til hva som er grunnlaget for verdifastsettelsen.

Forarbeider til tolloven § 7-16

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 69

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 § 8

Les mer:

Verdifastsettelse av trykksaker (rundskriv)

Tollverdi

§ 7-17 Poster som inngår i tollverdien i § 7-10

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-17](#)

[Tollforskriften §§ 7-17-1 til 7-17-4](#)

§ 7-17 omhandler elementer som på visse vilkår skal legges til prisen for varene i § 7-10 for å komme frem til transaksjonsverdien. Mens § 7-17 dreier seg om eventuelle tillegg til prisen, omhandler § 7-18 stort sett elementer som kan trekkes ut av prisen. Justeringene etter §§ 7-17 og 7-18 har som formål at varer av samme faktiske verdi får tilnærmet samme tollverdi, uavhengig av hvordan kjøpet av varene organiseres.

Elementene i § 7-17 har ulike betegnelser. Felles for alle er at det dreier seg om verdien av ytelser som har forbindelse med kjøpet av varene, og som kjøperen på en eller annen måte må yte vederlag for. Elementene kan deles inn i to kategorier. I den ene gruppen faller elementer som er nødvendige for produksjon og salg av varene (bokstav a til d). Den andre gruppen omfatter ytelser som har med transporten av varene å gjøre (bokstav e og f).

Tillegg skal baseres på objektive og målbare oppgaver, se § 7-17 annet ledd første punktum. Noen stor praktisk betydning har ikke denne delen av bestemmelsen, men det kan være aktuelt f.eks. hvis det ikke er avklart hvor mye royalty som skal betales. I slike tilfeller er ikke problemstillingen om det skal gjøres tillegg eller ikke, men at verdifastsettelsen må gjøres etter en annen metode enn § 7-10. Eventuelt kan fastsettelsen utsettes etter § 7-20.

§ 7-17 annet ledd setter en skranke for hva som skal legges til prisen. Tilleggene reguleres altså uttømmende i § 7-17. Det er mange ytelser som har slektskap med § 7-17-elementene, men som ikke skal legges til prisen.

Les mer om elementene som skal legges til:

- Provisjoner og meglersalær
- Emballasje og innpakning
- Kjøperbidrag (assists)
- Vederlag for immaterialrettigheter
- Utbytte ved videresalg
- Transport- og forsikringskostnader

Forarbeider til tolloven § 7-17

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 70

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 § 9

Provisjoner og meglersalær – tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-17](#)

[Tollforskriften § 7-17-1](#)

Provisjoner og meglersalær skal på visse vilkår legges til prisen for varene etter § 7-10 for å komme frem til tollverdien.

Provisjoner og meglersalær er vederlag for tjenester som vanligvis utføres av mellommenn. Mellommenn knytter kontakt mellom kjøper og selger, og kan opptre i ulike roller. De kan opptre enten på vegne av kjøperen (og da yte bistand ved innkjøpet), eller som en agent for selgeren

med sikte på å fremme salget av varene. Mellommannen kan også opptre på mer selvstendig basis, ved å opptre i en slags meglerrolle uten å ha blitt kontaktet på forhånd av en av partene i kjøpet.

Forutsetningen for at det skal være aktuelt å vurdere tillegg for provisjon etter § 7-17 er at mellommannen handler varene for fremmed regning. Handler han varene for egen regning anses han for å være selger av varene, og hans vederlag blir da prisen for varene. I et slikt tilfelle vil vederlaget inngå i tollverdien som prisen for varene etter § 7-10.

Handler mellommannen for fremmed regning, blir neste skritt å avklare om vederlaget anses som innkjøpsprovisjon. Bakgrunnen for at innkjøpsprovisjon er unntatt, er at dette er vederlag for arbeid som kjøperen vanligvis utfører selv, og som i et slikt tilfelle ikke vil inngå i prisen for varene. Salgsprovisjon vil motsatt være vederlag for arbeid som selgeren vanligvis utfører, og som han derfor vanligvis kalkulerer inn i prisen for varene.

Det sentrale spørsmålet er om mellommannen har handlet på vegne av kjøperen. Har han bistått kjøperen, er utgangspunktet at vederlaget er innkjøpsprovisjon. Handler han på vegne av selgeren eller seg selv, blir utgangspunktet det motsatte. Er rollen uklar, for eksempel at mellommannen har hatt en mer selvstendig meklerrolle, kan vederlaget vanskelig karakteriseres som innkjøpsprovisjon.

Emballasje og innpakkingskostnader – tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-17](#)

I de aller fleste tilfeller vil vederlaget for emballasjen være inkludert i varenes pris, og tillegg etter § 7-17 vil da ikke være aktuelt. Dersom kjøperen har forsynt selgeren med emballasjen, enten direkte eller indirekte (kjøpt og levert fra tredjemann), skal imidlertid verdien av emballasjen legges til.

Anses emballasjen og de innførte varer tollmessig som én vare (for eksempel øl på flasker), skal verdien av emballasjen legges til prisen for varene etter § 7-10 for å beregne tollverdien. Blir emballasjen ansett som selvstendig vare, må emballasjen behandles som selvstendig vare og tollverdifastsettes individuelt.

I likhet med kostnadene for emballasje er som regel også innpakking inkludert i varenes pris. Dette kan være selve arbeidet med innpakking og materialer som medgår. Tillegg etter § 7-17 kan likevel være aktuelt hvis en annen enn selgeren har utført og fakturerer kjøperen for innpakningen av varene.

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-17](#)

[Tollforskriften § 7-17-2](#)

Dersom kjøperen har bidratt med ytelser til varene som skal innføres, skal disse bidragene på visse vilkår legges til prisen for varene etter § 7-10 for å komme frem til tollverdien.

Kjøperbidrag kan leveres vederlagsfritt, til redusert vederlag eller fullt vederlag. Leveres ytelsene som et salg (dvs. fullt vederlag), vil selgeren kalkulere kostnadene inn i prisen han krever, og ytelsen skal derfor ikke legges til etter § 7-17. Tillegg etter § 7-17 er altså bare aktuelt der ytelsene leveres vederlagsfritt eller til redusert vederlag.

Varer som leveres som kjøperbidrag

Verdien av varer som leveres skal legges til prisen uansett hvor varene er produsert eller leveres fra. Varene kan deles inn i tre kategorier:

- varer som inngår i de innførte varene
- varer som er brukt i produksjonen av de innførte varene
- varer som er medgått i produksjonen av de innførte varene

Den første kategorien omfatter materialer (deler og lignende) som inkorporeres i varene, og som således er en del av varene som innføres. Eksempler kan være glidelås innmontert i klær. Den andre kategorien gjelder varer som blir benyttet under produksjonen, men som ikke inngår i varene. Typisk er støpeformer og verktøy som er nødvendige for produksjonen, og som produsenten måtte ha skaffet seg på annen måte. Siste kategori er materialer som medgår i produksjonen, dvs. at de blir forbrukt. Typisk gjelder dette væsker og lignende som fordamper eller forbrennes, men også avfall og skrap faller inn under denne kategorien.

Det er viktig å merke seg at varene som leveres som kjøperbidrag må være brukt i forbindelse med produksjonen eller salget av de varer som innføres. Innsatsmaterialer som ikke benyttes, skal ikke legges til. Disse vil evt. legges til ved innførsel av senere innførte varer.

Selve verdifastsettelsen av kjøperbidragene avhenger litt av omstendighetene. Har kjøperen kjøpt innsatsmaterialer fra tredjemann og sistnevnte har levert materialene direkte til selgeren, er det prisen som betales til tredjemann som skal legges til. Inngår frakt i denne prisen, skal den være med. Leveres varene EXW og kjøperen (importøren) selv bekoster frakten, skal frakten ikke legges til (§ 7-17 første ledd bokstav e omfatter bare frakt for de varer som innføres, ikke innsatsmaterialer). Har kjøperen selv produsert kjøperbidragene, skal verdien settes til selvkost (eksklusiv fortjeneste). Heller ikke her skal frakt til produsent legges til.

Tjenester som leveres som kjøperbidrag

Verdien av tjenester som leveres av kjøperen skal bare legges til såfremt tjenestene er utført andre steder enn i Norge.

Tjenestene det er snakk om er opplistet i selve bestemmelsen, og er typiske tjenester som utføres før selve produksjonsprosessen av varene igangsettes. Det kan nok i tillegg forekomme at slike tjenester ytes under produksjonen, mens avslutningen av produksjonsprosessen vil være et naturlig tidspunkt for når det ikke er aktuelt å legge til verdien av slike typer tjenester.

Verdsettelsen av tjenestene går etter de samme prinsipper som for varer levert fra kjøperen. Leveres tjenestene fra tredjemann, vil det være det kjøperen (importøren) betaler som skal legges til. Har kjøperen (importøren) produsert tjenesten selv, vil det være selvkost som skal legges til.

Fordeling av kjøperbidrag på de produserte varene

Verdien av varer og tjenester som kjøperen leverer må fordeles på (tilordnes) de varene som produseres. Er det snakk om levering av varer som faktisk inngår i eller medgår i produksjonen av de innførte varene, er det den faktiske andelen som skal legges til (dvs. hvor stor del av innsatsmaterialene som er "brukt"). Skrap og avfall behandles etter samme prinsipp, slik at verdien som er "forsvunnet" fordeles på varene selv om kanskje innsatsvaren i kvantitet er den samme som før bruken. Et eksempel her er salt som etter saltingen kasseres.

For varer som brukes (§ 7-17 første ledd bokstav b nr. 2) blir situasjonen en annen. Disse varene vil i utgangspunktet være intakt etter produksjonen, f.eks. støpeformer, klisjeer, mastertaper og lignende. Verdien av disse varene må fordeles på de varer som produseres.

Leverer kjøper en master som det lages 100 kopier av, må verdien av masteren fordeles på alle 100, selv om ikke alle innføres til Norge. Er det på innførselstidspunktet uklart hvor mange kopier som skal lages, kan en løsning være å fordele ut fra de tall som er kjent. Importøren vil da ha tatt med hele masterens verdi i tollverdien, og således "gjort seg ferdig med den".

For tjenester som leveres blir prinsippet for fordeling tilsvarende som for varer. Gjelder tjenesten en enkelt vare (eller et vareparti), tilordnes hele tjenestens verdi denne varen. Er det snakk om mer løpende tjenesteytelser som er vanskelig å knytte til produksjonen av enkelte varer, må det foretas en fordeling hvor de enkelte produkter tilordnes en forholdsmessig andel.

Vederlag for immaterielle rettigheter – tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-17](#)

[Tollforskriften § 7-17-3](#)

Innehavere av immaterielle rettigheter krever som regel et vederlag hvis andre ønsker å benytte rettighetene. Det kan være rett til et varemerke, et patent, et navn osv. Dette vederlaget kalles ofte royalty eller lisensgebyr, og skal i utgangspunktet legges til prisen for varene etter § 7-10 for å beregne tollverdien. Ofte er verdien av slike rettigheter inkludert i prisen for varene, men i noen tilfeller er det aktuelt å betale til en annen enn den som selger varene. Det er (verdien av) vederlaget som kjøperen må betale for rettigheten som evt skal legges til.

I tillegg til at vederlaget må være for en immateriell rettighet, er det flere vilkår som må være oppfylt for at vederlaget skal legges til prisen for varene. Vilkårene er kumulative, dvs. at alle må være oppfylt. Vederlaget må:

1. ikke være tatt med i prisen
2. være knyttet til varene
3. være en betingelse for salget

Vilkår 1 (ikke tatt med i prisen)

Dette vilkåret har liten praktisk betydning. Er vederlag for immaterielle rettigheter inkludert i prisen for varene, vil sjelden problemstillingen om å legge dem til aktualiseres.

Vilkår 2 (tilknytningsvilkåret)

Vederlaget må være knyttet til de varer som innføres. I dette ligger at det må være en sammenheng mellom betalingen for rettighetene og varene. Vederlag for immaterielle rettigheter skal legges til prisen for å skape nøytralitet mellom de tilfeller hvor vederlag for vare og immaterialrettighet kreves under ett, og de tilfeller hvor partene har innrettet seg slik at kravet om vederlag for vare og immaterialrettighet fremmes av to ulike personer, men likevel har en sammenheng. Ofte vil det være åpenbart at kravet om tilknytning er oppfylt, f.eks. når betaling av royalty utløses ved videresalg av de innførte varer.

Betaling for rettigheter kan også gjelde kjøperens virksomhet som sådan (dvs. at betalingen for rettigheten ikke har noe med de innførte varene å gjøre) eller andre varer (enn de innførte), og i slike tilfeller er ikke vilkåret om tilknytning oppfylt.

Ettersom vederlaget betales for en immateriell rettighet, kan man stille seg spørsmålet om hva rettigheten gjelder. Gjelder rettigheten for eksempel en patentert produksjonsprosess hos kjøper, gjelder ikke rettigheten de innførte varene.

Vilkår 3 (betingelsesvilkåret)

Betalingen av vederlaget for rettighetene må være en betingelse for salget av varene.

I noen tilfeller kan vilkåret avklares ved å stille spørsmålet om selgeren ville solgt varene uten at kjøperen betalte også for rettighetene til innehaveren av disse. Er svaret nei, er betingelsesvilkåret oppfylt.

I andre tilfeller er det ikke så enkelt å avgjøre om betingelsesvilkåret er oppfylt. Årsaken kan være at partene rett og slett ikke har regulert en slik situasjon i kontraktene seg i mellom. Som regel har kjøperen inngått separate kontrakter med selgeren og rettighetsinnehaver, og så lenge partene forholder seg til det avtalte, kommer ikke spørsmålet på spissen.

En problemstilling som må vurderes er at rettighetsinnehaveren ikke nødvendigvis har noen kontroll over selgeren av varene. Selv om et varemerke er beskyttet i Norge og i en del andre land, trenger det ikke være slik overalt. Produseres merkevarer i et land hvor lovgivningen ikke beskytter registrerte varemerker (eller myndighetene ikke håndhever loven) er det vanskelig for innehaveren av rettighetene til varemerket å hindre produksjonen. I en slik situasjon kan han vanskelig stille noe vilkår for selve salget, men derimot konsentrere seg om utnyttelsen i kjøperens land. Er han ikke i posisjon til å stille vilkår om betingelse for salget (eller at selgeren gjør det), er ikke betingelsesvilkåret oppfylt.

Er selgeren og rettighetsinnehaveren i samme konsern, er det sjelden noe behov for å kontraktfeste at selgeren ikke skal selge til kjøperen hvis sistnevnte ikke betaler royalty. Konsernets styring over de enkelte subjekter vil gjøre at salget kan stoppes, selv om det muligens ikke fremgår eksplisitt av kontraktene at royalty er en betingelse for salget. I § 7-17 første ledd bokstav c annet punktum er det lovfestet vederlaget skal legges til hvis det betales til en person som står i avhengighetsforhold til selgeren. Dette vil gjelde bl.a. i konsernforhold.

Avhengighetsvilkåret anses også oppfylt hvis selgeren produserer varer på lisens fra rettighetsinnehaveren. Dette fremgår av § 7-17-3 fjerde ledd. Bakgrunnen for regelen er at rettighetsinnehaverens mulighet til å si opp lisensavtalen i realiteten gjør at selgeren står i et avhengighetsforhold til innehaveren av rettigheten.

Utbytte ved videresalg – tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-17](#)

Dersom verdien av utbyttet av et videresalg tilfaller selgeren, skal dette legges til prisen for varene når tollverdien skal regnes ut. Denne bestemmelsen (§ 7-17 første ledd bokstav d) har liten praktisk betydning. Har selgeren satt som vilkår at han skal ha en viss andel av utbyttet av et videresalg, vil dette fort bli ansett som å være en del av prisen etter § 7-10. Prisen skal omfatte alle vederlag selgeren krever for varen.

Kommer man derimot til at en slik betingelse ikke anses som en del av prisen, kan bestemmelsen komme til anvendelse. Er omfanget av utbyttet ikke kjent (for eksempel fastsatt som prosentandel), kan det vanligvis ikke bli snakk om å fastsette tollverdien etter § 7-10. Dette følger av § 7-10 første ledd bokstav b og c og § 7-17 annet ledd.

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-17](#)

[Tollforskriften § 7-17-1](#)

Etter § 7-17 første ledd bokstav e og f skal transportrelaterte kostnader som påløper frem til innførselsstedet inngå i tollverdien. Forutsetningen for at de skal legges til er selvsagt at transportkostnader mv. ikke allerede inngår i prisen for varene.

Transportrelaterte kostnader gjelder for det første alle kostnader til lasting og håndtering av varene på det stedet hvor transporten startes opp. Dette vil typisk være innlasting i skip eller andre transportmidler, og annen håndtering av varene i denne forbindelse. Lagring av varene som ikke har med selve transporten å gjøre skal ikke legges til etter denne bestemmelsen (men slike elementer kan muligens inngå i prisen for varen etter § 7-10).

For det andre skal kostnader som vedrører selve transporten/frakten av varene inngå. Dette gjelder selve frakten, men også lossing, håndtering, lagring og lasting som har sammenheng med selve transporten av varene. Blir innlastingen forsinket og transporten dermed dyrere (demurrage), skal også dette inngå i tollverdien. "Demurrage" er betalingen for den liggetid som befrakter bruker utover den tillatte tid.

Kostnader til lossing på innførselsstedet skal ikke tas med. Heller ikke betaling for ventetid i forbindelse med lossingen skal tas med, såfremt denne påløper etter ankomsten til innførselsstedet.

Kostnader frem til innførselsstedet

Tollverdien skal bare omfatte de ovennevnte kostnader frem til innførselsstedet. Som innførselssted anses det første sted hvor varen faktisk kunne blitt losset, jf. § 7-17-4 første ledd. Det er ikke nok med en rent teoretisk mulighet; det må faktisk ha vært praktisk mulig under normale omstendigheter å losse varene. Varene trenger imidlertid ikke faktisk å ha blitt losset.

For varer som kommer med skip anses det første stedet skipet anløper som innførselsstedet. Det må være en reell mulighet for å losse varene, dvs. at skipet må ha lagt til kai og de nødvendige fasiliteter må være til stede. For varer med fly anses det første stedet flyet lander som innførselsstedet. Transporteres varene med jernbane er innførselsstedet det første sted toget stopper, forutsatt at varene kunne ha blitt losset der. For veitransport er det innpasseringsstedet ved grensen som anses som innførselsstedet.

Omfatter fraktkostnaden både transporten frem til innførselsstedet og videre inn i landet, skal kostnadene fordeles ut fra avstanden før og etter innførselsstedet. Blir annen fordeling sannsynliggjort, kan denne legges til grunn.

Faktiske fraktkostnader og alminnelig fraktrate

Det er som hovedregel de faktiske kostnadene vedrørende transport og forsikring som skal inngå i tollverdien. Hva som er den alminnelige fraktrate har som regel ikke betydning, det avgjørende er hva som faktisk blir krevet. Det finnes imidlertid en del unntak fra og presiseringer til ovennevnte hovedregel om at det er de faktiske kostnadene som skal inngå i tollverdien.

For varer som selv er transportmidler (bil, båt, fly) kan alminnelig fraktrate legges til grunn, og det samme er tilfelle dersom importøren frakter varene på sitt eget transportmiddel. Det siste fremgår av § 7-17-4 tredje ledd. [For import av personbiler som innføres på egne hjul fra visse områder har Tolletaten fastsatt "sjablonsatser" for frakt.](#)

Forsikringskostnader

Forsikringskostnader omfattes også av § 7-17 første ledd bokstav e. Dette gjelder transportrelatert forsikring frem til innførselsstedet. Evt. fordeling av forsikring før og etter innførselsstedet gjøres som for frakt.

§ 7-18 Poster som ikke inngår i tollverdien i § 7-10

Lov og forskrift

[Tollova § 7-18](#)

§ 7-18 omhandler hovedsakelig element som kan trekkes ut av prisen når tollverdien skal fastsettes etter metoden i § 7-10. Vilåret er at elementa kan atskilles fra prisen. I dette ligger at deklareranten må kunne avklare det økonomiske omfanget av elementa på en måte tollstyresmaktene kan akseptere.

Elementa som på visse vilkår kan trekkes ut er:

- Vederlag for arbeid som er utført i Norge på de innførte varene
- Transport og forsikringskostnader i Norge
- Toll og avgifter i Norge
- Renter
- Innkjøpsprovisjon
- Vederlag for retten til å reprodusere de innførte varene
- Avgifter i eksportlandet

Forarbeid til tollova § 7-18

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 71

Tidlegare avgjerder og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 §§ 2 og 9

Vederlag for konstruksjon, oppføring mv. - tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-18](#)

Hvis vederlag for konstruksjon, oppføring, montering, vedlikehold eller teknisk bistand vedrørende de innførte varene er inkludert i varenes pris, kan vederlaget holdes utenfor tollverdien som beregnes etter § 7-10.

Dette omfatter for eksempel monteringskostnader for industrielle anlegg, maskiner og utstyr. Opplistingen av begreper er ikke uttømmende, slik at også lignende arbeid kan omfattes.

Det er kostnader til arbeid som utføres på eller tilknyttet de innførte varer i Norge (og som er inkludert i prisen for varen) som kan trekkes ut av tollverdien. Det er ikke selve innførselstidspunktet som er avgjørende, men at arbeidet er utført i Norge. Arbeidet kan gjerne være utført før varene innføres, for eksempel at det støpes et fundament for en maskin.

Vederlag for transport eller forsikring i Norge – tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-18](#)

Vederlag for transport og forsikring i Norge, dvs. etter innførselsstedet, kan holdes utenfor tollverdien fastsatt etter § 7-10 selv om vederlaget inngår i prisen for varen.

Bestemmelsen kan ses i sammenheng med transportkostnadene til innførselsstedet som skal legges til etter § 7-17.

Toll og avgifter i Norge – tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-18](#)

Toll og avgifter i Norge som er inkludert i prisen for varene, kan trekkes ut ved beregning av tollverdi etter § 7-10.

For toll er dette i første rekke aktuelt når leveringsvilkår for varene er DDP (Delivered Duty Paid), også kalt tollfranko. Eventuell toll er da inkludert i prisen for varene, og må trekkes ut for å komme frem til beregningsgrunnlaget. Andre avgifter er mest aktuelt hvis prisen inkluderer norsk merverdiavgift. Dette kan være tilfelle i såkalte filialsaker, hvor prisen etter § 7-10 kan være den prisen den norske filialen fakturerer til sluttkunden i Norge.

Renter – tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-18](#)

På visse vilkår kan renter holdes utenfor beregning av tollverdi etter § 7-10.

Dette dreier seg om de tilfeller hvor partene i kjøpekontrakten har avtalt en finansieringsordning i kontrakten for varene. Kjøper har eksempelvis fått utsettelse med å betale kjøpesummen mot å betale renter til selgeren. Rentene er da ikke betaling for varene, men for kreditt. Vilkårene for at rentene kan trekkes ut er at kjøperen på oppfordring fra tollmyndighetene må kunne påvise at finansieringskostnaden i realiteten ikke innebærer betaling for varen, og at rentesatsen ikke overstiger det rentenivået som er vanlig for slike transaksjoner.

Problemstillingen har vært behandlet i rettspraksis, se under.

Rettspraksis mv.

- Borgarting lagmannsrett 26. juni 2003 (Kolberg Motors)

Innkjøpsprovisjon – tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-18](#)

Innkjøpsprovisjon som er pålagt kjøperen og inkludert i prisen kan trekkes ut ved fastsettelsen av tollverdien etter § 7-10. Dette kan være aktuelt i de sjeldne tilfellene hvor selgeren av varene også har tatt med innkjøpsprovisjon i prisen.

Hva som regnes som innkjøpsprovisjon er nærmere omtalt i § 7-17.

Vederlag for retten til å reprodusere innførte varer – tollverdi

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-18](#)

Dersom vederlag for retten til å reprodusere innførte varer i Norge er inkludert i prisen for varene, kan vederlaget trekkes ut ved beregning av tollverdi etter § 7-10.

Bakgrunnen for regelen er at vederlaget ikke er for de innførte varer, men for retten til å produsere andre varer.

Avgifter i eksportlandet – tollverdi

Avgifter pålagt varen i eksportlandet skal ikke omfattes av tollverdi fastsatt etter § 7-10, dersom kjøperen er eller vil bli fritatt for disse.

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-18](#)

Dette har størst betydning for merverdiavgift (VAT), men også andre avgifter omfattes. Begrunnelsen for bestemmelsen er at avgiften ikke er en del av prisen for varen, gitt at kjøperen ikke endelig skal belastes avgiften. Det er kjøperen som må sannsynliggjøre at varen er eller vil bli fritatt for avgiften.

Dersom kjøper ikke skal betale avgiften eller har krav på refusjon av denne i tilfeller hvor betaling for avgiften allerede er overført, vil avgiften ikke utgjøre en del av prisen for varen.

Dersom det i avtalen er oppstilt vilkår for at prisen ikke skal inkludere utenlandsk merverdiavgift, må vilkårene være oppfylt på fortollingstidspunktet for å få betydning for tollverdien.

Vurderingen som må gjøres blir etter dette en slags "totrinnsrakett": Først må det undersøkes om kjøperen har en rett (etter kjøpekontrakten) til å slippe å innbetale eller få refundert avgiften (trinn 1a), samt hvilke vilkår som er stilt for at han skal få sin rett (trinn 1b). Har han en slik rett, blir spørsmålet om vilkårene er oppfylt på fortollingstidspunktet (trinn 2). Dette må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, og det må fremtre som sannsynlig at kjøperen både har en rett som nevnt, og at nødvendige vilkår er oppfylt på fortollingstidspunktet.

Noen eksempler kan belyse dette:

Eksempel 1

A har kjøpt en bil i utlandet, og ved fortolling presenterer han en faktura med bilens pris pluss merverdiavgift. Han har fått kreditt hos selgeren, og skal betale innen to uker. Temaet ved fastsettelsen av tollverdien blir hva han skal betale for bilen. Skal han betale også merverdiavgiften? Dette blir en konkret vurdering av avtalen mellom kjøper og selger. Hvis han slipper å betale merverdiavgiften når bilen er fortollet inn i Norge (og kjøperen har fått dokumentasjon for det), vil kjøpekontrakten gi ham en rett (på visse vilkår) til å slippe å betale den utenlandske merverdiavgiften. Avgjørende for fastsettelsen av tollverdien blir da om han på fortollingstidspunktet oppfylder vilkårene. Er vilkåret at bilen er fortollet inn i Norge må det anses å være oppfylt når fortolling påbegynnes – man bør unngå å vente til bilen er fortollet og så omberegne.

Eksempel 2

A har kjøpt en bil i utlandet, og ved fortolling presenterer han en faktura med bilens pris pluss merverdiavgift. Han har allerede betalt hele beløpet, men sier at han vil få refundert merverdiavgiften. Temaet ved fastsettelsen av tollverdien blir også her hva han (til slutt) skal betale for bilen. Skal han betale også merverdiavgiften? Dette blir en konkret vurdering av avtalen mellom kjøper og selger. Hvis han (til syvende og sist) slipper å betale merverdiavgiften når bilen er fortollet inn i Norge (og kjøperen har fått dokumentasjon for det), vil kjøpekontrakten gi ham en rett (på visse vilkår) til å få refundert den utenlandske merverdiavgiften. Avgjørende for fastsettelsen av tollverdien blir også her om han på fortollingstidspunktet oppfylder vilkårene. I så fall kan avgiften holdes utenfor tollverdien.

Det vil selvsagt forekomme at tollmyndighetene på fortollingstidspunktet ikke finner det sannsynliggjort at kjøperen har en rett til å slippe og betale den utenlandske merverdiavgiften, eller at det er uklart om han faktisk fyller vilkårene. Et eksempel på en slik situasjon er der kjøperen allerede har returnert attesterte utenlandske eksportdokumenter til selgeren, eller at det ikke fremgår klart av kjøpekontrakten at han har rett til å kjøpe varen uten merverdiavgift. Ved fastsettelsen av tollverdien må da merverdiavgiften inkluderes.

Får kjøperen i slike tilfeller i ettertid refundert den utenlandske merverdiavgiften fra selgeren, indikerer dette sterkt at han hadde en rett til å kjøpe varen uten merverdiavgift. Kjøperen har da faktisk betalt prisen uten merverdiavgift, og i utgangspunktet vil dette danne grunnlaget for omberegning og refusjon.

§ 7-19 Omregningskurs

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-19](#)

[Tollforskriften § 7-19-1](#)

Tolloven § 7-19 regulerer hva man skal gjøre i de tilfeller det er nødvendig å omregne utenlandsk valuta til norske kroner. Det er det forhold at kjøpekontrakten er inngått i utenlandsk valuta som nødvendiggjør omregning. Hva kjøperen har betalt i norske kroner er ikke relevant.

Når det ved fastsettelse av tollverdien er nødvendig å regne om utenlandsk valuta til norske kroner, skal omregningen skje ved bruk av de kursene som Tolletaten offentliggjør. Skulle avtalt oppgjør være i en valuta som ikke finnes på Tolletatens kurslister, kan oppgave over kursene for denne dagen innhentes i Norges Bank eller annen valutabank.

Ved omregning skal kursen på tidspunktet for fastsettelse av tollsats etter § 1-7 anvendes. Dette innebærer at det i utgangspunktet er kursen på det tidspunkt en fullstendig utfylt deklarasjon er mottatt av tollmyndighetene som skal legges til grunn. For andre tilfeller følges samme regler som i § 1-7.

Omregningskursene finner du her:

- [Omregningskurser](#)

Forarbeider til tolloven § 7-19

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 72

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 § 10

§ 7-20 Utsatt endelig verdifastsettelse

Lov og forskrift

[Tolloven § 7-20](#)

[Tollforskriften § 7-20-1](#)

§ 7-20 første ledd hjemler at tollmyndighetene i særlige tilfeller kan utsette fastsettelsen av tollverdien, eller tillate at en del av tollverdien deklarerer i ettertid. Dette kan for eksempel være aktuelt i tilfeller hvor det er vanskelig å fastsette vederlaget for immaterielle ytelser på fortollingstidspunktet.

Det fremkommer av § 7-20 annet ledd at dersom fastsettelsen av tollverdien utsettes, skal importøren kunne få utlevert varene fra tollmyndighetene, dersom han stiller tilstrekkelig sikkerhet for toll og avgifter.

Forarbeider til tolloven § 7-20

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 72

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 8

St. prp. nr. 1 (1994-1995)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

St. prp. nr. 1 (1980-1981)

St. prp. nr. 25 (1979-1980)

Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 § 12

8 Preferansetoll

§ 8-1 Preferansetoll

Preferansetoll innebærer at de vanlige tollsatsene enten faller bort, blir redusert eller justert fordi varen som fortolles har opprinnelse i et bestemt land eller område. Denne særbehandlingen bygger på avtaler mellom Norge og andre land.

Lov og forskrift

[Tolloven § 8-1](#)

Preferansetollbehandling kan ha betydning både for den som eksporterer varer og den som importerer varer. En eksportør kan være interessert i å få utstedt opprinnelsebevis for varene som eksporteres, slik at mottakeren i utlandet skal kunne få preferansetollbehandling hos sitt lands tollmyndigheter. For en importør har spørsmålet om preferansetoll og opprinnelsesstatus for de importerte varene direkte betydning for hvor mye vedkommende skal betale i toll.

Preferansetollbehandling har ikke betydning for beregning av andre avgifter enn toll.

Ulike typer preferansetoll

Det er to hovedkategorier av avtaler mellom Norge og andre land om preferansetoll:

- Frihandelsavtaler, der landene gjensidig gir hverandre lettelse i tollsatsene. Mange av Norges frihandelsavtaler er inngått sammen med de andre EFTA-landene, og den mest kjente er EØS-avtalen. Norge har imidlertid også frihandelsavtaler med en rekke andre land, se § 8-2.
- Tollnedsettelse for utviklingsland, det såkalte GSP-systemet (Generalized System of Preference). Systemet er ensidige lettelse fra Norge som gjelder varer fra bestemte land, se § 8-3.

Hovedvilkår for preferansetollbehandling

Det er to vilkår for å oppnå preferansetoll:

- Varen må ha opprinnelse i samsvar med avtalen, dvs. være produsert og/eller bearbeidet på riktig sted og på riktig måte. Beskrivelse av reglene om dette finner du i § 8-4.
- Det må foreligge et gyldig opprinnelsesbevis, dvs. et dokument som viser varens opprinnelse. I de fleste tilfellene utstedes dette av produsenten, men det kan også være krav til at tollmyndighetene i avsenderlandet attesterer opprinnelsesbeviset, eventuelt også verifiserer at beviset gir uttrykk for riktig opprinnelse i etterkant. Beskrivelse av reglene om opprinnelsesbevis finner du i § 8-4 (utførsel) og § 8-5 (innførsel).

Forarbeider til tolloven § 8-1

Ot.prp.nr.58 (2006-2007) side 74

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2

St. prp. nr. 1 (en rekke år der nye avtaler har kommet til)

St. prp. nr. 59 (1994-95)

St. prp. nr. 3 (1994-95)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

§ 8-2 Frihandelsavtaler, preferansetoll

Lov og forskrift

[Tolloven § 8-2](#)

[Tollforskriften § 8-2-1](#)

Norge har inngått en rekke frihandelsavtaler med andre land, der landene gjensidig (bl.a.) gir hverandre lettelser i tollsatsene.

Som medlem av EFTA er Norge bundet av disse frihandelsavtalene.

- [Oversikt over Norges frihandelsavtaler](#)

Forarbeider til § 8-2

Ot.prp.nr.58 (2006-2007) side 74

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2

St. prp. nr. 1 (en rekke år der nye avtaler har kommet til)

St. prp. nr. 3 (1994-95)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

§ 8-3 Varer fra u-land (GSP), preferansetoll

Den som innfører varer fra en del utviklingsland, kan på visse vilkår få fritak eller nedsettelse av toll på varene. Dette fordi Norge har innrømmet ensidige lettelser i de ordinære tollsatsene gjennom det FN-initierte programmet GSP (Generalized System of Preference) for å hjelpe utviklingslandene.

Lov og forskrift

[Tolloven § 8-3](#)

[Tollforskriften § 8-3-1](#)

Forskrift om fordeling av tollkvoter

Forskrift om GSP ved import fra u-land

Hvilke land som er omfattet av ordningen fremgår av vedlegg til § 8-3-1. Landene på listen er delt i to kategorier:

- minst utviklede land (MUL-land) og lavinntekstland med befolkning under 75 millioner
- ordinære GSP-land

Varer fra de den første kategorien av land er tollfrie.

Varer fra den siste kategorien av land har ulike tollnedsettelse for konkrete kategorier av varer. De reduserte tollsatsene for disse varene fremgår av tolltariffen. For enkelte landbruksvarer er det tollfritak for en samlet mengde varer per år (se forskrift om fordeling av tollkvoter).

For at varer fra GSP-land skal nyte godt av tollfritak eller tollnedsettelse i Norge, må varene være ledsaget av et opprinnelsesbevis, se § 8-5.

Forarbeider til tolloven § 8-3

Ot.prp.nr.58 (2006-2007) s.74

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2

St. prp. Nr. 1 (en rekke år fra 1969)

§ 8-4 Opprinnelsesregler preferansetoll

Tolloven § 8-4 regulerer spørsmål om opprinnelse ved utførsel av varer fra Norge.

Lov og forskrift

[Tolloven § 8-4](#)

[Tollforskriften §§ 8-4-1 til 8-4-7](#), [8-4-30 til 8-4-43](#) og [8-4-50 til 8-4-51](#)

Bestemmelsene får betydning for tollbehandling i utlandet av varer fra norske eksportører. En importør i et annet land kan få lettelser i plikten til å betale toll (preferansetollbehandling) fordi varene har opprinnelsesstatus. Et grunnvilkår for preferansetollbehandling er imidlertid at eksportøren eller eksportlandets myndigheter har utstedt et opprinnelsesbevis, og det er vilkårene for dette som reguleres i § 8-4.

Det er særlig bestemmelsene med bakgrunn i Norges frihandelsavtaler (f.eks. EØS-avtalen) som får betydning for norske eksportører, men i enkelte tilfeller kan også opprinnelse ha betydning ved gjenutførsel av GSP-varer til u-land eller EU/Sveits.

Vilkårene for å oppnå opprinnelsesstatus vil for øvrig være tilsvarende i land som norske foretak importerer fra, men dette reguleres av § 8-5.

Opprinnelse ved utførsel -- frihandelsavtaler

Den som utfører varer fra Norge er interessert i at mottakeren i utlandet skal betale minst mulig toll. Norge har inngått en rekke frihandelsavtaler med andre land, som gjør at varer som utføres til disse landene blir gunstigere tollmessig behandlet enn de ellers ville blitt. Hvilke land dette gjelder framgår av § 8-2.

For at varen skal få den gunstige behandlingen, må den som utfører varen oppfylle disse kravene:

- varen må være en opprinnelsesvare
- opprinnelsen må være dokumentert
- varen må være sendt direkte mellom opprinnelseslandet og innførselslandet

Hva er en opprinnelsesvare i henhold til frihandelsavtalene?

En vare er en opprinnelsesvare i henhold til en frihandelsavtale dersom den er fremstilt fullt ut i et av landene som har inngått avtalen.

I en del tilfeller er en ferdig vare fremstilt av råvarer fra ulike land, og selve produksjonsprosessen kan også ha foregått på flere steder. Varen er likevel en

opprinnelsesvare dersom alle landene som er involvert i produksjonen er del av avtalen. Dette kalles kumulasjon, og er nærmere beskrevet i frihandelsavtalenes opprinnelsesregler.

I andre tilfeller kan råvarene komme fra land som ikke er en del av avtalen (tredjeland). Den ferdige varen er likevel en opprinnelsesvare dersom den har vært bearbeidet i tilstrekkelig grad i ett eller flere land som er del av avtalen. Det fins en konkret liste over hvilken bearbeiding som skal til for å oppnå opprinnelse i hver frihandelsavtale, og disse prosesslistene er gjennomført i norsk rett i § 8-4-1.

Det motsatte kan også være tilfelle, dvs. at råvarer/innsatsmaterialer kommer fra land som er del av avtalen, men at disse varene har blitt bearbeidet i et tredjeland. Her vil den ferdige varen bare være en opprinnelsesvare dersom bearbeidingen i tredjeland ikke overstiger visse grenser. Grensene, som også kalles "toleranseregelen" er nærmere beskrevet i frihandelsavtalenes opprinnelsesregler.

En særlig problemstilling oppstår for norske foretak som behandler både varer med opprinnelsesstatus og varer uten slik status. Hovedregelen er at varene skal lagres fysisk adskilt med tanke på kontroll, men etter søknad kan tollmyndighetene gi tillatelse til såkalt "bokføringsmessig adskillelse". Dette reguleres i tollforskriften § 8-4-2 og i frihandelsavtalenes opprinnelsesregler.

Dokumentasjon av opprinnelse ved utførsel - frihandelsavtaler

For at varen skal oppnå preferansetollbehandling er det et vilkår at opprinnelsen er dokumentert.

Dette skjer i utgangspunktet ved at selgeren søker tollmyndighetene om et opprinnelsesbevis for hver utførsel. Skjemaet som brukes i den forbindelse kalles varesertifikat EUR.1 eller en kan benytte en opprinnelseserklæring.

I mange tilfeller kan selgeren benytte en opprinnelseserklæring for opprinnelsesvarer, som påføres fakturaen som sendes til mottakeren i utlandet. Varesertifikat EUR.1 er i slike tilfeller ikke nødvendig.

Eksportøren kan søke tollmyndighetene på forhånd om å bli sertifisert til å bruke opprinnelseserklæringer for alle varesendinger (godkjent eksportør). Framgangsmåten og vilkårene for å oppnå en slik tillatelse er beskrevet i tollforskriften § 8-4-4. [Se også veileder om godkjente eksportører.](#)

Opprinnelse ved gjenutførsel av GSP-varer

I enkelte tilfeller kan det være aktuelt å gjenutføre varer med dokumentert GSP-opprinnelse. Dersom denne gjenutførselen skjer til EU eller Sveits, og varen bare midlertidig har vært i Norge, skal eksportøren være registrert i REX-systemet. Eksportøren utsteder da en erstatningsopprinnelseserklæring selv. Dette reguleres av tollforskriften § 8-4-42.

Et litt annet tilfelle har vi der en vare som har norsk opprinnelse blir utført til et GSP-land, men etter bearbeiding skal gjeninnføres til Norge eller utføres til EU eller Sveits. I slike tilfeller kan

det være aktuelt å utstede et opprinnelsesbevis (for norsk opprinnelse) til importøren i GSP-landet. De samme vilkårene for opprinnelse som ved frihandelsavtalene (se over) vil da gjelde.

Kvoteregulert preferansetoll

De fleste tollkvoter innenfor frihandelsavtalene og GSP fordeles av Landbruksdirektoratet etter § 9-4.

Tollmyndighetene fordeler imidlertid enkelte kvoter innenfor GSP-systemet og frihandelsavtalene etter et "først til mølla"-prinsipp. Deklarering til tollmyndighetene i datasystemet TVINN innebærer i disse tilfellene også en søknad om tollfri kvote, og datasystemet automatisk fordeler kvoten til de som deklarerer først. Per i dag gjelder dette:

- kvote på 2700 tonn storfekjøtt fra Namibia/Botswana
- kvote på 500 tonn storfekjøtt fra Eswatini (tidl. Swaziland)
- kvote på 500 tonn storfekjøtt fra alle GSP-land
- kvote på 400 tonn kjøtt fra sau og lam fra Botswana, Namibia eller Eswatini
- div. potteplanter, plen på rull mv. fra EU, se § 8-4-50

Forarbeider til tolloven § 8-4

Ot.prp.nr.58 (2006-2007) side 75

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2

St. prp. nr. 1 (en rekke år)

St. prp. nr. 59 (1994-95)

St. prp. nr. 3 (1994-95)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Forskrift om preferensielle opprinnelsesregler 13. des. 2004 nr. 1702

Forskrift om opprinnelse ved bruk av GSP-systemet 20. feb. 1998 nr. 158

§ 8-5 Krav om preferansetoll og dokumentasjon av opprinnelse

Lov og forskrift

[Tolloven § 8-5](#)

Regler om en vares opprinnelse har betydning for hvor mye en norsk importør må betale i toll for varene som vedkommende importerer. Importøren kan på visse vilkår få tollfrihet eller tollnedsettelse sammenlignet med de ordinære tollsatsene (preferansetollbehandling) fordi varene har opprinnelse et bestemt sted.

Preferansetollbehandling på grunn av opprinnelse kan ha bakgrunn i:

- frihandelsavtale
- at varen kommer fra et u-land

Preferansetollbehandling ved innførsel - frihandelsavtalene

Norge har inngått frihandelsavtaler med en rekke land, herunder bl.a. EØS-avtalen med EU og de andre EFTA-landene. Varer som innføres til Norge fra disse landene kan få preferansetollbehandling.

For å få slike lettelser må varene være opprinnelsesvarer, og mottakeren i Norge må dokumentere dette overfor tollmyndighetene i form av et opprinnelsesbevis, som legges fram i forbindelse med tolldokumenteringen av varen. Her er det nærmere regler i §§ 8-5-1 til 8-5-5.

Opprinnelsesbevisene kan være varesertifikatet EUR.1/EUR-MED, eller en opprinnelseserklæring (leverandørerklæring) dersom avsender i utlandet er autorisert til selv å attestere på at varene er opprinnelsesvarer. Avsenderen kan uansett bruke en opprinnelseserklæring dersom varene har en verdi under 65 000 kr.

Tollmyndighetene kan foreta kontroll av opprinnelsesbevisene i avsenderlandet.

Preferansetollbehandling ved innførsel - GSP

Varer som har opprinnelse i et utviklingsland som står på lista over GSP-land (se § 8-3), kan få tollfritak eller tollnedsettelse ved innførsel til Norge. Også her må mottakeren i Norge dokumentere opprinnelsen overfor tollmyndighetene ved å legge fram et opprinnelsesbevis i forbindelse med tolldokumenteringen av varen. Her er det nærmere regler i §§ 8-5-10 til 8-5-13.

Tollmyndighetene kan foreta kontroll av opprinnelsesbevisene i avsenderlandet.

Forarbeider til tolloven § 8-5

Ot.prp.nr.58 (2006-2007) s. 75

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 2

St. prp. nr 1 (en rekke år)

St. prp. nr. 59 (1994-1995)

St. prp. nr. 3 (1994-1995)

St. prp. nr. 65 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Forskrift om preferensielle opprinnelsesregler 13. des. 2004 nr. 1702

Forskrift om opprinnelse ved bruk av GSP-systemet 20. feb. 1998 nr. 158

§ 8-6 Ikke-preferensielle opprinnelsesregler

Lov og forskrift

[Tolloven § 8-6](#)

[Tollforskriften §§ 8-6-1 til 8-6-15](#)

I § 8-6 finner vi regler om ikke-preferensiell opprinnelse. Dette er opprinnelsesstatus med betydning for andre spørsmål enn tollsatser (som er regulert av de andre bestemmelsene i lovens kapittel 8).

Ikke-preferensiell opprinnelse kan blant annet ha betydning for anvendelse av handelstiltak, opprinnelsesmerking, offentlige innkjøp og handelsstatistikk.

Forarbeider til tolloven § 8-6

Ot.prp.nr. 58 (2006-2007) side 75

9 Tollnedsettelse i budsjettåret

§ 9-1 Nedsettelse av tollsats på landbruksvarer

Lov og forskrift

[Tolloven § 9-1](#)

Det er til dels høye tollsatser ved innførsel av landbruksvarer til Norge, for å beskytte norsk landbruk. Disse tollsatsene kan imidlertid settes ned for å legge til rette for innførsel av landbruksvarer som supplement til norsk produksjon, eller for å oppfylle Norges internasjonale forpliktelser i henhold til ulike frihandelsavtaler.

De nærmere vilkår for tollnedsettelse finner du i:

- § 9-2 (generelle tollnedsettelse)
- § 9-3 (individuelle tollnedsettelse)
- § 9-4 (auksjon av tollkvoteandeler)

Forarbeider til tolloven § 9-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 79

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

§ 9-2 Generelle tollnedsettelse på landbruksprodukter

Lov og forskrift

[Tolloven § 9-2](#)

Forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer

Forskrift om omregningsfaktorer for råvarer

Det er til dels høye tollsatser ved innførsel av landbruksvarer til Norge, for å beskytte norsk landbruk. Landbruksdirektoratet kan likevel sette ned den tollsatsen Stortinget har vedtatt for

bestemte varetyper i en gitt periode. Dette gjøres blant annet for å møte forbrukernes og næringsmiddelindustriens behov for varer i perioder da den norske produksjonen er lavere enn ellers.

Generelle tollnedsettelse gjelder særlig jordbruksvarer med avtalefestet målpris. Det dreier seg i all hovedsak om råvarer. Det er ikke nødvendig å søke særskilt for å få denne typen tollnedsettelse, og nedsettelsene er heller ikke begrenset til bestemte kvanta.

Regelverket om generelle tollnedsettelse står i [forskrift om administrative tollnedsettelse](#), hovedsaklig i §§ 6 til 9 med tilhørende vedlegg. I tillegg er det bl.a. en bestemmelse i forskriftens § 21 om korn, mel og kraftfôr, og i tilknytning til denne bestemmelsen er det gitt en egen [forskrift om omregningsfaktorer](#).

Informasjon om hvilke generelle tollnedsettelse som er gitt i medhold av bestemmelsene finnes på nettsidene til [Landbruksdirektoratet](#). De enkelte nedsettelsene vil også fremgå av den elektroniske versjonen av [tolltariffen](#).

For individuelle tollnedsettelse, se §§ 9-3 og 9-4.

Forarbeider til tolloven § 9-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 80

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

§ 9-3 Individuelle tollnedsettelse på landbruksvarer etter søknad

Lov og forskrift

[Tolloven § 9-3](#)

Forskrift om adm. tollnedsettelse

Forskrift om toll ved import av landbruksvarer

Forskrift om omregningsfaktorer for råvarer

Forskrift om fordeling av landbrukstollkvoter

Forskrift om tollnedsettelse for landbruksvarer

Det er til dels høye tollsatser ved innførsel av landbruksvarer til Norge, for å beskytte norsk landbruk. Landbruksdirektoratet forvalter flere regelverk som gjør det mulig for en importør å søke om nedsettelse av tollsatsene på landbruksvarer.

Tollnedsettelse vil kunne skje ut fra vilkår som er fastsatt i forskriftene, og ved evt. innvilgelse vil det bli utstedt en såkalt Tillatelse til Nedsatt Tollsats (TNT). Denne tillatelsen er tidsbegrenset, og i en del tilfeller også begrenset til en bestemt mengde.

Tollnedsettelse for industrielt bearbeidede landbruksvarer gis som Tillatelse til nedsatt tollsats for industrielt bearbeidede landbruksvarer (RÅK-varer). Her er poenget at det fastsettes en egen råvaretoll etter at opplysninger om det prosentvise innholdet av råvarer i den bearbeidede varen er deklarerert til Landbruksdirektoratet.

For en del varetyper er det kvoter for hvor mye varer som samlet sett kan få tollnedsettelse i løpet av en periode. Mange av tollkvotene har bakgrunn i Norges frihandelsavtaler (f.eks. EØS-avtalen). Andre tollkvoter har som formål å legge til rette for norsk næringsliv. Dette gjelder f.eks. bær, saft o.l. til konserverindustrien, og her kalles tollnedsettelses-formularet ITT.

Fordeling av tollkvotene skjer etter forskjellige kriterier, og vi viser her til [forskrift om fordeling av tollkvoter](#). I en del tilfeller blir kvotene fordelt ved auksjon, se § 9-4.

For å få tollnedsettelse etter bestemmelsene er det i utgangspunktet et vilkår at importøren har fått tillatelse til tollnedsettelse fra Landbruksdirektoratet før innførsel skal finne sted. Det kan likevel søkes om tollnedsettelse med tilbakevirkende kraft. Landbruksdirektoratet har lagt ut veileder for hvordan man søker om tollnedsettelse før innførsel, og hvordan man søker om tollnedsettelse med tilbakevirkende kraft. Veilederen gjelder RÅK-varer, men praksisen er lik for basis-varer.

- [Veiledning for innførsel av RÅK-varer](#)

Bestemmelsene som er omtalt over er en uttømmende regulering av tollfritak for landbruksvarer. Tolloven § 9-3 åpner ikke for dispensasjon fra eller nedsettelse av toll på landbruksvarer på et mer fritt grunnlag. Her er det en viss forskjell på landbruksvarene og industrivarene, se § 9-5.

Forarbeider til tolloven § 9-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 81

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

§ 9-4 Tollkvoteandeler for landbruksvarer ved auksjon mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 9-4](#)

Forskrift om fordeling av landbrukstollkvoter

Det er til dels høye tollsatser ved innførsel av landbruksvarer til Norge, for å beskytte norsk landbruk. Landbruksdirektoratet forvalter flere ulike ordninger der det er mulig å søke om nedsettelse av disse tollsatsene, og mange av disse ordningene er begrenset til en viss felles kvote for alle innførsler av den aktuelle varetypen i en periode. Dette er regulert i § 9-3.

En del av tollkvotene fordeles ved auksjon, og slik fordeling reguleres av § 9-4 og [forskrift om fordeling av tollkvoter](#). Selve auksjonen foregår elektronisk på nettsidene til Landbruksdirektoratet, der importører som ønsker å delta i auksjonen må registrere seg på forhånd.

Nærmere detaljer om hvilke kvoter som auksjonerer ut til en hver tid finnes på hjemmesidene til [Landbruksdirektoratet](#).

Tollmyndighetene fordeler enkelte kvoter innenfor GSP-systemet og frihandelsavtalene etter et "først til mølla"-prinsipp (med hjemmel i § 8-4). Deklarering til tollmyndighetene i datasystemet TVINN innebærer i disse tilfellene også en søknad om tollfri kvote, og datasystemet fordeler automatisk kvoten til de som deklarerer først. Per i dag gjelder dette:

- kvote på 2700 tonn storfekjøtt fra Namibia/Botswana
- kvote på 500 tonn storfekjøtt fra Eswatini
- kvote på 500 tonn storfekjøtt fra alle GSP-land
- kvote på 400 tonn kjøtt fra sau og lam fra Botswana, Namibia og Eswatini
- div. potteplanter, plen på rull mv. fra EU, se § 8-4-50

Forarbeider til tolloven § 9-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 81

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 5

§ 9-5 Nedsettelse av toll

Lov og forskrift

[Tolloven § 9-5](#)

Tollmyndighetene kan i enkelttilfeller sette ned tollsatsen eller frita fullstendig for toll. Vilkårene for individuell tollnedsettelse er at det har oppstått et enkelttilfelle eller en situasjon som ikke var overveid da Stortinget fastsatte tollsatsen. I tillegg må anvendelsen av tollsatsen i det enkelte

tilfellet få en utilsiktet og klart urimelig virkning. Dette er en generalfullmakt til å dispensere fra toll i særlige tilfeller.

Vilkårene som er nevnt over er i praksis tolket svært strengt. Det er derfor sjelden aktuelt å sette ned tollsatsen eller frita for toll etter denne bestemmelsen.

10 Handelstiltak

§ 10-1 Handelstiltak mot dumping

Lov og forskrift

[Tolloven § 10-1](#)

Kapittel 10 inneholder bestemmelser om iverksetting av handelstiltak for å beskytte det norske markedet mot ulike former for urettferdig konkurranse fra utlandet. Handelstiltak er folkerettslig regulert av bl.a. flere WTO-avtaler, og de norske reglene bygger på disse avtalene.

§ 10-1 regulerer handelstiltak mot dumping (antidumpingtoll). Det kan også iverksettes andre tiltak enn økt toll.

Se § 10-2 for definisjon av dumping.

Det finnes bestemmelser om undersøkelser, opplysningsplikt og saksbehandling i §§ 12-5 og 12-6.

Forarbeider til tolloven § 10-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 85

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 3

St.prp. nr 1 (1995-1996)

§ 10-2 Definisjon av dumping

Kapittel 10 inneholder bestemmelser om iverksetting av handelstiltak for å beskytte det norske markedet mot ulike former for urettferdig konkurranse fra utlandet. Handelstiltak er folkerettslig regulert av bl.a. flere WTO-avtaler, og de norske reglene bygger på disse avtalene.

Lov og forskrift

[Tolloven § 10-2](#)

Tolloven § 10-2 definerer dumping. Med dumping menes innførsel av vare:

- til en pris som er lavere enn den under vanlige handelsforhold sammenlignbare pris ved salg av tilsvarende vare bestemt til forbruk i vedkommende eksportland.
- hvis slik hjemmemarkedspris i eksportlandet ikke foreligger, til en pris som enten
 - er lavere enn den under vanlige handelsforhold høyeste sammenlignbare eksportpris for tilsvarende vare som utføres til noe annet land, eller
 - er lavere enn hva det koster å fremstille varen i opprinnelseslandet med et rimelig tillegg for administrasjons- og salgskostnader og generelle kostnader samt fortjeneste.

Ved sammenligning av prisene skal det tas hensyn til ulikheter i salgs- og leveringsvilkår, transportkostnader, beskatning og andre forhold av betydning for sammenligningen.

Definisjonen i bestemmelsen kan fravikes dersom antidumpingtiltaket iverksettes innenfor folkerettslige rammer som åpner for dette.

Det finnes bestemmelser om undersøkelser, opplysningsplikt og saksbehandling i §§ 12-5 til 12-6.

Forarbeider til tolloven § 10-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 86

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 3

St.prp. nr 1 (1995-1996)

§ 10-3 Handelstiltak mot subsidier

Lov og forskrift

[Tolloven § 10-3](#)

Kapittel 10 inneholder bestemmelser om iverksetting av handelstiltak for å beskytte det norske markedet mot ulike former for urettferdig konkurranse fra utlandet. Dette gjøres for å beskytte norsk næringsliv. Handelstiltak er folkerettslig regulert av bl.a. flere WTO-avtaler, og de norske reglene bygger på disse avtalene.

§ 10-3 regulerer handelstiltak mot subsidier (utjevningstoll). Det kan også iverksettes andre tiltak enn økt toll.

Se § 10-4 for definisjonen av subsidier.

Det finnes bestemmelser om undersøkelser, opplysningsplikt og saksbehandling i §§ 12-5 og 12-7.

Forarbeider til tolloven § 10-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 86

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 3

St.prp. nr 1 (1995-1996)

§ 10-4 Definisjon av subsidier

Kapittel 10 inneholder bestemmelser om iverksetting av handelstiltak for å beskytte det norske markedet mot ulike former for urettferdig konkurranse fra utlandet. Dette gjøres for å beskytte norsk næringsliv. Handelstiltak er folkerettslig regulert av bl.a. flere WTO-avtaler, og de norske reglene bygger på disse avtalene.

Lov og forskrift

[Tolloven § 10-4](#)

§ 10-4 definerer subsidier.

Med subsidier menes økonomiske bidrag fra offentlig myndighet når det gis en fordel ved at:

- det offentliges praksis innebærer direkte pengeoverføringer (gave, lån, kapitaltilførsel mv.), eller potensielle direkte overføringer av penger eller forpliktelser (lånegarantier mv.),
- offentlige krav som ellers er forfalt, frafalles eller ikke innkreves,
- det offentlige leverer varer eller yter tjenester ut over generell infrastruktur, eller kjøper varer,
- det offentlige foretar innbetalinger til en finansieringsordning, eller overlater til, eller pålegger, en privat aktør en eller flere oppgaver som vanligvis hører under det offentlige, og dette uten reell grunn avviker fra den praksis det offentlige vanligvis følger,
- det gis en eller annen form for inntekts- eller prisstøtte som direkte eller indirekte bevirker økningen i eksporten av en vare.

Definisjonen av subsidier kan fravikes såfremt utjevningstiltaket iverksettes innenfor folkerettslige rammer som åpner for dette.

Det finnes bestemmelser om undersøkelser, opplysningsplikt og saksbehandling i §§ 12-5 og 12-7.

Forarbeider til tolloven § 10-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 86

Tolltariffens innledende bestemmelser § 3

St.prp. nr 1 (1995-1996)

§ 10-5 Beskyttelsestiltak og mottiltak

Lov og forskrift

Tolloven § 10-5

Kapittel 10 inneholder bestemmelser om iverksetting av handelstiltak for å beskytte det norske markedet mot ulike former for urettferdig konkurranse fra utlandet. Dette gjøres for å beskytte norsk næringsliv. Handelstiltak er folkerettslig regulert av bl.a. flere WTO-avtaler, og de norske reglene bygger på disse avtalene.

§ 10-5 regulerer beskyttelsestiltak og mottiltak ved alvorlig skade for norsk næringsliv (beskyttelsestoll). Det kan også iverksettes andre tiltak enn økt toll.

Det finnes bestemmelser om undersøkelser, opplysningsplikt og saksbehandling i §§ 12-5 og 12-8.

Forarbeider til tolloven § 10-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 88

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 4

St.prp. nr 1 (2002-2003)

St.prp. nr 1 (1995-1996)

§ 10-6 Spesielle beskyttelsestiltak for landbruksvarer

Lov og forskrift

[Tolloven § 10-6](#)

Kapittel 10 inneholder bestemmelser om iverksetting av handelstiltak for å beskytte det norske markedet mot ulike former for urettferdig konkurranse fra utlandet. Dette gjøres for å beskytte norsk næringsliv. Handelstiltak er folkerettslig regulert av bl.a. flere WTO-avtaler, og de norske reglene bygger på disse avtalene.

§ 10-6 regulerer spesielle beskyttelsestiltak for landbruksvarer (beskyttelsestoll). Bestemmelsen hjemler økning av tariffmessig toll på landbruksvarer når den importerte mengden overstiger et bestemt referansenivå, eller importprisen faller under referansenivå eller referansepris. Det kan også iverksettes andre tiltak enn økt toll.

Det finnes bestemmelser om undersøkelser, opplysningsplikt og saksbehandling i §§ 12-5 og 12-9.

Forarbeider til tolloven § 10-6

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 88

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 6

§ 10-7 Opphevelse av innrømmelser eller andre forpliktelser

Lov og forskrift

[Tolloven § 10-7](#)

Kapittel 10 inneholder bestemmelser om iverksetting av handelstiltak for å beskytte det norske markedet mot ulike former for urettferdig konkurranse fra utlandet. Dette gjøres for å beskytte norsk næringsliv. Handelstiltak er folkerettslig regulert av bl.a. flere WTO-avtaler, og de norske reglene bygger på disse avtalene.

§ 10-7 regulerer opphevelse av innrømmelser eller andre forpliktelser. Det Tvisteløsningsorganet i Verdens Handelsorganisasjon gir Norge rett til å oppheve innrømmelser eller andre forpliktelser etter WTO-avtalen, kan det iverksettes tiltak om å endre gjeldende tollsatser.

Det finnes bestemmelser om undersøkelser, opplysningsplikt og saksbehandling i § 12-5.

Forarbeider til tolloven § 10-7

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 89

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 4

St.prp. nr 1 (2002-2003)

St.prp. nr 1 (1995-1996)

11 Refusjon av toll ved gjenutførsel

§ 11-1 Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare benyttet ved reparasjon eller bearbeiding

Lov og forskrift

[Tolloven § 11-1](#)

[Tollforskriften §11-1-1](#)

Varer som skal bearbeides eller repareres i Norge kan på visse vilkår midlertidig innføres tollfritt. Dette finner du regler om i §§ 6-3 og 6-4.

Dersom vilkårene for tollfritak etter §§ 6-3 og 6-4 ikke er oppfylt, må varene som skal bearbeides fortolles på vanlig måte ved innførselen. I slike tilfeller kan det være aktuelt å søke om refusjon av toll etter § 11-1 ved senere gjenutførsel. Dette kalles også "drawback". Med dagens tollsatser, er refusjon etter denne bestemmelsen mest aktuelt ved fremstilling av næringsmidler i Norge.

Grunnvilkåret for tollrefusjon etter § 11-1 er at den innførte varen (innsatsvaren) brukes som råvare, hjelpestoff eller halvfabrikata ved fremstilling, reparasjon eller bearbeiding av en ferdigvare hos et norsk foretak, og at ferdigvaren

- utføres, eller
- legges på tollager med tanke på utførsel
- gjenutføres som tollfri proviant på fartøy og luftfartøy, se vilkår i tf. § 4-23-4 flg.

Tollmyndighetene kan frafalle kravet om gjenutførsel dersom varene blir destruert.

Foretaket som søker om refusjon behøver ikke å dokumentere at de konkrete varene som er innført og fortollet er brukt ved bearbeidingen eller reparasjonen av ferdigvaren. Det er tilstrekkelig at det blir dokumentert at varene som er brukt er av samme slag. Mengdene av utførte varer sammenlignet med innførte varer kan også korrigeres for svinn.

Det er ikke et vilkår for refusjon at varene innføres og utføres av samme foretak. Bearbeidingen eller reparasjonen må imidlertid være utført av maksimalt tre foretak.

Forholdet til opprinnelsesreglene

§ 11-1 har en side mot opprinnelsesreglene i § 8-4. I mange av frihandelsavtalene Norge har inngått med andre land er det et vilkår for opprinnelsesstatus i importlandet at det ikke er refundert toll knyttet til innsatsvarer i eksportlandet. Den som eksporterer varer må derfor ofte

velge mellom tollrefusjon i Norge eller opprinnelsesstatus i importlandet (dersom vilkårene for opprinnelsestatus ellers er oppfylt).

Tidsfrister for refusjon

For å få refusjon må varen gjenutføres eller legges på tollager senest to år etter innførselen. Tollmyndighetene kan etter søknad forlenge denne fristen i særlige tilfeller. Søknaden om refusjon være mottatt hos tollmyndighetene senest ett år etter gjenutførselen. Denne fristen kan ikke forlenges.

Fristene er kumulative, dvs. at begge må være oppfylt for å få refusjon.

Et alternativ til gjenutførsel er destruksjon av varen under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene.

Refusjon av merverdiavgift

Registrerte næringsdrivende (hos de innenlandske avgiftsmyndighetene) får ikke refundert merverdiavgift av tollmyndighetene. Foretak som ikke er registreringspliktige eller registrerte, får refundert merverdiavgift etter reglene som er beskrevet over. Det er et vilkår for refusjon av merverdiavgift at varen gjenutføres innen ett år etter innførselen. Kravet om refusjon må fremsettes innen de ordinære fristene i foreldelsesloven.

Forarbeider til tolloven § 11-1

Prop.1 L (2009-2010)

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 90

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 19

St. prp. nr. 1 (1996-97)

St. prp. nr. 1 (1988-89)

St. prp. nr. 1 (1982-83)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 18

St. prp. nr. 1 (1977-78)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 22

St. prp. nr. 1 (1977-78)

St. prp. nr. 1 (1985-86)

St. prp. nr. 65 (1965- 66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959 (9. mai 1962)

Tolltariffens innledende bestemmelser før 1967 §§ 14 og 15

§ 11-2 Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare i uendret tilstand mv.

Hvis en vare som tidligere er fortollet blir gjenutført i uendret og ubrukt stand, kan tollmyndighetene refundere toll etter søknad fra importøren. Gjenutførselen må knytte seg til en av de følgende situasjonene:

- salg til en kjøper utenfor tollområdet, eller
- levering av tollfrie varer til fartøy eller luftfartøy, eller i forbindelse med leteaktivitet på kontinentalsokkelen, se § 4-23

Det er mulig å få refusjon dersom varen legges inn på tollager for gjenutførsel i henhold til disse to punktene. Det er også mulig å få refusjon dersom varen legges inn på taxfree-butikk på lufthavn (tollager C), selv om en del av varene i disse tilfellene ikke skal utføres (ankomstsalg).

Kjøperen av varen i det første kulepunktet må være etablert i et annet land enn Norge. Kjøperen kan være den opprinnelige selgeren av varene ved innførselen til Norge som kjøper varen tilbake. Det vanligste er likevel at kjøperen er et annet foretak eller person.

At varen skal være uendret og ubrukt skal forstås absolutt. Et levende dyr vil f.eks. aldri fylle disse vilkårene. Vilåret gjelder ikke varer som leveres til letevirkksomheten på kontinentalsokkelen.

Tidsfrister for refusjon

For å få refusjon må varen gjenutføres eller legges på tollager senest to år etter innførselen. Tollmyndighetene kan etter søknad forlenge denne fristen i særlige tilfeller. Søknaden om refusjon må være mottatt hos tollmyndighetene senest ett år etter gjenutførselen. Denne fristen kan ikke forlenges.

Fristene er kumulative, dvs. at begge må være oppfylt for å få refusjon.

Et alternativ til gjenutførsel er destruksjon av varen under kontroll av, eller etter avtale med, tollmyndighetene.

Refusjon av merverdiavgift

Registrerte næringsdrivende (hos de innenlandske avgiftsmyndighetene) får ikke refundert merverdiavgift av tollmyndighetene. Foretak som ikke er registreringspliktige eller registrerte, får refundert merverdiavgift etter reglene som er beskrevet over. Det er et vilkår for refusjon av merverdiavgift at varen gjenutføres innen ett år etter innførselen. Kravet om refusjon må fremsettes innen de ordinære fristene i foreldelsesloven.

Forarbeider til tolloven § 11-2

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 91

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 20

St. prp. nr. 1 (2005-2006)

St. prp. nr. 1 (1996-97)

St. prp. nr. 1 (1985-86)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 22

St. prp. nr. 1 (1985-86)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Tolltariffens innledende bestemmelser § 18

St. prp. nr. 1 (1977-78)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959 (9. mai 1962)

Tolltariffens innledende bestemmelser før 1967 §§ 14 og 15

§ 11-3 Delvis tollrefusjon

Lov og forskrift

[Tolloven § 11-3](#) [Tollforskriften § 11-3-1](#)

Delvis tollrefusjon er aktuelt i to ulike typer tilfeller:

1. Varer som har vært innført til leie eller lån
2. Jernbanemateriell

Delvis tollrefusjon for varer som har vært leiet eller lånt mv.

I enkelte tilfeller kan varer midlertidig innføres til Norge tollfritt. Dette er bl.a. omtalt i § 6-1 og 6-2. En vare som ikke fyller vilkårene i §§ 6-1 og 6-2 må fortolles ved innførsel, selv om den skal gjenutføres senere. Ved gjenutførselen er det imidlertid i visse tilfeller mulig å få refundert deler av toll.

Tollmyndighetene kan refundere toll dersom varen har vært innført av

- et norsk foretak mv. som har leiet eller lånt den, eller
- et utenlandsk foretak mv. som har brukt varen til et bestemt oppdrag

Tollen blir i slike tilfeller refundert med fradrag av 5 % for hver måned eller del av måned den har vært i landet. Dersom en vare f.eks. ble innført 3. februar og gjenutført 9. mai, kan 80 % av tollene refunderes.

Da det i svært liten grad er toll på varer som vil omfattes av denne ordningen, er denne refusjonsregelen for toll lite praktisk.

Refusjon av merverdiavgift

Registrerte næringsdrivende (hos de innenlandske avgiftsmyndighetene) får ikke refundert merverdiavgift av tollmyndighetene. Foretak som ikke er registreringspliktige eller registrerte, får refundert merverdiavgift etter reglene i [merverdiavgiftsloven § 10-8](#) (1) bokstav b. Kravet om refusjon må fremsettes innen de ordinære fristene i foreldelsesloven.

Det er mulig for utenlandske næringsdrivende som ikke er registreringspliktige å søke de innenlandske skattemyndighetene om refusjon av merverdiavgift som er betalt bl.a. ved innførsel av varer til Norge. Det er nærmere vilkår for slik refusjon i [merverdiavgiftsloven § 10-1](#).

Delvis tollrefusjon for jernbanemateriell

Denne regelen er en spesialbestemmelse som går foran den mer generelle regelen om tollrefusjon ved leie eller lån mv. Forskjellen på de to bestemmelsene ligger i at det er et mindre fradrag i refusjonsbeløpet for hver måned jernbanemateriellet har vært her (2 %) enn det som er tilfelle for de andre varene (5 %).

Det er i svært liten grad toll på varer faller inn under dette typetilfellet, og denne refusjonsregelen er derfor lite praktisk. Det er heller ikke tilsvarende refusjonsregel for merverdiavgift (men utenlandske foretak uten fradragsrett kan få refundert mva tilknyttet transportmaterieell som gjenutføres, se [merverdiavgiftsloven § 10-8](#) (1) bokstav b.

Forarbeider til tolloven § 11-3

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 91

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 23

St. prp. nr. 1 (1985-86)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolltariffens innledende bestemmelser før 1967 §§ 14 og 15

§ 11-4 Gjenutførsel ved feil eller særlige omstendigheter

Bestemmelsen inneholder regler om:

- Refusjon ved feillevering
- Refusjon i særlige tilfeller

Refusjon ved feillevering

Noen ganger er varer som blir innført til Norge ødelagte eller beheftet med feil eller mangler. Dersom importøren oppdager feilene før det er gjennomført fortolling, kan det være aktuelt med tollfritak etter § 5-5 eller nedsettelse av beregningsgrunnlaget for toll etter § 7-5. Dersom det er gjennomført fortolling kan importøren på visse vilkår få refundert den toll som er betalt for en ødelagt eller mangelfull vare.

For å få refusjon er det et vilkår at selgeren i utlandet har påtatt seg ansvaret for mangelen. Dette skjer typisk ved at selgeren leverer en ny vare til erstatning for den mangelfulle, men dette er ikke et absolutt vilkår. Det er tilstrekkelig at selgeren skriftlig har akseptert at varen ikke er i tråd med avtalen. Dette betyr at refusjonsretten er i behold selv om selgerens leveringsevne av ulike grunner er dårlig.

Dersom selgeren ikke har akseptert mangelen, foreligger det ikke rett til refusjon selv om varen rent objektivt eller kjøpsrettslig er mangelfull og kjøperen har returnert den til utlandet.

Tidsfrister for refusjon

For å få refusjon må varen gjenutføres eller legges på tollager senest to år etter innførselen. Tollmyndighetene kan etter søknad forlenge denne fristen i særlige tilfeller. Søknaden om

refusjon være mottatt hos tollmyndighetene senest ett år etter gjenutførselen. Denne fristen kan ikke forlenges.

Fristene er kumulative, dvs. at begge må være oppfylt for å få refusjon.

Et alternativ til gjenutførsel er destruksjon av varen under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene.

Refusjon av merverdiavgift

Registrerte næringsdrivende (hos de innenlandske avgiftsmyndighetene) får ikke refundert merverdiavgift av tollmyndighetene. Foretak som ikke er registreringspliktige eller registrerte, får refundert merverdiavgift etter egne regler i [merverdiavgiftsloven § 10-7](#). Det er et vilkår for refusjon av merverdiavgift at varen gjenutføres innen ett år etter innførselen. Kravet om refusjon må fremsettes innen de ordinære fristene i foreldelsesloven.

Refusjon i særlige tilfeller

Denne delen av § 11-4 må sees på som en sikkerhetsventil. Eksempler på særlige tilfeller der tollmyndighetene tidligere har akseptert å refundere toll er:

- varer som er returnert til utlandet som gave i forbindelse med humanitær hjelp
- uavhentede postpakker mv.
- varer i transitt som feilaktig er blitt fortollet

Tidsfrister for refusjon

For å få refusjon må varen gjenutføres eller legges på tollager senest to år etter innførselen. Tollmyndighetene kan etter søknad forlenge denne fristen i særlige tilfeller. Søknaden om refusjon være mottatt hos tollmyndighetene senest ett år etter gjenutførselen. Denne fristen kan ikke forlenges.

Fristene er kumulative, dvs. at begge må være oppfylt for å få refusjon.

Et alternativ til gjenutførsel er destruksjon av varen under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene.

Refusjon av merverdiavgift

Registrerte næringsdrivende (hos de innenlandske avgiftsmyndighetene) får ikke refundert merverdiavgift av tollmyndighetene. Foretak som ikke er registreringspliktige eller registrerte, får refundert merverdiavgift etter reglene som er beskrevet over. Det er et vilkår for refusjon av merverdiavgift at varen gjenutføres innen ett år etter innførselen. Kravet om refusjon må fremsettes innen de ordinære fristene i foreldelsesloven.

Forarbeider til tolloven § 11-4

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007) side 91

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 21

St. prp. nr. 1 (1985-86)

St. prp. nr. 65 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolltariffens innledende bestemmelser før 1967 §§ 14 og 15

12 Særlige forvaltningsregler

§ 12-1 Taushetsplikt

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-1](#)

Innhold:

Hvem er bundet av taushetsplikt?

Hva omfatter taushetsplikten?

Unntak fra taushetsplikten

Samtykke til utlevering av opplysninger

Konsekvenser ved brudd på taushetsplikten

Vurdering av taushetsplikt i forhold til media

Forarbeider

Tollmyndighetene mottar, innhenter og behandler store mengder informasjon. Som en offentlig etat har tollmyndighetene i utgangspunktet plikt til å dele denne informasjonen med allmennheten, blant annet som følge av offentleglova. Informasjonsplikten begrenses av

forskjellige forhold. Den viktigste begrensningen er at visse opplysninger er taushetsbelagte. Hvilke opplysninger dette er, framgår av punktet "Hva omfatter taushetsplikten?".

Selv om en konkret opplysning er omfattet av taushetsplikten, kan den i enkelte tilfeller likevel utleveres. Bestemmelsene inneholder en rekke praktiske unntak fra taushetsplikten, som er beskrevet i punktene under.

Bestemmelsene om taushetsplikt i loven gjelder hele virksomheten til tollmyndighetene, både ved inn- og utførsel og innenlands.

Hvem er bundet av taushetsplikt?

Alle som jobber og har jobbet med tollforvaltning er bundet av taushetsplikten. Dette er ikke begrenset til fast ansatte, men gjelder også vikarer, innleide konsulenter osv, i tillegg til tidligere ansatte.

Den som får taushetsbelagte opplysninger etter unntakene i § 12-1 annet ledd, har samme taushetsplikt som de som jobber i tollforvaltningen. Dersom f.eks. skattemyndighetene får taushetsbelagte opplysninger om et firma fra tollmyndighetene, vil også skattemyndighetene måtte behandles disse opplysningene etter taushetsbestemmelsene i tolloven dersom andre ønsker innsyn i dem.

Hva omfatter taushetsplikten?

Den som skal vurdere om opplysninger er omfattet av taushetsplikten, må foreta en konkret vurdering av forhold både knyttet til den eller de som opplysningene handler om, og den som skal motta opplysningene.

Hvilke opplysninger den som skal motta opplysningene har fra før, kan også ha betydning for omfanget av taushetsplikten. Dersom de etterspurte opplysningene kan kombineres med andre for å si noe om bedriftsmessige, økonomiske eller personlige forhold, vil de være taushetsbelagte uansett om opplysningene isolert sett ikke er det.

Taushetsplikt om opplysninger om privatpersoner

For privatpersoner vil alle opplysninger som knytter seg til formues- eller inntektsforhold, eller andre økonomiske forhold, være taushetsbelagte. Her vil alle økonomiske transaksjoner være omfattet, og det kan vanskelig tenkes tvilstilfeller.

I tillegg skal tollmyndighetene bevare taushet om "personlige forhold" knyttet til enkeltpersoner. Her vil det måtte foretas en mer individuell vurdering enn i forhold til de økonomiske forholdene. Begrepet "personlige forhold" må tolkes tilsvarende som i forvaltningsloven § 13 annet ledd. Dette betyr at opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerskap, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted i utgangspunktet ikke er å anse som personlige forhold. Dersom opplysningene røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige, er de likevel å regne som personlige. Det at en person skylder tollmyndighetene penger vil f.eks. i seg selv innebære et klientforhold, og vedkommendes navn vil være taushetsbelagt.

Personens navn blir også i andre sammenhenger lett å betrakte som personlig dersom det kobles mot andre opplysninger, slik som konkrete inn- og utførsler av varer.

Opplysninger om at personer har opptrådt i strid med lovgivningen, og evt. også er straffet for dette, faller klart innenfor begrepet "personlige forhold". En arbeidsgiver vil f.eks. ikke kunne få opplysninger om hvorvidt ansatte hos vedkommende har blitt tatt for smugling o.l.

Taushetsplikt om opplysninger om bedrifter

Også for bedrifter vil opplysninger som knytter seg til formues- eller inntektsforhold, eller andre økonomiske forhold, være taushetsbelagte. Hva en bedrift har importert, hvilke mengder det dreier seg om og hva som er betalt for en vare ved import til Norge vil f.eks. være omfattet av taushetsplikt.

"Bedriftsmessige forhold" knytter seg til andre opplysninger om bedriften enn de rent økonomiske. Eksempler på dette er opplysninger om produksjons- eller salgsmetoder, rabattordninger, kundekretser, kjedesamarbeid, forbindelser med banker eller andre kredittinstitusjoner, opplysninger om aksjonærer mv. Formålet bak bestemmelsen er at tollmyndighetene ikke skal bidra til at konkrete opplysninger som kan være av betydning for konkurransen mellom bedriftene blir kjent for andre.

Taushetsplikten omfatter imidlertid ikke alle opplysninger om bedriften. For det første må offentlig tilgjengelig informasjon både om økonomiske og bedriftsmessige forhold antas å være unntatt fra taushetsplikten. Dersom det for eksempel er offentlig kjent at bedriften har importert varer av en viss type er dette ikke unntatt offentlighet.

Opplysninger av mer generell og statistisk karakter, er som utgangspunkt ikke dekket av taushetsplikten. Opplysninger om at en gruppe bedrifter importerte en uspesifisert mengde av en type vare siste år er eksempel på dette. Ønsker om statistisk informasjon fra utenforstående kan imidlertid også være så "smalt" angitt at opplysningene likevel må sies å gjelde økonomiske eller bedriftsmessige forhold. En forespørsel om alle bedrifter som kjøpte vare A for 100 000 kr på en angitt dato kan være et eksempel på det siste.

Unntak fra taushetsplikten

Unntak for offentlig myndighet til bruk i arbeid med toll, skatt, avgifter, trygder mv.

Taushetsplikten hindrer ikke at opplysninger formidles til for eksempel:

- Finansdepartementet i forbindelse med deres arbeid med toll og avgifter mv.
- Regjeringsadvokaten i forbindelse med rettssaker som føres på vegne av Finansdepartementet og tollmyndighetene
- Skatteetaten i forbindelse med deres arbeid med skatt, merverdiavgift og arveavgift
- fiskerimyndighetene i forbindelse med deres arbeid med fiskeeksportavgift
- NAV i forbindelse med deres arbeid med trygd etter folketrygdloven

- andre offentlige myndigheter som gir tilskudd, støtte eller bidrag der forholdet til tollmyndighetene har betydning for arbeidet

Taushetsbelagte opplysninger kan på den annen side ikke utleveres til andre forvaltningsorganer enn dem som er nevnt over, med mindre de omfattes av noen av de andre unntakene fra taushetsplikten.

Unntak for offentlig myndighet ved håndheving av regler om inn- og utførsel, regnskapsplikt, revisjon, valutaregulering og aksjeselskap

Unntak etter dette punktet gjelder for det første offentlige myndigheter som håndhever spesialregelverk som omfatter restriksjoner ved inn- og utførsel av varer, slik som Utenriksdepartementet som håndhever eksport etter eksportkontrollen og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap som håndhever regelverk om håndtering av eksplosjonsfarlige stoffer og utgangsstoffer for eksplosiver. Unntaket kan også gjelde for politiet i forbindelse med politiets håndhevelse av bestemmelser om inn- og utførsel av varer.

Videre gjelder unntaket andre offentlige myndigheter som håndhever lovgivning som nevnt i bestemmelsen. Dette vil bla. gjelde Finanstilsynet, Norges Bank og Riksrevisjonen.

Unntak for offentlig myndighet for bruk til statistikkformål

Statistisk Sentralbyrå kommer inn under dette unntaket.

Unntak for offentlig myndighet når det er nødvendig for å innhente ytterligere opplysninger

Noen ganger kan det være nødvendig for tollmyndighetene å gi opplysninger til andre offentlige myndigheter for at disse myndighetene skal kunne gi tollmyndighetene opplysninger. Dersom tollmyndighetene ønsker nærmere opplysninger om en person eller en bedrift, må f.eks. navnet på vedkommende oppgis til den man ønsker opplysninger fra, selv om dette ellers kan være taushetsbelagt.

Unntak for offentlig oppnevnt granskningskommisjon

Unntaket gjelder granskningskommisjoner oppnevnt av Regjeringen, Stortinget eller et departement.

Unntak for politi, påtalemyndighet og skattemyndighet i forbindelse med straffbare forhold

Tollmyndighetene kan uavhengig av taushetsplikten formidle informasjon til politi, påtalemyndighet og skattemyndighet, dersom hensikten er å bekjempe, hindre og undersøke overtredelser av tollovgivningen. Med "tollovgivningen" menes lov om toll og vareførsel med forskrifter.

Opplysninger som gjelder forhold utenfor tollmyndighetenes forvaltningsområde kan formidles til politi og påtalemyndighet, samt til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, dersom det er grunn til å undersøke om noen forbereder, begår eller har begått en handling som kan medføre høyere straff enn seks måneders fengsel. Vilkårene innebærer at det må være en viss begrunnet interesse eller objektive holdepunkter for at opplysninger skal kunne utleveres, og tollmyndighetene må vurdere for hvert enkelt tilfelle om det er tilstrekkelig grunn til å gi ut opplysninger. Dersom tollmyndighetene ved gjennomgang av bagasje for eksempel ser tegninger eller annet som kan gi grunn til å undersøke om den reisende forbereder en terrorhandling, kan informasjonen gis til politi og påtalemyndighet uten hinder av taushetsplikten. Det er ikke krav om mistanke om en allerede begått straffbar handling, eller at opplysningene i seg selv er av straffverdig karakter.

Unntak ved mistanke om hvitvasking

Tollmyndighetene kan uavhengig av taushetsplikten formidle informasjon til ØKOKRIM dersom informasjonen skal brukes til å avkrefte eller bekrefte meldinger ØKOKRIM har fått om transaksjoner som mistenkes å være tilknyttet hvitvasking av penger.

Unntak for lovbestemte unntak fra taushetsplikt

I tillegg til de unntakene som er nevnt i loven, kan det gjøres unntak fra tollmyndighetenes taushetsplikt i annet regelverk. Et eksempel på dette er opplysninger om strategiske varer til UD med hjemmel i [lov om eksportkontroll § 2](#).

Det er ikke tilstrekkelig for å unnta fra taushetsplikten at annet regelverk pålegger en opplysningsplikt.

Unntak for opplysninger til oppgaveregisteret

Selv om opplysninger til oppgaveregisteret (se [lov om oppgaveregisteret](#)) nok i de fleste tilfellene også vil falle inn under en av de andre unntakene i § 12-1, er det også gitt et særskilt unntak for disse tilfellene.

Unntak dersom opplysninger skal brukes til forskning

I henhold til delegeringsvedtak fra Finansdepartementet (se FOR-2010-04-30-623), kan Tolletaten unnta fra taushetsplikten dersom opplysningene skal brukes i forbindelse med forskning.

Unntak i forbindelse med rettssaker

I forbindelse med etterforskning av straffesaker som gjelder overtredelser av tolllovgivningen gjelder det et unntak fra taushetsplikten i forhold til påtalemyndigheten, jf. eget punkt over. Som

en følge av dette vil bevis og vitneførsel også være unntatt fra taushetsplikten i forbindelse med rettens behandling av de samme forhold.

I sivile saker er utgangspunktet det motsatte. Dersom det er staten og den som opplysningene gjelder som er parter i saken, er det imidlertid underforstått at det foreligger et samtykke til å bruke taushetsbelagte opplysninger som bevis og vitneførsel. I saker der det er andre parter enn den som opplysningene omhandler, kan Finansdepartementet unnta tollmyndighetene fra taushetsplikten. Dersom det ikke er gitt en slik tillatelse, har domstolene i utgangspunktet ikke rett til å ta imot slik vitne- eller bevisførsel, jf. [tvisteloven § 22-3](#).

Unntak i forbindelse med informasjonsutveksling med fremmed stat

Taushetsplikten er ikke til hinder for å utveksle informasjon med en annen stat, dersom Norge har forpliktet seg til dette. Dette er en henvisning til § 14-8 første ledd, som gir nærmere regler om utveksling av opplysninger med annen stat.

Opplysninger til organisasjoner med FN-mandat som Norge har akseptert som offentlig myndighet er også unntatt fra taushetsplikten. Dette vil typisk være tilfelle i krigsområder der FN helt eller delvis har sivile og/eller militære funksjoner.

Registreringspliktig statsstøtte

Enkelte avgiftsordninger som administreres av Tolletaten er ansett som registreringspliktig støtte etter EØS-avtalen. I den grad ordningene faller innenfor definisjonen i avtalen må Tolletaten registrere slik støtte i det nasjonale registeret for offentlig støtte. Unntaket i tolloven § 12-1 syvende ledd sikrer at slike opplysninger kan føres inn i registeret uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

Samtykke til utlevering av opplysninger

Den personen eller bedriften som de taushetsbelagte opplysningene gjelder kan selv gi unntak fra taushetsplikten. Dette kan være praktisk der vedkommende ønsker tollmyndighetenes bekreftelse på faktiske forhold overfor andre myndigheter eller tredjepersoner.

Konsekvenser ved brudd på taushetsplikten

I henhold til straffeloven § 209 er det straffbart å bryte taushetsplikten.

Tollmyndighetene vil også kunne pådra seg et økonomisk ansvar overfor den som eventuelt har lidd tap som følge av at opplysningene ble utlevert.

I tillegg vil brudd på taushetsplikten kunne svekke tollmyndighetenes anseelse og omdømme hos den som har krav på taushet og blant andre aktører i samfunnet.

Vurdering av taushetsplikt i forhold til media

Som sagt innledningsvis, er utgangspunktet at opplysninger som tollmyndighetene sitter på er offentlige. Det er ofte journalister som, på vegne av allmennheten, ønsker opplysninger fra tollmyndighetene.

Tollmyndighetene vurderer i disse sakene om opplysningene som blir etterspurt er offentlige etter offentleglova, eller om noen av unntakene som oppstilles i loven får anvendelse.

Offentleglova oppstiller unntak for blant annet lovbestemt taushetsplikt. Mange av opplysningene som Tolletaten forvalter, og som media ønsker innsyn i, er omfattet av taushetsplikt. Vurderingen av om opplysningene er omfattet av taushetsplikten må foretas konkret opp mot vilkårene i tolloven § 12-1 (1). Dersom opplysningene er omfattet av taushetsplikten må det vurderes om opplysningene kan gis på grunnlag av unntakene, jf. det som er sagt over. Det må også være mulig å føre kontroll i ettertid med hvilke opplysninger som ble etterspurt og hvilke opplysninger som eventuelt ble utlevert. Et eventuelt avslag på en forespørsel om innsyn kan påklages til overliggende organ.

Forarbeider til tolloven § 12-1

Prop.1 L (2009-2010)

Ot. prp. nr. 58 (2006-2007)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 8

Ot.prp. nr. 31 (2007-2008)

Ot.prp. nr. 74 (2005-2006)

Ot.prp. nr. 35 (2003-2004)

Innst.O. nr. 53 (1999-2000)

Ot.prp. nr. 21 (1999-2000)

Ot.prp. nr. 37 (1996-1997)

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 21 (1991-1992), forarb. til lign.loven § 3-13

Ot.prp. nr. 29 (1978-1979), forarb. til lign.loven § 3-13

§ 12-1a Opplysningsplikt om egne forhold

Privatpersoner og foretak har i flere tilfeller opplysningsplikt overfor tollmyndighetene:

- Ved kontroll av vareførsel (se § 13-9)
- Ved deklarerings av varer (se §§ 4-10, 13-3a og 13-4)

Disse bestemmelsene regulerer **hva** og **hvem** som er omfattet av opplysningsplikt, dvs. opplysningspliktens grenser. Tolloven § 12-1a overlapper disse bestemmelsene til en viss grad, men regulerer også **hvordan** opplysningsplikten skal oppfylles, særlig i forbindelse med varer som deklarerer.

Den som har opplysningsplikt skal opptre aktsomt og lojalt. Dette innebærer blant annet at vedkommende har en plikt til å gi beskjed dersom opplysningene som er gitt viser seg å være feil eller mangelfulle, eller dersom forholdene endrer seg slik at opplysningene ikke lenger stemmer. Bestemmelsen inneholder med andre ord en generell plikt til å gi relevante opplysninger til tollmyndighetene uten at dette er særskilt krevd fra myndighetenes side.

Den lojale opplysningsplikten dekker både de tilfellene der den opplysningspliktige er klar over feilen og der vedkommende burde vært klar over feilen. Dersom forholdene tilsier det, bør den opplysningspliktige foreta undersøkelser om de faktiske forhold for å bringe på det rene om opplysningene er korrekte.

Bestemmelsen nevner spesielt opplysninger som har betydning for tollskyld, se lovens kapittel 2. Henvisningen innebærer at det er et særlig fokus på opplysninger som har betydning for tollbelastningen ved innførsel.

Det er videre nevnt at den opplysningspliktige skal gi myndighetene beskjed dersom vedkommende oppdager feil ved fortolling eller annen tollekspedisjon. Dette omfatter både feil som skyldes opplysninger fra vedkommende selv og evt. feil som skyldes tollmyndighetene.

Bestemmelsen innebærer bl.a en harmonisering mellom tollreglene og ligningsloven § 4-1.

Forarbeider til tolloven § 12-1a

Prop.nr. 1 L (2009-2010) punkt 5.10

NOU 2009: 4 (Skatteunndragelsesutvalget) punkt 7.3.1

§ 12-2 Andre myndigheters opplysningsplikt

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-2](#)

Bestemmelsen pålegger andre offentlige myndigheter plikt til å gi tollmyndighetene opplysninger. Plikten omfatter bare opplysninger som kan ha betydning for tollmyndighetenes kontrollvirksomhet.

Opplysningene skal gis vederlagsfritt.

Hvem omfattes av opplysningsplikten?

For det første omfattes offentlige myndigheter som departementer og underliggende etater. Videre omfattes kommuner og fylkeskommuner. Med offentlig innretning menes en gren av den offentlige forvaltning som står under eget styre og som privatrettslig er et eget rettssubjekt. Eksempler på dette er Husbanken og Statens lånekasse for utdanning.

Forholdet til taushetsplikt

Tollmyndighetenes rett til å kreve opplysninger etter første ledd må vike når det i lov eller med hjemmel i lov er fastsatt regler om taushetsplikt for vedkommende myndighet. Slike bestemmelser har lovgivningen en rekke av og en alminnelig bestemmelse om taushetsplikt for forvaltningsorganer er også tatt inn i forvaltningslovens § 13 flg.

Annet og tredje ledd opphever imidlertid taushetsplikten for andre myndigheter innenfor noen bestemte områder. Dette gjelder bl.a. myndigheter som utbetaler erstatninger eller tilskudd, samt utsteder lisenser for import eller eksport. Ettersom Skatteetaten vil kunne ha opplysninger som er av betydning for Tolletatens kontroll med vareførselen og fastsetting av toll, er denne offentlige myndigheten pålagt en særskilt plikt til å gi opplysninger til tollmyndighetene.

Forarbeider til tolloven § 12-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 94

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 16A

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

§ 12-3 Underretnings- og hjelpeplikt overfor tollmyndighetene

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-3](#)

Bestemmelsen omhandler politiets og militærets plikt til å bistå tollmyndighetene. I tillegg pålegger bestemmelsene visse andre yrkesgrupper underretnings- og opplysningsplikt ovenfor tollmyndighetene.

Politiets og militærets bistandsplikt

Bistanden tar i første rekke sikte på å gi tollmyndighetene nødvendig beskyttelse under utførelsen av tolltjenesten. I tillegg skal det ytes nødvendig hjelp. Det kan eksempelvis være aktuelt å få hjelp av sjømilitæret ved kontroll av fartøyer i åpen sjø. Bistand eller hjelp fra de nevnte myndigheter utvider ikke tollmyndighetenes hjemler. Politi og militære kan imidlertid på eget grunnlag benytte egne fullmakter.

Underretnings- og opplysningsplikt for visse yrkesgrupper

Visse yrkesgrupper har plikt til om mulig å hindre tollovertredelser og uansett varsle tollmyndighetene om forholdet. Yrkesgruppene er tjenestepersonell i havnevesenet, fyrvoktere og statsloser, og plikten omfatter forhold de får kjennskap til i sitt arbeid. På forespørsel fra tollmyndighetene har i tillegg statsloser plikt til å gi tollmyndighetene alle opplysninger de måtte ha om fartøy langs kysten.

De nevnte yrkesgrupper kan gi opplysningene uten hinder av evt. taushetsplikt de måtte ha.

Forarbeider til tolloven § 12-3

Ot.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 95

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 20

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 216 og 217

Ot.prp. nr. 56 (1957)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Tollovkommisjonens innstilling av 1891

§ 12-4 Opplysninger om abonnent til telefonnummer mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-4](#)

§ 12-4 omhandler tollmyndighetenes adgang til å innhente opplysninger om navn og adresse på innehaver av hemmelig telefonnummer, telefaksnummer og personsøkernummer. Hemmelig elektronisk postadresse omfattes ikke.

Det er vilkår om at "særlige hensyn" gjør det nødvendig å innhente opplysningene. I dette ligger at adgangen til å innhente opplysninger må benyttes med varsomhet. Videre er det vilkår om at det foreligger mistanke om tollovertredelse. Mistanken må være konkret, opplysninger i forbindelse med rene stikkprøvekontroller omfattes ikke. Det er tollmyndighetene som avgjør hvorvidt kravet til mistanke er oppfylt. Tilbyderen kan påklage et vedtak om utlevering av opplysninger.

Forarbeider til tolloven § 12-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 95

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 16B

Ot.prp. nr. 21 (1999-2000)

§ 12-5 Opplysningsplikt i handelstiltakssaker

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-5](#)

Tolloven § 12-5 er en av fem bestemmelser i kapittel 12 som omhandler særlige saksbehandlingsregler i handelstiltakssaker. Handelstiltak omfatter tiltak mot henholdsvis dumping og subsidier, og forskjellige former for beskyttelsestiltak.

§ 12-5 omfatter innhenting av opplysninger i forbindelse med handelstiltak etter tolloven kapittel 10. Det er departementet som kan innhente opplysningene, eventuelt kan departementet gi myndighet til et underliggende organ. Opplysningsplikt har for det første importører, eksportører, produsenter og andre som omsetter de varer det er aktuelt å innhente opplysninger om. I tillegg har en del myndigheter opplysningsplikt. Opplysningene kan gis uhindret av taushetsplikt.

Forarbeider til tolloven § 12-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 95

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 16

Ot.prp. nr. 6 (2003-2004)

Ot.prp. nr. 24 (2001-2002)

Ot.prp. nr. 42 (1997-1998)

Ot.prp. nr. 45 (1996-1997)

Ot.prp. nr. 41 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 162b

Ot.prp. nr. 62 (1954)

§ 12-6 Antidumpingsaker, undersøkelser mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-6](#)

Tolloven § 12-6 er en av fem bestemmelser i kapittel 12 som omhandler særlige saksbehandlingsregler i handelstiltakssaker. Selve handelstiltakene er regulert i lovens kapittel 10. Bestemmelsen omhandler undersøkelsesmåten i antidumpingsaker. Med dumping menes innførsel av varer til priser som er lavere enn sammenlignbare priser. Det er departementet som foretar undersøkelsene, eventuelt kan departementet gi myndighet til et underliggende organ.

Forarbeider til tolloven § 12-6

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 95

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 3 nr. 7

St.prp. nr 1 (1995-1996)

§ 12-7 Subsidiesaker, undersøkelser mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-7](#)

Tolloven § 12-7 er en av fem bestemmelser i kapittel 12 som omhandler særlige saksbehandlingsregler i handelstiltakssaker. Selve handelstiltakene er regulert i lovens kapittel 10. Bestemmelsen omhandler undersøkelsesmåten i subsidiesaker. Med subsidier menes visse former for økonomisk bidrag fra offentlig myndighet. Det er departementet som foretar undersøkelsene, eventuelt kan departementet gi myndighet til et underliggende organ.

Forarbeider til tolloven § 12-7

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 97

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 3 nr. 7

St.prp. nr 1 (1995-1996)

§ 12-8 Beskyttelsestiltakssaker, undersøkelser mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-8](#)

Tolloven § 12-8 er en av fem bestemmelser i kapittel 12 som omhandler særlige saksbehandlingsregler i handelstiltakssaker. Selve handelstiltakene er regulert i lovens kapittel 10. Bestemmelsen omhandler undersøkelsesmåten i beskyttelsestiltakssaker. Beskyttelsestiltak kan iverksettes i visse tilfeller hvor importerte varer kan volde alvorlig skade for norske produsenter av tilsvarende varer. Det er departementet som foretar undersøkelsene, eventuelt kan departementet gi myndighet til et underliggende organ.

Forarbeider til tolloven § 12-8

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 98

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 4

St.prp. nr 1 (2002-2003)

St.prp. nr 1 (1995-1996)

§ 12-9 Beskyttelsestiltakssaker for landbruksvarer, undersøkelser mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-9](#)

Tolloven § 12-9 er en av fem bestemmelser i kapittel 12 som omhandler særlige saksbehandlingsregler i handelstiltakssaker. Selve handelstiltakene er regulert i lovens kapittel 10. Bestemmelsen omhandler undersøkelsesmåten i beskyttelsestiltakssaker for landbruksvarer. Beskyttelsestiltak kan iverksettes hvor prisen for eller mengden av importerte landbruksvarer faller under visse nivåer. Det er departementet som foretar undersøkelsene.

Forarbeider til tolloven § 12-9

St.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 98

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolltariffens innledende bestemmelser § 6

Storingsvedtak 16. juni 1995 nr. 587

§ 12-10 Endring av vedtak til ugunst

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-10](#)

§ 12-10 omhandler tollmyndighetenes kompetanse til å treffe vedtak om endring til ugunst ved innførsel av varer. "Endring" innebærer at en tilstand forandres, eksempelvis at tollmyndighetene treffer vedtak om at det skal betales mer toll enn det som ble beregnet ved en fortolling. Hvem som er ansvarlig for tollene er regulert i lovens kapittel 2 om tollskyld.

Vilkår for å treffe vedtak etter bestemmelsen er at det er beregnet for lite eller overhodet ikke beregnet toll ved innførselen. Det er ikke et krav at noen er å bebreide for feilen. Vedtak kan således treffes selv om den som gjorde feilen var i aktsom god tro, at feilen skyldes feil opplysninger fra tollmyndighetene eller at det ikke er mulig finne ut hvem som har gjort feilen. Aktsomhetsvurderingen er imidlertid et element i fristreglene i § 12-12, samt i bestemmelsene i lovens kapittel 2 om hvem som er ansvarlig for tollene.

Hvilke tilfeller omfattes?

Et sentralt vilkår er at det skulle ha vært beregnet toll, men at dette ikke er gjort. Bestemmelsen har delt disse typetilfellene i to kategorier. Den første, som er der det er beregnet for lite toll, forekommer bare ved fortolling. "For lite" innebærer at det er beregnet noe toll, og bestemmelsen gir tollmyndighetene kompetanse til treffe vedtak om økning av tollene. Det kan være tilfeller hvor det ved fortolling er deklarerert for lav tollverdi, varen er feilklassifisert, toll er beregnet av for lav vekt eller andre feil ved tollberegningen.

Den andre kategorien typetilfeller er de hvor det ikke er beregnet toll. Disse omfatter et vidt spekter av typetilfeller. For det første omfattes smuglingstilfellene, altså tilfeller hvor varen er innført uten at melde- og fremleggelsesplikten i § 3-1 er oppfylt. For det andre omfattes tilfeller hvor melde- og fremleggelsesplikten er oppfylt, men tollbehandlingsreglene i lovens kapittel 4

ikke overholdes. Eksempler på dette er fortollinger hvor det uriktig er krevd tollfritak etter lovens kapittel 5 eller preferansetollbehandling etter kapittel 8, tilfeller hvor varer blir borte fra tollager eller under forpassing, samt midlertidig innførte varer som ikke gjenutføres eller benyttes i strid med vilkårene.

Vilkåret om at det skulle ha vært beregnet toll, innebærer at det ikke kan treffes vedtak om endring i tilfeller der varen er tollfri, eller fritak etter kapitlene 5, 6, 8 eller 9 i loven kommer til anvendelse. Andre lover gir imidlertid § 12-10 tilsvarende anvendelse, slik at det kan være aktuelt med endring av andre avgifter. Et praktisk eksempel er merverdiavgift.

Forarbeider til tolloven § 12-10

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 99

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 58

Ot.prp. nr. 83 (2004-2005)

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Tolloven 1966 § 59

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1966 § 37

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 46 fjerde ledd

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

§ 12-11 Endring av vedtak til gunst

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-11](#)

§ 12-11 omhandler tollmyndighetenes kompetanse til å treffe vedtak om endring til gunst. Dette kan være aktuelt der det tidligere har vært foretatt en fortolling eller et vedtak om endring til ugunst, men det senere viser seg at det er blitt beregnet for mye toll.

Vilkår for å treffe vedtak etter bestemmelsen er at det er beregnet for mye toll. Det har ikke betydning for spørsmålet om tollmyndighetene eller tollskyldneren er å bebreide for den tidligere beregningen.

Andre lover gir bestemmelsen tilsvarende anvendelse for andre avgifter som oppstår ved innførsel.

Frist for endring til gunst fremgår av § 12-12.

Forarbeider til tolloven § 12-11

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 100

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 59

Ot.prp. nr. 83 (2004-2005)

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Tolloven 1966 § 60

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

§ 12-12 Frist for endring av vedtak

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-12](#)

Det er frister for endring av tollmyndighetenes vedtak i tolloven § 12-12. Verken tollmyndighetene eller tollskyldneren har rett til å få endret forhold som ligger for langt tilbake i tid. Reglene i § 12-12 er fristregler for at tollmyndighetene skal kunne fatte vedtak. I realiteten kan vi ut fra reglenes funksjon se på dette som spesialbestemmelser om foreldelse (lex specialis) som får anvendelse for perioden mellom toll- og avgiftsplikten oppstår og vedtak om endring fattes. I denne perioden styres muligheten til å fremme et krav ved vedtak av disse spesialreglene, og foreldelsesloven og vanlige foreldelsesregler får ikke anvendelse. Etter at vedtak er fattet overtar imidlertid de alminnelige foreldelsesreglene i foreldelsesloven. Tollmyndighetene har i utgangspunktet tre år på seg fra fortollingstidspunktet til å foreta evt. endring av vedtak til ugunst etter § 12-10.

Frister for endring til ugunst (etterberegning)

Dersom det ved uaktsomhet eller forsett er gitt feil opplysninger ved fortolling, eller varen ikke er fortollet i det hele tatt, løper treårsfristen fra tollmyndighetene oppdaget feilen. Ofte er det slik at tollmyndighetenes undersøkelser fører til at tollmyndighetene får kjennskap til feil i etterkant av en fortolling. Ofte vil det også foreligge i det minste uaktsomhet der det er avgitt feil opplysninger ved fortolling. Starttidspunktet for treårsfristen i tolloven § 12-12 første ledd annet punktum er derfor en regel som ofte kommer til anvendelse, og verdt å merke som et meget relevant alternativ til hovedregelen om tre år fra fortolling. Hva som skal til for at tollmyndighetene kan sies å ha "oppdaget feilen" må avgjøres konkret i den enkelte sak. Spørsmålet har vært gjenstand for behandling både hos domstolene og sivilombudsmannen (oversikt lenger ned i artikkelen).

Er det gått mer enn ti år fra innførselstidspunktet, kan et vedtak om endring til ugunst uansett ikke fattes. Denne absolutte fristen fremgår av § 12-12 tredje ledd, og setter grense også for tilfeller der feilen er oppdaget for mindre enn tre år siden.

§ 12-12 er saksbehandlingsfrister, og fristene avbrytes ved at tollmyndighetene fatter vedtak om endring og fremsetter dette overfor tollskyldneren. Evt. foreldelse av pengekravet som oppstår ved et slikt vedtak følger på den annen side foreldelseslovens regler. Fristen i foreldelsesloven § 3 begynner i slike tilfeller å løpe på vedtakstidspunktet.

Frist for endring til gunst (tilbakebetaling)

Det er en frist på tre år fra fortollingstidspunktet for endring av et vedtak som har medført at det har blitt betalt for mye toll (endring til gunst, jf. § 12-11).

Det er tilstrekkelig for å avbryte fristen at tollskyldneren retter et krav til tollmyndighetene om endring. Kravet må imidlertid inneholde de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å fatte et nytt vedtak, for at kravet skal ha fristavbrytende virkning.

Tollmyndighetene kan av eget tiltak ta opp spørsmålet om endring til gunst, og derved avbryte fristen. Tollmyndighetene kan også foreta endring til gunst senere enn tre år etter fortollingstidspunktet, dersom dette er rimelig fordi feilen skyldes tollmyndighetene.

Forarbeider til tolloven § 12-12

Ot.prp. nr. 95 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 100

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 §§ 58 og 59

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Tolloven 1966 §§ 59 og 60

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 46

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Rettspraksis mv.

Borgarting lagmannsrett 21. januar 2008

Borgarting lagmannsrett 27. april 2007

Sivilombudsmannens årsmelding 2007 side 256

§ 12-13 Bindende forhåndsuttalelser om klassifisering

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-13](#)

[Tollforskriften §§ 12-13-1 til 12-13-3](#)

Du kan søke om bindende forhåndsuttalelser om klassifisering av varer i henhold til gjeldende tolltariff. Klassifisering av en vare vil si å finne riktig varenummer i tolltariffen. Dette har blant annet betydning for hvilken tollsats varen får.

Dersom du skal søke om bindende klassifiseringsuttalelse (BKU), sender du oss en søknad via Altinn. Her har du muligheten til å laste opp nødvendige vedlegg (brosjyrer, resepter, tegninger mv.). Vareprøver sendes til Vareførselsdivisjonen og avdelingen der du er hjemmehørende.

- [gå til søknadsskjema i Altinn](#)

Forhåndsuttalelsen er i utgangspunktet bindende i tre år (forhåndsuttalelser utstedt før 1. februar 2021 har en gyldighetstid på seks år).

Tollmyndighetene kan likevel tilbakekalle den dersom

- det foretas endringer i tolltariffen eller kommentarene,
- dersom tollmyndighetene eller HS-komiteen i World Customs Organization gir en ulik klassifiseringsuttalelse om samme type vare i en annen sak, eller
- det følger av forvaltningsloven § 35.

Forhåndsuttalelsen er bare bindende ved fortollinger etter at uttalelsen er gitt. Endringer av evt. uriktige fortollinger som er foretatt før dette tidspunktet følger de vanlige reglene for endring i §§ 12-10, 12-11 og 12-12.

En forhåndsuttalelse om klassifisering som baserer seg på uriktige opplysninger fra søkeren er ugyldig. Fortollinger som er foretatt på grunnlag av ugyldig forhåndsuttalelse er i utgangspunktet også ugyldige, og kan endres etter §§ 12-10 flg.

Forarbeider til tolloven § 12-13

Ot.prp.nr.58 (2006-2007) side 101

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 15 annet ledd

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Bindende forhåndsuttalelser om klassifisering

Muntlige forespørsler/e-post

Ved alle tollsteder kan det gis veiledning om varers klassifisering i tolltariffen. Slik veiledning og uttalelser er ikke bindende.

Behandlingstid

Vanligvis vil søknaden bli behandlet innen 3 måneder.

Klageadgang

En bindende forhåndsuttalelse om klassifisering i tolltariffen (BKU) er et enkeltvedtak med klageadgang. I henhold til forvaltningslovens bestemmelser kan vedtak fattet av Vareførselsdivisjonen påklages til Tolldirektoratet. Informasjon om klageadgangen skal bestandig være vedlagt en BKU.

I de tilfeller innehaver av en BKU klager, skal Vareførselsdivisjonen foreta en ny vurdering av saken. Hvis Vareførselsdivisjonen ikke finner å endre uttalelsen, oversendes saken Tolldirektoratet for behandling.

TASS

TASS er et presedensregister vedrørende klassifisering av varer iht. tolltariffen, og er et oppslagsverk som benyttes av stadig flere.

TASS inneholder alle gyldige avgjørelser fattet av Tolletaten iht. tolloven § 12-13 Bindende forhåndsuttalelser.

En anonymisert versjon av klassifiseringsuttalelsen blir publisert på toll.no.

- [TASS \(presedensregister for klassifisering av varer, anonymisert\)](#)

Definisjoner

Bemyndiget representant: den som søker på vegne av importør, eksportør eller produsent

Hjemmehørende: den adressen som firmaet har registrert i fm. Registrering av organisasjonsnummer i foretaksregisteret

HS-nomenklaturen: den nomenklatur for koding av varebeskrivelse som er en integrert del av «konvensjonen om den harmoniserte system (HS)»

Innehaver: enhver juridisk eller fysisk person som klassifiseringsuttalelse er utstedt til

Klassifisering: fastsettelse av en vares plassering i gjeldende tolltariff

Klassifiseringsuttalelse: bindende forhåndsuttalelse

§ 12-13-1 Hvem kan søke klassifiseringsuttalelse

Tollforskriften § 12-13-1 sier hvem som kan søke om en klassifiseringsuttalelse og hvilke dokumenter som skal legges ved søknaden.

- Bemyndiget representant kan søke om en klassifiseringsuttalelse.
- Søknaden skal sendes Tolletaten i Altinn til Vareførselsdivisjonen og avdelingen der innehaveren er hjemmehørende.
- Forespørsler om klassifisering fra utenlandske firmaer, ambassader eller andre som ikke har adresse i Norge, skal henvende seg til Vareførselsdivisjonen, Regelavdelingen Oslo og Akershus.
- Har et firma hovedkontor i utlandet, og datterselskap i Norge med eget organisasjonsnummer, skal disse likevel søke i Altinn.
- Dersom søknaden ikke inneholder tilstrekkelige opplysninger til å fastsette varens klassifisering, skal søker gis skriftlig beskjed om at klassifiseringsuttalelsen ikke kan gis. Det skal samtidig meddeles hvilke opplysninger som mangler.
- Tolletaten kan avvise ubegrunnede søknader, f.eks. når det mangler vareprøver, opplysninger om produsent, artikkelnummer, batchnummer mv., og det ikke er meningen å importere, eksportere eller produsere varen.
- Det kan søkes om klassifiseringsuttalelse for produksjonsprøver hvis hensikten er å importere, eksportere eller produsere en identisk eller liknende vare. Produksjonsprøvene må minst kunne identifiseres med artikkel- eller batchnummer.

§ 12-13-2 Hvem klassifiseringsuttalelsen gjelder for

Tollforskriften § 12-13-2 sier hvem klassifiseringsuttalelsen gjelder for og hvor lenge den er gyldig.

- En klassifiseringsuttalelse utstedes i navnet til den som skal importere en vare til Norge, eksportere en vare til eller fra Norge, eller som er eller vil bli produsent av en vare i Norge. Denne personen anses som innehaver av klassifiseringsuttalelsen.
- En representant anses ikke som innehaver av en klassifiseringsuttalelse.
- Det gis ikke en klassifiseringsuttalelse for en vare som et firma enten ikke er eller vil bli importør eller eksportør av, eller som ikke er eller vil bli produsert. Dette vil si at et firma eller person ikke kan få klassifiseringsuttalelse for f.eks. en konkurrents produkter.
- Det gis en separat klassifiseringsuttalelse for hver enkelt vare.
- Tolletaten kan foreta enhver kontroll eller analyse av varen for å undersøke om den er identisk med den varen det er søkt klassifiseringsuttalelse for.

- En klassifiseringsuttalelse er kun gyldig når det er innehaver som er importør, eksportør eller produsent. Andre kan derfor ikke påberope seg en klassifiseringsuttalelse gitt til innehaver.
- Skifter innehaveren navn uten å skifte organisasjonsnummer, anses denne å være den samme som før navnebyttet. Klassifiseringsuttalelsen er derfor å anse som gyldig.
- Den generelle gyldighetstiden for en klassifiseringsuttalelse er tre år fra brevets dato, men kan i særskilte tilfeller forkortes. Se tollforskriften § 12-13-3.
- Klassifiseringsuttalelsen er bare bindende for ekspederinger mv. som foretas etter at uttalelsen er gitt. Endringer av eventuelle uriktige ekspederinger mv. som er foretatt før dette tidspunktet følger de vanlige reglene for endring i tolloven §§ 12-10, 12-11 og 12-12.

§ 12-13-3 *Trekke tilbake klassifiseringsuttalelse*

§ 12-13-3 sier i hvilke tilfeller en klassifiseringsuttalelse kan trekkes tilbake.

- En klassifiseringsuttalelse kan trekkes tilbake hvis direktoratet gir retningslinjer eller presiseringer som fører til endret klassifisering av den varen uttalelsen gjelder, samt når det ellers følger av forvaltningsloven § 35. Det følger også av samme paragraf at tollmyndighetene kan omgjøre sitt eget vedtak.
- Det må søkes skriftlig hvis en klassifiseringsuttalelse som er tilbakekalt ønskes brukt i ytterligere seks måneder, jf. tollforskriften § 12-13-3 (2). Søknaden må vedlegges en bindende avtale, for eksempel kontrakt, ordre eller faktura.
- En ny klassifiseringsuttalelse gitt som erstatning for en uttalelse som er ansett ugyldig, kan gis tilbakevirkende kraft selv om dette er til ugunst for innehaveren, jf. forvaltningsloven § 35.

§ 12-14 Frist for søksmål mot tollmyndighetenes vedtak

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-14](#)

Eventuelle søksmål til prøving av tollmyndighetenes vedtak må reises innen seks måneder etter at vedtaket sendes. Søksmålsfristen er innført for at fastsettelse av toll- og avgiftsforpliktelser kan avsluttes innen rimelig tid. Klage til Sivilombudsmannen avbryter ikke søksmålsfristen.

Fristregelen gjelder for både vedtak fattet av førsteinstansen og vedtak som er fattet av klageinstansen, slik at det løper separate søksmålsfrister fra de ulike vedtakene. Med "vedtak" menes de vedtakene som tollmyndighetene fatter for å endre en fortolling. Vedtak som fattes underveis i saksbehandlingen omfattes ikke av søksmålsfristen.

Tollmyndighetene kan bestemme at tollskyldneren må bruke den administrative klageadgangen fullt ut før han eller hun kan gå til søksmål mot et vedtak, jf. forvaltningsloven § 27 b.

Tollskyldneren kan likevel gå til søksmål når det er gått seks måneder fra klage første gang ble fremsatt, og det ikke skyldes forsømmelse fra klagerens side at klageinstansen avgjørelse ikke foreligger. Det følger av tolloven § 12-14 annet ledd at søksmålsfristen på seks måneder ikke gjelder i slike tilfeller. Dermed kan tollskyldneren gå til sak mot førsteinstansens vedtak helt fram til vedtaket fra klageinstansen foreligger. Når melding om vedtaket fra klageinstansen er sendt tollskyldneren, begynner det å løpe en ny søksmålsfrist etter § 12-14 første ledd som regulerer adgangen til å angripe *dette* vedtaket.

Forarbeider til tolloven § 12-14

Prop. 1 LS (2010-2011)

Innst. 4 L (2010-2011)

§ 12-15 Politiattest

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-15](#)

[Tollforskriften § 12-15-1](#)

Tollmyndighetene kan kreve at det leveres politiattest i forbindelse med ansettelser og innleie av arbeidskraft i Tolletaten. Ved avgjørelsen av om det skal kreves politiattest foretar tollmyndighetene en konkret skjønnsmessig vurdering der det blant annet tas hensyn til stillingens art, oppgavene som skal utføres og omfanget og varigheten av stillingen.

Forarbeider til tolloven

Prop. 114 L (2012-2013)

Innst. 344 L (2012-2013)

Tidligere bestemmelser

Strafferegistreringsforskriften § 12 nr. 4 bokstav b

§ 12-16 Konsultasjoner

§ 12-17 Taushetsplikt av hensyn til kontrollvirksomhet mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 12-17](#)

13 Tollkontroll

§ 13-1 Tollmyndighetenes undersøkelser mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-1](#)

[Tollforskriften §§ 13-1-1 og 13-1-2](#)

Tollmyndighetene driver utstrakt kontrollvirksomhet knyttet til inn- og utførsel av varer. § 13-1 regulerer hvor (hvilke steder) og hvem tollmyndighetene kan kontrollere.

§ 13-1 og § 13-3 overlapper i en viss grad hverandre. § 13-3 regulerer hva tollmyndighetene kan stanse og kontrollere (i første rekke transportmidler), og paragrafen retter seg således mot aktivitet i form av vareførsel.

§ 13-1 har nær sammenheng med § 13-2, som omhandler plikten til å gi tollmyndighetene uhindret adgang til aktuelle områder for kontroll.

Forarbeider til tolloven § 13-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 102

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 12

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 16 første ledd

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Hvor kan tollmyndighetene kontrollere

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-1](#)

§ 13-1 regulerer hvor tollmyndighetene kan foreta kontroll, herunder hva som kan kontrolleres og vilkårene for dette. Tollmyndighetene kan stort sett kontrollere all aktivitet og alle områder som har sammenheng med inn- eller utførsel av varer til eller fra tollområdet.

Kontroll på losse- og lastesteder (§ 13-1 første ledd bokstav b og c)

Tollmyndighetene kan kontrollere overalt utendørs på steder hvor lossing eller lasting foregår eller har foregått. Dette omfatter flyplasser, havner, godsterminaler og andre steder hvor varer losses eller lastes.

Det er et vilkår at lossingen eller lastingene omfatter varer som er underlagt tollavgivningen. Dette gjelder i første rekke ufortollede varer, men også varer som er tollekspedert for utførsel. Hvis det er grunn til å anta at lossingen eller lastingene gjelder slike varer, kan tollmyndighetene kontrollere om dette er tilfelle.

I slike situasjoner er det en plikt for personer til å medvirke etter § 13-9. Personer som er på lossestedet har plikt til å svare på eventuelle spørsmål fra tollmyndighetene. Dette kan være spørsmål om hvor varene kommer fra, hvilke varer det er, hvilken rolle vedkommende har på stedet osv. Hvis det etter slike undersøkelser er grunn til å anta at varene er underlagt tollavgivningen, kan kontrollen fortsette. I motsatt fall må den avsluttes.

Det er ikke et vilkår for å kunne kontrollere at det er første gang varene losses på tollområdet. Kontrolladgangen foreligger selv om varene er omlastet flere ganger, noe som gjelder både smuglervarer, varer under transittering eller varer som er innført midlertidig.

Det er selve losse- eller lastestedet som kan kontrolleres, herunder varer som måtte finnes der. Varer som befinner seg i et transportmiddel som stanses på veien kan ikke kontrolleres etter dette alternativet.

I tillegg til kontrolladgang overalt utendørs på losse-/lastesteder, er det hjemmel for kontroll i lagerbygninger og lignende hvor lossing eller lasting foregår eller har foregått. Dette omfatter bl.a. bygninger på flyplasser, lager og ekspedisjonsbygninger i havneområder, samt godsterminaler inne på tollområdet. Kontorlokaler og lignende i slike bygninger kan ikke kontrolleres etter dette alternativet, men kontroll av slike kan være hjemlet i andre bestemmelser (se § 13-4).

Kontroll i tilknytning til forfølgelse (§ 13-1 første ledd bokstav a)

Tollmyndighetene kan kontrollere over alt utendørs når kontrollen har som formål å avdekke ulovlig vareførsel, og undersøkelsen skjer i tilknytning til forfølgelse av et forhold som antas å innebære en overtredelse.

Ved tollområdets grenser vil kontroll av personer og transportmidler være dekket av § 13-1 bokstav e og § 13-3, men § 13-1 første ledd bokstav a gir i tillegg adgang til å forfølge en transport som fortsetter videre inn på tollområdet, dersom det er mistanke om overtredelse.

Forfølgelse ut av tollområdet følger andre regler. I utgangspunktet kan man ikke forfølge inn på andre lands territorium, men i avtaler med Sverige og Finland er det likevel åpnet for dette i en viss utstrekning. Se nærmere § 14-2.

På sjøterritoriet kan kontroll foretas ut til grensen for den tilstøtende sone utenfor territorialfarvannet. Denne grensen er 24 nautiske mil fra grunnlinjene. Det er også i en viss utstrekning anledning til å forfølge fartøy som forlater sonen. Slik forfølgelse er tillatt innenfor rammen av artikkel 111 i Havrettskonvensjonen av 10. desember 1982.

Bestemmelsen om forfølgelse er også aktuell overalt på tollområdet hvor det kan befinne seg ufortollete varer, for eksempel på en flyplass eller i et kjøretøy som transporterer transitterte varer. Kontrolladgangen omfatter også varer som er tollekspedert for utførsel.

Andre praktiske tilfeller er hvor personer eller transportmidler forlater transportmidler eller lagringsplasser for ufortollete varer. Foreligger det mistanke om at disse har med ufortollete varer, er det adgang til å forfølge disse for å avklare mistanken (se § 13-1 første ledd bokstav e nr 5). Det er tilstrekkelig at det foreligger en mulighet for overtredelse for at mistankekravet skal sies å være oppfylt.

Kontroll på tog (§ 13-1 første ledd bokstav d)

Tollmyndighetene kan kontrollere om bord på alle tog, uansett hvor toget befinner seg. Bakgrunnen for bestemmelsen er at tog vanligvis ikke kontrolleres ved grensepasseringen, men først ved stasjoner inne på tollområdet.

Kontrolladgangen i bokstav d gjelder varer som befinner seg om bord på toget. Kontroll på personer som befinner seg på toget må foretas etter § 13-1 første ledd bokstav e (se Kontroll på person).

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-1](#)

[Tollforskriften §§ 13-1-1 og 13-1-2](#)

§ 13-1 første ledd bokstave gir anledning til kontroll i en rekke forskjellige tilfeller. Såfremt det er hjemmel for personkontroll, er det lovens hovedregel at en innledende undersøkelse kan foretas uavhengig av mistanke. Se nærmere om begrepene innledende og inngripende undersøkelse nedenfor og i § 13-1-1.

Personer som befinner seg på eller i nærheten av landegrensen kan kontrolleres uavhengig av mistanke. Dette omfatter personer som krysser landegrensen, enten det er til fots eller i et transportmiddel, i tillegg til personer som forlater eller går på transportmidler som er underveis til eller fra tollområdet. Praktiske eksempler på det siste er personer som er ankommet med ferjer, tog eller fly fra utlandet.

Det er fastsatt særskilte kontrollsoner ved grensene mot Sverige og Finland på henholdsvis 15 og 7 km. Det er også adgang til kontroll utenfor disse sonene dersom personen rent faktisk ferdes til eller fra grensen.

Personer som befinner seg i havner eller internasjonale lufthavner kan kontrolleres, og det samme gjelder personer som forlater lagringsplasser for ufortollede varer. Det mest typiske eksempel på det siste er et tollager, men også midlertidige lagringsplasser omfattes.

En person som mistenkes for ulovlig vareførsel kan i tillegg til det som er nevnt over kontrolleres andre steder utendørs dersom kontrollen skjer i forbindelse med forfølgelse av en antatt unndragelse/overtredelse eller personen befinner seg på en losse- og lasteplass. Tilsvarende gjelder dersom personen befinner seg i bygninger knyttet til losse- eller lasteplass (se også Hvor kan tollmyndighetene kontrollere).

Innledende undersøkelse

Tollmyndighetene kan foreta innledende undersøkelse på person uavhengig av mistanke, dvs. som en stikkprøvekontroll. Ved innledende undersøkelse kan tollmyndighetene i tillegg til gjennomgang av bagasje, undersøke klær den kontrollerte har på seg, samt hodet med dets hår og hulrom, hender, føtter og synlige fremmedlegemer. Den kontrollerte kan også bli bedt om å ta av ytterjakke, sko, hodeplagg, genser mv., men ikke plagg som gjør at undertøyet blir synlig.

Inngripende undersøkelse

Ved mistanke om ulovlig vareførsel kan tollmyndighetene foreta inngripende undersøkelse på person. Dette kan omfatte fullstendig avkledding og besiktigelse av kroppen.

Mistanken kan skyldes flere omstendigheter, og omfatter alt fra konkrete tips om enkeltpersoner til personers reiserute og oppførsel ved grensepassering. Mistanken behøver ikke å foreligge ved utvelgelse til kontroll, men kan bygge seg opp under en innledende undersøkelse. Det er ikke et krav at mistanken gjør det sannsynlig at den kontrollerte har overtrådt bestemmelsene.

Inngripende undersøkelse foretas på avskjermet sted av tolltjenestemenn av samme kjønn som den kontrollerte. Tollmyndighetene kan kreve at den som kontrolleres beveger seg, slik at det kan undersøkes om fremmedlegemer er festet til kroppen.

Urinprøve, røntgenkontroll mv.

Ved mistanke om at den kontrollerte skjuler vare i kroppen kan tollmyndighetene be den kontrollerte om å avgi urinprøve eller avføring på særskilt avtrede. På samme vilkår kan tollmyndighetene foreta gjennomlysning av kroppen ved hjelp av røntgenapparat.

Tollmyndighetene kan også anmode påtalemyndigheten om at den kontrollerte personen fremstilles for undersøkelse på sykehus etter straffeprosesslovens regler, såkalt "innvendig kontroll".

Begrunnelse for inngripende undersøkelse

Den som blir utsatt for en inngripende kontroll kan kreve at mistanken begrunnes. Et slikt krav må settes fram på stedet eller innen én uke etter kontrollen, og tollmyndighetene skal innen én uke etter dette gi en kortfattet, skriftlig begrunnelse. Tollmyndighetene behøver likevel ikke opplyse om kilder eller kontrollmetodikk som av tollfaglige grunner bør behandles fortrolig overfor den kontrollerte eller allmennheten. Den som klager kan heller ikke kreve at selve kontrollen utsettes til vedkommende får begrunnelsen.

Bruk av makt i personkontroll

Personer som forsøker å unndra seg kontroll, kan holdes tilbake med makt. Dette gjelder uavhengig av hva som er bakgrunnen for kontrollen. Maktbruken begrenser seg imidlertid til tilbakehold som er nødvendig for å få utført kontrollen. Et eksempel kan være at en kontrollert holdes tilbake i påvente av at tollmyndighetene undersøker vedkommendes identitet.

Kontroll av diplomater mv.

Diplomater og medlemmer av enkelte internasjonale organisasjoner kan ikke kontrolleres. Vedkommendes bagasje kan imidlertid kontrolleres dersom tollmyndighetene har skjellig grunn til mistanke om ulovlig vareførsel, se § 13-1-2.

§ 13-2 Tollmyndighetenes adgang utendørs

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-2](#)

[Tollforskriften § 13-2-1](#)

§ 13-2 presiserer at tollmyndighetene skal ha uhindret adgang til de områdene der det skal utføres kontroll. Hvilke områder dette omfatter er regulert i § 13-1. Bestemmelsen formål er å hindre at private rettigheter (f.eks. eiendomsrett) påberopes og dermed hindrer eller vanskeliggjør kontroll.

I mange havner, og på alle internasjonale lufthavner, er det adgangsregulering ved bruk av bl.a. adgangskort, gjennomlysning og andre former for personkontroll. Tollmyndighetenes tjenestemenn er ikke unntatt fra slike sikkerhetstiltak, men den som er ansvarlig for området skal sørge for at adgangsregulering ikke hindrer tollmyndighetenes kontrollvirksomhet. Den ansvarlige bærer også eventuelle kostnader ved tilpasning av sikkerhetsrutinene til tollmyndighetenes behov. Ved konkrete kontroller skal også den ansvarlige også legge til rette for at kontrollen kan gjennomføres mest mulig uhindret dersom sikkerhetsrutinene ikke allerede er tilpasset.

Forarbeider til tolloven § 13-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 102

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 10

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

§ 13-3 Kontroll av vareførsel mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-3](#)

[Tollforskriften § 13-3-1](#)

§ 13-3 regulerer hva tollmyndighetene kan kontrollere, og på hvilken måte. Bestemmelsen overlapper til en viss grad § 13-1 om hvor tollmyndighetene kan foreta kontroll.

Fly og fartøy kan kontrolleres over alt i tollområdet, uavhengig av om de kommer fra eller skal til utlandet. Bakgrunnen for denne vide kontrolladgangen er at slike transportmidler relativt enkelt ferdes til og fra tollområdet.

Biler, lastebiler og andre motorvogner kan kontrolleres dersom de er på, kommer fra, eller skal til grensen mot Sverige, Finland eller Russland. Vareførsel til fots og lignende kan kontrolleres i de samme områdene.

Transportmidler og personer som kommer fra, eller skal til havner og internasjonale flyplasser kan også kontrolleres. Dette omfatter også bagasje som personer bringer med på fly og ferjer, som ikke blir kontrollert i forbindelse med eventuell kontroll av selve transportmiddelet.

Det er tilstrekkelig at det er sannsynlig at transportmiddelet eller personen skal til eller kommer fra grensen, havnen eller flyplassen. Sannsynligheten vil bli mindre jo lenger vekk fra disse områdene man kommer, men lokale forhold vil kunne spille inn. Dersom kontrollen foregår i umiddelbar tilknytning til forfølgelse på grunn av en overtredelse, vil ikke den geografiske avstanden spille noen rolle.

Tollmyndighetene kan treffe de tiltak som er nødvendige for å gjennomføre kontrollen, herunder åpne koffert og annen bagasje uten den kontrollerte personens samtykke.

Forarbeider til tolloven § 13-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 102

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 11

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 4 og § 15

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 13-3 a Kontrollopplysninger fra tollskyldner og opplysningspliktige etter tolloven kapittel 3 og 4

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-3 a](#)

Den som er tollskyldner eller opplysningspliktig etter tolloven kapittel 3 og 4 skal etter krav fra tollmyndighetene gi opplysninger som kan ha betydning for egen plikt til å svare toll eller for kontrollen av vareførselen.

Hvorvidt en enkelt vare eller varesending er belagt med toll eller er tollfri, er ikke avgjørende for plikten til å tollbehandle varene etter kapittel 4. Pliktene i kapittel 4 gjelder all vareførsel til og fra tollområdet, uavhengig av om det skal svares toll i det enkelte tilfelle. Det samme gjelder pliktene i kapittel 3 om trafikken til og fra tollområdet.

Bestemmelsen omfatter opplysninger som kan ha betydning for kontroll av vareførselen. Kontrollopplysninger om vareførselen er nødvendig for å sikre at lovlige og restriksjonsbelagte varer blir riktig deklarerert og hindre inn- og utførsel av ulovlige varer.

Plikten til å gi kontrollopplysninger gjelder kun privatpersoner i den utstrekning de allerede har opplysningsplikt etter tolloven fordi de har innført eller utført en vare, og plikten til å gi opplysninger er begrenset til å gjelde kontroll av vareførselen. Opplysningsplikten vil for eksempel gjelde privatpersoner som etter ferie i utlandet bringer med seg varer med verdi over 6.000 kroner eller har med seg alkoholholdige drikkevarer i større mengder enn den tollfrie kvoten.

Tollmyndighetene kan kreve at den opplysningspliktige dokumenterer opplysningene ved for eksempel å gi innsyn i, legge fram, sammenstille, utlevere eller sende inn fakturaer, kvitteringer, fraktdokumenter, regnskapsmateriale med bilag, kontrakter, korrespondanse, styreprotokoller, opprinnelsesbevis eller andre særlige legitimasjonsdokumenter, elektroniske programmer og programsystemer. Plikten til å oppbevare dokumenter (oppbevaringsplikten) følger av andre regler, først og fremst av bokføringsloven med tilhørende forskrifter.

Opplysningene skal gis uten hensyn til om den opplysningspliktige er underlagt taushetsplikt i lov eller på annen måte. Opplysninger som angår rikets sikkerhet, kan likevel bare kreves fremlagt etter samtykke fra Kongen.

Forarbeider til tolloven § 13-3 a

Prop.1 LS (2016-2017) kapittel 13 (særlig punkt 13.4)

Tidligere regler og forarbeider

Merverdiavgiftsloven § 16-1

Prop. 141 L (2011-2012) punkt 2.4 og 2.8

§ 13-3 b Kontrollopplysninger fra tredjepart

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-3 b](#)

For å avdekke ulovlig vareførsel og for å sikre at lovlige og restriksjonsbelagte varer blir riktig deklarerert og toll korrekt fastsatt, kan tollmyndighetene innhente opplysninger fra tredjeparter.

Tredjeparter plikter etter krav fra tollmyndighetene å gi opplysninger som kan ha betydning for kontroll av noens vareførsel eller plikt til å svare toll. Plikten til å gi kontrollopplysninger omfatter ikke fysiske personer som ikke driver næringsvirksomhet. Dersom en tredjepart i lov er pålagt taushetsplikt går denne foran plikten til å gi kontrollopplysninger.

Aktuelle tredjeparter kan være transportører, virksomheter som omsetter innførte varer, og andre som har hatt oppdrag for importør eller eksportør. Slike aktører kan ha verdifull informasjon for kontrollformålet. Videre kan forsikringsselskaper, banker, næringsdrivende kunder, utleiefirmaer mv. ha relevante kontrollopplysninger. Opplysningene kan blant annet bidra til å avklare hvem som er eier av innførte varer og hvor lenge varene har vært i tollområdet.

I uttrykket tredjepart ligger det en begrensning ved at det må være en tilknytning mellom den som ønskes opplysninger om, og den det bes om opplysninger fra, f.eks. når tredjeparten har kjøpt varer eller har inngått avtaler med den som tollmyndighetene krever opplysninger om. Det kan ikke kreves kontrollopplysninger fra en aktør som bare er i en sammenlignbar situasjon med den som opplysningene gjelder.

Kontrollopplysninger kan finnes i fakturaer, kvitteringer, regnskapsmateriale med bilag, kontrakter og opprinnelsesbevis. Det avgjørende er om opplysningene er relevante ved vurderingen av om noen har plikter etter tolloven. Den opplysningspliktige tredjepart har plikt til å sammenstille opplysninger.

I utgangspunktet må myndighetene kjenne til et bestemt navn eller en bestemt transaksjons mv. for å kunne be om opplysninger fra tredjepart. Når det foreligger særlig grunn kan dette kravet fravikes ved såkalte målrettede kontroller. Slike kontroller kan være aktuelle hvis tollmyndighetene har indikasjoner på at en type varer innføres i stort omfang uten at de deklarerer. Informasjon fra for eksempel forhandlere av denne typen varer vil da kunne bidra til at tollmyndighetene får nyttig informasjon for å identifisere aktuelle kontrollobjekter. I enkelte tilfelle vil kontrollene kreve betydelige ressurser hos de opplysningspliktige tredjepartene. Ved innhenting av opplysninger for målretting av kontroller er det særlig viktig at tollmyndighetene foretar en forholdsmessighetsvurdering av antatt nytte av kontrollopplysningene mot byrden som pålegges de opplysningspliktige.

Noen aktører som er tredjepart etter § 13-3 b kan også være opplysningspliktige etter § 13-3 a. I slike tilfeller vil tollmyndighetene ha hjemmel til å be om kontrollopplysninger etter begge bestemmelsene.

Forarbeider til tolloven § 13-3 b

Prop.1 LS (2016-2017) kapittel 13 (særlig punkt 13.4)

Tidligere regler og forarbeider

Merverdiavgiftsloven § 16-2

Prop. 150 LS (2012-2013) kapittel 12

Prop. 66 L (2012-2013) punkt 2.3

Prop. 141 L (2011-2012) punkt 2.5

§ 13-4 Kontroll hos den opplysningspliktige

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-4](#)

[Tollforskriften §§ 13-4-1 og flg.](#)

Tollmyndighetene kan foreta kontroll hos den som plikter å gi opplysninger etter loven, det vil si tollskyldner og opplysningspliktig etter § 13-1 og opplysningspliktig tredjepart etter § 13-3 b. Rammen for opplysningsplikten ved stedlig kontroll er den samme som for plikten til å gi opplysninger etter §§ 13-3 a og 13-3 b.

Privatpersoner plikter ikke å gi adgang til kontroll i deres private hjem, med mindre næringsvirksomheten utøves derfra.

Det er ikke et vilkår for å foreta kontroll hos den opplysningspliktige at tollmyndighetene først har forsøkt å innhente kontrollopplysningene. Tollmyndighetene kan velge om de ønsker å be om opplysninger, eller om de ønsker å møte opp hos den opplysningspliktige.

Plikten til å gi adgang omfatter virksomhetens arkiver der tollmyndighetene har holdepunkter for at det kan finnes opplysninger av betydning for det som skal kontrolleres. Tollmyndighetene er ikke bundet av anvisninger fra den opplysningspliktige for å identifisere relevante opplysninger. For tollmyndighetene vil det kunne være aktuelt å undersøke om varer som kjøretøyer, båter, prefabrikkerte bygg og elementer mv. er innført utenfor tollmyndighetenes kontroll. Tolletaten kan også kontrollere lokaler hvor varer oppbevares. Kontrollen kan også omfatte butikker, restauranter mv. dersom tollmyndighetene har begrunnet mistanke om at det omsettes varer

som er ulovlig innført. Slike kontroller kan blant annet gjennomføres som ledd i samordnede kontroller med andre myndigheter.

Forarbeider til tolloven § 13-4

Ot.prp. nr. 1 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 102

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 17

Ot.prp. nr. 42 (1997-1998)

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 157 tredje ledd og 162b

Ot.prp. nr. 62 (1954)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 13-5 Pålegg om bokføring

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-5](#)

Tollmyndighetene kan gi bokføringspliktige pålegg om å innrette bokføringen i samsvar med bokføringsregelverket innen en bestemt frist.

Dersom den bokføringspliktige innretter seg etter pålegget ilegges ingen reaksjon. I motsatt fall kan det ilegges tvangsmulkt som vil løpe fram til bokføringen er innrettet i samsvar med pålegget, jf. tolloven § 16-16.

Bokføringspålegg i eventuell kombinasjon med tvangsmulkt kan gis der det avdekkes mangler ved bokføringen. Mangelfull bokføring vanskeliggjør tollmyndighetenes arbeid og kontrollmuligheter i forbindelse med toll og vareførsel. I mange tilfeller er det også en sammenheng mellom mangelfull eller manglende bokføring og andre former for økonomisk kriminalitet.

Bokføringspålegg kan ilegges bokføringspliktige som er gjenstand for kontroll i medhold av tolloven § 13-4. For selskap, samvirkeforetak, forening, innretning eller organisasjon rettes bokføringspålegg til styret, og sendes hvert styremedlem.

I bokføringspålegget skal det opplyses om at det kan bli fattet vedtak om tvangsmulkt dersom manglene ikke utbedres innen en fastsatt frist, og det skal bes om dokumentasjon for at manglene er rettet innen den angitte fristen. Fristen skal være minimum fire uker og ikke lenger enn ett år.

Forarbeider til tolloven § 13-3

Prop.1 LS (2013-2014) kapittel 18

§ 13-6 Klage over pålegg om bokføring

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-6](#)

Et bokføringspålegg er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og det er følgelig ikke klagerett for slike pålegg etter forvaltningsloven. I tolloven § 13-6 er det derfor innført adgang til å klage over bokføringspålegg. Klagen må framsettes straks når den pålegget angår er til stede, og ellers innen tre dager. Pålegget skal etterkommes selv om ikke klagen er avgjort, hvis ikke den som ga pålegget gir utsettelse.

Forarbeider til tolloven § 13-6

Prop.1 LS (2013-2014) kapittel 18

§ 13-7 Kontroll med tollager

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-7](#)

[Tollforskriften §13-7-1](#)

Tollmyndighetene kan kontrollere alle områder innendørs og utendørs som tilhører et foretak som har tollagerbevilling. Tilsvarende gjelder andre områder der tollmyndighetene har gitt tillatelse til lagring av ufortollete varer. Varer som er lagret hos varemottager (direktekjøring etter § 4-30-11), kan kontrolleres der.

Kontroll av tollager kan også omfatte kontroll av tollagerregnskapet og dokumenter knyttet til regnskapet.

Trafikken til og fra tollageret eller lagringsplassen kan også kontrolleres. Her overlapper bestemmelsen § 13-1.

Forarbeider til tolloven § 13-7

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 102

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 49 andre ledd

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 74 fjerde ledd

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 13-8 Adgang til å bruke makt

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-8](#)

[Tollforskriften §§ 13-8-1 og 13-8-2](#)

Tollmyndighetenes maktbruk er regulert i ulike bestemmelser:

- § 13-8 regulerer maktbruk ved kontroll av transportmidler, bygninger og områder (omtalt i denne artikkelen)
- § 13-1 og § 13-1-1 regulerer maktbruk for å holde tilbake personer i forbindelse med kontroll
- § 13-3 omfatter pålegg om at transportmiddelet skal kjøre til bestemte steder, losse varer og legge begrensninger på videre aktivitet.

Dersom det er nødvendig for å skaffe seg adgang til et transportmiddel, bygning eller område som tollmyndighetene har anledning til å kontrollere, kan tollmyndighetene bruke maktmidler som f.eks. å bryte opp dører.

Det er ikke et vilkår for maktbruken at den som eier eller disponerer transportmiddelet eller stedet gir sitt samtykke.

Tollmyndighetene skal søke å skaffe seg adgang til det som skal kontrolleres på andre måter før det blir brukt makt (påbud om bruk av minst inngripende middel). Den som eier eller disponerer et transportmiddel eller en bygning vil f.eks. som regel bli bedt om å låse opp. I noen situasjoner kan imidlertid dette komme i konflikt med formålet med kontrollen.

Tollmyndighetenes maktbruk etter § 13-8 skal i tillegg følge et proporsjonalitetsprinsipp, ved at maktbruken må være nødvendig og forsvarlig ut fra situasjonens alvor og tjenestehandlingens formål. Dette er tilsvarende regler som politiet er underlagt.

Bestemmelsene om minst inngripende middel og proporsjonalitet gjelder direkte bare for kontroll av transportmidler, bygninger og områder. Det må imidlertid antas at det på ulovfestet grunnlag gjelder tilsvarende prinsipper for personkontroll og kontroll av varer, så langt det passer.

Forarbeider til tolloven § 13-8

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 103

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 13

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 16 andre ledd

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 13-9 Plikt til å medvirke ved tollkontroll

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-9](#)

[Tollforskriften §§ 13-9-1](#) og [13-9-2](#)

Den som befinner seg på et sted der tollmyndighetene har anledning til å kontrollere, skal stanse dersom tollmyndighetene krever det.

Den kontrollerte skal også gi personalia og andre opplysninger som tollmyndighetene finner nødvendig for å utføre kontrollen. Hvilke opplysninger dette er, vil variere, og plikten til å gi opplysninger må tolkes ganske vidt.

I enkelte situasjoner har tollmyndighetene behov for den kontrollertes hjelp i forbindelse med kontrollen, f.eks. til å låse opp dører, vise vei eller kjøre transportmidler til bestemte steder. Dette har den kontrollerte plikt til å gjøre. Den kontrollerte har også plikt til å bli med til tollmyndighetenes lokaler for gjennomføring av personkontroll, røntgenundersøkelse av bagasje mv.

Personer som har med varer, har en plikt til å vise fram varene, herunder åpne bagasje som varene befinner seg inni.

Fly- og ferjeselskap skal utlevere opplysninger om passasjerene fra sine bookingsystemer dersom tollmyndighetene ber om det. Opplysningsplikten gjelder personer som er under reise til eller fra tollområdet eller i tilknytning til en nært forestående reise fra tollområdet.

Det er straffbart å ikke oppfylle pliktene i § 13-9, se § 16-5.

Forarbeider til tolloven § 13-9

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 103

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 14

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 15 tredje ledd

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 13-10 Tollvakt

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-10](#)

I noen tilfeller er det nødvendig at tollmyndighetene setter ut vakt for å ha kontroll med transportmidler eller ufortollete varer.

Eventuelle ekstrakostnader ved tollvakt kan belastes den som eier eller på annen måte har råderett over varene eller transportmiddelet.

Forarbeider til tolloven § 13-10

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 103

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 18

Ot.prp. nr.13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 8 til 10

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 13-11 Bruk av tollsegl

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-11](#)

Tollmyndighetene kan bruke tollsegl (tollplombe) på transportmidler, containere mv. for å sikre at ingen får adgang til varene i forbindelse med frakten. Dette er i dag særlig i bruk ved transittering av varer etter transitteringskonvensjonen og TIR-konvensjonen, jf. § 4-22.

Det er straffbart etter § 16-6 å fjerne tollsegl uten at tollmyndighetene har gitt tillatelse til det.

Forarbeider til tolloven § 13-11

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 102

Tidligere regler og forarbeider

Tolloven 1966 § 15

Ot.prp. nr. 45 (1996-1997)

Ot.prp. nr. 88 (1991-1992)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 7 og § 18

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 13-12 Planlegging, målretting og gjennomføring av kontroller

Lov og forskrift

[Tolloven § 13-12](#)

Bestemmelsens formål er å tydeliggjøre hvilke muligheter tollmyndighetene har til å innhente, lagre, sammenstille og bruke personopplysninger når kontrollvirksomheten planlegges, målrettes og gjennomføres.

Personopplysningsloven § 33 krever at behandling av sensitive personopplysninger har konsesjon fra Datatilsynet, men det er gjort unntak fra kravet for statlige myndigheter når behandlingen har lovhjemmel. Nødvendige sensitive personopplysninger vil i hovedsak omfatte opplysninger om mistanke om straffbare lovbrudd, konstaterte straffbare brudd på tollregelverket eller brudd på annet regelverk som tollmyndighetene har ansvar for å kontrollere.

Bestemmelsen gir tollmyndighetene adgang til å behandle sensitive personopplysninger for etterretnings- og kontrollformål. Grensekryssende trafikk på landeveien og fergeterminaler med utenlandstrafikk kan overvåkes av tollmyndighetene ved bruk av skiltgjenkjenningssystem (ANPR).

Kildene til personopplysningene kan være anonyme. Personopplysningene behøver ikke være fullstendige og verifiserte, men tollmyndighetene må innen fire måneder avklare om ikke-verifiserte personopplysninger er korrekte og relevante.

Hjemmelen for lagring er avgrenset til personopplysninger som er nødvendige for å kunne planlegge, målrette og gjennomføre tollmyndighetenes kontroller. Lagrede opplysninger skal slettes når de ikke lenger er nødvendige ut fra formålet med behandlingen. Opplysninger innhentet ved skiltgjenkjenningssystem (ANPR), kan maksimalt lagres inntil seks måneder etter at opplysningene er innhentet.

Forarbeider til tolloven § 13-12

Prop. 150 LS (2012-2013) kapittel 9

Prop. 1 LS (2016-2017) kapittel 13 (særlig punkt 13.5)

14 Tollsamarbeid med annen stat

§ 14-1 Håndhevelse av annen stats bestemmelser i Norge

Lov og forskrift

[Tolloven § 14-1](#)

[Tollforskriften § 14-1-1](#)

Generelt om tollsamarbeid

Det foregår et utstrakt samarbeid mellom tolladministrasjoner i forskjellige land. Samarbeidet kan være bistand til skolering, utveksling av informasjon om varesendinger eller samarbeid om tollbehandling og kontroll på en felles landegrense. Norge har inngått en rekke avtaler om tollsamarbeid.

Mye av tollsamarbeidet krever lovhjemmel. Et eksempel på tollsamarbeid som krever lovhjemmel er dersom samarbeidet forutsetter at den ene statens lovgiving skal anvendes på den andre statens territorium. Slike lovhjemler er inntatt i tolloven kapittel 14. Det er videre en forutsetning for samarbeidet at det foreligger en folkerettslig overenskomst med annen stat. Samarbeidet er altså basert på gjensidighet.

Hvis tollsamarbeidet går ut på at begge staters lovgivning skal kunne anvendes i en grensesone, kan det også avtales at statenes personell utfører tjeneste for begge stater. Publikum kan da tollekspedere varer ut av det ene landet og inn i det andre landet samme sted. Kontroll kan også foretas på vegne av begge stater på ett sted.

Nærmere om § 14-1

Norge har en avtale om [grensetollsamarbeid med EU](#) som går ut på at statene samarbeider om tollforvaltningen på felles landegrenser. Avtalen omfatter grensene mot henholdsvis Sverige og Finland, men omfatter bare forhold som i EU reguleres av fellesskapsretten. I tillegg er det separate avtaler mellom Norge og henholdsvis Sverige og Finland som regulerer forhold som reguleres av nasjonal rett i de to landene.

- [tollsamarbeidet med Sverige](#)
- [tollsamarbeidet med Finland](#)

Tolloven § 14-1 hjemler at andre staters regler kan anvendes på norsk territorium. I praksis er dette aktuelt for svenske og finske regler, herunder regler som følger av fellesskapsretten i EU.

Avtalene og § 14-1 hjemler at alle tollregler i henholdsvis Sverige og Finland kan anvendes på norsk territorium. I tillegg kan selvsagt norsk lovgivning anvendes. Reglene kan håndheves av tjenestepersonell fra Norge og Sverige i kontrollområdet ved grensen mot Sverige, og av tjenestepersonell fra Norge og Finland i kontrollområdet ved grensen mot Finland.

Tvangsmidler hjemlet i utenlands lovgivning kan bare brukes ved undersøkelser i umiddelbar sammenheng med overtredelse som er straffbar etter § 16-2. Pågrepelse, beslag o.l. etter utenlandsk lovgivning er derfor bare aktuelt når ulovlig vareførsel undersøkes på frisk fot. Med "frisk fot" menes at undersøkelsen skjer i umiddelbar tilknytning at forholdet oppdages. Norsk tvangslovgivning kan imidlertid anvendes i alle situasjoner det er hjemmel for det.

Forarbeider til tolloven § 14-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 104

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 75

Ot.prp. nr. 13 (1993-94)

Ot.prp. nr. 108 (1992-93)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov av 18. desember 1959 om grensetollsamarbeid med fremmed stat § 2

Ot.prp. nr. 11 (1959-60)

§ 14-2 Særskilt kontrollområde

Lov og forskrift

[Tolloven § 14-2](#)

[Tollforskriften §§ 14-2-1 og 14-2-2](#)

Prinsippet bak avtalen med EU om grensetollsamarbeid er at begge staters lovgivning skal kunne anvendes i en grensesone, og at statenes personell utfører tjeneste for begge stater. § 14-2 fastsetter det særskilte kontrollområdet hvor annen stats tollovgivning kommer til anvendelse på norsk territorium (i tillegg til norsk lovgivning).

Kontrollområdet mot Sverige er 15 kilometer ut fra riksgrensen. I tillegg omfatter kontrollområdet på norsk side de fire jernbanelinjene som krysser riksgrensen, inkludert stasjonsområdene. Enkelte veistrekninger som krysser riksgrensen omfattes også av kontrollområdet på norsk side. Nærmere detaljer finner du i § 14-2-1. I kontrollområdet kommer svenske bestemmelser til anvendelse i tillegg til norske, i den grad de svenske kan håndheves etter § 14-1.

Kontrollområdet mot Finland er 7 kilometer ut fra riksgrensen. Kontrollområdet mot Finland omfatter ikke veistrekninger ut over kontrollområdet. I kontrollområdet kommer finske bestemmelser til anvendelse i tillegg til norske, i den grad de finske kan håndheves etter § 14-1.

Forfølgelse av mistenkte kan fortsette ut over det særskilte kontrollområdet hvis forfølgelsen skjer i umiddelbar sammenheng med det oppdagede forholdet.

Forarbeider til tolloven § 14-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 104

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 4 første ledd

Innst. O. nr. 21 (1993-94)

Ot.prp. nr. 13 (1993-94)

Ot.prp. nr. 108 (1992-93)

Ot.prp. nr. 40 (1974-75)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov av 18. desember 1959 om grensetollsamarbeid med fremmed stat § 1

Ot.prp. nr. 11 (1959-60)

§ 14-3 Håndhevelse av norske bestemmelser utenfor Norge

Lov og forskrift

[Tolloven § 14-3](#)

[Tollforskriften §§ 14-3-1 og 14-3-2](#)

Prinsippet bak avtalen med EU om grensetollsamarbeid er at begge staters lovgivning skal kunne anvendes i en grensesone, og at statenes personell utfører tjeneste for begge stater. Publikum kan da tollekspedere varer ut av det ene landet og inn i det andre landet samme sted. Kontroll kan også foretas på vegne av begge stater på ett sted.

Norge har en avtale om [grensetollsamarbeid med EU](#) som går ut på at statene samarbeider om tollforvaltningen på felles landegrenser. Avtalen omfatter grensene mot henholdsvis Sverige og Finland, men omfatter bare forhold som i EU reguleres av fellesskapsretten. I tillegg er det separate avtaler mellom Norge og henholdsvis Sverige og Finland som regulerer forhold som reguleres av nasjonal rett i de to landene.

- [tollsamarbeid med Finland og Sverige](#)

Tolloven § 14-3 hjemler at norske regler etter overenskomst kan anvendes på utenlandsk territorium. I praksis er dette aktuelt for svensk og finsk territorium.

Alle regler som norske tollmyndigheter håndhever kan anvendes på svensk og finsk territorium. Reglene kan håndheves av tjenestepersonell fra Norge og Sverige i kontrollområdet i Sverige mot grensen til Norge, og av tjenestepersonell fra Norge og Finland i kontrollområdet i Finland mot grensen til Norge. I tillegg kan selvsagt henholdsvis svensk og finsk lovgivning anvendes.

Forarbeider til tolloven § 14-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 104

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 76

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov av 18. desember 1959 om grensetollsamarbeid med fremmed stat § 3

Ot.prp. nr. 11 (1959-60)

§ 14-4 Tjenestepersonell som utøver annen stats tollmyndighet

Lov og forskrift

[Tolloven § 14-4](#)

Bestemmelsen omhandler rettigheter og plikter for tjenestepersonell som utøver annen stats tollmyndighet. Personell som anvender annen stats tollmyndighet på norsk område vernes gjennom henvisningene til straffeloven §§ 155, 156, 160 og 162, som omhandler straff for å motarbeide offentlig myndighet. Personell som utfører norsk tolltjeneste på annen stats område er vernet gjennom henvisningene til straffeloven. Vernet gjelder både norsk og annen stats personell.

Norsk tjenestepersonell som utfører tolltjeneste for annen stat er underlagt straffansvar gjennom henvisninger til straffeloven §§ 171 og 174. Bestemmelsene gjelder overtredelser i offentlig tjeneste. Ansvarer gjelder både på norsk og annen stats område.

Annen stats tjenestepersonell som utfører norsk tolltjeneste er ikke underlagt norsk straffe- eller disiplinærmyndighet. Personellet kan derfor ikke straffes for tjenesteforsømmelser etter norsk rett. Dette gjelder enten tjenesten utføres på norsk eller annen stats område. Fullmakten til å utføre norsk tolltjeneste kan imidlertid trekkes tilbake.

Forarbeider til tolloven § 14-4

Ot.prp. nr. 125 (2008-2009)

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 104

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 77

Ot.prp. nr. 87 (2002-2003)

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov av 18. desember 1959 om grensetollsamarbeid med fremmed stat § 4

Ot.prp. nr. 11 (1959-60)

§ 14-5 Overgivelse av person til annen stats myndighet

Lov og forskrift

[Tolloven § 14-5](#)

Adgangen til overlevering av personer til andre stater er underlagt vesentlige begrensninger og vilkår. Bakgrunnen for dette er at overtredelser som hovedregel skal forfølges der overtredelsen har funnet sted. Et annet forhold er at en stat vanligvis ikke utleverer sine egne borgere til rettsforfølging i andre stater. Adgangen til overlevering i § 14-5 representerer et nokså snevert unntak fra dette.

Etter § 14-5 kan en person som pågripes innen kontrollområdet på norsk territorium overgis til den annen stats myndigheter. Vedkommende må med skjellig grunn mistenkes for overtredelse av den annen stats tollbestemmelser for at bestemmelsen skal komme til anvendelse. Bakgrunnen for bestemmelsen er at det er mest nærliggende og hensiktsmessig at slike overtredelser forfølges i den staten som forvalter den tollovgivningen som er overtrådt.

De nærmere vilkår for overlevering fremgår av § 14-5.

Forarbeider til tolloven § 14-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 104

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 78

Ot.prp. nr. 19 (1965-1966)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov av 18. desember 1959 om grensetollsamarbeid med fremmed stat § 5

Ot.prp. nr. 11 (1959-1960)

§ 14-6 Bruk av en annen stats tollsegl

Lov og forskrift

[Tolloven § 14-6](#)

En annen stats tollsegl kan benyttes som norsk tollsegl, såfremt det foreligger overenskomst om tollsamarbeid. Dette er en praktisk ordning som innebærer at for eksempel svenske tollmyndigheter kan benytte svensk tollsegl når de utøver norsk tollmyndighet.

Forarbeider til tolloven § 14-6

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 104

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 79

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov av 18. desember 1959 om grensetollsamarbeid med fremmed stat § 6

Ot.prp. nr. 11 (1959-60)

§ 14-7 Hjelp fra andre norske myndigheter

Lov og forskrift

[Tolloven § 14-7](#)

Politi og militære myndigheter plikter etter § 12-3 å yte nødvendig hjelp til norske tollmyndigheter. Etter § 14-7 gjelder denne plikten til bistand også annen stats tollpersonell når disse utfører norsk eller annen stats tolltjeneste på norsk område.

Forarbeider til tolloven § 14-7

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 104

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 79

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov av 18. desember 1959 om grensetollsamarbeid med fremmed stat § 7

Ot.prp. nr. 11 (1959-60)

§ 14-8 Utveksling av opplysninger med annen stat

Lov og forskrift

[Tolloven § 14-8](#)

Tollsamarbeid mellom stater forutsetter at statene kan utveksle opplysninger. I utgangspunktet er adgangen for norske tollmyndigheter til å gi ut opplysninger begrenset av taushetsplikt i § 12-1. Sjette ledd i bestemmelsen gjør imidlertid unntak for informasjonsutveksling med fremmed stat. Slik informasjonsutveksling reguleres av § 14-8. Etter § 14-8 kan informasjon utveksles når dette er en del av gjennomføringen av en avtale mellom Norge og annen stat. Bestemmelsen forutsetter således at det foreligger avtale mellom statene.

Når f.eks. svenske tollmyndigheter skal tollbehandle varer på vegne av Norge, kan det være behov for å innhente opplysninger fra norske tollmyndigheter. Innhenting av opplysninger kan også være aktuelt i forbindelse med kontroll av varer i utlandet.

Når toll og avgift skal kreves inn, pålegger skattebetalingsloven personer og foretak å gi opplysninger til norske myndigheter. I henhold til § 14-8 annet ledd er det også en plikt til å gi slike opplysninger dersom norske tollmyndigheter i avtale om tollsamarbeid har forpliktet seg til å innhente opplysninger til bruk i en annen stat.

Forarbeider til tolloven § 14-8

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 104

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 4 første ledd nr. 2 og 3 og andre ledd

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 40 (1974-1975)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov av 18. desember 1959 om grensetollsamarbeid med fremmed stat § 1

Ot.prp. nr. 11 (1959-1960)

§ 14-9 Innkreving av krav fra annen stat

Lov og forskrift

[Tolloven § 14-9](#)

Norske myndigheter kan etter § 14-9 i en del tilfeller innkreve tvangskraftige krav som er utskrevet av myndighet i annen stat. Kravene kan være utskrevet både på vegne av norske tollmyndigheter og utenlandske myndigheter. Det er en forutsetning for slik innkreving at det foreligger en tollsamarbeidsavtale mellom statene.

Forarbeider til tolloven § 14-9

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 104 og 105

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 4 første ledd nr. 3

Ot.prp. nr. 13 (1993-94)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 40 (1974-1975)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Lov av 18. desember 1959 om grensetollsamarbeid med fremmed stat § 1

Ot.prp. nr. 11 (1959-60)

15 Immaterialrettigheter

§ 15-1 Søknad om bistand fra tollmyndighetene

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-1](#)

[Tollforskriften § 15-1-1](#)

Generelt om immaterialrettigheter

Immaterialrett eller åndsrett er rettigheter av ikke-materiell art. Immaterialretten omfatter mange forskjellige rettigheter, fra opphavsrett og patenter til foretaksnavn, varemerker og design. Disse rettighetene kan komme til uttrykk i form av fysiske eksemplarer, men det er ikke de fysiske eksemplarene immaterialretten verner. Det som vernes er ideen, kunnskapen, formen eller lignende som ligger bak.

Immaterialretten er således et fellesbegrep på ulike regler som gir vern mot at andre etterligner ens prestasjoner eller urettmessig utnytter ens gode navn og rykte (goodwill). Dette vil først og fremst ha økonomisk verdi for rettighetshaveren, men også ideelle interesser kan være gjenstand for vern.

Rettigheter som faller inn under immaterialretten vil vanligvis ha sitt grunnlag i lov. For å harmonisere nasjonal lovgivning finnes det dessuten flere internasjonale konvensjoner innen immaterialretten. Det finnes også flere EU-direktiver som dreier seg om immaterialrett, og disse er bindende også for Norge gjennom EØS-avtalen. I Norge er det flere lover som beskytter immaterialrettigheter, herunder åndsverkloven, varemerkeloven og designloven.

Bestemmelsene i tolloven kapittel 15 er en del av det nasjonale vernet for immaterialrettigheter. Bestemmelsene regulerer tollmyndighetenes adgang til å holde tilbake varer som krenker eller mistenkes å krenke en immaterialrettighet.

Tollmyndighetenes rolle er å avdekke, holde tilbake og varsle rettighetshaver. Avgjørelsen om det foreligger en krenkelse og hva som eventuelt skal være konsekvensen av det, overlates til partene (rettighetshaver og importør/eksportør). Uenighet mellom partene kan bringes inn for domstolene.

Spesielt om beskyttelse av varemerker

Varemerker er beskyttet mot forfalskning, såkalt piratkopiering. Det er ved slike overtredelser av varemerkelovgivningen at tollmyndighetene som oftest kommer inn i bildet.

Dersom noen har enerett til å selge varer av et bestemt varemerke i et område, beskytter også varemerkelovgivningen mot at andre innfører og selger "ekte" (ikke forfalskede) varer med varemerket der, såkalt parallellimport. I denne sammenheng sees imidlertid EØS-området på

som et samlet område, slik at varer som lovlig er innført til én importør kan selges videre til andre aktører i andre EØS-land uten å komme i strid med immaterialretten. Det vil være vanskeligere for tollmyndighetene å konstatere brudd på disse immaterialrettighetene enn ved forfalskning, da de lovlige og de ulovlige varene er identiske.

§ 15-1 Søknad om bistand fra tollmyndighetene

Bestemmelsen regulerer rettighetshavers søknad til tollmyndighetene om bistand til å holde tilbake varer som er under tollmyndighetenes kontroll, hvis det foreligger begrunnet mistanke om at innførsel eller utførsel av varene vil krenke immaterialrettigheter eller visse bestemmelser i markedsføringsloven.

Første ledd

Rettighetshaveren kan levere søknad til tollmyndighetene om at tollmyndighetene skal holde tilbake varer som er under tollmyndighetenes kontroll ved begrunnet mistanke om at inn- eller utførsel av varene utgjør et inngrep i en immaterialrettighet.

Immaterialrettighetene som omfattes av ordningen er nevnt i tvisteloven § 28 A-1 tredje ledd første punktum. I tillegg omfattes krenkelser som nevnt i markedsføringsloven § 30 og § 25 eller § 26, hvis krenkelsen består i en etterligning.

Rettighetshaver vil i tillegg til innehaveren av en immaterialrettighet eller frembringelse beskyttet av relevante bestemmelser i markedsføringsloven, også kunne være for eksempel lisenstakere og organisasjoner som forvalter rettigheter, jf. Ot.prp. nr. 58 (2006–2007) s. 105. For beskyttede geografiske betegnelser vil innehaveren av rettigheten være den sammenslutning av produsenter som har rett til å benytte betegnelsen, og kan etter omstendighetene også omfatte myndigheter eller tilsynsorganer som har ansvar for bruken av den aktuelle betegnelsen. Den bistand det kan søkes om, og der tollmyndighetene kan gripe inn, er når den aktuelle varen er «under tollmyndighetenes kontroll», det vil si i en kontrollsituasjon der tollmyndighetene kan gripe inn mot varen.

I Norge er immaterialrettigheter beskyttet i næring. Situasjoner med innførsel der bare avsenderen som har sendt varen til det norske tollområdet opptrer i næring, er imidlertid også omfattet av reglene i tolloven kapittel 15, selv om mottakeren i Norge som innfører varen opptrer som privatperson og dermed ikke selv begår inngrep. Forutsetningen er at avsenderen opptrer i næringsvirksomhet, og at varen eller dens forpakning, merking mv. som sådan er utformet på en måte som innebærer inngrep i en immaterialrettighet, jf. EU-domstolens dom i sak C-98/13 Rolex.

Andre ledd

Andre ledd regulerer krav til innholdet i søknaden, som leveres på et skjema i Altinn. I tillegg til opplysninger om søkeren og eventuell fullmektig, jf. bokstav a og b, må det etter bokstav c angis hvilke immaterialrettigheter søknaden gjelder. Rettighetene må også dokumenteres, for eksempel ved utskrift av varemerkeregisteret eller ved å vise til at rettighetshaveren er

opphaveren eller erververen av opphavsretten til et opphavsrettslig beskyttet verk. For opphavsrettigheter og nærstående rettigheter etter åndsverkloven, som ikke er registrerte rettigheter, må det vises til verket det gjelder, for eksempel et lydopptak. For uregistrerte varemerkerettigheter og enkelte andre uregistrerte rettigheter vil det være vanskeligere for rettighetshaveren å dokumentere rettigheten. Ordningen er likevel åpen også for uregistrerte rettigheter, og rettighetshaveren må i så fall levere annen dokumentasjon som viser at det foreligger en rettighet.

Etter bokstav d skal det gis opplysninger som gjør det mulig å identifisere autentiske (originale) varer. Dette kan dreie seg om tekniske data, blant annet merking og strekkoder, og det kan være praktisk å levere bilder av de originale varene. For varer som utgjør inngrep skal det etter bokstav e gis opplysninger, i den utstrekning dette er kjent for rettighetshaveren, for eksempel om hvordan slike varer normalt pleier å være utformet og hva som skiller dem fra autentiske varer. Etter bokstav f må det avgis en erklæring om at søkeren påtar seg ansvaret for kostnader som tollmyndighetene påføres ved tilbakeholdet, jf. reguleringen av dette i § 15-9. I tillegg må det i henhold til bokstav g angis i søknaden om rettighetshaveren ønsker anvendelse av fremgangsmåten for destruksjon av småforsendelser, jf. § 15-8. Bakgrunnen for dette er at det for slike forsendelser ikke gis melding til rettighetshaveren i det enkelte tilfellet forut for ødeleggelse av varene, med mindre mottakeren motsetter seg destruksjon.

For den alminnelige fremgangsmåten for ødeleggelse av varer, jf. § 15-7, er det ikke nødvendig å angi i søknaden at denne ønskes benyttet, siden rettighetshaveren her vil motta melding om det enkelte tilbakeholdet.

Tollforskriften § 15-1-1 regulerer ytterligere opplysninger som søknaden skal inneholde i den utstrekning de er kjent for søkeren. Dette er opplysninger som skal gjøre tollmyndighetene bedre i stand til å gjenkjenne varer som utgjør inngrep.

Tredje ledd

Tollmyndighetene skal gi søkeren melding hvis kravene til søknaden etter andre ledd og eventuelle tilhørende krav i forskrift ikke er oppfylt, for eksempel der søknaden ikke inneholder nødvendig informasjon om den aktuelle immaterialrettigheten eller forholdene omfattet av markedsføringsloven § 30 eller §§ 25 eller 26, eller de aktuelle autentiske varene og varer som utgjør inngrep. I meldingen skal søkeren gis en frist for å uttale seg om dette og rette manglene. Hvis manglene ikke rettes, skal søknaden avslås. Dette gjelder likevel ikke hvis tollmyndighetene kommer til at søkeren bør få en ytterligere mulighet til å rette feilen.

Forarbeider til tolloven § 15-1

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 2007 § 15-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 105-106

Tolloven 1966 § 39

Ot.prp. nr. 61 (2006-2007)

Rettspraksis

Borgarting lagmannsrett 17. juni 2009 (kjennelse)

§ 15-2 Vedtak om bistand, forlengelse

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-2](#)

Tollforskriften § 15-2-2

Første ledd

Vedtaket om bistand fra tollmyndighetene til tilbakehold av varer skal angi hvilke immaterialrettigheter (eller eventuelt frembringelser vernet etter markedsføringsloven §§ 25, 26 eller 30), jf. § 15-1 første ledd) som vedtaket gjelder (bokstav a), hvilke varer tollmyndighetene skal søke å holde tilbake (bokstav b) og hvor lenge (bokstav c). Vedtaket skal altså angi for eksempel de aktuelle varemerkene rettighetshaveren innehar og har søkt om tollmyndighetenes bistand til å avdekke inngrep i, og hvilke typer av varer som utgjør inngrep og som tollmyndighetene derfor skal søke å avdekke. Vedtaket skal også angi en tidsperiode for hvor lenge tollmyndighetene skal søke å holde tilbake de aktuelle varene. Maksimal lengde for denne tidsperioden er ett år, jf. første ledd andre punktum. Rettighetshaveren kan imidlertid søke om forlengelse etter reglene i fjerde ledd.

Når vedtaket er fattet, skal tollmyndighetene søke å holde tilbake varer av typen omfattet av vedtaket så lenge vedtaket er i kraft og ikke suspendert etter § 15-10 fjerde ledd.

Andre ledd

Vedtaket kan inneholde pålegg til rettighetshaveren om å stille sikkerhet for mulig erstatning til varens eier eller mottaker. Normalt kreves ikke dette. Det kan imidlertid være aktuelt i tilfeller hvor søker har dårlig likviditet. Sikkerheten vil for eksempel bli aktuell i tilfeller der varer holdes tilbake, eventuelt også destrueres, og det senere viser seg at det ikke var grunnlag for dette fordi det ikke forelå et inngrep i en immaterialrettighet eller krenkelse av visse rettigheter etter markedsføringsloven som nevnt i § 15-1 første ledd. I så fall vil rettighetshaveren normalt bli erstatningsansvarlig for eventuelt tap påført vareeieren eller varemottakeren ved dette. Hvis det

er gitt pålegg om sikkerhetsstillelse i vedtaket, skal tollmyndighetene vente med å iverksette vedtaket og holde varer tilbake til sikkerhet er stilt.

Tredje ledd

Rettighetshaveren kan be tollmyndighetene om å føye til ytterligere immaterialrettigheter i listen i vedtaket. Hvis det for eksempel oppnås registrering av et nytt varemerke eller et nytt design knyttet til de aktuelle varene, kan dette bes tilføyd i listen over rettigheter som tollmyndighetenes bistand knytter seg til. Begjæringen om å tilføye rettigheter må inneholde opplysningene nevnt i § 15-1 andre ledd bokstav c, d og e for den aktuelle rettigheten. Det betyr at det må leveres dokumentasjon for eksistensen av den aktuelle rettigheten. For opphavsrett vil det være aktuelt å levere et eksemplar av det aktuelle verket, og for et registrert varemerke må det leveres bevis for registreringen i form av utskrift fra varemerkeregisteret. Videre må det leveres opplysninger om autentiske varer og varer som utgjør inngrep, eventuelt vises til allerede innleverte opplysninger om dette hvis det gjelder de samme varene. Hvis de nødvendige opplysningene innleveres, skal tollmyndighetene føye til de nye immaterialrettighetene i vedtaket. Er kravene ikke oppfylt, må tollmyndighetene underrette søkeren om dette, og rettighetshaveren eventuelt levere en ny begjæring der ytterligere opplysninger om rettighetene eller varene tas inn.

Tollforskriften § 15-2-2 første ledd bestemmer at en søknad om tilføyelse av nye immaterialrettigheter i et vedtak om bistand må inneholde opplysningene som nevnt i tolloven § 15-2 tredje ledd. I tillegg skal søknaden inneholde opplysningene nevnt i forskriften § 15-1-1 andre ledd for nye rettigheter i den utstrekning dette er relevant, og opplysningene er kjent for søkeren.

Fjerde ledd

Rettighetshaveren kan søke om at bistandsperioden som fastsettes etter første ledd forlenges med inntil ett år av gangen. Søknad om forlengelse må leveres senest 30 virkedager før utløpet av den inneværende bistandsperioden. Også her benyttes et søknadsskjema i Altinn. I søknaden må det dokumenteres at den aktuelle immaterialrettigheten fortsatt består.

I henhold til tollforskriften § 15-2-2 annet ledd skal søknad om forlengelse av vedtak om bistand etter tolloven § 15-2 fjerde ledd opplyse om eventuelle endringer eller suppleringer av opplysningene nevnt i tolloven § 15-1 andre ledd og forskriften § 15-1-1 andre ledd.

Søknad om forlengelse skal innvilges hvis den leveres innen fristen og det godtgjøres at immaterialrettigheten fortsatt består. I tillegg må eventuell dekning av kostnader tollmyndighetene har hatt i forbindelse med gjennomførte tilbakehold og ødeleggelse av varer, være dekket av rettighetshaveren før forlengelse kan innvilges. Ved avslag skal det gis opplysninger om adgangen til å klage etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI.

Forarbeider til tolloven § 15-2

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 2007 § 15-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 106

Tolloven 1966 § 39

Ot.prp. nr. 74 (2005-2006)

Ot.prp. nr. 65 (2001-2002)

Ot.prp. nr. 45 (1996-1997)

Tolloven 1966 § 41

Ot.prp. nr. 73 (1995-1996)

St.prp. nr. 65 (1993-1994)

Rettspraksis

Borgarting lagmannsrett 17. juni 2009 (kjennelse)

§ 15-3 Midlertidig forføyning

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-3](#)

Ved midlertidig forføyning kan man ikke benytte de forenklede fremgangsmåtene for ødeleggelse av varer regulert i §§ 15-7 og 15-8. Ved midlertidig forføyning vil ødeleggelse bare kunne skje etter uttrykkelig samtykke fra varemottakeren eller dom i inngrepssak, jf. § 15-9 tredje ledd.

Det er innehaveren av rettigheten som må anmode retten om en midlertidig forføyning. Rettighetshaver kan fremme anmodning på eget initiativ, eller etter henvendelse fra tollmyndighetene etter § 15-1.

Det er retten som gir melding til tollmyndighetene om beslutningen, herunder hvilke varer som skal holdes tilbake. Tollmyndighetene publiserer forføyninger som til enhver tid er i kraft.

Forarbeider til tolloven § 15-3

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 2007 § 15-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 106

Tolloven 1966 § 39

Ot.prp. nr. 74 (2005-2006)

Ot.prp. nr. 65 (2001-2002)

Ot.prp. nr. 45 (1996-1997)

Tolloven 1966 § 41

Ot.prp. nr. 73 (1995-1996)

St.prp. nr. 65 (1993-1994)

§ 15-4 Varsel mv. ved tilbakehold av varer etter vedtak om bistand eller midlertidig forføyning

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-4](#)

Paragrafen regulerer tilbakehold av varer fra tollmyndighetenes side etter at tollmyndighetene har fattet vedtak om bistand eller det eventuelt foreligger midlertidig forføyning fra retten.

Første ledd

Der det holdes tilbake varer som mistenkes å utgjøre inngrep i immaterialrettigheter omfattet av vedtak om bistand etter § 15-2 eller eventuelt en midlertidig forføyning fra retten, skal tollmyndighetene straks varsle rettighetshaveren og mottakeren av varene eller dennes representant. Før varene holdes tilbake, kan tollmyndighetene ha uformell kontakt med rettighetshaveren hvis det er behov for ytterligere informasjon knyttet til de aktuelle varene.

Det er ikke nødvendig med varsel til rettighetshaveren der det dreier seg om en småforsendelse. I slike tilfeller vil rettighetshaveren i søknaden om bistand ha angitt om den forenklete fremgangsmåten for ødeleggelse av småforsendelser ønskes benyttet. Rettighetshaveren kan imidlertid i ettertid be om opplysninger om de aktuelle varene etter § 15-8 andre ledd.

Andre ledd

Andre ledd første punktum regulerer krav til innholdet i varselet. Så langt opplysningene er kjent for tollmyndighetene, skal det opplyses om navn og adresse for mottaker og avsender av sendingen, jf. bokstav a, varenes art og antallet varer jf. bokstav b, samt etter bokstav c om den aktuelle tollprosedyren de aktuelle varene er underlagt, opprinnelse og bestemmelsessted. Det skal også opplyses om at varene holdes tilbake i samsvar med et vedtak om bistand til rettighetshaveren etter § 15-2 eller eventuelt en midlertidig forføyning, jf. bokstav d.

Er grunnlaget for tilbakeholdet et vedtak om bistand etter § 15-2, skal varselet også inneholde informasjon om muligheten for ødeleggelse av varer etter §§ 15-7 eller 15-8, alt ettersom det gjelder en alminnelig forsendelse eller en småforsendelse, herunder om vilkårene for ødeleggelse og mottakerens rettigheter i den forbindelse. I varselet skal mottakeren gis informasjon om at tollmyndighetene vil destruere varene med mindre mottakeren uttrykkelig motsetter seg dette, og i tillegg skal mottakeren bes avklare hvordan vedkommende stiller seg til spørsmålet om ødeleggelse.

Rettighetshaveren kan ikke benytte opplysningene som mottas i varselet for andre formål enn håndheving av immaterialrettigheter, herunder andre forhold omfattet av § 15-1 første ledd. Bakgrunnen for dette er å sikre samsvar med personvernforordningens krav til formålsbegrensning for bruk av personopplysninger, jf. personvernforordningen (forordning (EU) 2016/679) artikkel 5 nr. 1 bokstav b.

Tredje ledd

Tredje ledd regulerer tilfeller der tilbakeholdet skjer på grunnlag av en midlertidig forføyning fra retten. I så fall kan ikke de forenklete fremgangsmåtene for ødeleggelse etter §§ 15-7 og 15-8 benyttes, og rettighetshaveren vil få en frist av retten for å reise søksmål om inngrepsspørsmålet der en slik frist ikke allerede er fastsatt i den midlertidige forføyningen. Ødeleggelse av varene må i slike tilfeller skje i samsvar med § 15-9 tredje ledd.

Forarbeider til tolloven § 15-4

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 2007 § 15-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 106

Tolloven 1966 § 39

Ot.prp. nr. 45 (1996-1997)

Tolloven 1966 § 41

Ot.prp. nr. 73 (1995-1996)

St.prp. nr. 65 (1993-1994)

§ 15-5 Varsel og tilbakehold av varer før vedtak eller midlertidig forføyning

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-5](#)

[Tollforskriften § 15-5-1](#)

Paragrafen regulerer tilfeller der tollmyndighetene holder tilbake varer av eget tiltak, det vil si der det ikke foreligger en allerede innvilget søknad om bistand. Ordningen med tilbakehold før vedtak tar sikte på at rettighetshaveren gis mulighet til å søke om bistand etter at varer er blitt holdt tilbake av tollmyndighetene, jf. fjerde ledd.

Første ledd

Tollmyndighetene kan uten hinder av taushetsplikt etter § 12-1 varsle rettighetshaveren og holde varene tilbake i inntil fem virkedager hvis det foreligger begrunnet mistanke om at innførsel eller utførsel av varer vil utgjøre et inngrep i immaterialrettigheter eller et annet forhold omfattet av § 15-1 første ledd. Spørsmålet om det foreligger inngrep skal vurderes på samme måte som etter § 15-1 første ledd.

Andre ledd

Andre ledd regulerer varsel til rettighetshaveren der tollmyndighetene har holdt varer tilbake uten at det foreligger et vedtak om bistand. Opplysningene tilsvarende de som skal gis der det varsles om tilbakehold etter at bistand er innvilget, jf. § 15-4 andre ledd, men i tillegg skal det opplyses om grunnlaget for mistanken om at varene utgjør inngrep, og om adgangen til å levere forenklet søknad om bistand til tollmyndighetene etter fjerde ledd. Det skal også opplyses om fremgangsmåten for ødeleggelse etter § 15-7, herunder om at ødeleggelse forutsetter et vedtak om bistand, og dessuten krever at rettighetshaveren innen ti virkedager bekrefter at det foreligger et inngrep og gir samtykke til destruksjon, med mindre det gis forlenget frist etter § 15-7 andre ledd.

Rettighetshaveren kan ikke benytte de mottatte opplysningene til andre formål enn å håndheve de immaterialrettighetene det gjelder.

Tredje ledd

Mottakeren eller dennes representant skal også varsles når tollmyndighetene holder varer tilbake. Varselet til mottakeren skal opplyse om fremgangsmåten for destruksjon av varene etter § 15-7, herunder skal mottakeren informeres om at anvendelse av fremgangsmåten i § 15-7 krever at det kommer på plass et vedtak om bistand etter forenklet søknad fra rettighetshaveren. Mottakeren bør også forespørres om vedkommende gir samtykke til at varene ødelegges.

Det vises i bestemmelsen kun til den alminnelige fremgangsmåten for destruksjon etter § 15-7, og ikke til prosedyren for småforsendelser etter § 15-8. Dette skyldes at rettighetshaveren uansett varsles, og den særlige prosedyren for småforsendelser uten varsel til rettighetshaver er da ikke aktuell.

Hvis rettighetshaveren ikke lar seg identifisere innen én virkedag fra tilbakeholdet ble iverksatt, eller ikke leverer forenklet søknad om bistand innen fire virkedager regnet fra da varselet ble gitt, skal tilbakeholdet avsluttes og varene frigis så snart tollbehandlingen er avsluttet, jf. femte ledd. Det samme gjelder der den forenklete søknaden om bistand avslås.

Fjerde ledd

Fjerde ledd regulerer forenklet søknad om bistand fra rettighetshaveren i tilfeller der tollmyndighetene allerede har holdt varer tilbake av eget tiltak. Formålet med ordningen er at rettighetshaveren, etter å ha fått varsel fra tollmyndighetene, raskt kan få på plass et vedtak om bistand, og på den måten sikre at varene kan holdes tilbake i en lengre tidsperiode enn fem virkedager, og eventuelt ødelegges etter § 15-7 der vilkårene for dette er oppfylt. Søknaden må leveres innen fire virkedager fra varsel fra tollmyndighetene om tilbakeholdet ble gitt. Leveres ikke søknad innen fristen, må tilbakeholdet oppheves og varene frigjøres når tollbehandlingen er avsluttet.

En forenklet søknad må inneholde opplysningene nevnt i § 15-1 andre ledd bokstav a, b, c og f, det vil si opplysninger om rettighetshaverens navn og adresse, eventuell fullmektig, angivelse av immaterialrettighetene det gjelder og en erklæring om at søkeren påtar seg ansvaret for tollmyndighetenes kostnader i forbindelse med lagring, undersøkelse og destruksjon mv. av tilbakeholdte varer. Det er ikke nødvendig med opplysninger om varer som utgjør inngrep og autentiske varer, jf. § 15-1 andre ledd bokstav d og e, siden tollmyndighetene allerede har stanset et vareparti og identifisert dette som varer det er begrunnet mistanke om utgjør inngrep. Det er imidlertid nyttig hvis rettighetshaveren gir opplysninger om varer som utgjør inngrep, slik at tollmyndighetene kan verifisere om disse opplysningene stemmer overens med egenskapene til de tilbakeholdte varene.

I henhold til tollforskriften § 15-5-1 første ledd skal en forenklet søknad om bistand, i tillegg til opplysningene nevnt i tolloven § 15-5 fjerde ledd, inneholde opplysningene nevnt i forskriften § 15-1-1 andre ledd bokstav a og i, i den utstrekning opplysningene er kjent for søkeren. Bokstav a gjelder inngrepenes karakter og typiske trekk ved varer som utgjør inngrep, mens bokstav i gjelder de tekniske forskjellene mellom autentiske varer og varer som utgjør inngrep. Dette for at tollmyndighetene enklere skal kunne vurdere om varene oppfyller lovens vilkår for

tilbakehold. Forskriftsbestemmelsens annet ledd slår fast at § 15-1-1 første ledd gjelder tilsvarende.

Etter tredje punktum gjelder bestemmelsene i §§ 15-1 tredje ledd og § 15-2 tilsvarende. Dette betyr at søknaden skal behandles i samsvar med disse bestemmelsene, herunder med mulighet for retting av mangler ved søknaden. Videre skal vedtaket inneholde det samme som alminnelige vedtak om bistand etter § 15-2, og kan maksimalt ha en varighet på ett år. Det er mulig med forlengelse og endring av vedtak, og rettighetshaveren kan pålegges å stille sikkerhet etter § 15-2 andre ledd. Også bestemmelsene om opplysningsplikt mv. i § 15-10 gjelder tilsvarende, slik at vedtaket om bistand kan oppheves og pågående tilbakehold suspenderes der rettighetshaveren misligholder sine plikter overfor tollmyndighetene.

Der bistand innvilges, vil tilbakeholdet fortsette i medhold av vedtaket, og fremgangsmåten i § 15-7 kan gis anvendelse.

Femte ledd

Avslås den forenklede søknaden, rettighetshaveren ikke lar seg identifisere innen én virkedag eller ikke søker om bistand etter fjerde ledd, skal varepartiet frigis, med mindre det eventuelt skulle komme på plass et annet grunnlag for tilbakehold, som for eksempel en midlertidig forføyning fra retten.

Forarbeider til tolloven § 15-5

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 2007 § 15-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 106

Tolloven 1966 § 39

Ot.prp. nr. 74 (2005-2006)

Ot.prp. nr. 45 (1996-1997)

Tolloven 1966 § 41

Ot.prp. nr. 73 (1995-1996)

St.prp. nr. 65 (1993-1994)

§ 15-6 Undersøkelse av varer mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-6](#)

Første ledd

Tollmyndighetene kan etter begjæring beslutte at rettighetshaveren og eventuelt mottakeren av varene gis adgang til å undersøke tilbakeholdte varer. Dette gjelder uansett om grunnlaget for tilbakeholdet er vedtak om bistand, eget tiltak eller midlertidig forføyning.

Andre ledd

Tollmyndighetene kan beslutte at eksemplarer av varene skal overlates til rettighetshaveren for undersøkelser, hvis rettighetshaveren ber om dette. I så fall må disse eksemplarene leveres tilbake så snart undersøkelsene er fullført eller tilbakeholdet falt bort. Overholdes ikke denne plikten, kan tollmyndighetene oppheve tilbakeholdet og frigi varene, jf. § 15-10 fjerde ledd, eventuelt også oppheve vedtaket om bistand jf. § 15-10 tredje ledd. Rettighetshaveren er ansvarlig overfor varemottakeren, eventuelt vareeieren, hvis varen påføres skader mens den er i rettighetshaverens varetekt for undersøkelser.

Tredje ledd

Tollmyndighetene skal ta vareprøver eller på annen måte sikre bevis for varens art før varer ødelegges etter §§ 15-7 eller 15-8. Bakgrunnen for dette er at destruksjon av varer vil kunne skje uten at det er avklart hvordan varemottakeren stiller seg til spørsmålet om inngrep, i tilfeller der mottakeren ikke svarer på varsel. Formålet er å sikre at det i en eventuell senere rettssak kan dokumenteres at det dreide seg om varer som utgjorde inngrep i en immaterialrettighet, eller krenkelse av visse bestemmelser i markedsføringsloven som angitt i § 15-1 første ledd. Prøvene eller bevisene må derfor oppbevares på en måte som sikrer at de kan fremlegges i en eventuell senere rettssak. Annen sikring av bevis kan for eksempel være aktuelt der varene etter sin art ikke er bestandige. Det kan da for eksempel tas bilder av varene for å dokumentere deres art.

Forarbeider til tolloven § 15-6

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

§ 15-7 Forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av varer

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-7](#)

[Tollforskriften § 15-7-1](#)

Paragrafen regulerer en forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av varer som utgjør inngrep, etter at varen er holdt tilbake på grunnlag av vedtak om bistand fra tollmyndighetene. Dette gjelder uansett om grunnlaget for vedtaket er en alminnelig eller forenklet søknad om bistand. Fremgangsmåten kan ikke benyttes der grunnlaget for tilbakeholdet er en midlertidig forføyning.

Første ledd

Tollmyndighetene kan på visse vilkår ødelegge varer som holdes tilbake på grunnlag av vedtak om bistand til en rettighetshaver, uten at det er nødvendig med rettssak for å få avgjort om det foreligger inngrep. Ødeleggelse kan også skje der mottakeren er varslet og ikke uttrykkelig har motsatt seg at varene ødelegges.

Vilkårene for ødeleggelse er kumulative, og går for det første ut på at rettighetshaveren må være varslet enten etter § 15-4 eller § 15-5, og innen ti virkedager fra varselet ble gitt ha bekreftet overfor tollmyndighetene at det foreligger et inngrep og at rettighetshaveren ønsker varene destruert, jf. første ledd bokstav a. Fristen på ti virkedager er ment å gi rettighetshaveren tilstrekkelig tid til å gjøre nødvendige undersøkelser for å få klarlagt om det foreligger et inngrep.

I tillegg til at rettighetshaveren må være varslet og bekrefte at det foreligger et inngrep, må mottakeren av varene være varslet og innen ti virkedager regnet fra da varselet ble gitt skriftlig ha samtykket til ødeleggelse av varene, jf. første ledd bokstav b. Foreligger ikke slikt skriftlig samtykke innen fristen, kan ødeleggelse likevel skje hvis mottakeren innen fristens utløp ikke aktivt har motsatt seg ødeleggelse av varene (passivt samtykke). Det gjelder ingen formkrav til mottakerens eventuelle protest.

Tollmyndighetenes varsel til varemottakeren vil som utgangspunkt gis til adressen som er angitt på varen eller varepartiet, med mindre man finner at en annen adresse er korrekt, for eksempel ved søk i Folkeregisteret.

Forvaltningslovens alminnelige regler om vedtak i §§ 23, 24, 25 og 27 gjelder ikke i tilfeller der mottakeren ikke svarer på varsel. Varene kan da ødelegges uten at det må fattes et skriftlig vedtak, og mottaker trenger heller ikke å underrettes om beslutningen om ødeleggelse.

Tollforskriften § 15-7-1 første ledd slår fast at varsel til mottakeren etter tolloven § 15-4 annet ledd (varsel etter vedtak om bistand eller midlertidig forføyning) eller § 15-5 tredje ledd (varsel før vedtak eller midlertidig forføyning) skal inneholde informasjon om at varen er tilbakeholdt, årsaken til dette og at varen kan ødelegges.

Forskriftsbestemmelsens andre ledd gir mottakeren en frist på ti virkedager til å uttale seg i saken. Andre ledd gir også detaljerte regler for når fristen anses som avbrutt. Tredje ledd slår fast at varen kan ødelegges hvis mottakeren ikke uttaler seg innen fristen på ti virkedager i andre ledd.

Andre ledd

Fristen etter første ledd kan forlenges med mindre det dreier seg om lett bedervelige varer. For slike varer er fristen tre virkedager. Med «lett bedervelige varer» menes varer som tollmyndighetene vurderer vil bli ødelagt om de oppbevares i inntil 20 dager fra tilbakeholdet startes, typisk matvarer og lignende.

Tredje ledd

Hvis rettighetshaveren ikke gir en bekreftelse på inngrep eller samtykke til ødeleggelse av varene slik første ledd bokstav a krever, skal tollmyndighetene avslutte tilbakeholdet og frigi varene til mottakeren straks tollbehandlingen ellers er avsluttet. Dette gjelder likevel ikke hvis rettighetshaveren legger frem dokumentasjon overfor tollmyndighetene, for eksempel i form av kopi av en stevning, som viser at det er innledet rettssak for å få avklart om det foreligger et inngrep i en immaterialrettighet eller et annet forhold omfattet av § 15-1 første ledd. I så fall kan tilbakeholdet fortsette inntil det foreligger rettskraftig dom i inngrepssaken. Hvis mottakeren av varene motsetter seg destruksjon innen fristen etter første ledd bokstav b, skal tollmyndighetene varsle rettighetshaveren om dette, og rettighetshaveren må da innen en frist på ti virkedager (tre virkedager for lett bedervelige varer) innlevere stevning til retten for å få avklart om det foreligger inngrep i en immaterialrettighet.

Tollforskriften § 15-7-1 fjerde ledd bestemmer at tollmyndighetene skal varsle rettighetshaveren om at vilkårene for ødeleggelse ikke er oppfylt hvis mottakeren uttaler seg i saken innen fristen nevnt i andre ledd. Varselet skal opplyse om at rettighetshaveren må reise sak innen ti virkedager for å unngå at varene frigis. Fristen er tre dager hvis det gjelder lett bedervelige varer

Fjerde ledd

Hvis vilkårene for å ødelegge varene ikke er oppfylt, og rettighetshaveren heller ikke dokumenterer overfor tollmyndighetene at det er innledet rettsak for å få avklart inngrepsspørsmålet, skal tollmyndighetene avslutte tilbakeholdet og frigi varene så snart tollbehandlingen er avsluttet.

Forarbeider til tolloven § 15-7

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

§ 15-8 Småforsendelser

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-8](#)

[Tollforskriften § 15-8-1](#)

Paragrafen regulerer en forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av småforsendelser. Forskjellen fra den ordinære fremgangsmåten etter § 15-7, er at rettighetshaveren ikke behøver å varsles og bekrefte at det foreligger et inngrep i det enkelte tilfellet.

Første ledd

Tollmyndighetene kan ødelegge varer i småforsendelser som holdes tilbake på grunnlag av et vedtak om bistand, hvis det er begrunnet mistanke om inngrep i nærmere angitte immaterialrettigheter (bokstav b), varene ikke er lett bederlige (bokstav c), søknaden om bistand omfattet anvendelse av fremgangsmåten for småforsendelser (bokstav a) og mottakeren har fått varsel og samtykket skriftlig til destruksjon (bokstav d). Begrepet «småforsendelse» er i tollforskriften § 15-8-1 definert som post- eller kurérforsendelse som inneholder fem eller færre enheter eller har en bruttovekt på mindre enn tre kilo. Det innebærer for eksempel at både en sending som inneholder fire enheter og veier ti kilo, og en sending med ti enheter som veier 2,5 kilo er å anse som småforsendelser. Lett bederlige varer omfattes ikke av prosedyren for småforsendelser, siden det ikke anses hensiktsmessig å bruke ressurser på tilbakehold av slike varer i mindre forsendelser.

Virkeområdet for bestemmelsen om småforsendelser er etter første ledd bokstav b snevrere enn for de øvrige bestemmelsene i kapitlet. Bestemmelsen omfatter varemerkeinngrep, designinngrep og inngrep i rett til geografisk betegnelse beskyttet i forskrift etter matloven, samt i opphavsrett eller nærstående rettigheter etter åndsverkloven. I praksis vil det være for slike klare inngrepstilfeller at prosedyren for småforsendelser vil være mest aktuell, siden det i slike tilfeller vil være enklere for tollmyndighetene å ta stilling til spørsmålet om mistanke om inngrep uten å involvere rettighetshaveren.

På samme måte som etter § 15-7, anses samtykke fra mottakeren til ødeleggelse etter § 15-8 også å foreligge der mottakeren ikke har fremsatt innsigelser innen fristen.

Andre ledd

For småforsendelser må rettighetshaveren ikke varsles i forkant av at varene blir ødelagt. Tollmyndighetene kan på forespørsel gi rettighetshaveren opplysninger om de destruerte varenes art, og antallet varer.

Tredje ledd

Hvis vilkårene for å ødelegge varene ikke er oppfylt, skal tollmyndighetene varsle rettighetshaveren om dette, og gi slike opplysninger om varene, avsender og mottaker som er angitt i § 15-5 andre ledd. Tilbakeholdet skal opphøre og varene frigis når tollbehandlingen er avsluttet, men ikke hvis rettighetshaveren innen ti virkedager fra varselet dokumenterer at det er tatt ut stevning for retten for å få avgjort om det foreligger inngrep.

Forarbeider til tolloven § 15-8

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

§ 15-9 Deklarering, ansvar for lagerleie mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-9](#)

Første ledd

Tollmyndighetenes tilbakehold av varer endrer ikke plikten til å deklare varene og til å svare toll, verken når varene holdes tilbake etter toll. §§ 15-4 eller 15-5.

Rettighetshaveren er ansvarlig overfor tollmyndighetene for kostnadene til lagerleie i tidsrommet varene holdes tilbake. Dette gjelder både når varer holdes tilbake etter toll. §§ 15-4 og 15-5.

Annet ledd

Varer kan ikke tvangsselges etter toll. §§ 4-2, 4-27 og 4-32 så lenge de holdes tilbake etter toll. §§ 15-4 eller 15-5.

Varer kan heller ikke tvangsselges hvis det er fastslått ved dom, eller følger av bindende avtale mellom rettighetshaveren og mottakeren eller dennes representant, at varene utgjør inngrep i en immaterialrettighet.

Tredje ledd

Der vilkårene for ødeleggelse etter reglene i §§ 15-7 eller 15-8 ikke er oppfylt, kan ødeleggelse bare skje i henhold til dom eller etter uttrykkelig samtykke fra varemottakeren.

Forarbeider til tolloven § 5-9

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

§ 15-10 Opphevelse og bortfall av forføyning eller vedtak om bistand

Lov og forskrift

[Tolloven § 15-10](#)

Første ledd

Hvis retten opphever eller treffer avgjørelse om bortfall av en midlertidig forføyning, skal den informere tollmyndighetene.

Tollmyndighetene kan også anmode retten om å treffe avgjørelse om at forføyningen er falt bort i tilfeller som nevnt i tvisteloven § 34-6.

Andre ledd

Etter bokstav a skal rettighetshaveren straks gi beskjed til tollmyndighetene hvis en immaterialrettighet som ligger til grunn for vedtaket om bistand etter § 15-2, er bortfalt. Hvis en rettighet er opphørt er grunnlaget for tollmyndighetenes tilbakehold også bortfalt. Rettighetshaveren må da straks gi beskjed om dette til tollmyndighetene, slik at varer ikke lenger holdes tilbake på grunnlag av en rettighet som ikke lenger eksisterer. I motsatt fall risikeres at tollmyndighetene å påføres kostnader og varemottakere tap på grunn av tilbakehold som det ikke er grunnlag for.

Etter bokstav b skal rettighetshaveren også melde fra hvis vedkommende av andre grunner ikke lenger har rett til å søke om tollmyndighetenes bistand for den aktuelle rettigheten, for eksempel der vedkommende ikke lenger er rette innehaver av denne. Tollmyndighetene skal da oppheve vedtaket om bistand etter andre ledd.

Etter bokstav c skal rettighetshaveren også melde fra om eventuelle endringer i opplysningene nevnt i § 15-1 andre ledd. Dette omfatter blant annet plikt til å melde fra om adresseendringer,

eller om opplysninger om varene hvis det for eksempel viser seg at varer som utgjør inngrep har andre egenskaper enn først meldt inn til tollmyndighetene.

Tredje ledd

Tredje ledd regulerer konsekvensene hvis immaterialrettigheten er opphørt eller rettighetshaveren av andre grunner ikke lenger er berettiget til å søke om tollmyndighetenes bistand, etter at dette er meldt inn etter første ledd eller tollmyndighetene på annen måte er blitt oppmerksomme på dette. Tollmyndighetene skal da oppheve vedtaket om bistand. Videre har tollmyndighetene adgang til å oppheve vedtaket ved brudd på plikter for rettighetshaveren etter loven eller tilhørende forskriftsbestemmelser. Dette omfatter blant annet tilfeller der rettighetshaveren ikke oppfyller plikten til å melde fra om endringer i opplysninger nevnt i § 15-1 andre ledd, eller der opplysninger mottatt fra tollmyndighetene benyttes til andre formål enn å avklare spørsmål om inngrep i immaterialrettigheter, jf. § 15-4 andre ledd tredje punktum. Det må gjøres en forholdsmessighetsvurdering, der det vurderes om pliktbruddet er tilstrekkelig alvorlig, eventuelt om det er gjentatte brudd som at vedtaket bør oppheves. Hvis vedtaket oppheves, skal eventuelle pågående tilbakehold av varepartier avsluttes og varene frigis så snart tollbehandlingen er avsluttet. Rettighetshaveren skal underrettes om dette, slik at det blir mulig eventuelt å innlede inngrepssak for retten om de aktuelle varene.

Fjerde ledd

I fjerde ledd reguleres midlertidig suspensjon av vedtaket om bistand ved brudd på plikter fastsatt i eller i medhold av kapittel 15 fra rettighetshaverens side. Dette omfatter pliktbrudd som ikke er så alvorlige at selve vedtaket om bistand oppheves, men der et pågående tilbakehold kan avsluttes og ytterligere tilbakehold suspenderes som følge av pliktbrudd fra rettighetshaverens side. Det er opp til tollmyndighetenes skjønn og forholdsmessighetsvurdering om det aktuelle pliktbruddet er tilstrekkelig alvorlig til at det bør medføre avslutning av pågående tilbakehold eller unnlattelse av å gjennomføre nye tilbakehold. Dette kan blant annet være aktuelt ved brudd på pliktene etter andre ledd bokstav c, det vil si plikten til å melde fra om endringer i opplysninger om de aktuelle varene, navn og adresse mv. Dreier det seg om brudd på andre ledd bokstav a eller b i paragrafen her, skal vedtaket om bistand oppheves etter tredje ledd første punktum. Videre kan pågående tilbakehold avsluttes og ytterligere tilbakehold unnlates hvis rettighetshaveren ikke leverer tilbake eksemplarer av varer som har vært overlatt til rettighetshaveren for undersøkelser med tanke på å avgjøre om det foreligger et inngrep etter § 15-6 andre ledd. Det samme kan skje der rettighetshaveren uten rimelig grunn ikke innleder rettssak for å få avgjort om det foreligger inngrep, der varemottakeren motsetter seg destruksjon i samsvar med § 15-7 tredje ledd eller § 15-8 tredje ledd, eller der rettighetshaveren ikke dekker tollmyndighetenes kostnader slik det er plikt til etter § 15-9.

Hvis rettighetshaveren oppfyller pliktene som er grunnlaget for suspensjonen av vedtaket, skal tollmyndighetene fortsette å holde tilbake varer som kontrolleres og som mistenkes å utgjøre inngrep.

Forarbeider til tolloven § 15-10

Prop. 43 LS (2019-2020)

Prop. 165 L (2020-2021)

16 Straff og andre reaksjoner

§ 16-1 Alminnelige bestemmelser om straff

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-1](#)

Det er fire grunnvilkår for å straffe en person:

- Personen må ha handlet lovstridig
- Personen må ha handlet uaktsomt eller forsettlig
- Personen må være tilregnelig
- Det må ikke foreligge straffrihetsgrunner (nødverge mm.)

§§ 16-2 til 16-6 (straffebudene) beskriver de lovstridige handlingene, mens § 16-1 beskriver skyldgraden som må være oppfylt. Når det gjelder de to siste grunnvilkårene, er det ikke spesielle forhold i tollretten som gir grunn for særskilte kommentarer.

Ved vurderingen av straffbarhet i en konkret sak må også reglene om foreldelse av straffekrav vurderes, jf. [straffeloven §§ 86 til 89](#).

Det er ikke et vilkår for straff etter bestemmelsene at toll er unndratt.

Tolloven § 16-1 omhandler også forsøk på overtredelse, mens medvirkning er straffbart etter [straffeloven § 15](#).

- Skyldgrad (uaktsomhet og forsett)
- Forsøk
- Medvirkning

Forarbeider til tolloven § 16-1

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 106

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 60

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 163

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Tolloven 1928 §§ 164 og 169

Ot.prp. nr. 37 (1934)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Skyldkrav

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-1](#)

For å kunne straffe er det ikke nok at noen har gjort noe av det som er beskrevet i §§ 16-2 til 16-6. Handlingene (eller unnlatsene) må i tillegg være gjort uaktsomt eller forsettlig.

Innenfor strafferetten er det vanligvis et krav til forsett hos gjerningsmannen for å idømme straff. I tolløven er det tilstrekkelig at gjerningsmannen har vært uaktsom.

Forsett betyr at noen har gjort noe med viten og vilje. Noen ganger har gjerningsmannen innrømmet at han visste at det som ble gjort var ulovlig, men som oftest må tollmyndighetene vurdere forholdene rundt overtredelsen for å avgjøre om den var forsettlig. Det må være bevist ut over en hver rimelig tvil at gjerningsmannen var klar over at han handlet i strid med regelverket.

Uaktsomhet foreligger når noen har opptrådt i strid med det samfunnet forventer at normalt kyndige og omtenkssomme personer skal gjøre. Det må altså være grunnlag for å bebreide den som handlet (eller unnlatt å handle). At handlingen er forståelig gjør ikke at den er aktsom, så lenge vedkommende burde ha gjort noe annet.

På tollmyndighetenes område er det en streng aktsomhetsnorm. Bakgrunnen for dette er at tollekspedisjon ved inn- og utførsel av varer foregår etter selvdeklareringsprinsippet. For at dette

systemet skal fungere, er det viktig med en streng aktsomhetsnorm i de tilfellene der tollmyndighetene oppdager overtredelser. Generelt sett skjerpes i tillegg aktsomhetsnormen dersom man har med profesjonelle aktører å gjøre.

Rt. 1974 s. 62 og Rt. 1978 s. 569 er eksempler fra rettspraksis som belyser aktsomhetsnormen i saker der varer ikke er lagt fram etter § 3-1. Tilsvarende illustrerer Rt. 1987 s. 837, Rt. 1992 s. 650 og Rt. 1994 s. 1320 aktsomheten fører av et transportmiddel må utvise i forhold til lasten vedkommende bringer med seg.

Dersom den uaktsomme eller forsettlig overtredelsen har vært grov, utvides strafferammene ved særlig grove overtredelser, se § 16-7.

Rettslig og faktisk villfarelse

Ikke sjelden skyldes overtredelser at vedkommende ikke var kjent med reglene. Ofte vil dette være uaktsomt. Den som f.eks. ønsker å innføre varer har en plikt til å sette seg inn i de reglene som gjelder på dette området.

Fra tid til annen kommer det opp spørsmål om vedkommende likevel var i det som kalles "unnskyldelig rettsvillfarelse", dvs. at det ikke var uaktsomt å mangle kunnskap om reglene. Det skal svært mye til for at dette skal være tilfelle. Det er forskjell på det som er forståelig og det som er unnskyldelig. Selv om enkelte regler er kompliserte, betyr ikke at de er uforståelige, eller at det ikke er mulig å få tollmyndighetenes forklaring av dem på forhånd.

Høyesterett har ved flere anledninger lagt vekt på at hovedreglene om fremleggelse av varer ved innførsel er særdeles enkle og lettfattelige, og antas å være alminnelig kjent (se Rt. 1974 s. 62, Rt. 1978 s. 569 og Rt. 1981 s. 410).

På den annen side vil det forhold at tollmyndighetene selv ikke kjenner innholdet i reglene, og derfor gir feil informasjon, kunne gjøre rettsvillfarelsen unnskyldelig (se Rt. 1994 s. 850).

I tillegg til villfarelse om regelverket, kan det foreligge villfarelse om faktiske forhold. En privatperson som blir stoppet på grensen til Norge med for mye kjøtt vil f.eks. kunne være i rettslig villfarelse om de mengdebegrensningene som gjelder for kjøtt, men vedkommende kan også være i faktisk villfarelse om vekten av kjøttet som medbringes. Rettslig sett er faktisk villfarelse et annet spørsmål enn rettslig villfarelse, men vurderingen blir i praksis den samme i de fleste tilfeller på tollmyndighetenes område. Spørsmålet blir om vedkommende er å bebreide for at han er i villfarelse mht. de faktiske forhold. En påstand om faktisk villfarelse førte ikke frem i Rt. 1990 s. 938.

Rettspraksis

Rt. 1974 s. 62

Rt. 1978 s. 569

Rt. 1981 s. 410

Rt. 1987 s. 873

Rt. 1990 s. 938

Rt. 1992 s. 650

Rt. 1994 s. 850

Rt. 1994 s. 1320

Frostating lagmannsretts dom 28. april 2006 (LF-2005-178316)

Forsøk

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-1](#)

Forsøk på overtredelse av pliktreglene i tolløven rammes av straffebestemmelsene.

Dette innebærer at den straffbare handlingen ikke trenger å være fullt ut gjennomført for at det skal være grunnlag for å straffe. Den som f.eks. prøver å smugle varer med båt til Norge, men får motorhavari i internasjonalt farvann og må taues i land i Danmark, har like fullt forsøkt å smugle varene til Norge (RG 2003 s. 933). En person som forsøker å smugle narkotika til Norge, men blir oppdaget på et hotellrom på veien, kan også straffes (Rt. 1990 s. 926 og Rt. 1995 s. 870).

Det er på den annen side ikke straffbart å gjøre forberedelser med tanke på fremtidig overtredelse av regelverket, så lenge planene ikke blir satt ut i livet. Eksempler på forberedende handlinger kan være å leie et lagerlokale til planlagt smuglede varer, eller undersøke mulige smuglerruter på grensen. Dersom ikke selve varetransporten har kommet i gang, vil slike handlinger i hvert fall være straffrie.

Det å inngå en avtale med sikte på ulovlig inn-/utførsel er en særskilt type forberedende handlinger som er straffbart etter § 16-3.

Forsøket må være forsettlig, dvs. være gjort med viten og vilje. Dette har betydning for hvilke konkrete bevis som må foreligge i saken.

Forsøk straffes på samme måte som fullbyrdet forbrytelse.

Rettspraksis

Rt. 1990 s. 926

Rt. 1995 s. 870

RG 2003 s. 933

Lov og forskrift

Straffeloven § 15

Å medvirke til en overtredelse er å bistå en annen ved utførelsen av overtredelsen. Bistanden kan f.eks. være hjelp i forbindelse med smugling, som vakt, sjåfør av følgebil mv. Medvirkning kan også foregå i forkant av smuglingen, f.eks. ved fremskaffelse av materiell til bruk i forbindelse med overtredelsene, slik som biler, sambandsutstyr, lokaler i inn- og utland osv.

Medvirkning foreligger også ved finansiering av den ulovlige virksomheten eller deltagelse i planlegging.

I enkelte tilfeller vil en handling kunne utgjøre både medvirkning til brudd på en straffebestemmelse og direkte brudd på en annen. For eksempel vil medvirkning til smugling etter § 16-2 også kunne utgjøre direkte brudd på § 16-3 ved at vedkommende har inngått avtale med noen om smugling. Likeledes vil en som legger frem uriktig opplysninger for tollmyndighetene i forbindelse med en annens smugling av varer kunne utgjøre både medvirkning til smugling etter § 16-2 og direkte brudd på § 16-5 annet ledd.

Både forsettlig og uaktsom medvirkning kan straffes, men det vil nok ikke være så praktisk å straffeforfølge uaktsomme medvirkere.

Rettspraksis

Borgarting lagmannsrett 26. februar 1998

Borgarting lagmannsrett 6. januar 1999

§ 16-2 Ulovlig vareførsel

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-2](#)

Tolloven § 16-2 er den mest anvendte straffebestemmelsen i tolloven. Bestemmelsen retter seg mot tre forhold:

- inn- og utførsel utenom tollmyndighetenes kontroll (smugling)
- ulovlig disponering over ufortollet vare

- unnlater fra fører av et transportmiddel

Den andre sentrale straffebestemmelsen i tolloven, ved siden av § 16-2, er § 16-5. Paragraf 16-5 knytter seg hovedsakelig til situasjoner der det er gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. I visse situasjoner overlapper disse to bestemmelsene hverandre.

Eksempel: En fører av et transportmiddel legger for tollmyndighetene frem en lasteliste som viser et for lavt antall varer. Vedkommende vil i dette tilfellet både ha innført de overskytende varene utenfor tollmyndighetenes kontroll, og ha gitt feil opplysninger om varene i transportmiddelet.

Forarbeider til tolloven § 16-2

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 107

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 61

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 164, 166 og 171

Ot.prp. nr. 37 (1934) – § 164

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Smugling

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-2](#)

Det er straffbart å innføre eller utføre en vare utenom tollmyndighetenes kontroll "...i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i denne lov".

For å straffe noen etter dette alternativet i bestemmelsen må man først fastslå at en vare faktisk er innført eller utført (eller er forsøkt innført, se artikkelen om forsøk). Tollregelverket inneholder ingen legaldefinisjoner av innførsel eller utførsel, men det er sikker rett at en innførsel har

skjedd når varen fysisk kommer inn på tollområdet (se definisjonen av tollområdet i § 1-1), og det motsatte når varen blir bragt ut av tollområdet. Det er ikke et vilkår at innførselen eller utførselen er permanent.

At varen er innført eller utført er imidlertid ikke tilstrekkelig til å konstatere en overtredelse. Reglene om hvorledes vareførselen skal foregå må i tillegg være brutt. En vare på et skip i territorialfarvannet vil f.eks. være innført, men det er ikke dermed sagt at føreren har gjort noe galt.

De viktigste pliktreglene finner vi i lovens kapittel 3.

Straff ved brudd på melde- og fremleggelsesplikt

Den mest sentrale bestemmelsen i sammenheng med straff er § 3-1, plikten til å melde fra om og legge fram varer for kontroll ved innførsel og utførsel. Denne omfatter klassiske smuglingstilfeller i liten eller stor skala. Det kan være alt fra en privatperson som har med mer brennevin enn den tollfrie kvoten beskrevet i § 5-1, til en næringsdrivende med varebilen full av ufortollede kyllingfileter eller den profesjonelle sigarettsmugleren med 10 000 kartonger gjemt i et vogntog med andre varer.

Overtredelsen kan blant annet skje ved at den som har med varer som skal legges fram:

- passerer på grønn sone, ved ankomst med fly eller bil
- kjører forbi grensepasseringstollsted uten rød og grønn sone
- kjører på grenseovergang der det ikke er tollsted

Der varer ankommer med båt vil det ikke være så klare skjæringstidspunkter, da tollmyndighetene ikke alltid er til stede fysisk på kaien.

Når det gjelder mindre overtredelser kan tollmyndighetene utstede forenklet forelegg dersom den som blir oppdaget samtykker til dette. Dette er det nærmere regler om i § 16-9. Dersom det blir utstedt forelegg, kan ikke forholdet straffeforfølges etter § 16-2.

Straff ved brudd på andre plikter

Melde- og fremleggelsesplikten for varer i § 3-1 henger sammen med

- plikt til å gå direkte til sted der tollmyndighetene er stasjonert i § 3-2
- plikten til å melde fra om transportmiddel i § 3-3

Brudd på en eller flere av disse bestemmelsene vil være innførsel utenom tollmyndighetenes kontroll i § 16-2's forstand. Dette gjelder også brudd på de nærmere forskriftsbestemmelsene til §§ 3-1 til 3-3.

I § 3-3-2 er det f.eks. plikt til å levere diverse dokumenter i forbindelse med å oppfylle meldeplikt for båt. Den som ikke leverer slike dokumenter, eller avgir feil opplysninger i dokumentene, vil kunne straffes etter § 16-2. Ved varetransport med lastebil gjelder tilsvarende regler (§ 3-3-3),

men man har ikke på samme måten som for båter, standardiserte skjema. Et typisk eksempel på overtredelse av regelverket vil være der lastelisten ikke stemmer overens med det som faktisk befinner seg av last i transportmiddelet.

Straff for å gi varer villedende utseende mv.

Det er også straffbart å gi varer et villedende utseende eller er gjemme dem blant andre varer. Disse tilfellene vil vanligvis også å være dekket av den mer generelle bestemmelsen om innførsel utenom tollmyndighetenes kontroll.

Andre straffebestemmelser om ulovlig innførsel og utførsel

Tollmyndighetene håndhever en rekke bestemmelser om innførsel og utførsel i andre myndigheters regelverk. Dette gjelder blant annet dyr, matvarer og våpen. En liste over de ulike regelverkene finner du artikkelen Restriksjoner, og i mange av disse er det egne straffebestemmelser. Slike straffebestemmelser kan brukes i tillegg til (i konkurrans med) tollovens straffebestemmelser.

Ulovlig disponering

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-2](#)

Det er i strid med tolloven å disponere over en ufortollet vare uten å innhente tollmyndighetenes tillatelse på forhånd, jf. § 4-10 første ledd. Den som har smuglet en vare inn til Norge, bryter loven både ved den ulovlige innførselen og ved å disponere over varen i etterkant. Også andre enn smugleren kan selvsagt tenkes å disponere over varen, og derved utsette seg for straffeforfølgelse.

Ulovlig disponering over ufortolte varer under transport

En vare som er under transport, tollekspedert som transittering (jf. § 4-22) eller forpassing (jf. § 4-21), kan ikke disponeres over på annen måte enn det som er bestemt i tollekspedisjonen uten å legge frem en særskilt deklarasjon for dette (jf. § 4-25 annet ledd).

F.eks. vil det ved en transittering som regel være angitt at varen skal fraktes til en bestemt mottakers tollager for avslutning av transitteringen. Den som evt. frakter varen et annet sted, eller tar varen i bruk vil bryte §§ 4-22 og 4-25, og derved disponere ulovlig over varen.

Ulovlig disponering over varer på tollager

Det er detaljerte regler om hva det er lov til å gjøre med varer mens de befinner seg på ulike typer tollager i §§ 4-30-10 til 4-30-14. Den som gjør andre ting med varene på lageret enn det som er tillatt, disponerer ulovlig over dem. Et praktisk eksempel på ulovlig disponering er at direktekjørte varer blir tatt i bruk før fortolling, noe som er i strid med § 4-10 og § 4-30-11.

Det er også ulovlig disponering dersom en vare blir fjernet fra et tollager uten at den blir tollekspedert, jf. § 4-1 og § 4-30-3.

Ulovlig disponering over midlertidig innførte varer

Det er som regel et vilkår for å få tillatelse til midlertidig innførsel etter loven kapittel 6 at varen skal brukes på bestemte måter eller til bestemte formål. En slik vare kan ikke disponeres over på annen måte enn det som er bestemt i tollekspedisjonen uten å legge frem en særskilt deklarasjon for dette (jf. § 4-25 annet ledd).

Hva er disponering?

Ulovlig disponering i § 16-2 omfatter både faktisk disponering, slik som bruk og oppbevaring, og rettslig disponering, slik som salg eller leie. Både personer som har omsorg for den ufortollede varen på det tidspunktet den ulovlige disponeringen tok til, og personer som kommer inn i bildet nettopp i forbindelse med disponeringen, rammes av straffebestemmelsen.

Lovlig disponering, f.eks. der tollmyndighetene har gitt tillatelse til en bestemt bruk, omfattes selvsagt ikke av straffebestemmelsen.

Rettspraksis

Rt. 1980 s. 500

Straff for fører

Lov og forskrift

Tolloven § 16-2

Føreren av et transportmiddel har et særlig ansvar for å forhindre ulovlig inn- og utførsel av varer. Føreren kan likevel ikke straffes dersom han på forsvarlig måte har søkt å hindre at en vare ulovlig føres ut fra, eller inn i, transportmiddelet. Hva som er "forsvarlig" må vurderes konkret, og kravet til aktsomhet er strengt.

Kravene til førerens aktsomhet er strengere når vedkommende opptrer som arbeidsgiver for andre ansatte på transportmiddel enn i forhold til passasjerer som reiser med transportmiddelet.

Rettspraksis

Rt. 1992 s. 650

Rt. 1994 s. 1320

§ 16-3 Forberedelse til ulovlig vareførsel

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-3](#)

Det er straffbart å inngå avtale med noen om inn- eller utførsel i strid med tollregelverket (jf. § 16-2). Bestemmelsen er et unntak fra hovedregelen i strafferetten om at forberedelser til overtredelser er straffrie. Strafferammen er bøter eller fengsel inntil seks måneder eller begge deler.

Både den som etter planen rent faktisk skal foreta innførselen/utførselen, avsender og mottaker kan straffes, så lenge de er parter i avtalen.

Avtalen kan være skriftlig eller muntlig, men må dreie seg om noenlunde konkrete forhold.

Når den planlagte innførselen/utførselen har funnet sted, vil overtredelse av § 16-2, evt. medvirkning til dette, tre i stedet for § 16-3.

Forarbeider til tolloven § 16-3

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 107

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 62

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

§ 16-4 Heleri mv. av ulovlig innført vare

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-4](#)

Følgende handlinger, tilknyttet en ulovlig innført (smuglet) vare eller vare som det er disponert ulovlig over, rammes av straffebestemmelsen i § 16-4:

- transport
- skjuling
- salg (heleri)
- overlatelse
- kjøp

Når det i bestemmelsen sies at det er straffbart å "overlate" varen til andre, tenker man på tilfeller der noen gir eller låner bort en innsmuglet vare.

Samme person kan ha overtrådt både §§ 16-2 og 16-4, ved å først innføre varene, og senere selge dem. Generelt sett har straffebestemmelsene i tolløven ulike gjerningsbeskrivelser, og de kan derfor også i de fleste tilfellene brukes i (ideal-)konkurrens. Dette betyr at overtredelsene sees på som flere forskjellige straffbare forhold, selv om de kan være utført ved samme handling.

Når det gjelder forholdet til straffebestemmelser i andre lover, må spørsmålet om konkurrens vurderes for hver bestemmelse. Straff for salg av smuglergods i § 16-4 kan (se rettspraksis under), anvendes f.eks. i konkurrens med heleribestemmelsene i strl. §§ 332 til 335. Et straffbart salg etter § 16-4 kan også bli etterfulgt av en straffbar hvitvasking av salgsbeløpet etter strl. § 337, slik at spørsmålet ikke egentlig blir et spørsmål om konkurrens, men om flere straffbare handlinger.

Forarbeider til tolløven § 16-4

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 107

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 63

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 183

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Rettspraksis mv

Rt. 1979 s. 719

Rt. 1983 s. 1230 (konkurrens)

Rt. 1984 s. 277

Rt. 1995 s. 65

§ 16-5 Motarbeiding av tollmyndighetene

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-5](#)

Denne bestemmelsen og bestemmelsen i § 16-2 er de to viktigste straffebestemmelsene i tolloven. Mens § 16-2 i første rekke retter seg mot brudd på melde- og fremleggelsesplikt mv, regulerer § 16-5 stort sett brudd på plikt til å gi riktige opplysninger. Bestemmelsene er imidlertid også delvis overlappende.

§ 16-5 kan medføre straff for den som:

- ikke samarbeider i kontrollen
- ikke gir pliktige erklæringer eller deklarasjoner
- gir tollmyndighetene uriktige opplysninger, dokumenter mv.
- utsteder uriktige opprinnelsesbevis eller grunnlagsdokumenter for dette

Forarbeider til tolloven § 16-5

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 107

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 63

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Ot.prp. nr. 40 (1974-1975)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 165, 166 annet ledd, 168, 170, 171 første ledd, 178 og 182

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Ikke samarbeide

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-5](#)

Både aktiv og passiv motstand ved tollmyndighetenes kontroll er straffbart.

Det er for det første straffbart å ikke følge konkrete kontrolltiltak som blir pålagt fra tollmyndighetenes side. Kontrolltiltak kan være f.eks. at føreren av en personbil ved grensekontroll blir bedt om å stanse, at en flypassasjer blir bedt om å ta av seg jakken eller at tollmyndighetene krever å få gå om bord i et fartøy som ligger til kai for å undersøke lasten.

Når loven også omtaler unnlattelse av å følge kontrollbestemmelser, er dette en henvisning til de pliktene som gjelder for den som innfører og utfører varer i lovens kapittel 3 (meldeplikt, melde- og fremleggelsesplikt, plikt til å innhente lossetillatelse mv.). Brudd på disse pliktbestemmelsene vil i de aller fleste tilfeller også innebære at varen er innført utenfor tollmyndighetenes kontroll, jf. § 16-2. Et eksempel på dette finnes i dommen som det er vist til under.

Det er også straffbart å ikke yte nødvendig bistand til tollmyndighetene i forbindelse med kontrollen. Dette har den kontrollerte plikt til å gjøre etter § 13-9. Eksempler på bistand kan være å låse opp transportmidler og bygninger, laste varer av og på transportmidler og veilede tollmyndighetene i et foretaks datasystemer. Privatpersoner som blir kontrollert har blant annet plikt til å åpne bagasje og oppgi personalia.

Rettspraksis

Rt. 1982 s. 1573

Ikke gi pliktige deklarasjoner mv.

Plikten til å deklarerer følger av § 4-10. Alle varer som skal tollekspederes, f.eks. ved fortolling eller transittering, skal deklarerer. Brudd på denne plikten er straffbar.

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-5](#)

Den som ikke deklarerer en deklareringspliktig vare, vil ofte også ha brutt melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1. Overtredelsen av melde- og fremleggelsesplikten vil i så fall konsumere overtredelsen av deklareringsplikten, og straffebestemmelsene kan ikke brukes samtidig (i konkurrens).

Ved inn- og utførsel med fartøy kan det tenkes at fartøysfører har oppfylt meldeplikten etter § 3-3 (og melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1) ved å levere de skipsdokumentene tollmyndighetene krever, men at varens mottaker/avsender ikke har deklarerert varene. Mottaker/avsender kan da straffes etter § 16-5.

"Pliktige deklarasjoner" omfatter i tillegg til deklarasjoner etter § 4-10, andre skjema eller erklæringer som noen har en plikt til å avgi til tollmyndighetene. Eksempler på dette er skipsdokumentene som fartøysfører skal levere i henhold til § 3-3-2. Dersom disse dokumentene ikke blir levert, kan fartøysfører straffes etter § 16-5.

Uriktige opplysninger

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-5](#)

Den som deklarerer en vare ved innførsel eller utførsel, jf. § 4-10 og § 4-11, kan straffes dersom opplysningene som ble deklarerert var uriktige eller ufullstendige. Dette gjelder også forfalskede eller ettergjorte grunnlagsdokumenter som evt. er blitt lagt frem for å legitimere opplysningene.

I enkelte tilfeller kan en overtredelse dekkes av både § 16-2 og § 16-5. Et eksempel kan være dersom fører av et transportmiddel bringer 1000 eksemplarer av en vare, men legger frem transportdokumenter for tollmyndighetene ved grensepassering som viser 900 eksemplarer. Vedkommende har i så fall innført 100 eksemplarer utenom tollmyndighetenes kontroll, men

samtidig også gitt tollmyndighetene uriktige opplysninger om varepartiet. I og med at de ulike straffebestemmelsene i tolloven har ulike gjerningsbeskrivelser, kan de i de fleste tilfellene brukes i (ideal-)konkurrens. Dette betyr at overtredelsene sees på som flere forskjellige straffbare forhold, selv om de kan være utført ved samme handling.

Det er også straffbart å gi uriktige eller ufullstendige opplysninger dersom tollmyndighetene foretar kontroll av deklareerte opplysninger i ettertid, jf. § 13-4.

I forbindelse med tollkontroll er det en generell plikt til å gi opplysninger som er nødvendig for kontrollen, jf. § 13-9, og det vil også være straffbart å gi uriktige opplysninger i den forbindelse.

Også den som på annen måte villeder tollmyndighetene kan straffes.

Rettspraksis

Rt. 1987 s. 837

RG 2003 s. 933

Eidsivating lagmannsrett 29. november 2001

Uriktig opprinnelsesbevis mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-5](#)

Utenlandske kjøpere av norske varer i land vi har frihandelsavtale med, kan oppnå preferansetollbehandling dersom varene oppfyller nærmere vilkår for opprinnelse (se § 8-4), og den norske eksportøren sender med varen et opprinnelsesbevis.

Opprinnelsesbevisene er i all hovedsak egenerklæringer (såkalte opprinnelseserklæringer) fra eksportøren, som går god for at varene oppfyller vilkårene for opprinnelse. Det er straffbart etter § 16-5 å utstede en slik opprinnelseserklæring dersom varene som omfattes ikke oppfyller vilkårene for opprinnelse.

I noen tilfeller ber eksportører tollmyndighetene attestere opprinnelsesbevis (varesertifikat EUR.1/EUR-MED). Det vil være straffbart å be om dette ("foranledige utført") dersom varene ikke oppfyller vilkårene for opprinnelse.

Det er videre straffbart å utstede eller legge frem andre dokumenter med et uriktig innhold for norske eller utenlandske tollmyndigheter, dersom dette gjøres for å oppnå preferansetollbehandling.

Rettspraksis

Rt. 1994 s. 850

Frostating lagmannsrett 16. juni 1993

Frostating lagmannsrett 19. mai 2005

§ 16-6 Straff for brudd på lås eller segl mv.

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-6](#)

"Tollmyndighetenes lås og segl" kan være en hengelås eller en form for fysisk plombering av varer, transportmidler eller bygninger. Det kan imidlertid også være et stempel som er plassert på en kartong med beskjed om at ingen må disponere over varene inni.

Tollmyndighetene bruker i mindre grad enn tidligere lås og segl for å sikre varestrømmen til og fra Norge. Det er i en viss bruk ved transittering i henhold til transitteringskonvensjonen og TIR-konvensjonen (jf. § 4-22), men tollmyndighetene kan også i andre tilfeller bruke slike virkemidler.

I enkelte tilfeller er det mulig å skaffe seg tilgang til varene uten å fysisk bryte opp lås og segl, f.eks. ved å kripe inn vindu, løfte dører av hengsler osv. Dette er også straffbart.

I tillegg til personer som rent faktisk bryter lås og segl, kan også den som er ansvarlig for låsen eller seglet straffes dersom det blir brutt. Dette er imidlertid avhengig av at vedkommende har forsømt seg.

Det er tilstrekkelig for å kunne anvende § 16-6 at låsen/plomberingen er brutt. Det er ikke et vilkår at det er disponert ulovlig over de aktuelle varene.

Forarbeider til tolloven § 16-6

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 107

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 §§ 65 og 79

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1928 § 184

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Rettspraksis

Rt. 1995 s. 1760

RG 1997 s. 1664

§ 16-17 Særlig grov overtredelse

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-7](#)

Dersom en overtredelse av en av straffebestemmelsene i §§ 16-1 til 16-6 kan karakteriseres som "særlig grov", økes strafferammen. Dette har betydning både for den konkrete utmåling av straff og foreldelse av straffekravet (se strl. §§ 86 til 89).

Strafferammene for særlig grove overtredelser er:

- 2 års fengsel ved uaktsom overtredelse
- 6 års fengsel ved grovt uaktsom eller forsettlig overtredelse

Hva som ligger i begrepene uaktsomt og forsettlig, og hvilken aktsomhetsnorm som legges til grunn på tollmyndighetenes område, er nærmere beskrevet i § 16-1. Her er det gjerningspersonens forhold til overtredelsene som står i fokus.

Det viktigste vurderingstemaet i § 16-7 er imidlertid om selve overtredelsen er særlig grov. Dette skal avgjøres etter en helhetsvurdering, der følgende momenter er aktuelle:

- Har overtredelsen stort omfang?
- Gjelder det restriksjonsbelagte varer?
- Er varene ment for videresalg?

- Foreligger det gjentakelse?
- Foreligger det andre omstendigheter av særlig skjerpende art?

Forarbeider til tolloven § 16-7

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 107

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 66

Ot.prp. nr. 38 (2002-2003)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Rettspraksis om omfang

Rt. 1970 s. 113,

Rt. 1980 s. 540,

Rt. 1982 s. 825,

Rt. 1983 s. 1541,

Rt. 1984 s. 277,

Rt. 1986 s. 50,

Rt. 1989 s. 16,

Rt. 1995 s. 65,

Rt. 1996 s. 218,

Rt. 2003 s. 1181

Rettspraksis om særlige tillatelser

Rt. 1993 s. 380,

Eidsivating lagm.rett 17. mars 1997,

Eidsivating lagm.rett 20. april 2005 (kjennelse)

Rettspraksis om videresalg

Rt. 1980 s. 540,

Rt. 1989 s. 16

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-7](#)

Dersom tollovertredelsen er av stort omfang, kan dette gjøre at den karakteriseres som særlig grov. Rettspraksis og forvaltningspraksis er på dette punktet særlig knyttet til smugling av alkohol og tobakk. Her er både mengden smuglervarer og unndratte avgifter knyttet til smuglervarene av betydning.

Det som er av størst interesse er selvsagt den nedre grensen for hva som anses som grovt, og denne kan belyses ved følgende eksempler fra Høyesterett:

- Rt. 1990 s. 676: Avgiftsunndragelse på ca 80 000 kr var grov
- Rt. 1996 s. 218: Smugling av 10 000 sigaretter var grovt
- Rt. 1995 s. 65: Salg av 330 flasker smuglerbrennevin var grovt
- Rt. 1989 s. 16: Smugling av 194 flasker brennevin og 82 flasker vin fordelt på fire personer var ikke grovt

Flere Høyesterettsdommer er nevnt under § 16-7. Det er grunn til å presisere at en del av dommene ligger noe tilbake i tid og tar utgangspunkt i et konkret hendelsesforløp.

Restriksjonsbelagte varer

Det er grunn til å reagere strengere enn vanlig ved ulovlig innførsel mv. av varer som er avhengig av tillatelser fra offentlige myndigheter. Dette er blant annet fordi de ulovlig innførte varene ofte ikke fyller de kvalitets- og sikkerhetsmessige vilkår som skal til for å få tillatelse til innførsel.

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-7](#)

Typiske eksempler på slike varer er alkohol, tobakk, og medisiner, men også de fleste typer mat og andre landbruksprodukter. Se også artikkelen Restriksjoner.

Det er, som nevnt i artikkelen om omfang, mange rettsavgjørelser om ulovlig innførsel av alkohol og tobakk. Et eksempel på restriksjoner for andre varetyper finner vi i Rt. 1993 s. 380, der en person hadde brukt falske sunnhetsattester i forbindelse med eksport av fisk og fiskeprodukter.

Regelverkene om restriksjoner for spesielle varetyper inneholder ofte egne straffebestemmelser. Disse kan brukes samtidig (i konkurrans) med tollovens straffebestemmelser.

Videresalg

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-7](#)

Det er lettere å anse en tollovertredelse som grov dersom den har et profesjonelt preg. Dersom det kommer hele lastebiler eller containere fulle av brennevin, er det ikke tvilsomt at varene skal selges videre, men også privatpersoner som ikke er del av et større nettverk kan anses å ha videresalg i tankene. Et eksempel på det siste finner vi i Rt. 1980 s. 540, der en mann blant annet hadde smuglet 652 flasker vin og brennevin i sin egen båt.

Et tilfelle som ikke ble vurdert som profesjonelt finner vi i Rt. 1989 s. 16, der fire menn ble oppdaget i en seilbåt med 194 flasker brennevin og 82 flasker vin.

Gjentagelser

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-7](#)

En tollovertredelse vil fort bli ansett som grov dersom personen som blir oppdaget også har blitt oppdaget tidligere. Det vil imidlertid ikke være naturlig å karakterisere f.eks. smugling av to flasker brennevin i forbindelse med en reise som grov tollovertredelse, selv om den som blir oppdaget også har blitt stoppet tidligere med samme resultat. Gjentagelseskriteriet vil nok oftest være anvendbart ved smugling med tanke på videresalg.

Andre skjerpende forhold

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-7](#)

I Rt. 1971 s. 1275 ble det i skjerpende retning bl.a. lagt vekt på at smuglingen hadde skjedd med fly, noe som var vanskelig å kontrollere. Dette vil nok ikke være en tilfredsstillende

begrunnelse for å karakterisere noe som grovt i dag. Det kan nok imidlertid tenkes situasjoner der foretak eller personer har en særlig tillit hos tollmyndighetene, f.eks. gjennom gitte tillatelser, og der misbruk av tilliten vil være skjerpene.

§ 16-8 Inndragning

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-8](#)

[Tollforskriften § 16-8-1](#)

Inndragning av varer i forbindelse med straffesak følger reglene i strl. kapittel 13. Slik inndragning er nærmere kommentert i § 16-13, og der finner du også en oversikt over rettspraksis knyttet til slik inndragning.

§ 16-8 omhandler en annen situasjon (enn ved straffesak) der inndragning også kan bli aktuelt. Fra tid til annen kommer tollmyndighetene i besittelse av varer som er forsøkt innført eller utført ulovlig, der hverken eieren eller lovovertræderen er kjent ("herreløst gods"). Dette kan f.eks. være postpakker til ikke-eksisterende mottakere i Norge, eller uavhentet bagasje på flyplasser. I slike tilfeller inndras varene dersom eieren ikke melder seg innen en måned etter at varene kom i myndighetenes besittelse.

Selv om eieren eller lovovertræderen er kjent, kan varene likevel inndras dersom tollmyndighetene ikke får tak i vedkommende. Når det gjelder personer bosatt i Norge, vil dette sjelden være tilfelle. Personer bosatt i utlandet kan være vanskelig å få tak i, men tollmyndighetene skal så godt det lar seg gjøre varsle om at varene vil bli inndratt dersom de ikke melder seg.

Et litt spesielt tilfelle har vi der valuta blir beslaglagt etter § 16-13 fordi den som sto for inn- eller utførselen ikke meldte fra om medbragt beløp over 25 000 kr, jf. § 3-1-11. Dette blir anmeldt til politiet, men dersom politiet ikke finner andre straffbare forhold, skal beløpet (med fradrag av en bot) betales tilbake. Ikke sjelden gjelder dette utenlandske statsborgere som ikke lenger befinner seg i Norge. Tollmyndighetene skal prøve å oppnå kontakt med eieren av valutaen for å kunne betale ut beløpet, men dersom man ikke lykkes i dette, blir varen inndratt ett år fra spørsmålet om inndragning ble avgjort av påtalemyndigheten, jf. § 16-8-1.

Forarbeider til tolloven § 16-8

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 107

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 67

Ot.prp. nr. 31 (1971-1972)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 190

Ot.prp. nr. 37 (1934)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 16-9 Forenklet forelegg

Tollmyndighetene har kompetanse til å avgjøre mindre alvorlige tilfeller av ulovlig innførsel med forenklet forelegg.

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-9](#)

[Tollforskriften §§ 16-9-1 til 16-9-7](#)

Tollmyndighetenes foreleggsmyndighet er begrenset til mindre alvorlige tilfeller av ulovlig innførsel utenom tollmyndighetenes kontroll, dvs. smugling i mindre skala.

For å kunne utstede forenklet forelegg, må forholdet oppdages på stedet. Der forholdet blir avdekket ved grensepassering, i tollfilteret på en flyplass eller ved ilandstiging fra et fartøy fra utlandet, kan forenklet forelegg utstedes. Forenklet forelegg kan ikke anvendes overfor etterfølgende tollovertredelser.

Den som oppfyller vilkårene for forenklet forelegg må vedta forelegget dersom det skal få virkning. Dersom vedkommende ikke vedtar et forenklet forelegg, anmeldes forholdet til påtalemyndigheten for alminnelig straffeprosesuell forfølgning.

Det kan ikke utstedes forenklet forelegg for smugling av varer som er avhengig av tillatelser fra andre myndigheter, med unntak for alkohol og tobakk.

Det er bare mindre alvorlige smuglingstilfeller som rammes. En tabell over mengde- og verdigrensene og bøtesatsene finner du i tollforskriften § 16-9-2. Overtredelser som overstiger disse mengde- og verdigrensene må forfølges på annen måte.

Forenklet forelegg innebærer også at varene blir inndratt.

Tollfritt reisegods (se tolloven § 5-1) inngår ikke i mengde- og verdigrensene. En person som blir stoppet på grensa med 5 liter brennevin får altså forenklet forelegg for 4 liter.

Det er en verdigrense for tollfritt reisegods på 6 000 kroner dersom du har vært i utlandet i mer enn 24 timer. Har du vært i utlandet i kortere tid er verdigrensen på 3 000 kroner. Denne verdigrensen er den totale summen på varene du har handlet, bortsett fra kvotevarer som alkohol, tobakk og kjøtt.

Den som f.eks. har kjøpt to TV-apparater til 4 000 kr hver etter opphold i utlandet på over 24 timer, vil få det ene inn som tollfritt reisegods, mens han får forenklet forelegg (og inndragning) for det andre. Den som innfører en vare med verdi 8 000 kr, vil få forenklet forelegg beregnet ut fra hele kjøpesummen og hele varen inndratt pga. bestemmelsen om såkalt "sammenhengende hele" i tollforskriften § 5-1-3 fjerde ledd.

Forarbeider til tolloven § 16-9

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 107

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 68

Ot.prp. nr. 45 (1996-1997)

Ot.prp. nr. 62 (1982-1983)

§ 16-10 Tilleggstoll

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-10](#)

[Tollforskriften § 16-10-1](#)

Tilleggstoll er en forvaltningsmessig sanksjon som tollmyndighetene kan bruke som et alternativ til ordinær straffeforfølgning etter §§ 16-1 til 16-7.

Det er tre hovedvilkår for at tollmyndighetene skal kunne ilegge administrative tillegg:

- Tollregelverket må være overtrådt
- Den som får tillegget må ha opptrådt uaktsomt eller forsettlig
- Staten må ha tapt inntekter eller risikert tap

Overtredelse av tollregelverket

Ulike faktiske handlinger eller unnlatelser innebærer overtredelse av tollregelverket. De vanligste er manglende overholdelse av melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1 (smugling) og manglende/feil opplysninger ved deklarerings av varer etter § 4-10.

Det må foreligge klar sannsynlighetsovervekt for at den som blir ilagt tillegget har overtrådt reglene, jf. Rt. 2008 s. 1409.

Aktsomhetsvurdering ved tillegg

Aktsomhetsnormen på tollmyndighetenes område er svært streng. At en person ikke kjente til regler eller faktiske omstendigheter ved innførselen, er som hovedregel å anse som uaktsomt i seg selv. For foretak vil det ofte være uaktsomt at ikke feil ved tollbehandling av varer blir fanget opp av interne kontrollmekanismer innen kort tid.

Dersom feilen som er gjort skyldes konkret feilinformasjon fra tollmyndighetene, er den ikke uaktsom. Den som skal innføre varer har imidlertid et selvstendig ansvar for å skaffe seg informasjon, og et ønske om mer utfyllende informasjon må i utgangspunktet være fremsatt helt konkret dersom man senere skal legge vekt på at informasjonen ikke ble gitt.

Aktsomhetsvurderingen knytter seg til den personen eller foretaket som har gjort, eller unnlatt å gjøre noe vis a vis tollmyndighetene. Tollmyndighetene må derfor konkret vurdere hvem som har brutt regelverket i det enkelte tilfellet. Se hvem som kan ilegges tillegg lenger ned i artikkelen.

Tapte inntekter for staten som vilkår for tillegg

Vilkåret om tapte tollinntekter innebærer at administrativt tillegg bare kan brukes ved overtredelser i forbindelse med innførsel av varer.

Det må være en årsakssammenheng mellom den feilen som er gjort og tapet eller faren for tap. En speditør som f.eks. har gitt feil opplysninger om klassifisering av en vare, kan ikke gis tillegg dersom tapet for staten i saken skyldtes feil deklart beregningsgrunnlag som stammer fra mottaker eller avsender av varen. I et slikt tilfelle vil det være mottaker/avsender som kan ilegges tillegg.

Utmåling av tillegg

Administrativt tillegg utmåles vanligvis som en prosentvis del av unndratt toll. Utmåling av tillegg skal skje etter en konkret helhetsvurdering der bl.a. forholdets alvorlighet og den utviste skyldgraden har betydning.

Ved overtredelser som skyldes simpel/vanlig uaktsomhet skal tillegget i utgangspunktet ikke overstige 30 %, mens grovt uaktsomme eller forsettlig overtredelser kvalifiserer for tillegg mellom 30 og 60 %. Det er imidlertid grunn til å presisere at disse grensene er et utgangspunkt.

Tillegget kan aldri overstige 60 %. Det er heller ikke anledning til å gi flere tillegg til samme person for forskjellige handlinger knyttet til samme tollunndragelse, dersom tilleggene samlet sett overstiger 60 %.

Hvem kan ilegges administrativt tillegg?

Det følger av ordlyden i § 16-10, "den som", at tillegg til toll kan ilegges enhver som overtrer regelverket. Ordlyden i bestemmelsen ble endret i 2012 for å klargjøre dette. Det vises til Prop. 112 L (2001-2012) punkt 11.1 hvor det uttales: *"Ein deklarasjonsfeil er den same uansett om han bli avdekt allereide under fortollingsprosessen eller seinare (ved ein etterkontroll). Ordninga med å illeggje tilleggstoll bør gjelde uansett når feilen blir avdekt"*.

Et vedtak om toll og tilleggstoll skal som hovedregel rette seg mot samme hovedansvarssubjekt. I en viss utstrekning er det adgang til å ilegge tillegg også til andre.

Forarbeider til tolloven § 16-10

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 107

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 69

Ot.prp. nr.13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Tolloven 1966 § 38

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 160 tredje ledd og 214

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Rettspraksis mv.

Borgarting lagmannsrett 12. mars 2002

Borgarting lagmannsrett 7. november 2002

Borgarting lagmannsrett 26. juni 2003

Borgarting lagmannsrett 24. juni 2004

Borgarting lagmannsrett 29. september 2008

§ 16-11 Adgangen til å representere mottaker eller avsender

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-11](#)

Dersom en privatperson eller et foretak har opptrådt i strid med tollregelverket, eller har gjort seg skyldig i andre straffbare forhold overfor tollmyndighetene, kan tollmyndighetene forby vedkommende å opptre overfor tollmyndighetene på vegne av andre.

Denne bestemmelsen skal brukes med forsiktighet, da et slikt forbud i realiteten vil kunne sette en stopper for hele næringsvirksomheten til et foretak.

Det er anledning til å forby adgang til å representere andre for en kortere periode eller inntil kritikkverdige forhold er rettet opp. I alvorlige tilfeller vil et slikt forbud være permanent.

Et forbud etter § 16-11 er ikke straff etter den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, se også Sivilombudsmannens uttalelse som er nevnt lenger ned i artikkelen.

Forarbeider til tolloven § 16-11

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 108

Tidligere regler og forarbeider

Tolloven 1966 § 70

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Tolloven 1966 § 19

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 154 tredje ledd

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 16-12 Tilbakehold av ting til sikring av inndragningsbeløp og bøter

Transportmidler og andre ting som har vært brukt ved en overtredelse kan tilbakeholdes for å sikre et evt. senere inndragningsbeløp eller bøter.

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-12](#)

Bestemmelsen er en av tollmyndighetenes tre grunnlag for å midlertidig ta varer i forvaring. De to andre er:

- Tilbakehold til sikring av avgiftskrav, jf. §§ 4-2 og 4-27
- Beslag med tanke på senere inndragning av varen, jf. § 16-13

I motsetning til de andre bestemmelsene er det ikke et vilkår i § 16-12 at varene som tilbakeholdes er ufortollete, eller på andre måter har vært gjenstand for overtredelse. Det er tilstrekkelig at varene har vært brukt ved en overtredelse. Det mest praktiske er nok motorvogner og fartøy som er brukt til smugling av andre varer, men det kan også være aktuelt å tilbakeholde f.eks. radiokommunikasjonsutstyr og containere.

Det er et krav at varene rent faktisk er brukt i forbindelse med overtredelsen. Det er ikke tilstrekkelig at varene var planlagt brukt, eller at tollmyndighetene har mistanke om at de har blitt brukt.

Varene kan tilbakeholdes uavhengig av hvem som eier varene.

Tilbakeholdet er av midlertidig art. Når påtalemyndigheten har tatt stilling til spørsmålet om inndragning av beløp eller bot, skal varen utleveres dersom inndragningsbeløpet eller boten betales. Blir beløpene ikke betalt, kan varen selges på auksjon, se [skattebetalingsloven § 14-10](#).

Forarbeider til tolloven § 16-12

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 108

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 72

Ot.prp. nr. 83 (2004-2005)

Ot.prp. nr.13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 65 (1990-1991)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Rusdrikkloven 1927 §§ 71 og 75

§ 16-13 Beslag og pågripelse

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-13](#)

Beslag er ett av tollmyndighetenes tre grunnlag for å ta varer midlertidig i forvaring. De to andre grunnlagene er:

- Tilbakehold til sikring av avgiftskrav, jf. §§ 4-2 og 4-27
- Tilbakehold av transportmidler mv. til sikring av inndragningsbeløp og bøter, jf. § 16-12.

Formålet med beslag er å sikre evt. senere inndragning av varen. Beslag kan foretas når tollmyndighetene oppdager smugling eller andre overtredelser ved grensepassering, men også dersom overtredelser oppdages på et senere tidspunkt. Selve inndragningen følger reglene i [straffeloven kapittel 13](#). Domstolene har tradisjonelt ofte reagert med inndragning i saker som gjelder smugling av varer til Norge (se oversikt over rettspraksis nederst i artikkelen).

Dersom varene som skal beslaglegges befinner seg i et transportmiddel, har føreren plikt til å føre transportmiddelet dit tollmyndighetene bestemmer. Det samme gjelder dersom det er snakk om å beslaglegge selve transportmiddelet.

Kontanter og verdipapirer med verdi over 25 000 kr kan beslaglegges dersom de ikke blir lagt fram ved inn- og utførsel. Her som ellers er dette avhengig av en anmeldelse til politiet. Dersom politiet ikke finner andre straffbare forhold enn overtredelsen av § 3-1-11, vil beløpet bli tilbakebetalt med fradrag for en bot for overtredelsen.

Pågripelse

Tollmyndighetene har anledning til å pågripe personer når reglene i [straffeprosessloven § 171 flg](#) er til stede.

De viktigste vilkårene for pågrepelse er at det er skjellig grunn til mistanke om at personen har foretatt en straffbar handling med strafferamme over seks måneder (omfatter alle tollovertredelser), og at pågrepelsen skjer på ferske spor. Tollmyndighetenes pågrepelsesadgang er mer begrenset enn politiets.

Det er viktig å være klar over forskjellen på pågrepelse etter straffeprosessloven og den anledningen tollmyndighetene har i § 13-9 og § 13-1 til å stanse personer og holde dem tilbake i forbindelse med kontroll. En pågrepelse kan komme i etterkant av en tollkontroll, men er først aktuelt der tollmyndighetene gjennom sin kontroll har fått skjellig grunn til å mistenke personen for en straffbar handling som man ønsker at politiet skal etterforske.

Pågrepelse foregår over alt, og er ikke begrenset til steder der tollmyndighetene har anledning til personkontroll. Kravet om ferske spor vil imidlertid medføre at pågrepelse som oftest vil være aktuelt på steder der tollmyndighetene har kontrolladgang.

Forarbeider til tolloven § 16-13

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 108

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 73

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 § 193

Ot.prp. nr. 37 (1934)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

Rettspraksis mv.

Om inndragning:

Rt. 1974 s. 62,

Rt. 1975 s. 435,

Rt. 1975 s. 821,

Rt. 1979 s. 719,

Rt. 1980 s. 986,

Rt. 1981 s. 410,

Rt. 1992 s. 1717,

Gulating lagmannsrett 19. april 2007,

Gulating lagmannsrett 9. juni 2009

Om pågripelse:

Gulating lagmannsrett 12. oktober 2006

§ 16-14 Behandling av beslag

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-14](#)

[Tollforskriften § 16-14-1](#)

Varer som tollmyndighetene har beslaglagt etter § 16-13 i forbindelse med en anmeldelse til politiet, kan forbli midlertidig hos tollmyndighetene til anmeldelsen er endelig avgjort.

Beslaglagt narkotika blir imidlertid overgitt til politiet umiddelbart. Tilsvarende kan også være tilfelle med andre varer det er særlig viktig å sikre.

Selv om varer er blitt beslaglagt med tanke på inndragning, kan det være aktuelt å utlevere dem til eieren. Dette gjelder levende dyr og bedervelige varer. I slike tilfeller vil det i stedet for selve varen bli beslaglagt et beløp som tilsvarer varens verdi. Dette må innbetales til tollmyndighetene før eieren kan få utlevert varen, og en slik alternativ løsning må i så fall avtales før anmeldelsen oversendes til politiet.

Dersom eieren ikke kan eller vil betale for varens verdi, kan dyr og bedervelige varer selges på auksjon eller destrueres. Dersom varene blir destruert eller solgt, slipper eieren å betale inndragningsbeløpet, men må dekke omkostningene ved destruksjonen eller salget.

Selv om den beslaglagte varen ikke er av den typen som er beskrevet over, kan det være veldig upraktisk for tollmyndighetene å ta hånd om den, f.eks. pga. varens størrelse. I slike tilfeller er det anledning til å unnlate å ta varen i forvaring, dersom tollmyndighetene på annen måte, f.eks. ved låsing eller økonomisk sikkerhet når som helst kan få rådighet over varen eller dens verdi.

Forarbeider til tolloven § 16-14

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) side 108

Tidligere bestemmelser og forarbeider

Tolloven 1966 § 74

Ot.prp. nr. 83 (2004-2005)

Ot.prp. nr. 13 (1993-1994)

Ot.prp. nr. 108 (1992-1993)

Ot.prp. nr. 19 (1965-66)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Tolloven 1928 §§ 196 og 202

Ot.prp. nr. 37 (1934)

Ot.prp. nr. 20 (1928)

Ot.prp. nr. 23 (1927)

Tollovkommisjonens innstilling av 1901

§ 16-15 Overtredelsesgebyr ved manglende deklarerering av betalingsmidler

Lov og forskrift

[Tolloven § 16-15](#)

[Tollforskriften §§ 16-15-1](#) og [16-15-2](#)

Ved brudd på melde- og fremleggelsesplikten for kontanter og andre betalingsmidler i tollforskriften § 3-1-11, kan tollmyndighetene fastsette et gebyr på inntil 30 prosent av det medbrakte beløpet. I henhold til forskriftsregulering i tollforskriften § 16-15-1 og 16-15-2 skal gebyret fastsettes til 20 prosent av betalingsmiddelets pålydende. Beregningsgrunnlaget er hele beløpet fra første krone (inkludert de første kr 25 000).

Forarbeider til tolloven § 16-15

Prop.1 L (2009-2010)

§ 16-17 Overtredelsesgebyr

Det er laget en egen veileder om overtredelsesgebyr: [Utmåling og ileggelse av overtredelsesgebyr \(opphevet\) - Tolletaten](#)

Henvisninger

[Innlogging til lovdata PRO](#)

Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959

Pdf-dokument av innstillingen.

[Innstilling fra Tollovkomiteen av 1959](#)

Prop. 1 L (2009-2010)

Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. - lovendringer. Henvisning til lovdata PRO.

TITTEL: Prop.1 L (2009-2010)

Skatte- og avgiftsopplegget 2010 mv. - lovendringer

KILDEDOK: DATO: 2009-10-09

DEPARTEMENT: Finansdepartementet

SIDETALL: 131

Henvisninger i teksten: lov-2009-12-11-113 , lov-2009-12-11-114 , lov-2009-12-11- 115 , lov-2009-12-11-116 , lov-2009-12-11-117 , lov-2009-12-11-118 , lov-2009-12-11- 119 , lov-2009-12-11-120 , lov-2009-12-11-121 , lov-2009-12-11-122 , lov-2009-12-11- 123 , lov-2009-12-11-124 , lov-2009-12-11-125 , lov-2009-12-11-126 , lov-2009-12-11- 127 , lov-2009-12-11-128 , lov-2009-12-11-129 , lov-1933-05-19-11 (Omsetningsavgiftslov) , lov-1949-07-28-26 (Statpl) , lov-1959-06-19-2 (Mal) , lov1964- 06-18-14 , lov-1975-06-06-29 (Eiendomsskattelov) , lov-1975-06-13-35 (Psktl) , lov-1980-06-13-24 (Lignl) , lov-1981-06-12-52 (Verdipapirlov) , lov-1997-02-28-19 (Ftrl) , lov-1999-01-15-2 (Revisorlov) , lov-1999-03-26-14 (Skattelov) , lov-2005-06-17- 67 (Skattebetalingslov) , lov-2007-12-14-107 , lov-2007-12-21-119 (Tollov) , lov-2009- 03-06-11 (Hvitvaskinglov) , lov-2009-06-19-58 , lov-2009-06-19-49

KORTTITTEL: +Prop.1 L (2009-2010) Se særlig kapittel 5, 13 og 18.

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.1 (2008-2009)

Henvisning til Ot.prp.nr.1 (2008-2009). Skatte- og avgiftsopplegget 2009 - lovendringer

KILDEDOK: DATO: 2008-09-26

DEPARTEMENT: Finansdepartementet

SIDETALL: 215

MERKNAD: Henvisninger i teksten: lov-2008-12-12-86 , lov-2008-12-12-87 , lov-2008-12-12-88 , lov-2008-12-12-89 , lov-2008-12-12-90 , lov-2008-12-12-91 , lov-2008-12-12-92 , lov-2008-12-12-93 , lov-2008-12-12-94 , lov-2008-12-12-95 , lov-2008-12-12-96 , lov-2008-12-12-97 , lov-2008-12-12-98 , lov-2008-12-12-99 , lov-2008-12-12-100 , lov-2008-12-12-101 , lov-2008-12-12-102 , lov-2008-12-12-103 , lov-1959-06-19-2 (Mal) , lov-1964-06-19-14 (Aal) , lov-1966-06-10-5 (Tollov) , lov-1969-06-19-66 (Mval) , lov-1975-06-06-29 (Eiendomsskattelov) , lov-1975-06-13-35 (Psktl) , lov-1975-12-12-59 (Dal) , lov-1980-06-13-24 (Lignl) , lov-1981-05-22-25 (Strpl) , lov-1996-11-29-68 (Svalbardskattelov) , lov-1996-12-13-87 (Artistskattelov) , lov-1997-02-28-19 (Ftrl) , lov-1998-07-17-56 (Regnskapslov) , lov-1999-03-26-14 (Skattelov) , lov-2005-06-17-67 (Skattebetalingslov) , lov-2007-12-14-107 , lov-2007-1

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.19 (1956-1966)

Om lov om toll (tolloven). Her finner du en .pdf-fil av Ot.prp. nr. 19. (Vedlegg til TollABC)

[Ot.prp. nr. 19 \(1965-1966\)](#)

Proposisjonens hovedinnhold

Proposisjonen bygger på det forslag til ny tollov som Tollovkomitéen av 1959 la fram i sin innstilling av 9. mai 1962. Når det gjelder bestemmelsene om straff og inndragning, har en imidlertid lagt til grunn et forslag som Straffelovrådet har utarbeidet.

Loven inneholder bl.a. regler om tollkontrollen i sin alminnelighet og tollbehandlingen av varer, om lagring og innenlands sending av ufortollete varer, om etterberegning og tilbakebetaling av toll og om straff og inndragning ved tollovertredelser. Loven om grensetollsamarbeid med annen stat er innarbeidet i loven, som videre inneholder regler om klage og omgjøring av tollmessige forvaltningsvedtak.

Loven gir på flere områder bare rammebestemmelser, som forutsettes supplert med administrative lovforskrifter.

Ot.prp.nr.21 (1991-1992)

Ot.prp.nr.21 (1991-1992) Endringer i skatteloven m.fl. Henvisning til lovdata PRO.

KILDEDOK: DATO: 1991-12-13

DEPARTEMENT: Finans- og tolldepartementet

SIDETALL: 58

Henvisninger i teksten: lov-1992-02-28-19 , lov-1992-04-10-30 , lov-1992-04-10-31 , lov-1992-04-10-32 , lov-1992-04-10-33 , lov-1992-05-15-45

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.21 (1991-1992) Se særlig kapittel 4 om Taushetsplikt etter ligningsloven § 3-13:.

[Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.29 (1978-1979)

TITTEL: Ot.prp.nr.29 (1978-1979) Om ligningslov og endringer andre lover

DATO: 1978-12-15

DEPARTEMENT: Justis- og politidepartementet

SIDETALL: 163

Henvisninger i teksten: lov-1980-06-13-24 (Lignl)

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.29 (1978-1979)

Se avsnitt om Utkast til ligningslov § 3-13 Taushetsplikt.

[Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.31 (2007-2008)

TITTEL: Ot.prp.nr.31 (2007-2008) Om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen mv.

KILDEDOK: DATO: 2008-02-01

DEPARTEMENT: Finansdepartementet

SIDETALL: 74

MERKNAD: Henvisninger i teksten: lov-2008-05-09-14 , lov-2008-05-09-15 , lov-2008-05-09-16 , lov-2008-05-09-17 , lov-2008-05-09-18 , lov-2008-05-09-19 , lov-2008-05-09-20 , lov-2008-05-09-21 , lov-2008-05-09-22 , lov-2008-05-09-23 , lov-2008-05-09-24 , lov-2008-05-09-25 , lov-2008-05-09-26 , lov-2008-05-09-27 , lov-2008-05-09-28 , lov-2008-05-09-29 , lov-2008-05-09-30 , lov-2008-05-09-31 , lov-2008-05-09-32 , lov-1933-05-19-11 (Omsetningsavgiftslov) , lov-1952-11-21-2 (Sktbl) , lov-1959-06-19-2 (Mal) , lov-1964-06-19-14 (Aal) , lov-1966-06-10-5 (Tollov) , lov-1969-06-19-66 (Mval) , lov-1975-06-06-29 (Eiendomsskattelov) , lov-1980-06-13-24 (Lignl) , lov-1997-02-28-19 (Ftrl) , lov-1999-03-26-14 (Skattelov) , lov-2003-12-12-108 (Kompensasjonslov) , lov-2004-12-10-77 , lov-2005-06-17-67 (Skattebetalingslov) , lov-2005-

12-21-123 (Lov om statens pensjonsfond) , lov-2006-12-15-71 , lov-2006-12-15-73 , lov-2007-06-29-47 , lov-2007- 12-14-107 , lov-2007-12-21-119 (Tollov)

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.31 (2007-2008)

Se særlig kapittel 8

[Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.35 (2003-2004)

TITTEL: Ot.prp.nr.35 (2003-2004) Om lov om register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge (valutaregisterloven)

DATO: 2004-02-20

DEPARTEMENT: Finansdepartementet

SIDETALL: 46

Henvisninger i teksten: lov-2004-05-28-29 (Valutaregisterlov) , lov-1966-06-10-5 (Tollov) , lov-1975-12-12-59 (Dal) , lov-1980-06-13-24 (Lignl)

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.35 (2003-2004)

Ot.prp.nr.40 (1974-1975)

Ot.prp.nr.40 (1974-1975). Om lov om endringer i lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven). Henvising til lovdata PRO.

DATO: 1975-03-21

DEPARTEMENT: Finans- og tolldepartementet

SIDETALL: 5

Henvisninger i teksten: lov-1975-05-30-17 , lov-1966-06-10-5 (Tollov)

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.40 (1974-1975)

Kun tilgjengelig på lovdata PRO

Innlogging: <https://lovdata.no/pro/auth/login>

Ot.prp.nr.45 (1996-1997)

Om lov om endring i lov av 10 juni 1966 nr 5 om toll (tolloven) (bruk av elektronisk datautveksling ved tolldeklarering mv, forenklet forelegg ved tollovertredelser,

domstolsbehandling av saker om antidumping- og utjevningstoll mv). Henvisning til lovdata PRO.

DATO: 1997-04-04

DEPARTEMENT: Finans- og tolldepartementet

SIDETALL: 21

Henvisninger i teksten: lov-1997-06-19-65 , lov-1966-06-10-5 (Tollov)

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.45 (1996-1997)

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nro.58 (2006-2007)

Ot.prp.nr.58 (2006-2007). Om lov om toll og vareførsel (tolloven). Henvisning til lovdata PRO.

TITTEL: Ot.prp.nr.58 (2006-2007) Om lov om toll og vareførsel (tolloven)

KILDEDOK: DATO: 2007-05-04

DEPARTEMENT: Finansdepartementet

SIDETALL: 159

MERKNAD: Henvisninger i teksten: lov-2005-06-17-67 (Lov om betaling og innkreving av skatte<- > og avgil) , lov-2005-06-17-90 (Tvi) , lov-1997-06-13-42 (Kystvaktlov) , lov-1981-05-22-25 (Strpl) , lov-1969-06-19-66 (Mval) , lov-1966-06-10-5 (Tollov)

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.58 (2006-2007)

Kun tilgjengelig på lovdata PRO

Innlogging: <https://lovdata.no/pro/auth/login>

Ot.prp.nr.65 (1990-1991)

Ot.prp.nr.65 (1990-1991) Om lov om tvangsfullbyrding og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdingsloven). Henvisning til lovdata PRO.

DATO: 1991-06-07

DEPARTEMENT: Justis- og politidepartementet

SIDETALL: 431

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.65 (1990-1991)

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.83 (2004-2005)

Ot.prp.nr.83 (2004-2005). Lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven). Henvisning til lovdata PRO.

DATO: 2005-04-29

DEPARTEMENT: Finansdepartementet

SIDETALL: 245

MERKNAD: Henvisninger i teksten: lov-2005-06-17-67 (Skattebetalingslov) , lov-1952-11-21-2 (Sktbl) , lov-1894-07-21-5 (Omordningslov) , lov-1933-05-19-11 (Omsetningsavgiftslov) , lov-1947-06-27-9 (Sysselsettingslov) , lov-1959-06-19-2 (Mal) , lov-1964-06-19-14 (Aal) , lov-1965-06-18-4 (Vegtrafikklov) , lov-1966-06-10-5 (Tollov) , lov-1969-06-19-66 (Mval) , lov-1975-06-06-29 (Eiendomsskattelov) , lov1975- 06-13-35 (Psktl) , lov-1980-06-13-24 (Lignl) , lov-1984-06-08-59 (Dekningslov) , lov-1996-11-29-68 (Svalbardskattelov) , lov-1996-12-13-87 (Artistskattelov) , lov-1997- 02-28-19 (Ftrl) , lov-1999-03-26-14 (Skattelov)

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.83 (2004-2005)

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.85 (1991-1992)

Ot.prp.nr.85 (1991-1992). Om lov om endringer i visse lover på Finansdepartementets område (EØStilpasning). Henvisning til lovdata PRO.

DATO: 1992-05-22

DEPARTEMENT: Finans- og tolldepartementet

SIDETALL: 33

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.85 (1991-1992)

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.88 (1991-1002)

Ot.prp.nr.88 (1991-1992). Om lov om endringer i lov av 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven). Henvisning til lovdata PRO.

DATO: 1992-05-29

DEPARTEMENT: Finans- og tolldepartementet

SIDETALL: 4

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.88 (1991-1992)

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.95 (2008-2009)

Ot.prp.nr.95 (2008-2009). Om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivinga mv. Henvisning til lovdata PRO.

DATO: 2009-05-15

DEPARTEMENT: Finansdepartementet

SIDETALL: 29

MERKNAD: Henvisninger i teksten: lov-2009-06-19-50 , lov-2009-06-19-51 , lov-2009-06-19-52 , lov-2009-06-19-53 , lov-2009-06-19-54 , lov-2009-06-19-55 , lov-2009-06-19-56 , lov-2009-06-19-57 , lov-1933-05-19-11 (Omsetningsavgiftslov) , lov-1975-06-06-29 (Eiendomsskattelov) , lov-1975-06-13-35 (Psktl) , lov-1975-12-12-59 (Dal) , lov-1999-03-26-14 (Skattelov) , lov-2005-06-17-67 (Skattebetalingslov) , lov-2007-12-14-107 , lov-2007-12-21-119 (Tollov)

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.95 (2008-2009)

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Ot.prp.nr.108 (1992-1993)

Om lov om endring i lov av 10 juni 1966 nr 5 om toll (tolloven). Henvisning til lovdata PRO.

TITTEL: Ot.prp.nr.108 (1992-1993)

Om lov om endring i lov av 10 juni 1966 nr 5 om toll (tolloven)

DATO: 1993-06-18

DEPARTEMENT: Finans- og tolldepartementet

SIDETALL: 56

KORTTITTEL: +Ot.prp.nr.108 (1992-1993)

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Borgarting 27.04.07

Sammendrag av dom i Borgarting lagmannsrett. Dato: 2007-04-27 Doknr/Publisert: LB-2006-21767.

STIKKORD: Foreldelse. Tolloven § 58.

SAMMENDRAG: Importør fikk ikke medhold i at avbrudd av fristen i tolloven § 58 måtte gjennomføres i samsvar med foreldelseslovens bestemmelser om fristavbrytelse.

Lagmannsretten fant i likhet med tingretten at fristen i tolloven § 58 avbrytes ved at tollmyndighetene treffer vedtak om etterberegning. I motsetning til tingretten la lagmannsretten til grunn at foreldelsesloven kommer til anvendelse etter at vedtaket om etterberegning er truffet.

SAKSGANG: Oslo tingrett TOSLO-2005-38400 - Borgarting lagmannsrett LB2006- 21767.

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Borgarting 05.01.99

Sammendrag av dom i Borgarting lagmannsrett. Dato 1999-01-06. LB-1998-1088.

Sammendrag

43 årig tidligere straffet mann frifunnet for overtredelse av tolloven og alkoholloven. 17 200 liter sprit ble innført til Norge som telefaxpapir. Tiltalte leiet et lokale som spriten ble fraktet til. Han ble i byretten dømt for overtredelse av tolloven og alkoholloven. Lagmannsretten fant tiltaltes rolle uklar. Tvilen måtte komme tiltalte til gode slik at han måtte frifinnes. Konkret vurdering.

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Borgarting 26.02.98

Sammendrag av dom i Borgarting lagmannsrett. Dato: 1998-02-26. Løpenr.: LB-1997-2113

STIKKORD: Spritsmugling. Alkoholloven § 10-1, jf § 2-1. Tolloven § 61, jf § 66.

SAMMENDRAG: Tiltalte lånte ut sin personbil til en kamerat. Kameraten benyttet bilen som «følgebil» ved smugling av et større spritparti fra Spania til Norge. Tiltalte ble frifunnet for medvirkning til smugling, idet lagmannsretten ikke fant det godtgjort at han kjente til hva bilen skulle benyttes til. Det var heller ikke grunnlag for domfellelse for uaktsomhet.

SAKSGANG: Asker og Bærum herredsrett nr 97-01144 - Borgarting lagmannsrett

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Borgarting 26.06.03

Dom i Borgarting lagmannsrett. Dato: 2003-06-26. Doknr/Publisert:: LB-2002-1167- RG -2003-1222 (176-2003).

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Borgarting 12.03.02

Sammendrag av dom i Borgarting lagmannsrett. Dato: 2002-03-12. Doknr./Publisert: LB-2001-1742-1.

STIKKORD: Toll og avgifter ved bilimport. Tolloven § 58 og § 69 jf merverdiavgiftsloven § 64. Motoravgiftsloven § 3.

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Borgarting 15.09.06

Dom i Borgarting lagmannsrett. Dato: 2006-09-15 Doknr/Publisert: LB-2004-67545.

STIKKORD: Avgiftsrett. Tolloven. Tollverdiforskriftens § 2.

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Borgarting 29.09.08

Henvising til dom i Borgarting lagmannsrett. Dato: 2008-09-29 Doknr/Publisert: LB-2008-11968.

STIKKORD: Gyldighet av Toll- og avgiftsdirektoratets vedtak.

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Agder lagmannsrett 04.04.03

Sammendrag av dom i Agder lagmannsrett. Dato: 2003-04-04. Doknr/Publisert: LA-2002-1715 - RG-2003-933 (128-2003).

STIKKORD: Strafferett. Tolloven § 64 annet jf. første ledd, jf. § 60

SAMMENDRAG: Mann, født i 1974, ble i tingretten dømt til betinget fengsel i 30 dager og til å tåle inndragning av 100.000 kroner samt saksomkostninger. Han hadde gitt uriktige opplysninger til Tolletaten samt forsøkt å innføre en lystbåt til Norge utenom Tolletatens kontroll. Domfeltes anke over lovanvendelsen for så vidt angår spørsmålet om innførsel utenom

Tolletatens kontroll førte ikke frem. Straffeloven § 34 ga ikke hjemmel for inndragning, idet det ikke var oppnådd noe utbytte ved den straffbare handlingen. Lagmannsretten fant at inndragning etter § 35 ikke burde foretas, men at det i tillegg til den betingede fengselsstraffen burde idømmes en bot av ikke ubetydelig størrelse. Denne ble satt til 20.000 kroner.

SAKSGANG: Mandal tingrett Nr 02-00190 - Agder lagmannsrett LA-2002-1715

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Høyesterett 16.08.90

Sammendrag av kjennelse i Høyesterett. Dato: 1990-08-16 . Doknr/Publisert: Rt-1990-926 (318-90).

STIKKORD: Narkotika. Straffutmåling. Samfunnstjeneste.

SAMMENDRAG: 20-årig, tidligere straffet mann ble i forhørsretten idømt 11 måneder fengsel, hvorav 120 dager ubetinget, samt en ubetinget bot på kr. 3.000,- for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd, § 162 første ledd, jfr. femte ledd, jfr. § 49 og legemiddeloven § 43 annet ledd, jfr. § 22. Han hadde bl.a. ervervet og solgt videre det vesentlige av et parti på ca. 550 gram hasj. Videre hadde han medvirket til forsøk på innførsel av ca. 630 gram hasj og jevnlig brukt hasj. Overtredelsene var for grove, og rehabiliteringshensynene var ikke sterke nok til at man i dette tilfelle kunne fravike hovedregelen om at det ikke skal gis betinget straff på samfunnstjenestevilkår i narkotikasaker.

SAKSGANG: L.nr 91/1990, snr 104/1990

PARTER: Påtalemyndigheten (aktor: statsadvokat Kristian Nicolaisen) mot A (forsvarer: advokat Ole A. Bachke jr.).

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Høyesterett 19.05.95

Sammendrag av kjennelse i Høyesterett. Dato: 1995-05-19 . Doknr/Publisert: HR-1995-72-A - Rt-1995-870.

STIKKORD: Narkotika. Straffutmåling.

SAMMENDRAG: 38-årig mann, tidligere straffet for narkotikaforbrytelser i Belgia og Frankrike, ble idømt åtte år ubetinget fengsel for overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd, jfr. femte ledd, jfr. § 49. Han hadde forsøkt å innføre 976 gram heroin. Det ble tillagt vekt at styrkegraden på heroinen var så lav som 18%, jfr. Rt-1995-238 .

SAKSGANG: Eidsivating lagmannsrett LE-1995-161 M - Høyesterett HR-1995-72- A, snr 59/1995

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)

Sivilombudsmannens årsmelding. Referat av saker. Dato: 2007. Doknr/Publisert: Somb-2007-74 (2007 s. 256). Sammendrag.

STIKKORD: Om et krav på etterberegnet toll og avgift m.m. var foreldet etter tolloven § 58 annet ledd første punktum fordi kravet var satt frem mer enn tre år etter det tidspunkt Tolletaten «oppdaget feilen». (Skatt, ligning, toll og avgift)

SAMMENDRAG: Saken gjaldt spørsmålet om et vedtak om etterberegning av toll, engangsavgift og merverdiavgift m.m. var foreldet etter tolloven 10. juni 1966 nr. 5 § 58 annet ledd første punktum. Det følger av denne bestemmelsen at fristen for å fremsette krav, der det ved uaktsomhet eller forsett hos vareeieren eller noen som representerer ham er gitt uriktige opplysninger eller dersom varen er innført uten at fortolling har funnet sted, er tre år fra det tidspunkt Tolletaten «oppdaget feilen». Tolldirektoratet hadde lagt til grunn at feilen normalt først er oppdaget når varsel om etterberegning er sendt og tilsvaret til varselet er mottatt, eventuelt at fristen for å svare på varselet også er gått ut. Klageren mente feilen var oppdaget allerede på det tidspunktet Tolletaten hadde tilstrekkelig informasjon til at det skjønte at noe var feil ved fortolling og at vedtaket/kravet fra Oslo og Akershus tolldistrikt i denne saken var foreldet. Etter å ha undersøkt saken, uttalte ombudsmannen at han ikke hadde funnet holdepunkter for at han kunne rette avgjørende rettslige innvendinger til den rettsoppfatning Toll- og avgiftsdirektoratet har lagt til grunn med hensyn til foreldesspørsmålet. Det ble uttalt at bestemmelsen må tolkes ut fra formålene, det vil si hensynene til forutberegnelighet, innrettelse og til å kunne anse et forhold som avsluttet, opp og avgjort. Formålene måtte sees i lys av den utvikling som har vært og den ordning som i dag gjelder ved tolldeklarering. I lys av manglende holdepunkter for noe annet, tilsa retts tekniske hensyn at det må legges til grunn at feilen er «oppdaget» på et tidspunkt som gir notoritet og derved mulighet for kontroll og etterprøving. Dette vil i alminnelighet være på tidspunktet for at varsel om etterberegning og eventuelt tilleggsavgift sendes vareeieren.

SAKSGANG: (Sak 2006/743)

- [Kun tilgjengelig på lovdata PRO](#)